

העולם הזה

איזאבל באלס
מספרת
את הכל על
עצמה ועל
בעלה

ה"ס
באלס!"

בבדיקה של MONDE SELECTION, המרכז הבינלאומי לבדיקת איכויות בבריסל, זכתה BROADWAY 80 במדליית זהב לשנת 1985 על איכותה המעולה.

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

סימנים מובהקים

על תופעת הירידה (הנדון), העולם הזה 21.1.87.
קראתי את מאמרו היפה של אורי אבנרי, תחוב אותו ונזכרתי במישנו של הגהדריות יעקב קלצקין. וכך הוא כתב, לפני 62 שנה, בסיפור תחומים:
"הציונות פתחה תקופה חדשה לא לשלילת הגלות בלבד, אלא אף להגדרה חדשה של היהדות, הגדרת חולין. מחוקקני, עתידים בוני ארצנו להקריב את נפשם על הצורה הלאומית, על לשון וארץ. כשם שאבותינו הקריבו את נפשם על התוכן הדתי של היהדות...
לכשיקבע מרכז לחינוך ויתוקן הטיפוס המלא של האומה ותחזור זו לשיעורה, נכיר אנו ויכירו אומות העולם בדמותו של העברי בסימניה המובהקים, ומי שאין לו סימנים אלו לא יהא מתייחס על העם העברי החי. עברי — משמעו יהיה: ארץ-ישראל, לשונו לשון עברית."
סרופ' יעקב בהג, חיפה

דמעות ניאגרה

על מטבע לשון חרישי (הנדון), העולם הזה 21.1.87.
כאשר קראתי את דבריו של אורי אבנרי על היורד שהופיע בטלוויזיה, כשדמעה חרישית מכצבת בעיניו (והודיע "ליבי נשאר בארץ"), התחלתי להתלכט.
נשמע לי סדור שארם מדבר בקול חרישי. ובתנ"ך יש באיזה מקום רוח קדים חרישית. אבל דימעה חרישית?
ממתי משמיעה דימעה קול? ולחלופין: מישוה שמע פעם על (או ראה) דמעות ניאגרה? יוסף מלכוב, ירושלים

השר לא חילק חומר

על גד יעקבי בישיבת הממשלה שאישרה את התוכנית הכלכלית (אנשים), העולם הזה 21.1.87.
בקטע המתייחס לשר הכלכלה והתיכנון, גד יעקבי, אין שמץ של אמת.
שר הכלכלה והתיכנון לא חילק לכתבים חומר מודפס כלשהו, במהלך ישיבת הממשלה או לאחריה.
נעמה הניג, דוברת משרד הכלכלה והתיכנון, ירושלים

כה אמר יחזקאל

על זהות השמות של גיבורות מישפט יערי-גרנות וראשי מפ"ם (מיכתיבים), העולם הזה 21.1.87.
שומו שמיים: האם ויכרוני-יעקב היתה כסדרה? כיצד מעז הקורא כרד, איש ויכרוני-יעקב, להעלות על דל שפתותיו, אפילו אם הוא עושה זאת ללא כל כוונת זדון, את דמיון שמות המישפחה של רוצחות וראשי מיפלגת הפועלים המאוחדת? אם אין בליבו כבוד למנהיגי, אולי יש לו כבוד לתנ"ך. ויש כבר אמר הנביא: את שם קודשי לא תחללה (ויחזקאל, פרק כ').
חברה, מישמר-העמק

עיון ערך: בארון

מי זוכר את דבורה בארון (גדף חדש), העולם הזה 21.1.87.
אומנם למדתי בתיכון במגמה ספרותית, אבל אינני חושבת שנתן וך, הצורך בדרך כלל, צדק בהערות, בהקשר לספרים עניינרם שראו אור לאחרונה: "אבל מי זוכר כיום את דבורה בארון?" אני אומנם לא זוכרת אותה אישית, כי היא נפטרה שנה לפני שנולדתי (1957), אבל קראתי את מיכר ספוריה (קטנות, לעת עתה) ואני מכירה את תולדותיה, מלידתה ברוסיה, בסוף המאה הקודמת, בביתו של רב, נשואיה לאיש תנועת העבודה (וערך שבועונה, הפועל הצעיר) יוסף אהרונביץ, הגלייתם, בימי מלחמת-העולם הראשונה, עליידי התורכים מן הארץ לאלכסנדריה שבמצרים ועד קבלתה פעמיים, בזה אחר זה, את פרס ביאליק. סנינה חסין, רמת-גן

לא אמריקאי ולא מארזקאי

על המשורר שקבע כי סוף העולם לא בוצע יבוא, אלא בקול-יבבה (תחוב אותו), העולם הזה 21.1.87.
רציתי לכתוב לכם שאם תומאס סטיין אליוט קורא, במקום בו הוא נמצא עכשיו, עברית, הוא (המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקידמי:

אשתו האצילית

איזאבל, האשה האצילה הזאת, כפי שכינה אותה בעלה דויד באלס, מספרת לראשונה את סיפור חייה ואהבתה לאשף-הכספים: כיצד נפגשו כאשר באה מאנגליה כמתנדבת לקיבוץ. כיצד חזר יום אחד הביתה באיחור על שעתיים והתנצל שנאלץ לקנות מיפלגה. מדוע הוא אינו מספר לה על ענייני הכספיים ועד כמה הוא אינו סובל שעושים.

7

כתבת השער האחורי:

בצל הגרדום

בין יאוש לתיקווה, בין מרירות לאופטימיות מעביר יוסף טחן את ימיו בחדר הנידונים למוות בקאהיר. "כשתולים מישוה, הם באים פיתאום, בלי שום הודעה מוקדמת." הוא מספר. בינתיים הוא קורא עיתונים, קונה שיפור תנאים ואפילו "שי-למתי כסף לסוהרים כדי ש-יעשו לי סיוור בחדר-הגרדום!"

36

צליבת פולארד

גיונתן פולארד מרגיש נבגר. הוא זועק מכילאו, מספר פרטים מזעזעים על התנאים שם, מסביר את המניעים האידאולוגיים שלו וטוען כי התברר עה במישפטו עורכת לו צליבה מישפטית, בגלל מניעים אנטי-רשמיים.

10

שמעון פרס

אין זה תיקתוקו של שעון רגיל. זוהי פצצת-זמן. שימרון פרס שוב הסתבך בענייני תדמית ואמינות, כששעון-היד הרס לו את כל מאמציו במשך שנתיים.

11

הגיס של יעל שריקי:

"לא נגעתי בה!"

האסיר דן מליחי, גיסה של הנערה הצפתית שנפטרה בהפלה מחתרית, מספר את גירסתו על הטררגדיה הקודמת שפקדה אותה: מדוע הרג את אשתו, אחות יעל, איך הוודף לה האישום נגדו מרצח להריגה, תשבע שמעולם לא נגע ביעל.

40

רחל המרחלת מדווחת:

לי, בת בכורה לשלי (שתיהן בתצלום) ולאריק סיני, אחרי שני בנים • החשוד כהאנס מהדרום אהב כפי-כף גותן שיעורים פרטיים • חתונת תמי מזם (24) ודדי בורוביץ (47) • גליה אלביץ התאהבה בישראלי בלונדון • דן שילוח: 30 ק"ג פחות, למען מייר ציביון • בליבו של נחמיה לחיביץ יש מקום גם לאנאבל טמיר • הוא כבר לא סתם רוני — נא להכיר: הברון סוף-פורר!

34

הגידוש של ג'ודי

ג'ודי זימט, ידידתו של מרדכי וענונו, גורשה מהדירה שבה התגוררה בארץ, מפני שהומינה עיתונאים, ובילתה את הלילה האחרון שלה בישראל — אצל כתבת העולם הזה.

21

רפואה בעיניים

החולה החכם מביט ישר בעיניו של הרופא ושואל אותו: הטיפול 'שאתה נותן לי' — היית ממליץ עליו גם לאמך, ולאביו? במעט תמיד זה עוזר. המשך התדרוך לחי לה השומר על זכויותיו.

28

האהאריס

את מדינת ישראל הקימו 635 אלף איש שחיו כאן. כיום חי מיספר גדול יותר של ישראלים בחו"ל. הייצוא ה-ישראלי המצליח ביותר הוא: אזרחים. סידרה-חדשה.

14

מי שמשווה ילדים לטיפי-קאסטות מד סוגל בהחלט להשוות את שירי דליה רביקוביץ לשיירי-ילדים. המשוררת ציפי שחרור (בתצלום) על צער גידול האגו של דויד אבידן, המד שמשש בכלי משוררות.

26

מישפט שדה

בית-המישפט יצא לשדה שבו נמצאה גר פתה של אורלי דובי, לבדוק כמו עיניו את גירסת הסניגורים. הנאשם לא נלקח לסיוור, כדי שלא יתפרע. בית-מישפט שדה.

18

רצח במרכזיה

כל אחד מהם היה בעייתי, והיה צריך להיות לבדו. אך הקיבוץ שם אותם ביחד, במרכזיית הטלמונים. האחד התגרה בשני, ניגן על פחדיו הנסתרים וגרם לאבד את עשתונו-תיו. התוצאה: רצח. השור פטים ריחמו על הנאשם.

20

המדורים הקבועים:

25	זה וגם זה - אנשים עפים	3	מיכתיבים - כמה טבת!
26	דף חדש - ציונה שימשי	4	איגרת העורך - מטכיל לבן
28	בלי הרדמה - כוסית קוניאק	5	תשקיף - וולוו לחת
30	מה הם אומרים - אסלת רפול	6	במדינה - והמילחמה נמשכת
32	תשבץ	11	הנרדן - התיקתוק
33	הורוסקופ - חיי המין של הדלי	12	אנשים - הכרטיס של קיסר
34	רחל מרחלת - על כל העולם	17	יומן אישי - מירה (הרצברג) אברך
39	שידור - מטוס ודולארים	22	לילות ישראל - אוכל הודי והונגרי
41	תמזורים - נתפס בגבול אתיופיה	24	קולנוע
42	חור ברשת - רלף קליין חוזר		

מיכתבים

כוונתכם היתה בוודאי לכתוב כי "קלידי הפס" נתר הלבנוני יניעו את האצבעות הישראליות".
הלא זה לקוח ממשל הזנב המכשכש בכלל (שהוא היפוכו של המצב הטיבעי, בו הכלב מכשכש בזנב) וידוע כי האצבעות אינן מניעות את הפסנתר כי אם את קלידיו של הפסנתר, ולכן צריך היה לכתוב "קלידי הפסנתר הלבנוני וכו'".
אבי גרוס, תל-אביב

הסיבירית של הסעודי

עוד על טיב הפרווה של שושנה וינר (האשה שאיתו). העולם הזה 14.1.87 ואילך).

בדבר אחר צריך להודות: ידירתו של ארנסט יפת נמצאת בחברה מעניינת. כי מי עוד מתכבד בפרוות-סובול? חברי מועצת עיריית לונדון, שגלימות-הייצוג שלהם מעוטות בפרוות-סובול, והמיליארדר הסעודי עדנאן חשוקקי, שהיה לאחד רונה בחדשות בהקשר לפרשת הנשק לאיראן, ושברשותו פרוות-סובול שערכה נאמד ב-200 אלף דולר.

זאת, כמובן, לא סתם פרוות-סובול סיבירית כי אם אחת המשמשות לכיסוי המיטה של חשוקקי באחוזתו שבפרברי העיר הספרית מרבחה.

שמואל טשורני, פתח-תיקווה
הסיבה לייחודה של פרוות-הסובול היא האופן בה מחוברות שערותיה לעור החיה: וזה מאפשר, כאשר פושטים את עורה, לגהץ, או להחליק, את הפרווה החלקה והמבריקה לכל כיוון רצוי.

ואגב, גם הזנב של הסובול אינו מתכווץ. הוא משמש למיכחולים מבוקשים של ציירים. **מרדכי דריר,** ירושלים

ליברלי וקר לו

על הופעה מחממת בקרב אנשי ה"מיפלגה הליברלית" (אנשים). העולם הזה, 14.1.87.

מסיבות מוכנות נראה שקר להם מאוד לחברי המפלגה הליברלית ולמקורביה. הנה, במדור אנשים, מופיעים ח"כ אלי קולאס ואשתו, הרב רבקה שריר, כשהם נתונים בסוודרים עבים (תוצרץ חוץ דווקא) ומה עשו שתי מזכירותיו של השר אברהם שריר באותו שבוע? הן ניצלו שעה חופשית ומיהרו לקנות לעצמן סריגים! **עזרא עצינוני,** עכו

פינת בן-שושן

על התאריך העברי בשער העולם הזה.

בגליון העולם הזה המונח לפניי (14.1.87) רשום התאריך העברי, בשער הקדמי והאחורי, בזה הנוסח: "ג טבת תשמ"ז".
וזהי טעות לכתוב כך, שכן "ג טבת פרושו י"ג פעמים החודש טבת ובוודאי שאין זו הכוונה בכתיבת התאריך.

יש לכתוב "ג טבת, שפירושו היום ה"ג בחור"ש טבת.
בכתיבת המקנא ללשון העברית —

שושן חזרי,
חבר מועצת העירייה, באר-שבע

צמודים

צמודים

אין חדש תחת השמש. בוודאי לא למי שקורא את העולם הזה מימים ימימה. וכך צייט העולם הזה איש כלכלה בכיר בגליונו שהופיע השבוע לפני 25 שנה (רק צריך להחליף את המילה לירה במילה שקל).

● מנהל משרד-המיסור-התעשייה, מיכאל צור: "הלירה צמודה לדולר; המשכורת צמודה ללירה; הפקידים צמודים למשכורת; המהנדסים צמודים לפקידים; המורים צמודים למהנדסים; הרופאים צמודים למורים; תוספת-היוקר צמודה לרופאים והלירה צמודה לתוספת-היוקר!"

(המשך מעמוד 3)

בוודאי מבסוט. הנה, גם אורי אבנרי אישר כי חתן פרס נובל המנוח היה משורר אנגלי.

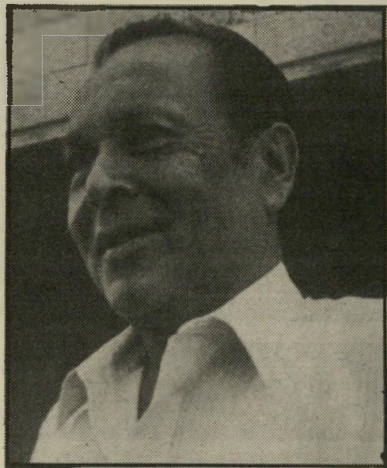
אבל בהירהור נוסף, החלטתי כי אבנרי צודק. כי אליט אכן נאלץ להסתדר ב-39 שנות חייו הראשונות (מתוך 77 שנותיו עלי אדמות) באורחותו האמריקאית, כאוי ליליד סן-לואיס שלגדות המיססיפי וצאצא מייסדי אוניברסיטת הרוורד, עד שזכה באזרחות בריטית, אבל מאז ומתמיד ראה אליט באנגליה את מולדתו הרוחנית (אוכספורד, לונדון).

ולוא היינו מתייחסים אליו כאל משורר אמריקאי, זה כמו להגיד שארז ביטון, ילד מארוקו, ומשורר ישראלי למהדרין, הוא משורר מארוקאי. **שאול וילניש,** תל-אביב

מפקד-המחלקה מודיע

על ח'כים ושרים לעתיד בקרבות לטרון 1948 (טבת לאור היום). העולם הזה 21.1.87.

אורי אבנרי נלחם בלטרון והגיע לכנסת. יובל נאמן (או סמג"ר גורד 51 של גבעתי) נלחם בלטרון והגיע לכנסת (וגם לשולחן-הממשלה).

מודיע

100% כישורים

אבל היה שם עוד אחד, עם 100 אחוז כישורים של חייל קרבי, שהגיע לכנסת (וגם לשולחן הממשלה). זהו יצחק מודיע, שלפי עדותו של מפקד מחוז ירושלים באותם ימים, יצחק (לויצה) לוי, הצליח, בהפעלה נכונה של אנשיו, להציל חיילים מן הטבח הלטרוני.

קודם סייע מודיע, באש מחלקתו, לחלץ פלוגה שנלכדה בוואדי הסמוך למיטרת לטרון ואחר-כך חיפתה מחלקתו על נסיגתה של פלוגתו של רם רון (לימים מפקד פיקוד הגדנ"ע, מזכיר הכללי של תנועת ד"ש ומנכ"ל חברת הפחם הלאומית). **דב יצקו,** רמת-השרון

היה זהב

על מצב ספורט השחמט בארץ (משוה רקוב על הלוח!). העולם הזה 21.1.87.

אני אביה של השחמטאית לאה גורלמן, וקראתי בעניין את הכתבה על השתלטותם של העסקנים על מערכת השחמט.

אחת הדוגמות הבולטות כיצר הורסים די עסקנים את מערכת הספורט הזאת היא ההיסטוריה הטראגית של הנבחרת האולימפית של השחמטאיות הישראליות:

ב-1976 זכתה נבחרת הנשים בשחמט (לאה גורלמן, אילקה פורד-נסקיה, אלה קושניר ולובה קריסטול) במדליות-זהב אולימפיות. וזו היתה הפעם הראשונה, וגם האחרונה, בתולדות הספורט בישראל שמדינת ישראל השיגה מדליות-זהב אולימפיות.

כי העסקנים, שהשתלטו גם על ענף ספורט זה, חיסלו את הנבחרת, שהביאה כבוד וגאווה לישראל. **בוריס גורלמן,** באר-שבע

על כלבים ופסנתרים

על הגדרת תוצאה אפשרית של המתרחש בלבנון (האי-סדר החדש). העולם הזה 21.1.87.

כיצד אפשר לכתוב שכאשר הנסיכות יתכינו לישראל מה לעשות בקשר למצב בלבנון יוצר מצב בו-הפסנתר הלבנוני עומד להניע את האצבעות הישראליות".

קרא יני.

צה"ל למצריים והחלה המילחמה. לא היה מצב רוח לרעיונות-שלום. אולם באורח-פלא חזר המאמר הזה מרי פעם לתודעה הציבורית. אני עצמי חזרתי עליו מרי פעם לא רק מעל עמודי העולם הזה, אלא גם בשיחות עם ראשי המדינה.

וזמן קצר לפני מילחמת ששת-הימים, כאשר התחמם הגבול שבין ישראל וסוריה, ביקשתי פגישה עם ראש-הממשלה ושר-הביטחון, לוי אשכול. בקשר עם המצב האקטואלי הצעתי לו את הרעיון שפורסם אז בעולם הזה, להקים לאורך הגבול הזה "קו מג'דדי" — מחסום אלקטרוני תחת פיקוח רעיון זה הוגשם אחר-המלחמה לאורך גבולות ישראל, אך בשיחה ההיא רחה אותו לוי אשכול מכל וכל, בטענה שהוא "יקר מדי".

כהמשך השיחה העליתי את רעיון "המטכ"ל הלבן". הסברתי אותו לאשכול, אך היתה לי ההרגשה שאני מדבר אל הקיר.

כעבור שנים, בשיחה עם ראש-הממשלה יצחק רבין, העליתי את הרעיון שוב. רבין שאל מדוע לא די במישרד-החוץ.

כמו במאמר המקורי, הסברתי גם בשיחה זו שמשרד-החוץ הוא המקום הפחות-מתאים לת"כנן ולביצוע מיבצע-שלום. כל "הפסיכולוגיה של המישרד הזה שונה. למעשה זהו מישרד ללוחמה מדינית. שגריריו בעשרות בירות-העולם עוסקים בפעולה נגד התעמולה של מדינות-ערב ואש"ף, וכך גם מיטלחת ישראל באו"ם. הפסיכר לוגיה היא כולה מילחמתית. ואילו מחלקת המיזרח-התיכון במישרד-החוץ היא אבר מודולר, שכל דיפלומט צריני שומר-נפשו ורחק ממנו כמו מאש. כי שם נשרפות הקריירות.

גם רבין לא השתכנע, כמובן, כשגריר-לשעבר בווינגטון היה הוא עצמו מופקד על גיזרה בלוחמה הפוליטית.

אחר-כך באה יוזמת אנוור אל-סאדאת, וישראל הגיבה כמו תמיד, בלי מחשבה ובלי תוכנית, בשורה של אילתורים, שהגיעו לשיאם בקמפי ריזיווד.

עוד

תחמושת

נזכרתי בכל אלה כימים האחרונים, נוכח הצעתו של הר"ר יוסי ביילין, המנכ"ל המדיני של משרד-החוץ, להקים "דסק" לענייני שלום. זהו מין חד קלוש של הרעיון המקורי שלנו, ותוששני שזוהי קריקטורה שלו.

אני מאמין בכוונותיו הטובות של ביילין. אולם דסק (מדוע דסק? מה רע בשולחן סתם?) בתוך משרד-החוץ לא יועיל במאומה. זה יהיה תרגיל יפה ביחסי-ציבור ויש להניח כי הדסק עצמו יעסוק בעיקר בתרגילים של יחסי-ציבור, אך אבי סורד הוא להניח כי רבר מודולר כזה, במקום הזה, יוכל להשיג אישור, מימון ומשאבים אנושיים למיבצעים רציניים. זה יהיה, לכל היותר, עוד אילתור ישראלי נוסף, מן הסוג האהוב על כל השרים, ועל שר-החוץ הנוכחי לא כל שכן.

ערב הקמת הממשלה הנוכחית היה נדמה כי אולי-אולי יוצרה ההזדמנות להגשים את הרעיון. השר וייצמן התאים לתפקיד זה, ואילו היה לו הכוח לדרוש לעצמו תיק-מישרד — זה היה אולי מתגשם. ההמשך ידוע.

ציניקאי יגיד: מישרד כזה לא קם, וגם לא יקום. מפני שבמיסד הישראלי אין איש המער ניון באמת בשלום. רעיון השלום אינו אלא סחורה נוספת בשוק — תחמושת נוספת במאבק המדיני בערבים.

מ.א.א.א.

המדור השבועי הנדון הופיע לראשונה באפריל 1954. מאז כתבתי כ-1700 מאמרים במדור זה.

אילו התבקשתי לציין חציית-ריסר מאמרים מבין כל אלה, שאני זוכר אותם במיוחד, הרי יעמוד בראש-התור מאמר שפורסם שבוע לפני מיבצע-סיני, באוקטובר 1956. הוא נשא את השם "מטכ"ל לבן". יתכן שכמה מוותיקי העולם הזה יזכרו אותו.

פירסמתי במאמר זה רעיון שכבר העליתי אותו שלוש שנים לפני-כן. עיקרו: שיש צורך בהקמת מישרד ממשלתי מיוחד, בראשותו של שר בכיר,

מטכ"ל לבן: 24.10.56. הד קלוש או קריקטורה

שתפקידו הבלעדי יהיה לתכנן ולבצע מיבצע-שלום. הצעתי לקרוא לו "מישרד השלום" או "מישרד המרחב".

יש מישרד-ביטחון, ובראשו עומד שר בכיר מאוד. לרשותו עומד המטכ"ל של צה"ל, המתכנן מיבצע-מילחמה לכל מיקרה שיבוא או שלא יבוא. ושבו מרוכזים כל המומחים הרדושים לתיכנון ולביצוע פעולות צבאיות. שר-הביטחון הוא, כמובן, בעל קול חשוב מאוד בכל דיון מדיני וביטחוני.

לעומת זאת, אין במדינה אף שר אחד ש'תפקידו' הוא להשמיע בדיוני-הממשלה את הצרכים והשיקולים של השלום. בשום מקום במדינה אין ריכוז של מומחים לשטחים השונים הקשורים במיבצע-שלום. מול מטכ"ל צה"ל, בעל מדינה-האק, אין מטכ"ל של שלום, "מטכ"ל לבן". אך את השלום יש לערוך, כשם שעורכים מילחמה.

הצעתי על כן להקים מיניסטריון כזה, ולרכוז בו צוות מיקצועי של מומחים לארצות-ערב, פסיכולוגים, מומחים להסברה ולתיקשורת, כלכלנים, מרעניי-חברה וכו' — שיוכלו לתכנן ולבצע מיבצעים שמטרתם היא להשיג שלום ולהביא להשתלבות ישראל במרחב הגיאורפוליטי הסובב אותה.

אשכול

ורבין

עוד לפני שהופיע הגליון שלאחר-מכן, פלש

ממשיכים לברוח

ממעשיהו

למרות המידרסם הדרמאטיים שעורר גונדר דויד מימון, נמשכת תופעת הבריחות מכלא "מעשיהו".

שלוש מודחי רפי סויה, שהוחזרו לתפקידיהם בפקודת בג"ץ, עובדים כעת בצמוד עם מימון, מי שנפגע מהוראת בג"ץ הוא הדובר המעולה ג'וני טסטר, שעזב את תפקידו במחוז המרכז של המיטרה, כדי להיות דובר שב"ס. מקומו הקודם כבר נתפס, מקומו החדש הוחזר לשימיון מלכה, וכעת הוא מועסק בעניינים שוליים.

וולוו חדשה לחת

בסוכנות "וולוו" בתל-אביב נתקבלה הזמנה למכונת חדשה לידר בלי, מאיר חת. מחירה: יותר מ-80 אלף שקלים.

קרע

רייסר קליינר

בבחירות סנימיות בחרות, לתפקיד יו"ר מועצת מרחב-המרכז, ניסו מיכה רייסר ויגאל גריפל להכשיל את מועמדותו של מיכאל קליינר. קליינר זכה בתפקיד.

בתפקיד אחר, של יו"ר המרחב, זכה אריה קרמר.

הרלפה

הצילה כתבים

הרלפה מדיון מישמעתי של מועצת-העיתונות הצילה את כתבי-המיטרה התל-אביביים מהחלטה חמורה ביותר בגנותם. לכתבים נודע השבוע כי הוועדה-הפועל של מועצת העיתונות עומד לקבוע שהם פירסמו "שקרים", שתיאמו ביניהם פירסום נגד המיטרה וכי עליהם להתנצל על התנהגותם — וכל זאת מבלי שנגבתה מהם כל עדות, הבתבים מיהרו למחות על ההליך הדראקוני, שהתבצע מאחורי גבם, וההחלטה הוקפאה. המדובר בתלונת המיטרה על פירסומים אודות פרישת קצינים בכירים במחוז תל-אביב, על רקע פרשיות שחיתות.

עץ נוגסי

ישראלי

השבוע ייחשף לראשונה וייצא לשוק פיתוח ישראלי, שנשמר בסוד במשך כמה שנים: עץ קורא'נג ננסי, בגובה 20 ס"מ. במקורו זהו עץ אוסטרלי ענקי, המגיע לגובה של 25 מטרים. בין שאר הטכנולוגיות שבהן השתמשו הארגונים לפיתוח הננסי: וסתר-צמיחה (הורמונים סינתטיים).

סלומון

לבוסטון

הרב ברוך סלומון, רבה האשכנזי המתפטר של פתח-תיקוה, ייצא לבוסטון, לשמש שם כרב קהילה.

היחצ"נים

רוצים גילדה

אנשי יחסי-הציבור ויועצות-קשורות מתכוונים להקים גילדה משלהם: יתקבלו בה רק בוגרית-יכון, ויחייב אותם תקנון-אתיקה. הדומה לתקנון של אגודת-העיתונאים.

מדינת-האפרטהייד למדינות בעולם השלישי, בעיקר איראן.

במיוחד הוא הדגיש את העובדה שדרום-אפריקה מוכרת לאיראן תותחי 155 מילימטרים, תמורת נפט. כעת מתברר, מפירסומים בחדל, כי תותחים אלה מיוצרים בדרום-אפריקה על-פי ידע ורשיון ישראליים. נסיונו של נתניהו להביד את מתנגדי האפרטהייד בעולם השלישי נסתיים במבוכה אישית לו עצמו.

מחפשים ג'וב לסויה

דויד סויה נפגש השבוע עם שימיון פרס, במיסגרת המאמץ שעושה יו"ר מיפלגת-העבודה למצוא לו תפקיד חדש.

ייבדקו עיסקי היו"רים

חברים בוועדת ביקורת-המדינה של הכנסת יבקשו לבדוק את עיסקיהם המשותפים של דויד מור, היו"ר היוצא של דירקטוריון שיכון ופיתוח, ושל רב מילמן, היו"ר הנכנס. המדובר בעסקות של סחם ומוצרים חקלאיים, בין השאר עם פורטוגל.

שי"ק נגד הרב שי"ק

ישעיהו-תומא שי"ק, פעיל בעמותת השרות החילוני, פנה למועצת יבנאל בבקשה שתעזור לו לנהל הסברה חילונית במושבה, כדיוק בשם שהיא עוזרת לכת חסידי ברסלב של הרב שי"ק, העומדת להתנחל במקום. שני השי"קים הם קרובים רחוקים. אחד מאבותיהם, יהודי הונגרי בן המאה ה-18, קיבל את שמו (ראשיית-בות של: "שלום, ישר, קדושה") מהקיסר הווינאי יוסף השני.

תשקיך

הפולנים מתעניינים

באחזקת-מטוסים

שילטונות פולין מתעניינים באפשרות לשמן בארץ ולתחזק כאן את מטוסי חברת-התעופה הלאומית שלהם, "לוט".

שמיר מסכים ליעקובי

יצחק שמיר אינו מגלה התנגדות למינוי של גר יעקובי כשגריר ברושניגטון.

אף כי, לכאורה, נטישתו את שולחן-הממשלה תהיה ירידה בדרגה, מעוניין יעקובי במשרה, כדי להוסיף לביגראפיה שלו פרק מדיני, לקראת המשך הקריירה הפוליטית.

פרס על באלס:

"מתאים להיות שר-אוצר!"

סמוך לבחירות 1984, בימים שבהם התוודע שימיון פרס לדויד באלס והירבה להתראות עימו, הוא סיתח הערצה גלויה לקוסם-ההלוואות-בריבית, עד כי יום אחד אמר למקורביו: "הביטו בו. איזה כישרון כלכלי! הוא מתאים להיות אוצרו שר-האוצר!"

הגילויים האחרונים של באלס על יחסיו עם ראשי מיפלגת-העבודה זורים אור חדש על עובדות שנתפרסמו בעבר ונשכחו בינתיים. לפני שנה וחצי, כאשר נודע על הסתבכות התקים, פירסם "העולם הזה" פרטים על נסיונו של באלס לזכות בהכרה כבעל-עניין ב"בנקיהספנות", מתוקף העובדה שברשותו היו 10% ממניות-הבנק. בנקי-ישראל סירב לאשר לו מעמד זה, ולהגנתו נחלצו אז ראשי-הממשלה, שימיון פרס, וסגן-שר-האוצר, עדי אמוראי. באותה תקופה, שבה לא היה ידוע עדיין על קניית סעת-יחד ועל שכר-הטירחה שקיבל אמוראי מבאלס, כתב בן-ציון ציטורין ("העולם הזה" 12.6.1985):

"בשלב זה התייצב עדי אמוראי לימין באלס. הוא פנה לממונה על שוק ההון, יהודה דרורי, וביקש ממנו שיוגן על זכויות המיעוט ב"בנקיהספנות", כלומר — זכויותיו של באלס. לא במיקרה פנה אמוראי וביקש לעזור לבאלס.

איש-העסקים המיסתורי אינו מיסתורי כל-כך במיפלגת-העבודה. הוא תרם כספים רבים למיפלגה ערב הבחירות האחרונות. הוא תרם גם לקבוצת-אלף (אזרחים למען פרס). אמוראי עצמו מכיר את באלס מעולם-העסקים.

בנקי-ישראל עצמו אישר לפני שר-האוצר, שלישכת ראשי-הממשלה לחצה על הבנק לאשר לבאלס להיות בעל עניין ב"בנקיהספנות".

עדי אמוראי כעס על הפירסום, והורה לאריאלה רבדל, אז דוברת-האוצר, לשגר הכחשה ל"העולם הזה". עיקרה של ההכחשה: "ההסתבכות בין סגן-השר לממונה על שוק ההון מוכיחה טיפול שיגרתי לחלוטין... במיקרה זה נעשה הכל כדי למנוע פגיעה באינטרס ציבורי-משקיעים ולהבטיח מיסחר תקין בבורסה."

חוששים בגל"ץ

בתחנת הרדיו הצבאית מצפים בדאגה לבניסתו לתפקיד של הרמטכ"ל החדש, דן שומרון. ותיקי-התחנה זוכרים כי כל רמטכ"ל חדש מתערב בענייניהם, ומנסה להנהיג אצלם סדרים חדשים. משה לוי, למשל, החליט לבטל את יומן-הבוקר, אולם בינתיים נמצאה דרך לעקוף את הגזירה.

התותחים של ביבי

הופנו נגדו

במסדרונות האר"ם מלגלים דיפלומטים, ממדינות ידידותיות לישראל, על השגריר בנימין ("ביבי") נתניהו ועל המיסמכים שהוא מפזר ביניהם. לפני חודשים החליט נתניהו, ביוזמה פרטית, להילחם בלחצים הבינלאומיים על ישראל בעניין קשריה עם דרום-אפריקה. הפאנט שלו היה פירסום פרטים עלהסחר בין

איזאבל באלס העניקה לאילנה אלון את הראיון הגדול הראשון שלה. היא מספרת על החיים עם בעלה, על עסקיו וקשריו ועל השעון המפורסם

דויד ואיזאבל

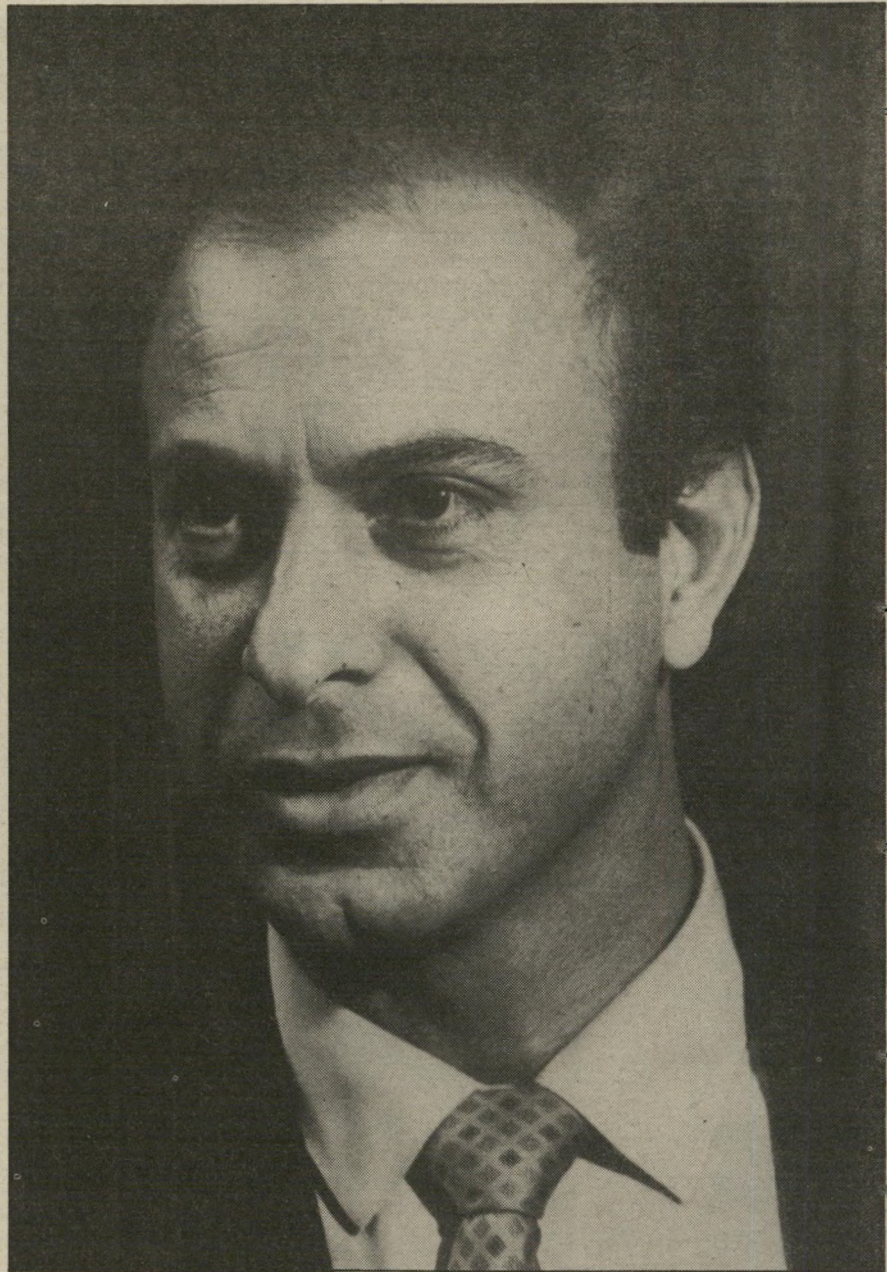
הסכימה להשיב. "היינו בוונציה. רודף רצה לקנות לי שעון במתנה. יש לי אולי חמישה שעונים, כי הוא מאור אוהב לקנות לי תכשיטים. נכנסנו לחנות, ואני אמרתי לו שנקנה שעונים לילדות, כי לי כבר יש. כאשר התעקש, אמרתי לו שאני מוכנה

וויויה. הדירה יפה ואוורירית, אבל כחלט לא מגונדרת. חתול פרסי לבן יפהפה התפנק על השטיח הסיני. על שולחן קטן, לצד הכורסה ש עליה ישבה איזאבל, היה מונח השעון המדובר ביותר במדינה, נתון עדיין כי מעטפה מישררית ירוקה, שעליה כתוב

סיקרנה אותי. בכל פעם, כשראיתי בבית המישפט מאזינה בקשב רב לעדויות הטכניות, המסובכות והמשע-ממות, רציתי לדעת מה היא חושבת ומרגישה. היא נראתה כל כך שונה מהאחרים בבית המישפט. תמיד לכר שה בטוב טעם, מסודרת וצוננת. תמיד

שברית ילדת אנגליה, נערה שגול-דה בבית עשיר, למדה במיטב בתי הספר ובילתה שנה בפאריס כדי להשי-לים את ידיעותיה ברוסית. עורה הלבן והתמימות הנסיכית שלה מוכירות את שילגיה. כמו היפה-פיה הצוננת, הסגורה בארוך הזכוכית

כך ספרה איזאבל באלס, אשתו של איש העסקים הנאבק זה תישעה חוד-שים על חפצו. "הוא סיפר לי עוד כמה דברים, אבל לא נכנס לפרטים. הבנתי שמעורב בזה הרבה כסף, אבל דויד אף פעם לא מדבר איתי על כסף, כי הוא יודע שזה משע-מם אותי. תמיד היה לי כסף, ולקחתי את זה כמובן מאליו." קשה לתאר זוג פחות מתאים, לכ-אורה, מאשר איזאבל ודויד באלס. הוא יליד עיראק, שעלה לישראל בתחילת שנות ה-50 עם מישפחה מרובת נפ-שות. ילד שיצא בגיל 12 לפרנס את עצמו ואת מישפחתו. איזאבל, אשה

השבוע בבית המישפט: דויד באלס על ספסל הנאשמים ואיזאבל, קרידה ומרוסנת, בין הצופים

לקנות שעון בתנאי שיקנה אחד לעצ-מו. הוא כליך שונא תכשיטים, שאף פעם לא היה לו שעון. הוא תמיד יודע מה השעה גם ללא שעון, ונוהג לומר: אני השעון של עצמי." אבל כאשר לחצתי, הוא הסכים. הוא בחר עבורי שעון זהב של בוס-ומרסייה, ועבור עצמו בחר שעון פשוט וצנוע. איראפטר בכלל לטעות ולחשוב שזה שעון זהב, כי כתוב עליו סטיינלס סטייל (פלדה בלתי מחלי-דה). הוא ענר את השעון הזה. לפני שנתיים, לכבוד יום הולדתו,

"מדינת ישראל, רואר רישמי." את רוצה לראות אותו? שאלה, כאשר השגיחה במבטי, והגישה לי את השעון. "אני נורא מאוכזבת מכל העניין," הסבירה לי. "לא הבנתי מדוע מנפחים כליך את פרשת השעון, ולא מת-יחסים בכלל לעניינים החשובים באמת, כמו לפרשת קניית יחד. נראה לי שבישראל מתעניינים רק בקוריוז-ים, ועוברים לסדרהיום על דבר מועז-זע כזה כמו קניית מיפלגה." את רוצה שוב לדבר על העניין הטיפשי הזה של השעון? שאלה, אבל

ישבה לברה. מעולם לא הביעה את ריגשותיה בפומבי, וניסתה למתן את בעלה כאשר התפרץ מפעם לפעם. אבל איזאבל סירבה לכל ראיון. רק כעת, אחרי שנחשפה בעיקבות פרשת השעון, השתכנעה להתראיין. כאשר באתי לדירה בשדרות יח, שאלה מייד אם הגיע גם צלם. כאשר עניתי בחיוב, ביקשה באדיבות שהוא לא יע-לה. היא קיבלה את פניי בסלון המרוהט בכורסות מרופדות בעור בהיר ובפסנ-תר כנף. שלוש הבנות הלכו כבר לישון, והיא ישבה בודדה לפני מכשיר הטל-

שלה, כך גם איזאבל מסוגרת בביתה מפני המציאות הישראלית, הקשה לה. האקלים הישראלי מויק לעורה העדין, והמוג הישראלי זר לאישיותה הרכה. היא נמצאת בישראל כבר 16 שנים, ועדיין מרגישה כנטע זר. "הודעו עתי-ממה שבעלי סיפר לי על הפוליטיקה הישראלית, אבל לא התערבתי," היא אומרת. **תמיד בטוב טעם** **ה רבה המצאתי כרי לקבל ראיון** עם איזאבל. האשה השבריתית

איש העסקים הנאבק זה תישעה חוד-שים על חפצו. "הוא סיפר לי עוד כמה דברים, אבל לא נכנס לפרטים. הבנתי שמעורב בזה הרבה כסף, אבל דויד אף פעם לא מדבר איתי על כסף, כי הוא יודע שזה משע-מם אותי. תמיד היה לי כסף, ולקחתי את זה כמובן מאליו." קשה לתאר זוג פחות מתאים, לכ-אורה, מאשר איזאבל ודויד באלס. הוא יליד עיראק, שעלה לישראל בתחילת שנות ה-50 עם מישפחה מרובת נפ-שות. ילד שיצא בגיל 12 לפרנס את עצמו ואת מישפחתו. איזאבל, אשה

רציתי לקנות לו כמתנה שעוריה. הלכתי לחנות והבאתי לו שעון הכיתה. רציתי לחרוט משהו מאחור, אבל החלטתי לשאול אותו קודם כל אם השעון מוצא חן בעיניו. זה היה מזל, כי הוא בשום אופן לא רצה לקבל את השעון, ונאלצתי להחזיר אותו.

ארוחת

ביש-מזל

באוגוסט 1984 הוזמנו לארר "חת-ערב בביתו של שימקון פרס בתל-אביב. חוץ מאיתנו היו שם עורך-הדין רם כספי ואשתו, עיתונאית בשם מירה אברך, בתו של פרס ונכדיו. רויט ישב כל הערב ליד פרס והם דיברו. אני בקושי החלפתי מילה עם פרס. ישבתי ליד בתו, ודיברנו צרפתית, כי זו שפה משותפת לשתינו. האמת היא שככלל לא רציתי ללכת לארוחה הזאת. אולי אשה אחרת הייתה מתלכדת ומספרת את זה לחברותיה, אבל אני לא אוהבת אירועים פוליטיים. בעלי אמר לי שאני חייבת

איזאבל באלם עם עורך-הדין ויינרוט, אחד מסניגורי בעלה. גם בלי שעון הוא יודע את השעה

הוא היה אומר, ברוך השם, חורנו הביתה!

"מכוניות אינן חשובות לו"

במשך חצי השנה הראשונה בארץ למדתי עברית בי אולפן וגרנו בסביון. באנגליה היה לי חתול פרסי, ורויט קנה לי מייד חתול כזה בארץ. אבל כלבים של שכן פרצו לחצר והרגו את החתול שלי. אחרי שנולדו לי שתי הבנות הראשונות, היה לי קשה בסביון. לא מצאתי שם עזרה מתאימה, ונאלצתי לשבת ימים שלמים בבית. גם לרויט זה לא היה נוח, כי מישרדו היה בתל-אביב והוא היה בא הביתה לצהריים וחוזר העירה, והיה מתעייף מזה גורא. אז החלטתי לחזור לתל-אביב. אני גדלתי בלונדון, ואני אוהבת עיר. כאשר עברנו לתל-אביב, רויט התחיל לעבוד עוד יותר קשה. אפשר לומר שהוא מטורף לעבודה. הוא הפסיק לבוא הביתה לארוחות-צהריים, והיה חוטף משהו במישרד או יוצא לארר חות-עסקים עם לקוחות. לפעמים היה

"איזאבל דומה לשילגיה. היא יפהפיה צוננת, הסגורה בארון-הזכוכית שלה. היא

חיה עדיין באווירה אנגלית, ואין היא מבינה את המנטאליזם הישראלי..."

מטלפן אליי, והיינו יוצאים לאכול צהריים יחד, רק שנינו. אין לי בכלל חברים בישראל, אבל זה לא הפריע לי. אני חושבת שאם אשה נשואה באושר, ויש לה בית וילדים מוצלחים, היא יכולה להיות מאושרת גם בלי ידידים. אורח חיינו היה פשוט מאוד. רויט היה יוצא לעבודה בכל בוקר ב-9 והיה חוזר ב-8 בערב. הוא היה חוזר בדרך כלל עייף, ואני התחשבת בן. היינו יוצאים אולי פעם בשבוע, לקונצרט, או למסיעדה או לסרט צרפתי, אם הצלחתי לשכנע אותו לכך. חיינו רחוקים מאוד מהרימוי של חוג-הסילון. לא היינו נוסעים מדי ש-

אחר. אבל כאשר ביקשתי שנעבור לגור באנגליה, רויט היה אומר: אני רוצה שהילדים שלי יגדלו כאן, ואף אחד לא יגיד להם אף פעם, יהודי מלוכלך! אמי אמרה לי כבר לפני הרבה שנים שאני צריכה להתרגל לעובדה שלעולם לא אגור שוב בלונדון, כי לא אצליח לשכנע את רויט, והוא איש-עסקים אדיר. הוא יכול היה להסתדר בלי שום בעיות באנגליה. אם הוא הצליח לעשות כסף בישראל, הוא יכול להצליח בכל מקום. הוא יכול למכור קרח לאסקימוסים, אבל הוא ממש אוהב את הארץ. בכל פעם שהיינו חוזרים לארץ מטיול בחו"ל,

אני לא מעכלת את זה עד היום.

קרח לאסקימוסים

עיניה של איזאבל זורחות, כאשר אני שואלת אותה כיצד הדירה את בעלה. ניכר כי האהבה בין השניים גדולה וחזקה. "מחר, במיקרה יום-החתונה שלנו", היא אמרה. "אחרי שסיימתי את לימודיי בבית-ספר-תיכון באנגליה, שלחו אותי לשנה לפאריס. שם גרתי אצל מישפחה רוסית-לבנה, ודיברתי איתם רק רוסית. רציתי להיות מתורגמנית. כי יש לי כישרון לשפות. אני דוברת אנגלית וצרפתית שוטפת, וגם רוסית למדתי בבית-הספר. כאשר באתי לארץ למדתי עברית באולפן, ותוך שישה חודשים ידעתי לרבר כפי שאני מדברת היום.

"בקץ, כאשר הייתי בת 19, החלטתי לבוא לישראל כמתנדבת בקיבוץ. הד שבת שיהיה כף להשתוף בשמש, ולקטוף פה ושם איזה תפוז. אבל כאשר ראיתי שמתכוונים שנעבוד ברכינות, החלטתי לעזוב את הקיבוץ. באתי לתל-אביב, וכאן היכרתי את רויט באמצעות קרוב-מישפחה שלי מהקיבוץ, שהכיר אותו. היינו יחד במ שך חודש יולי של 1971, והחלטתי שאני רוצה להתחתן איתו.

"לפני זה, כאשר הייתי באנגליה, התנגדו הוריי שאצא עם גויים. גידלו אותי כמו ילדה יהודיה, למדתי בבית ספר יהודי בשבתות, ולאחי עשו בר מיצוה. הורי לא רצו שאתחתן עם גוי. לא אהבתי את היהודים האנגליים: הם מפוקקים, יהירים ועשירים, ומחפשים כלה עשירה. הם שיעממו אותי, ולכן, כאשר היכרתי את רויט, ידעתי שזה מה שאני רוצה. אני יודעת שאנחנו שונים מאוד, אבל אומרים שהפכים נמשכים זה לזה. אני מאוד מכונסת בתוך עצמי ומופנמת, והוא מאוד חברותי ואוהב אנשים.

"כאשר חזרתי לאנגליה, אמרתי להוריי שהיכרתי בחור, ואני רוצה להתחתן איתו. הוריי השתגעו כמעט. אבל אחרי זמן-מה חזרתי לארץ למשך שבוע עם אמי, כדי שהיא תכיר את רויט. הוא היה אז בן 25, עסק בתיווך ולא היה עשיר בכלל. בפברואר הוא בא ללונדון ושם, אחרי שישה חודשים של היכרות, נישאנו.

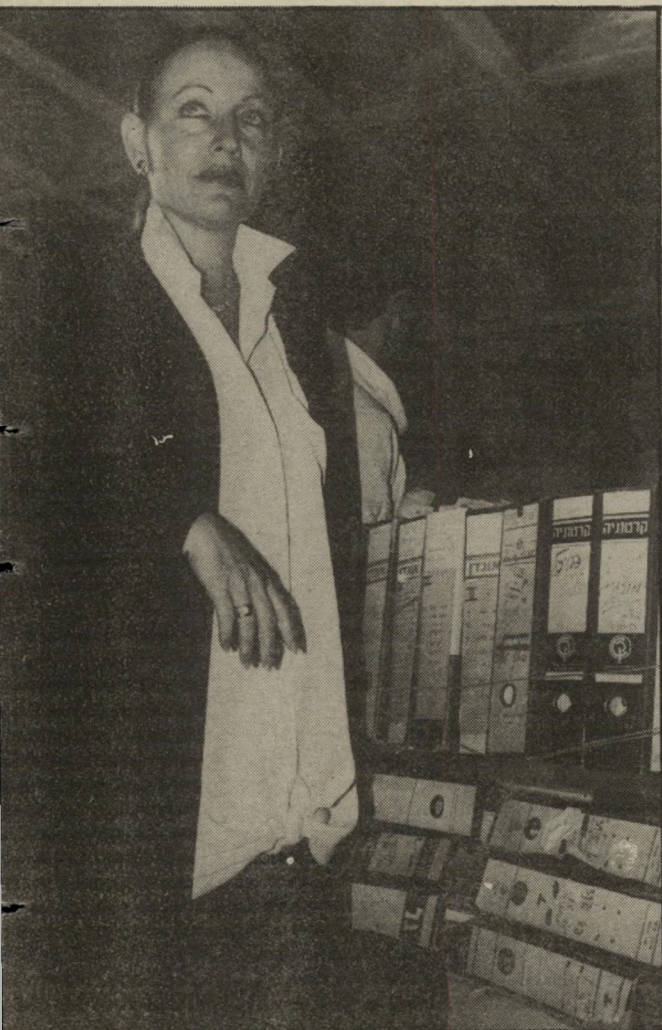
"במישפט אמרו שחוששים פן רויט יעזוב את הארץ ויברח. אבל הוא האדם היחיד שלעולם לא יברח מהארץ. הוא כל-יך אוהב את הארץ! אני מתגעגעת ללונדון, קשה לי כאן, אני כבר 16 שנים כאן ואין לי אף חבר או חברה

ואת רואה? עד היום לא קנה לעצמו שעון אחר, והוא הולך בלי שעון!"

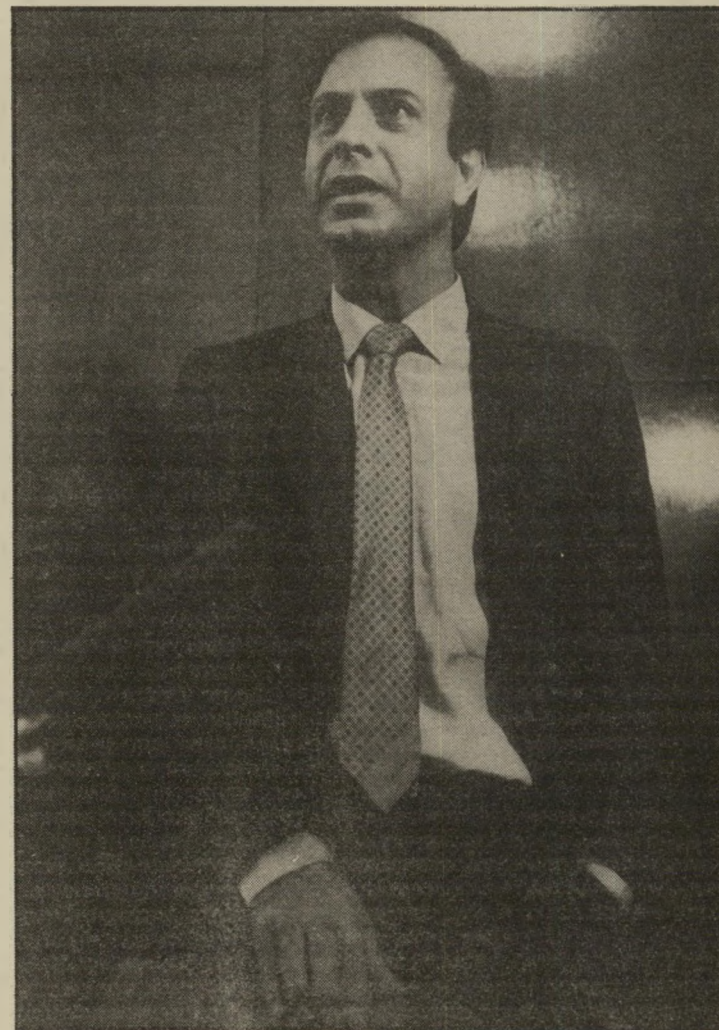
שאלתי את איזאבל אם נפגשו עם פרס במסיבות נוספות, והיא אמרה: "לא, זו הייתה הפעם היחידה שהיינו אצלו בבית. היתה עוד פעם שפגשנו אותו, כאשר היינו מוזמנים לזהבה כספי ועורך-הדין פירון, במסיבה למען התיזמורת וובין מהטה. רויט מאוד אוהב מוסיקה קלאסית, והוא גם אחד מנאמני התיזמורת. שם היו גם פרס ואשתו. אני זוכרת שמאוד התפעלתי מפרס, חשבת שהוא אדם אינטליגנטי וחביב. כעת אני מאוד מאוכזבת מהדרך שבה הוא מתנהג כלפי בעלי.

לבוא, כי פרס הוזמן אותי במיוחד, והוא רוצה להכיר אותי. רויט אמר שהוא לא ילך בלעדיי. אז באתי.

"כאשר חזרנו הביתה אמר לי רויט שפרס התלהב מאוד מהשעון שלו. עניתי לו: כף שיתלהב? הוא לא נתן לו את השעון באותו ערב. אבל אחרי כמה ימים פרס טלפן בשעה 10 בלילה, ורויט אמר שהוא צריך לצאת, כי פרס ביקש ממנו לבוא. כעסתי קצת שהוא יוצא כל-יך מאוחר, והוא אמר לי, אולי אתן לו את השעון, שכל-יך התלהב ממנו? אני אמרתי לו, למה? הרי זו מתנה ממני! אבל הוא לקח את השעון והבטיח לי כי יקנה לעצמו שעון חדש.

תובעת דבורין ותיקי המישפט לא כדי להזיק לפרס?

נאשם באלם (עונד עניבה של פיאר קרדן) בבית-המישפט חשוב לו להיראות טוב!

הפסקה במישפט: איזאבל מחתימה את בעלה על מיסמך. לבאלס אין שעון

מרבכים שעות בטלפון. היו נפגשים הרבה, והיו ביחסים של שמות פרטיים. "בעלי לא אוהב להירחק, אחרי שהוא קנה לפרט את יחד ועשה אותו ראש" ממשלה, הוא זו הצידה, ולא נדחק אליו. "חבל שאין לי מיקצוץ ואינני ער" ברת. זה אולי היה מסיח את רעתי מכל הצרות לשעות אחדות ביום, אבל זה עוד לא מאוחר. אני יודעת שגם אחרי שבעלי ישתחרר הוא לא יעזוב את הארץ. אנחנו נישאר כאן, ואני מקווה מאוד שהוא יוכה. הוא מחזיק מעמד ולא מתאבד, למרות כל הצרות שנחתו עליו. רק מפני שהוא נלחם להוכיח את חפותו, זה מה שמחזיק אותו. ואני אהיה כאן לידו, כדי לעזור לו ככל שאוכל" עד כאן דבריה של איזאבל, צעירה ענוגה שבעלה כינה אותה השבוע "האשה האצילה הזאת". והוא צדק.

יושב איתה ומדבר איתה, וכאשר לא היה לו זמן, היה מכיא אותה אליו הביתה, ומשאיר אותה איתי. "זה היה כאשר נולדה כתי הגרולה. אני הייתי רוחצת את הילדה, והוקנה היתה יושבת ומסתכלת, ומרברת איתי. היא היתה אשה חכמה ובוררה מאוד, ורוד רצה להמתיק את ימיה האחר רונים. אז גם מזה עשו סיפור. מול שבית-המישפט תפס את זה, ופסק בהתאם. "בגלל זה מציק לי כל-כך כל סיפור השעון. אני יודעת שרוד לא אמר זאת כדי להזיק לפרס. הוא אמר זאת לשאול אכרון ממש במילים האחרונות של אחרת. הוא ביקש לחזק את דבריו שפרס היה חבר שלו. "פרס באמת היה ידיד. הם היו

"הבנות לא ראו את רוד כבר הרבה זמן. הוא לא רצה לראות אותן בכלל, ולא הירשה לי להביא אותן לשם לבקר. רק פעם אחת, בקיץ שעבר, כאשר היה בחקירה במישטרת תל-אביב, הוא ביקש לראות את הבנות והבאתי אותן לשם. הבת הקטנה, שהיא בת 5, כבר לא שואלת עליו יותר, וזה ומדבר איתה, הוא תמיד מבטיח שעוד מעט יחזור. עד שהיא אמרה לי: למה אבא משקר תמיד? הוא אומר שיחזור ולא חוזר!"

"רק אני מכירה את בעלי כמו שהוא, ואני יכולה לספר עליו. בעיתונות עשו ממנו מיפלצת ורמאי. איזה רמאי? הרי אפילו היום, כל אחד מהעדים בבית-המישפט, כאשר נשאל על כאלס באופן אישי, אמר שהוא בחור ישר, ומילה שלו זו מילה. הרי כאשר באו מהתק"ם וביקשו ממנו שיחזיר את הכסף, הוא לא התכחש לכך. הוא מייד נתן את כל הרכוש שהיה לו, והבטיח להחזיר את היתר בהסדר.

"התק"ם ידעה יפה מאוד מדוע נותנים כסף לבאלס. הוא לא רימה אותם. הם הרוויחו עליו טוב. שני הצדדים עשו עסקים. אבל ברגע שהיו צרות, הם החליטו להפוך את כאלס לקורבן. הם מנסים להטיל עליו את כל הטעויות שעשו בעסקים במשך חמש השנים האחרונות.

פעם חורנו יחד הביתה בלילה, כבר ופיתאום רוד ראה נוור אחד, המתגורר על ספסל בשדרה ליד ביתנו. אני רואה אותו שם כל הזמן, יש לו כלוב-צפורים והוא ישן על ספסל. כאשר ראה אותו דויד, הוא ניגש אליו ושאל אותו אם אפשר לעזור לו כמשהו, אם הוא צריך כסף או בגדים.

האשה

"לפני כמה חודשים הסתיימה בבית-המישפט פרשה בקשר לרבנית ברמן, אמו החורגת של השר לשעבר יצחק ברמן. אמרו על בעלי הכל, שהוא רימה אותה, עשק אותה וכמעט אמרו שהוא נכנס איתה למיטה. "בסך הכל היא היתה אשה זקנה ומוזנחת. אחרי מות בעלה לא היה לה אף אחד. הבן שלה לא ביקר אותה ולא התעניין בה, ורוד ריחם עליה. הוא היה

נכנסת לסטימצקי ושואלת על מה הם ממליצים לאדם שאינו נוהג להרבות בקריאה. קניתי לו את שגון ואת האוטוביוגרפיה של אייקוקה ואת סיפורו של יצחק רבין. דויד כבר שלוש שנים לא היה בחו"ל. כעת, כאשר הוא במעצר, אני מבקרת אותו בבית-הסוהר כל שבוע. אני נוסעת בדרך לרמלה, ואינני יכולה להאמין שאני נוסעת לכלא, ושרוד במעצר. אני מרמינת לעצמי שאני נוסעת לנמל-התעופה. אבל אז אני מגיעה לשערי הכלא, ואני מחכה שם יחד עם כולם עד שיתחיל הביקור.

עשו ממנו מיפלצת!"

"ת ישעה חודשים הוא במעצר, ותישעה חודשים לא יצאתי בערב מהבית. רק פעם אחת נסעתי לארבעה ימים לאנגליה עם הבת הקטנה. נסעתי לארבעה ימים כדי שלא להפסיד ביקור. זה היה נורא מעייף. יומיים שלמים של טיסה כדי להיות יומיים עם מישפחתי באנגליה. הדי לטתי לא לעשות זאת שוב.

בוע לסקי, ואין לנו יאכטה או מטוס פרטי. "זה נכון שרוד מפנק אותי, ודאג לכך שכל שנה תהיה לי מכונית חדשה. הוא נותן לי את המכונית החדשה ולוקח לעצמו את המכונית הישנה שלי. הילדות כבר אמרו לי: זה לא יפה שאת תמיד לוקחת את האוטו החדש! אבל דויד אומר שזה בסדר, כי מכוניות לא חשובות לו.

"אנחנו לא זוג זוהר. את סופייה"ש בוע אנחנו מבליים בדרך כלל בבית, עם הבנות. בכל יום יש לי עזרה עם הילדות, אבל לא בסופייה"ש. אז דויד היה מטפל בהן, ממש כמו מטפלת. הוא לא נותן לי לעשות שום דבר. הוא מבשל להן, מלביש אותן ורוחץ אותן. אפילו את הכלים המלוכלכים הוא שם בעצמו במדיה.

"אני הייתי נוהגת מרי חצי שנה לנסוע לכרי למישפחה שלי בלונדון. הייתי נשארת שם שבוע, וזה היה הבילוי שלי. לחופשות יחד נסענו רק בקיץ, וגם אז זה היה עונש בשבילו להיות רחוק מהעבודה. "חוץ מעבודתו הוא אוהב טניס וקורא ספרים. אני קונה לו את הספרים.

מה הלאה?

אנשים רבים שואלים בוודאי את עצמם בחרדה מה יהיו מהלכי הבאים של דויד באלס. איזו תחמושת נוספת הוא שומר באשפתו לקרב הבא. אולם אשתו חושבת כי הוא מיצה את מה שהיה בידו. "הוא פשוט היה במצב כל-כך נואש. אחרי תישעה חודשים במעצר עד תום-ההליכים, שהוא חשב שאין לו כבר מה להפסיד. לכן הוא יצא בכל הגילויים הללו כעת" הסבירה. השבוע מסיימים עדי-התביעה במישפט את עדויותיהם, והכדור עובר לידי הסניגוריה. יתכן מאוד שהסניגורים יטענו כי אין צורך להשיב לאישום על-סמך טענות מישפטיות שונות. אחר-כך יביאו את באלס להעיד כעדי-הגנה מיספר 1. אחריו יעלו ויעידו כל יתר עדי-הגנה.

מאחר שעדי-התביעה יסיימו את עדותם השבוע, יש להניח כמעט בוודאות כי הסניגורים ינצלו את ההלכה החדשה, שחתי קבלה במישפט של רפי לוי, וימנו בערר לבית-המישפט העליון. הם יבקשו לשחרר את באלס ממעצרו. מכיוון שאחרי שמועת כל עדי-התביעה כבר לא יוכל לשבש הליכים, אפילו ירצה בכך. הלכה זו התקבלה עם פתיחת מישפטו של רפי לוי בירושלים, והיא מתאימה ללא ספק גם לדויד באלס.

מהלך מישפטי נוסף, הצפוי השבוע, הוא פניית הסניגורים לבג"ץ נגד שר-המיסטר. חיים בר-לב, כדי שנימק את החלטתו לחזור בו מהסכמתו לאפשר לבאלס להיבדק בגלאי-שקר.

שמיר רוצה הוכחות

"אני לא בטוח שהחומר רציני" אמר ראש-הממשלה, יצחק שמיר, לח"כ מיכאל איתן. אחרי ששמע את דבריו בפרשת באלס. הוא ביקש מהח"כ, המטפל בפרשה, לחקור בעניין ולהביא לו הוכחות.

איתן טילפן במוצאי-שבת לסניגורו של באלס, עורך-הדין יעקב ויינרוט, וביקש ממנו להיפגש כדי לשוחח. עורך-הדין לא ראה כל סודיות בפרשה, והציע לשוחח בטלפון. אבל חבר-הכנסת חשב אחרת. הוא ביקש מעורך-הדין פגישת חשאית בצומת בית-לד-ליד בית-הסוהר.

בשעת חשיכה נפגשו השניים, כאשר כל אחד במכוניתו. איתן היבהב באורות מכוניתו שלוש פעמים, ואז פתחו בשיחה "חשאית. איתן סיפר לסניגור מה ביקש שמיר. וויינרוט הציע לו להעביר את כל החומר לבדיקתו של עורך-הדין המקובל על ראש-הממשלה כאדם אמין ורציני. וויינרוט הציע את עורך-הדין אמנון גולדנברג.

בעוד השניים יושבים במכונית החונה, שמעו לפתע קול ברמקול. שוטר. שראה את המכוניות החונות בצורה חשודה בצומת. הודיע להם שאינם יכולים לעמוד שם. חבר-הכנסת איתן יצא מהמכונית ואמר לשוטר: "אני חבר-כנסת!" אבל גם זה לא עזר. השוטר עמד עליהם שהשניים יפנו את הצומת.

בשלב זה מחכה הסניגור לתשובת ראש-הממשלה למי להעביר את החומר לבדיקה. רק אחרי בדיקה זו יחליט שמיר תזהיר כיצד לפעול.

ציניקאים טוענים כי לא יעלה כלל על דעתו של שמיר לנקוט אמצעים בפרשה זו – מחשש פן יתנקם בו המערך ויגלה פרשות דומות של הליכוד.

ועוד שיקול: שמיר אינו יכול להרשות לעצמו להסתכן בפיצוץ ממשלת-האחדות בשעה שהוא נכנס לעימות עם עמיתיו בחרות לקראת כינוסה של ועידת-התנועה.

(המשך מעמוד 6)

העיקרי של מצרים, וכי בשעת הצורך לא יהסס לספק נשק לסוריה, אם תימצא בעימות צבאי עם ישראל.

לאויבי השלום בישראל היתה זו מנה מירי אללה. לדיבריהם, זוהי הנה כחה הסופית לכך שהשלום הוא משהדרמית.

אוייב פוטנציאלי. המהומה כולה היתה על לא-מאומה. כאשר מופיע קצין ישראלי בכיר בפורום אסטרטגי וסוקר את הבעיות הפוטנציאליות של ביטחון-ישראל, הוא לוקח בחשבון — כדבר מובן מאליו — שיכול להיווצר מצב של מלחמה בין ישראל ומצרים. שום קצין ישראלי אחראי אינו מציע להור ציא את מצרים מכל חשבון מלחמתי לצמיתות. מצרים היא מדינה ערבית, יש לה צבא גדול. הכל מקוים שהשלום יחזיק מעמד, אך אסטרטג אחראי יקח בחשבון גם את האפשרות ההפוכה. הדבר מעוגן בתקציב-הביטחון הארצי של ישראל.

הוא הדין בצד השני. טיבעי שבס קירה אסטרטגית כוללת יקח מצביא מצרי בחשבון שהשלום בין שתי המדינות עלול להתמוטט (ולא חשוב כאשמת מי). במקרה כזה, נכונה הסי

נשיא מובארכ

מה זה. אויב פוטנציאלי

ברה כי ישראל תהיה האויבת העיר קרית של מצרים. בהשוואה לעוצמתו של צה"ל, אויבים פוטנציאליים אחרים — כגון לוב — הם בעלי עוצמה צבאית מבוטלת.

מכיוון שכל שרביטחון מתנגד ל קיצוצים בתקציבו ומבקש להגדילו, נוטה כל שרביטחון לתאר סכנות צבאיות חמורות, גם כשהן רמיוניות. מכינה זו אין הברל בין אבר'ע'לה ליציחק רבין.

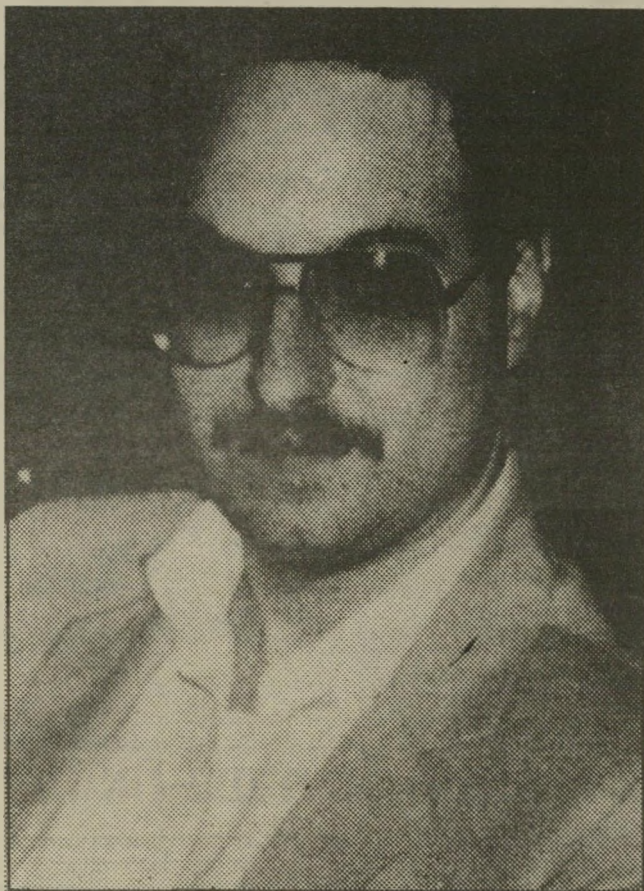
מכיוון שהמתחות בין סוריה ומצריים גברה באחרונה שוב (ראה לעיל), הרי הדיבורים על אספקת נשק מצרי לסוריה הם מסשפתיים.

היכן ההבדל. ההבדל העיקרי בין מצרים וישראל הוא בתגובת הממשלה.

הנשיא חוסני מובארכ ציווה להור רים את כל עותקי העיתון, שפירסם את הדיבורים המיחסים לשרביטחון שלו. אם נאמרו הדברים, אם לאו — הנשיא לא רצה שהציבור המצרי יקרא אותם.

ואילו בישראל יש חופש-עיתונות. דיבורים על ההתמוטטות הצפויה של השלום עם מצרים, ועל מסקנותיה הצבאיות, מתפרסמים בישראל באופן חופשי עיתים לבקרים. כשהם נאמרים עלידי קציני-צה"ל, אין הם רואים אור בגלל סיבה פשוטה: אסור לקציני-צה"ל להתבטא בכלי-העיתון, אלא באישור הרמטכ"ל ושרביטחון, וגם דיברי הרמטכ"ל והשר עצמם מצונזרים בשעת-הצורך.

במיכתב מהכלא מתאר ג'ונתן פולארד (למטה). המואשם בריגול לטובת ישראל, את התנאים המחרידים שבהם הוחזקה אשתו, ואת ההרגשה האיומה של מי שכולם הפקירו אותו לגורלו

ג'ונתן פולארד, העומד לדין בארצות-הברית באשמת ריגול לטובת ישראל, מרגיש נבגד. על תחושותיו, מניעיו ומחשבותיו בכלא הוא כתב במיכתב נרגש, בן שיבעה עמודים, לרופא אלמוני בשם ד"ר ג'וליאן אונגרסרגון, ה מתגורר סמוך לסילדסיה. היה זה מיכתב-שובה על איגרת קצרה ששלח הרופא לפולארד, לפני כמה חודשים. הרופא, שאינו מכיר את פולארד, התעניין בשלומו של העציר והביע את מחאתו על כך שהמימסר היהודי באמריקה, תרין את דינו כפושע.

מיכתבו של פולארד פורסם השבוע בהבלטה גדולה בג'רוסלם פוסט. אשר פירסם כבר קודם לכן ראיון בלעדי ראשון — ויחיד עד כה — עם פולארד, ראיון שאותו ערך הכתב הרושנינגטוני של העיר תון, זאב בליצר. בעיתונים ב עברית הוצנע המיכתב, וצר טטו ממנו רק קטעים ספורים. להלן מיכתבו של פולארד, בהשמטות קלות:

17 בדצמבר 1986

פטרסבורג, וירג'יניה

ר"ר אונגרסרגון היקר,

אינני מסוגל להביע במילים עד כמה אני מעריך את מיכתב-התמיכה שלך. אני מחזק כבר יותר משנה בכיור, ובתקופה זו הקהילה היהודית

פולארד זועק!

אולי תבין זאת טוב יותר בעזרת ביטוי עברי, שאנו משתמשים בו תמיד בשאלות הנוגעות לקיומו של העם היהודי: "אין ברירה".

ספר-הדרכה של הקג"ב

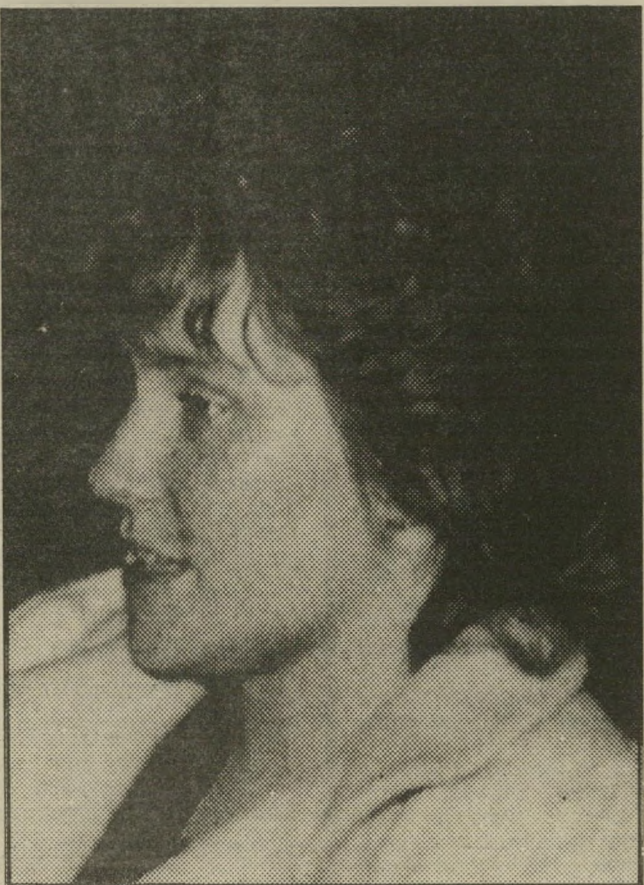

אלהים, עד כמה הייתי רוצה שזה יהיה אחרת! אבל אילו הייתי בוחר בדרך הבטוחה ועוצם עיניי שלא לראות את אשר עלי לעשות — היתה זו בגידה במורשתי, בהכרתי הפנימית ובזכר מישפחתי, שאותה איבדתי בכיבש-השואה.

בוודאי תוכל להעריך בעצמך את מצבה האסטרטגי הבלתי-יציב של ישראל במיורח התיכון. הסכמים, אמון, הכנות, ערובות של מעצמות — כל אלה יכולים להתמוטט ברגע שהאיום על ישראל ייצא מן יהודי אל הפועל, "כאשר יפול פור-הברזל של המלחמה", כריכרי לונדורוף. אז נמצא את עצמנו עומדים לגמרי לברנו. וכל מי שסבור אחרת — או שהוא בור גמור בהיסטוריה, או שהוא לוקה בתמימות פושעת.

לכן, כאשר גיליתי שבמחסני-הנשק של צבאות-ערב נקלט בשקט דור שלם חדש של ציור צבאי סופר-מתוחכם, מבלי שבעלי-בריתיה, "הנאמנים" של ישראל טורחים להזהיר אותה, התעורר בי החשש שהנה מבשילות הנסיבות לקראת פרלמאריבור טכנולוגי — אפתעה אסטרטגית כה גדולה, שלעומתה תחוויר מלחמת יום הכיפורים.

במיורח אמורים הדברים בקשר (המשך בעמוד 41)

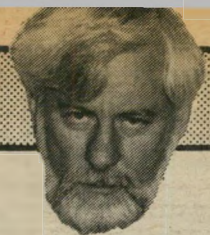
אן פולארד עכברושים ותת-אדם

פשוט שכחה את קיומי. לכן המסר שלך עורר בי גל של שימחה שאינה ניתנת לתיאור. אני מקווה, בעזרת השם, שאשתי ואני נוכל להביע את תודתנו לך כאשר נצליח לשקם את חיינו מחוץ לכלא. ביתניים, אני יכול להבטיח לך, ראגתך לשלומנו היתה אחד הרגעים הנעימים בחיינו הטראומתיים.

אף כי אני מוטרד עמוקות מטיפולן הכושל בפרשה של ממשלות ארצות-הברית וישראל, אני משכנע שמה שעשיתי יתרם תרומה ניכרת ליכולת הצבאית הישראלית. מנקודת-מבט, אם התוצאה תהיה הצלת חיי-יהודים — אם במלחמה ואם במניעתה, עלי די חיווק כושר-ההרתעה של ישראל — הרי שלפחם יצמח משהו מועיל מהטרגדיה הזאת.

עליך להבין, שהגיעה אותי התחושה העמוקה שעל כל יהודי בתפוצות מוטלת החובה הגמורה לפעול כאילו הוא אחד מאבני-הבניין של מצורת-ציון. מתווכות זו מתבטא בדרך-כלל בעליה, בתמיכה כספית בישראל או בשורה פוליטית למענה. אולם ייתכנו נסיבות מאוד בלתי-רגילות, שבהן אין די בכך. במקרה שלי, ההתייסרות האינטלקטואלית היתה פשוטה וקלה יחסית, כי ידעתי בודאות שחיוקה של ישראל ישפר את מעמדה ה אסטרטגי של ארצות-הברית במיורח התיכון. במילים אחרות: רוח לישראל לא יהיה הפסד אמריקאי — אלא להיפך. להשקפה זו היו שותפים גם כל הישראלים שאיתם היה לי הכבוד לעבוד.

לאור היחסים המיוחדים בין שתי המדינות, ובהתחשב בהודמניות

זה לא תיקתוק של שעון. זה תיקתוק של פצצה

שעון פרס

כך הצטרפנו למערך, והמערך התחייב לשלם את החובות שלנו. אילו זה היה כך, זה לא היה הכי אסתטי, אבל זה היה נכנס לנורמות המקובלות במקומותינו. **אבל זה לא היה בדיוק כך.** תנועת יחד הלכה לבחירות. היא הוציאה הודעתה, מעל ומעבר לכל מה שהיה מקובל אי פעם בארץ לגבי מיפלגה חדשה. ההישג היה עלוב. נבחרו שלושה ח"כים. **כל אחד משלושת הח"כים האלה עלה בהרבה מיליוני דולארים. פי מאה יותר מאשר ח"ב של כמה מיפלגות אחרות, כגון התחיה או המתקדמת.** המיקרה העיוור רצה שדוקא שלושה ח"כים אלה היוו אחרי הבחירות את לשון-המאזניים בין יצחק שמיר ושימרון פרס. אילו הצטרף וייצמן לשמיר, היה זה מרכיב ממשלה. מכיוון שהצטרף

אין לו מזל, לשימרון פרס. הגורל של סיספורס רודף אותו. כמו סיספורס, גורו עליו האלים לגלגל אכן כברה אל ראשיהה, ובכל פעם שהאבן מגיעה כמעט לפיסגה, היא נשמטת מידיו ומתגלגלת שוב אל תחתית המידרון. פרס עמל שנתיים כדי להתגבר על הדימוי של איש בלתי אמין. איש שאין ערך למילה היוצאת מפיו, איש ש-לא היית קונה ממנו מכונית משומשת. במאמץ רב ובחתימה בלתי-נלאית הוא הצליח, לבסוף, הציבור, וגם ציבור בוחריהליכוד, התחיל לחשוב שעשה עוול לאיש. **ואז בא עניין השעון. האבן התגלגלה שוב אל התחתית.**

מבחינת יחסי-ציבור, שעון הוא דבר נורא — פצצה מתקתקת.

מספרים לציבור שיש פרשת-שחיתות בסך 2.4 מיליון דולר — והציבור מושך בכתפיו. מיליון, מיליארד — אלה הם סכומים מופשטים. אין הם מטביעים חותם על דימויו של אדם נורמלי, העסוק בבעיות של אוברדראפט בסך 240 דולר. **אבל שעון!...**

לכל אדם יש שעון. כל אדם יודע מה זה שעון, איך הוא נראה, מה הוא עושה. כל אחד יכול לדמיין לעצמו שעון יקר, העולה 1200 דולר או 300 דולר, שעון זהב או מוזהב או מוכסף. כל אחד יכול לדמיין לעצמו, בצורה הציורית ביותר, את המעמד כאשר שימרון פרס, ראש המפלגה הגדולה ביותר במדינה, אומר לאיש-כספים מפוקפק: "איזה שעון יפה יש לך?" וכל אחד יודע שזוהי הומנה למתנה.

רשוב — העניין אינו בשעון, אלא באיש. אילו זה קרה למשה דיין המנוח, היה הציבור צוחק ואומר: "ואללה, איזה ערס! הוציא מן הנוכל הזה שעון!" **אבל כאשר זה קרה לשימרון פרס, המצב שונה לגמרי. התגובה היא הפוכה. "ואללה, איזה נוכח! הערס ההוא שיחד אותו!"** זה בהחלט לא צודק, אבל ככה זה.

אולי זה צודק בכל זאת. פרשת-השעון אינה מוכיחה שפרס מושחת. אבל היא מוכיחה שחסרה לו תחושה אינטואיטיבית, שהוא לכל היותר אדם פיקח היודע איך להיחלץ ממצב-כיש, אשר אדם חכם לא היה נקלע לתוכו מלכתחילה. בשלב הזה של ההיכרות בין השניים, אחרי העסקים השחורים של מימון-הבחירות, כבר היה פרס צריך לדעת כי דויד באלס הוא איש מפוקפק מאוד. הוא היה צריך לדעת שאין לקחת מתנות משום איש-עסקים, ומאיש כמו דויד באלס על אחת כמה וכמה. **קבלת השעון מידי באלס לא היתה פשע, אלא טיפשות.**

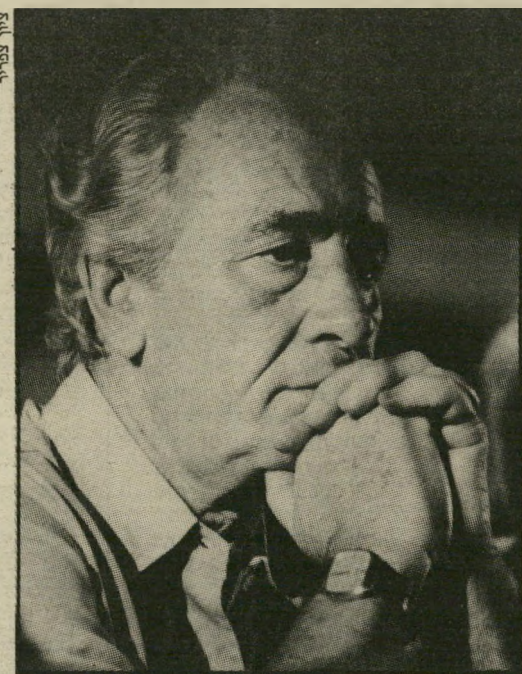
טיפשות זו גברה שיבעתיים כאשר נודע לפרס כי באלס נעצר בעוון מעשה-דמיון ענקי. פוליטיקאי חכם היה מחזיר את השעון בו ביום, או מעביר אותו לקרדצדקה. כך פועל אינסטינקט פוליטי בריא. נראה כי לפרס חסר האינסטינקט הזה. הוא פוליטיקאי וריו וממולח, אך חסרים לו החושים.

לא האלים גורו עליו את גורלו של סיספורס, אלא אופיו שלו עצמו. **אין כאן עניין של רצח-אופי. אולי יש עניין של התאבדות-אופי.** הליכוד לא המציא את הפרשה הזאת. הוא רק תפס עליה טרמפ. אין פרס יכול להאשים אלא את עצמו.

אבל התיקתוק של השעון אינו צריך להסיח את דעתנו מן העיקר.

השעון הוא ציור, אך אין הוא חשוב. ואילו הפרשה האמיתית אינה ציורית כלל, אבל היא חשובה מאוד. **היא חושפת תהומות של שחיתות.** לא של איש אחד. לא של מיפלגה אחת. אלא של מישטר שלם, על מנהיגיו ומיפלגותיו ומ' חנותיו.

תחיל בקנייתם של תנועות-יחד. אני אודה את עזר וייצמן, אני קרוב לכמה מ' דיעותיו. אולם פרשה זו מעלה תמידות, שאי-אפשר לעבור עליהן בשתיקה. גם כשיש הרצון לעשות כן. וייצמן אומר: הלכנו לבחירות, לא הצלחנו, צברנו חובות, אחרי

שימרון פרס: המכונית המשומשת חזרה

וייצמן לפרס, יכול היה פרס להרכיב ממשלה (עם רק"ח והמתקדמת, ובכך לא רצה) או לעמוד בראש ממשלת-אחדות לאומית.

עזר וייצמן הנחיל את ראשות-הממשלה לשימרון פרס. על-ידי קניית יחד בכסף, קנה פרס את ראשות-הממשלה. כל זה מאור-מאור לא אסתטי, אבל עדיין בתחום הנורמות המקובלות במישטר שלנו. פרס מכסה את חובות יחד, יחד הופכת את פרס לראשה-הממשלה.

אם נניח שוייצמן העדיף ממילא את פרס על שמיר — ואני משוכנע בכך — הרי כל זה עדיין סביר.

החיים הפוליטיים בישראל ראו כבר עסקות מלוכ-לכות יותר, שיוחד מיפלגה על-ידי מיפלגה אחרת אינו חזיון בלתי-נפרץ.

די ברוגמה אחת: ב-1963 נתן דויד כגוריון לאגודת-ישראל רשיון של בנק (שהיה שווה מיליוני דולארים) תמורת הצבעה העפמית שלה עבור המשך קיומו של המימשל הצבאי, שחל אז על אורח-ישראל הערביים.

זה מספריה. אבל זה מקובל.

אבל מה קרה משהו אחר. פרס לא ציווה על גיזבר מיפלגתו לכסות את חובותיה של רשימת יחד.

פרס אמר לאיש-העסקים המפוקפק, דויד באלס, לי שלם שלום פרטי לרמי אונגר, ידידו ושותפו לעסקים של עזר וייצמן.

זה היה תשלום פרטי של איש-עסקים אחד לאיש-עסקים שני. בלאס מחל לאונגר חוב עסקי בסך מיליון דולר, ושילם לו במומן 800 אלף דולארים נוספים.

זה מעורר שתי שאלות, שתיהן חמורות מאוד: מניין בא הכסף? לאן הוא הלך?

איש-עסקים פרטי אינו מוציא מכיסו 1.8 מיליון דולר כדי

לעשות טובה לפוליטיקאי. כטובה נותנים שעון ב-120 או 300 דולר, לא באקשיש של 1.8 מיליון.

כדי להוציא 1.8 מיליון, היה באלס צריך לקבל ממישהו 1.8 מיליון (לפחות). ממיי באיו צורה?

מן הקיבוצים? מקרנות סודיות כלשהן? מיעקב נמרודי? מעדנאן חאשוקי הסעודי? מן הקרן של מיסטר אוליבר נורת' בשווייץ? מן הכסף שהיה צריך להגיע לקונטרסאט ושנעלם בדרך?

והמור עזר יותר: ל אן הלך הכסף?

רמי אונגר הוא איש-עסקים פרטי, שהיה חייב חוב פרטי גדול מאוד לדויד באלס. כאשר באלס ויתר על החוב — מה קרה? האם נשאר הכסף אצל אונגר ושותפיו-לעסקים, או ששולם לנושים של רשימת-יחד?

מי יודע? היכן המיסמכים וההוכחות? מי בדק את זה?

אני רוצה לומר בצורה הגסה והבוטה ביותר: עזר וייצמן ו/או רמי אונגר ו/או שאר ראשי יחד ז"ל חייבים להגיש לציבור מייד את כל המיסמכים וההוכחות כדי להוכיח כי הכסף הזה אכן הגיע לידי ציבורי — כלומר, שאכן שימש לכיסוי חובי-בחירות של יחד.

מילים יפות אינן מספיקות במיקרה זה.

לפני שהתעורר הצורך לקנות את תנועת-יחד, כדי להנחיל את ראשות-הממשלה לשימרון פרס, ניסתה מיפלגת-העבודה להשיג בבחירות די מנדאטים כדי להרכיב ממשלה בכוחות עצמה. לשם כך היתה זקוקה לכסף. הרבה יותר כסף מכפי שקיבלה מקופת-המדינה, באמצעות הדי הנדיבה של מימון-המיפלגות. מניין לוקחים את הכסף? כמו תמיד: ממיסעלי-ההסתדרות, מן ההתיישבות העובדת, מקרנות סר-דיות שונות בחו"ל.

כדי לקחת כסף מהקיבוצים, צריכים להפר את החוק, האוסר קבלת תרומות מ-תאגידים. מותר לקחת רק מיחידים.

מסתבר כי דויד באלס, אדם-לכידע, נוכח רבת-כי-לית, הצליח להיות שימושי גם כאן.

הוא אירגן — כנראה בעזרת ערי אמוראי ביש-המזל — עיסקה סיבוכית, שכולה הונאה: הוא ימכור לקיבוצים מניות במחיר פיקטיבי, הקיבוצים ישלמו את הכסף, באלס יעביר את הכסף כתרומה "פרטית", חוקית למהדרין.

זה יכול היה להיות סיבוב נחמד, אופייני מאוד לפוליטיקה הישראלית. אלף: הקיבוצים נותנים כסף לבאלס, במסגרת של עיסקה פיקטיבית. בית: באלס משלם את הכסף כתרומה פרטית למיפלגה. גימל: המיפלגה משתמשת בכסף כדי להגיע לשלטון, ולהשתלט בין השאר על משרד-החקלאות. דלת: משרד-החקק לאות משלם לקיבוצים את הכסף בחזרה, כריבית של רכבות אחוים.

זה לא א"ד גוררון, זה לא בר בורוכוב, אבל זה עזב טוב מאוד.

עיסקה המסויימת הזאת לא יצאה לפועל, אך בכל זאת שילם באלס למיפלגת-העבודה תרומה בסך 600 אלף דולר. תמורת מה? מה קיבל? מה ציפה לקבל? ממי? באיזו צורה?

שום אדם נורמלי, ובוודאי לא אדם כמו באלס, אינו מוציא מכיסו סכום כזה למען מיפלגה. כסף כזה הוא מטיבעו שוחד, אתנן, או תוצאה של עיסקה סיבוכית בלתי-חוקית.

כך או אחרת — זוהי עיסקה בלתי-חוקית בעליל, עיסקה של שחיתות תהומית.

אולי היא חוקית על פניה. החוק אינו מגביל את גודלן של תרומות "אישיות", אם דיווחו עליה למבקר-המדינה, הרי זה חוקי. אבל זוהי רק כסות חוקית לדבר שהוא בלתי-חוקי בעליל.

סירוב המישטר לחקור פרשה זו הוא שערורית, חלק מן השערוריה הכללית, הטענה שמבקר-המדינה הוא שצריך לחקור היא בריחה גרועה. המבקר אינו מסוגל לחקור גם גניבה של חמישה שקלים מכיסו. חוץ מזה אין כרגע מבקר, והמיפלגות הגדולות (!) עומדות לבחור במבקר חדש.

ומניין לנו שתדומה זו של באלס היתה יחידה במינה? זו התגלגלה במיקרה. כמה תרומות באלה, כמה באלסים באלה, היו עזר?

מיסלגת-העבודה רותחת מזעם. היא מאשימה את הליכוד בכהפשה, ברצח-אופי ובמה לא.

מבחינתה היא צודקת. הליכוד גבה כספים באותן השיטות המלוכלכות עצמן, בוואריאציה זו או אחרת. **הריב בין השניים הוא קטטה בין גנגסטרים. שודד אחד זועם על שודד שני שהאשים אותו בשוד.**

זה עניינם של השודדים. כינם לבין עצמם. אין זה מעניין אותנו. אותנו מעניינת רק שאלה אחת: כאשר כל המיפלגות הגדולות (ורבות מן הקטנות) משיגות הודעתך בדרכים כאלה — איזה סיכוי יש לשינוי?

ביום מן הימים זה יימאס לציבור, זהו התיקתוק הנשמע ברקע: לא של שעון, אלא של פצצת-זמן.

צבי סל

אמנון לוי מחדשות, **מיכל רסאלי** דוברת ר"ץ ואחרים — אמרו שהם מצטערים, אבל קשה להם להיענות לבקשה. היחיד שכיבד את בקשתם, ולא נגע בסיגארים שלו בזמן הנסיעה, היה סגן-השר **עדי אמוראי**.

■ חברי-המשלחת הנ"ל הם פיקו גם לבלות. ערב אחד אורי גנה לכבודם מסיבה של "טעימת יין". האירוע התחיל בהרצאה של מומחית לנושא, שריברה על טמפרטורה מתאימה של סוגיין שונים, כוסות המתאימות למשקאות מסוימים וכדומה. תוך כדי ההרצאה הוזמנו השומעים לטעום סוגים שונים של יינות. בסוף הערב היו כולם במצב-רוח עליו במיוחד, והם שרו ורקדו עד שעת-לילה מאוחרת.

■ **ישראל בן-אמיתי**, מנכ"ל אוניברסיטת בן-גוריון ביבארשבע, התלונן באוזני השר **משה קצב** על קשיי התקציב שלו. במהלך סיורו של השר בבארשבע, הבריך במוחו של בן-אמיתי, אחיו של מרדכי ציפורי, הרעיון: "אילו היינו קוראים למסדר, אוניברסיטת בן-גוריון, על-שם זאב ז'בוטינסקי, היינו זוכים בתמיכת שני חלקי ממי שלת-האחרות!"

■ הברנר דודו דותן, הערסק בימים אלה בהכנת ערב ה'מוקדש למערכוניו של הקומיקאי היידישי **שימיעון דזי-גאן**, פנה במכתב לנשיא-המדינה **נח חיים הרצוג**, והציע שהנשיא ייתן את חסותו לערב זה. יומיים אחרי שליחת המכתב קיבל דותן הודעה טלפונית מלישכת-הנשיא והתברר שהתשובה היא חיובית. מייד נקבעה ההצגה הראשונה בירושלים בתאריך הנוח לנשיא.

■ "מועדון" ישראלי בלעדי מקיים את ישיבותיו השבועיות בניירורק כבר יותר מ-10 שנים. מבלי לפרסם את פעילותו ברבים: הצייר **עמירם שמיר** ומפיקה-סרטים **אלכס מסיס**

אחד מעורכי העיתונים המצריים. למשל: בעיית השר אברהם שריר ובעיית שדרה-ביטחון המצרי מר חמר עבר-אל-חלים אבורזאלה. בערבית, "שריר" פירושו נבל, ועל כן רגילים עיתוני מצרים לאיית את שמו של שדרה-תיירות הישראלית "שארי". "רזאלה" פירושו בערבית אנטי-פאתיה, ואבורזאלה פירושו אבי-האנטי-פאתיה. הכתיב הנכון של שם השר המצרי הוא אבר'ע'זלה, והדכתיב המשובש הנהוג בישראל עלול, לדעת נחמיאס, להרגיז אותו.

■ מדוע רק שימיעון פרס קיבל שיעון **מדריך באלס**, בעוד שמתנהג בגין לא קיבל ממנו דבר? כי בגין ציפה לקבל מכשיר שמיעה, ולבאלס לא היה מכשיר כזה. ומדוע **דויד לוי** לא זכה במתנה? מפני שהוא רצה מייבש שיער, ואיזאבל באלס לא הסכימה להיפרד מהמכשיר היחיד שברשותה.

■ **יצחק רט**, הדובר החדש של המפלגה הדתית לאומית, נמנה עם חברי משלחת של עיתונאים ופוליטיקאים, שנסעו לגרמניה כדי לסקר את הבחירות שם. רט סיפר שבזמן הנסיעות הארוכות באוטובוס היתה לו בעיה: מרבית חברי-המשלחת היירו לעשן בזמן הנסיעה, והוא סבל מכך. יחד איתו סבל גם **אסף שחם**, עוזרו של חבר-הכנסת **חיים רמון**. רט ושחם התחננו ממש שיתנו להם לנשום אוויר נקי, אבל המעשנים — **תמר מורג** מהטלוויזיה, **אורלי אזולאי-ביץ'** מדיעות אחרונות, **עליזה וולך** מדבר,

■ כאשר ראש ממשלת אוסטרליה, **בוב דוק**, הגיע לישיראל, נערכה לכבודו קבלת-פנים בלישכתו של ראש-הממשלה **יצחק שמיר**. תוך כדי שיחה הפתיע הוק את הנוכחים באומרו: "הגעתי לכאן אחרי שהשתתפתי בוועידה האיסלאמית" והוסיף הסבר: "הרי איראפטר לטוס ישר מירדן, שבה ביקרתי, לישראל, או טסתי דרך קפריסין. כאשר המתנתי בנמל-התעופה בחוף האח"מים, הגיעו לשם נציגי ארצות-האיסלאם בדרכם לוועידת הפיסגה הערבית בכווית. הם כינסו שם ועידת-זוטא, והשתתפתי בשיחות שלהם." שמיר שאל אם יש לו איזה מידע מעניין, והוק מסר כמה פרטים.

■ כתבה-טלוויזיה ויקטור **נחמיאס** שימש כשבוע שעבר כמחליפו של השר **דויד לוי**. זה קרה עם הגיעה של משלחת פעיליה-מגבית מצרפת. השר היה אמור לנאום לפנייהם. אבל ברגע האחרון נודע כי הוא אינו יכול להגיע. המארגנים שידעו כי נחמיאס כיהן לפני שנים אחדות כמנהל-ההסברה של המגבית בצרפת, ושהוא מכיר את חברי הממשלה, ביקשו ממנו לנאום במקום לוי. נחמיאס עשה זאת ברצון רב, ואחר-כך התברר: "לא איכפת לי להחליף את לוי פעם נוספת. מצידו הוא יכול לי-תכנן ביקור-גומלין בצרפת, לבי-טל אותו ברגע האחרון ולשלוח אותי במקומו."

■ בין ישראל ומצרים יש כל מיני בעיות. גם בעיות של שמות וכתיב. כך הסביר ויקטור נחמיאס, שהוא יליד-מצרים, לי-

ישראל קיסר קיבל השבוע את הכרטיס הראשון לטקס הפתיחה של כינוס הפועל, שייערך ביום-העצמאות. קיסר שילם 150 שקלים עבור הכרטיס, בתנאי מפורש: שאחרי רגע הצילום יוחזר לו כספו מייד. "אני לא ארנסט יפת", הסביר. אלי לנדאו, ראש עיריית הרצליה, שהגיע לבית השגריר הצרפתי, שם נערך הטקס, בדיוק בזמן שקיסר שילם את הכסף, צעק מייד בהיכנסו בקולו הצרוד: "אני מוכן לשלם יותר!" וזכה במבטים נבוכים של הקהל שנכח באירוע. אופירה נבון, הנראית מאחורי קיסר, התנדבה להיות יושבת-ראש ידידי-הכינוס. במיסגרת מא-מך ההתנדבות, היא תיאלץ לנסוע לחו"ל, לכתת רגליה בין הקהילות היהודיות לצורך יחסי-ציבור לכינוס הספורטיבי. אופירה, שבאה לבית השגריר כשהיא לבושה כולה באדום, כראוי, העניקה לאשת השגריר שיעון במתנה. השיעון עורר חיוכים בקרב האורחים, ואשת-שר-החינוך הסבירה בקול צחוק: "זה שיעון-קיר. לא מזהב, ולא ליד!"

קריאל קרדוש צייר הקריקטורות הוותיק והצייר הירושלמי יוסי שטרן התענגו השבוע על מעדנים מתוצרת מולדתם הרחוקה, הונגריה. הם נימנו עם האח"מים בני-המזל שהוזמנו למלון דן בתל-אביב, העורך בימים אלה פסטיבל מטעמים הונגרי, סנונית המבשרת כנראה את חידוש היחסים הדיפלומטיים עם המדינה המזרח-אירופית. מלבד מטעמי השפים מהונגריה, ייגנה במקום תזמורת צוענית. בין הבאים היתה גם תמי בן-עמי (בתצלום מימין) — יוצאת מארוקן דווקא — שלא חסה על גזירתה ואכלה בהנאה בשר ומעדנים, ואף שיבחה את טעמם החריף והמיוחד.

הצמיד של סוניה

מייד לאחר שהתפוצצה פרשת שוון-היד של שימרון פרס, התגורדו עיתונאים במשרדי עורכי-הדין של דויד באלס. הם עשו את המוות לעורכי-הדין, יעקב ויינרוט ויהודה ויינשטיין, בתיקווה להשיג עוד פירור של מידע ועוד שערויה.

אחד העיתונאים הללו, העובד בעיתון יומי נפוץ, הפ- ציר בסניגורים כל-כך, עד שהם לא עמדו במיתוי וסינו בלחש: "היה גם צמיד הזה לסוניה פרס!"

העיתונאי הנלהב לא ידע את נמשו מרוב שימחה. הוא ביקש הוכחות, ועורכי-הדין אמרו לו כי ימצאו לו צילום של הצמיד. אחרי כמה מישי- פטים נוספים התחילו עורכי- הדין לצחוק, והעיתונאי הלך לדרכו.

לסניגורים היה ברור כי העיתונאי הבין שהכל היה בדיוחה. והם שכחו את כל העניין. אבל כעבור יומיים, טילפן מישור ממקורביו של שימרון פרס לעורכי-הדין, וזף בהם על שהרחיקו לכת והמצאו סיפור על צמיד-זה לסוניה. התברר כי עורכי-העיתון טילפנו למישרדו של פרס וביקשו ממנו תגובה על הצמיד שבאלס נתן כביכול לסוניה פרס. תגובתו של פרס היתה נזיפה חמורה לעורכים.

גייט, מועדון הג'ו והתיאטרון המפורסם של ניויורק. משת- תפת קבוצה במועדון של שבת: **נירה שמיר**, משוררת וציירת, המכונה גם כרעייתו של עמרים שמיר.

אביטל וארט דה-לוגון ה- שיאו את כתם. בחתונה שנערכה, כמובן בוויילג גייט, השתתפו אורחים רבים מישראל: **תמר אבידר** ממעריב, יחד עם חברת-הלמערכת **עפרה אליגון** ואישה-עמם **אמינגר, שולה** וג'רי קניג באו עם אהלה הלוי וקבוצה גדולה של ישר- אלים החברים במועצה לשלום ישראל-פלסטין. אביטל היא חברה פעילה במועצה ומועדון הוויילג גייט משמש אולם אסי- פות קבוע לאורחים מישראל: בשנה שעברה הופיעו שם **הנא- סיניורה**, ח'כ מתי סלר וא- חרים.

הלם פקד את העיתונאי **אילן שחורי**, שנסע במישלחת של עיתונאים עם סגן-השר ערי אמורי לגרמניה, לעקוב שם אחר הליך הבחירות. שחורי ש-

נפגשים מרי שבת בצעריים במסעדה ניויורקית, בצירה ה- מערבי של העיר, לשיחות ב- ענייני-דינא, אמנות ותרבות. בכל שבת הם מזמינים לשולחנם אורחים המדומנים העירה. כש- לזשת החורשים האחרונים, נמנו עם אורחיהם **יעקב אגמון**, מנהל תגנית-הארבעים, אביטל נתי-ישראל: **יוסי פרוסט**, מנהל אמנות לעם: **נתן שחם**, הסופר חבר קיבוץ בית-אלפא ומנהל סימפניית פועלים, **דירי מנר** סו, בדרכו לצילה ולציר הרדר מי, **יגאל ליבי**, אחיו שזוכה מרוב האישומים נגדו בבית-ה- מישפט המחוזי בתל-אביב, הסר פרת רחל איתן, לרגל צאתו לאור של סיפורה הראשון הרקיע החמישי בתרגום אנגלי, הפרר פסור **משלה** ("מישקה") לילן, היסטוריון של ברית-המועצות ומרצה באוניברסיטה של פנסיל- וניה. אורח, הצעישנתי, כפי שמכתיב אותו מסים, הוא ח'לים שור, עורך ניר-אוטלוק, ואילו "מארחים נלווים" הם **אביטל וארט דה-לוגון**, בעלי הוויילג-

טיול לדרום-אמריקה

ח'כ חיים רמון היה מרוג מאוד על הידיעות שהופצו מטעם דוברי הסוכנות היהודית, כאילו היה בשליחות הסוכנות היהודית בדרום-אמריקה. אנשי-הסוכנות העלו טענה זו כדי להציג את רמון ככפוי-טובה, כאשר זה תקף את הסוכנות בשירות טלויז- יוני והציע למרקה.

סיפר רמון: ב-1984 אכן ביקר באמריקה הדרומית. אך זה היה טיול פרטי בחב- רת אשתו. העובדת במיש- רמס-יעות שיש לו עסקים עם חברות דרום-אמריק- ניות.

בבואנוס-אייס הופיע רמון מטעם עליית-הנוער לפני בני-נוער בבתי-ספר יהודיים, וקיבל אשל מעליית-הנוער בסדר-גודל של כ-400 דולה. מחצית מחיר הסיווטה של מר אריה דולצין במלון-פאר בלילה אחד.

רמון סיפר שהוא נוהג להופיע לעיתים קרובות לפני מישלחות מטעם הסוכנות היהודית, על פי בקשת אנשים שונים בסוכנות, וגם לפני בני-נוער מדרום-אמריקה. מעולם לא הופיע לפני ועדת-שליחויות, ולכן לא נפסלת, קבע רמון, בניגוד לטענת דוברי הסוכנות.

סיכם רמון: "השיטה לנסות למסול עליי הכפשה אישית ושיקריה מעידה לאיזה שפל הידרדרה הסוכנות. התפסיה, כאילו כספי הסוכנות הם כספי מקידיה, שבאמצעותם הם נותנים דמי-לאיחוף לאישי-ציבור, מחזקת את הצורך במירוק המימסד הסוכנותי המסואב."

חיים רמון חצי סוויטה

ללב את אמו אחי-ניתוח, קילב טלפון בחול מהארץ, שאמו כי מצב אנוש. למעשה כבר לא היתה בין החיים. והוא הגיע הישר להלווייתה.

ואילו ערי אמורי שרוי, מאז שב ארצה, במצב-רוח שפוף, בגלל הפירסומים הקושרים אותו עם פרשת באלס. אמורי החליט בשלב זה שלא להעניק ראיונות נרחבים לתיקשות בפרשה.

טוביה סער, האחראי על ההפקה של תחרות מיס- יוניברס שתקיים בישראל, כי 1988, נוסע השבוע לחזות כמו עיניו בהכנות לתחרות מיס- אמריקה, שתיערך באמצע פברואר בארצות-הברית.

נעמי רון

אנשים במצריים

ישראל לעמוד בגל של מיליון תיירים בבת-אחת? היא ערוכה לכך? אך הגיע למיליון תייר-ים? פשוט מאוד: מתוך 50 מיל-יוני התושבים המצריים, הרעבים לבילוי והמסנוורים מהסיפורים על המתירנות השוררת במערב, ברגע שיתפתחו השערים לישראל — יסתערו לפחות מיליון לעברה, מכיוון שזוהי הארץ הקרובה ביותר, בעלת התרבות המערבית, ולכן גם הזולה ביותר. המדובר בתיירים חסרי-אמצעים, שאינם מודעים ליוקרה-מחירה בישראל. אלה יגיעו עם שקי- שינה באוטובוסים, עמוסי פנטיות, וכשיחזרו — "עולה להיווצר לכם בעיה". כך שר-החקלאות בממשלתו של **אנוור אל-סאדאת** המנוח, את הנשיא הנוכחי, **חוסני מובארכ**, הסי- פיק לשורת רק כמשך שלושה חודשים. מרוע הוחלף? ככה זה קורה פה מרי פעם. משנים- בישראל נתפס צעד כזה כסוף-העולה, או לפחות כקרוב לקיפו-כמצריים מתייחסים לחילופין כאלה כמעט באדישות. פעם מיניסטר — תמיד מיניסטר. ה- תואר נותר, ונושאו יכול להר- וויה סכומי-כסף ניכרים בשוק הפרטי, לשאת בג'וב יוקרתי באוניברסיטה, לנהל חיים נוחים ולפתח רעיונות מעניינים.

ביום השישי, שעבר, לקי- ראת הצהריים, הפכה קאהיר לפקק הגדל והולך. במכוניות ובאופניים ואף על חמורים נהרו הכל למישקה-השנה בכדורגל: זמאלק נגד אן-אס-סי. **זמאל עבדאללה-חמיד** זהו שמו של הכוכב התורן, מבקיע שער-הניצחון לטובת זמאלק בדקה האחרונה של המחצית הראשונה. המומחים קבעו שבמחצית ה- שניה היה המישחק חלש, עוכרה שלא הפריעה ל-70000 הצופים להריע ולהשתלח. הניצחון ה- ניק את זמאלק אל ראשי-הטבלה הלאומית, כשיש לה 24 נקודות. נהגי-הטקטי בדרך חזרה למלון לא היה מאושר. זמאלק היא קבוצתם של העשירים. העניים במצרים שוב הפסידו.

את **חסן עיסא** אין צורך להציג בישראל. עד לפני חודשים אחדים כיהן כקונסול המצרי באילת, ונחשב כצומת חשוב בחיי-החברה שם. מאז הועלה בדרגה וכיום הוא מכהן כסגן ראש-השולחן הישראלי במישרד-החוץ המצרי. בין דירתו המרהיבה לבין השגרירות הישר-אלית חוצץ קיר. חבריו המצריים- הציעו לו, יותר מפעם אחת, לקרוא חור בקיר, בכדי לחסוך מהם את הבריאות הביטחוניות

לסליימן אביראדור, שרה-הקלאות לשעבר של מצי- רים, יש הסבר מעניין ביותר לכך שאין ארצו מתירה תיירות חופשית לישראל, כפי שהדבר נעשה בכיוון ההפוך: "זה לטובת- כס". הוא הסביר ברצינות מגורה, "זה נעשה אך ורק מתוך התחש- בות עם ישראל. האם יכולה

את מדינת ישראל הקימו 635 אלף איש שחיו כאן.

כיום חי מיספר גדול יותר של ישראלים בחוץ לארץ. הייצוא הישראלי המצליח ביותר הוא: אזרחים מכל סוג ומין וגיל. סידרה של יונתן שם-אור

אמריקה שלנו

"יש פולקלור בשאלת הירידה", אומר לי קוצ'יק. "הבעיה מספיק חמור, אבל לא צריך לדבר עליה בהיסטוריה".

אנחנו מדברים בשקט. הלובי של מלון דן זה מקום שמכתיב רמת רציביות כמעט מערבית. קוצ'יק, שהיה פעם עורך של יגאל אלון, מצויד כאלפי עמודים של מיסמכים.

שאלה טובה

עמודים אחדים מתוכם הם מחקר שערך ישראלי אחד, השווה בחו"ל. שמו פני הרמן, והוא למד לתואר השלישי בארצות-הברית. הוא מצא שמיספר הישראלים בארצות-הברית, ובכללם הישראלים הנמצאים שם שלא כחוק, אינו עולה על 100 אלף.

ככה, הסטודנט הישראלי שערך מין מחקרן עבור גוף שלא מצויין בשום מקום, מדבר על מיספר שהוא פחות מחצי המיספר שעליו מדבר קוצ'יק, המתייחס ל-170 אלף ישראלים החיים באמריקה.

זה לא מפתיע בשום אופן לעזור של שריהקליטה לאמץ את המיספר הזה כחלק מחומריהסברה שלו. קוצ'יק מדבר על 170 אלף ישראלים באמריקה. מפני שזה המיספר שהוא קיבל משילטונות-ההגירה של ארצות-הברית.

● **איך הגעתם ל-350 אלף ישראלים בחו"ל?**

"לפי הרישום של היוצאים והיחורים".

● **באיזה פרק זמן?**

"אנחנו מדברים על היעדרות של שנה".

● **ואם אדם נכנס ויוצא כל שנה לארץ, הוא לא יופיע בתחשיב שלכם?**

"לא".

● **אז יכול להיות שיש הרבה כאלה החיים באמריקה, ולא נמצאים במיספר שלך?**

"כמה כבר יכולים להיות?"

שאלה טובה.

מיליון

יש מיספרים מוחלטים. מיליון דולר, למשל, זה הרבה כסף. זהו סכום גדול, לא רק יחסית למיליארד דולר. אין מיליארד בעולם שיותר על סכום כזה, כי למיליון דולרים יש עוצמה עצמאית. זהו סכום אשר משנה באופן קיצוני חיי-אדם.

גם מיליון בני-אדם הוא מיספר בעל עוצמה מוחלטת. גם חצי מיליון, זהו מיספר-אנשים, אשר גודלו מאפשר להקים מדינה, צבא, כלכלה, זהו מיספר מוחלט.

הנתון הרישמי, 350 האלף, הוא נתון שגוי, במיקרה הטוב, ומטעה במכוון, במיקרה פחות-טוב. כי למיספר הזה צריך להוסיף עוד שלושה מיספרים עלולים כדי לקבל אומדן הגיוני של הישראלים שהיגרו מכאן. המיספר העלום הראשון הוא מיספרם של מי שאינם נכללים בקטגוריה של שנת-היגרות תמימה, ללא שום ביקור, בישראל. כמה יכולים

הנפחות" זה האוכלוסיה הערבית, המטיילים, וחשוב סטטיסטי של פטירות. התוצאה, שהיא המיספר הרישמי של מישרד-הקליטה, היא 350 אלף ישראליים השוהים בחו"ל, פחות או יותר.

הבנקאים. יש נתונים רישמיים, של הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, יש סקרים, ויש פרשנויות. בסים החישוב הוא תנועת הישראליים בנמלי-התעופה בך-גוריון. כמה

בתולדות האנושות על כדור-הארץ. בתוך רבע מיליארד האנשים היה אוכלוסיה יהודית נוספת, שגדלה כל שנה. זוהי אוכלוסיה צעירה, אינטליגנטית, נמרצת, שהצטרפה לג'וזף הלר

ישראל לא רצה לטוס. "יש מילחמה", ניסו לשכנע אותו. יוסריאן לא השתכנע. "שאחרים יילחמו. יש המון טייסים, ומטיילים מובילים אחרים. שהם ילחמו".

יוסריאן היה מטילן-מוביל בטייסת שחוקה, עיפתי-קרב, שלא רצה להירחם עוד, שהחליט לעשות כמיטב יכולתו, ולהישאר בחיים. מפקדה טייסת, קולונל שטס בעצמו פעם אחת ויחידה למשימת-קרב, העלה כל הזמן את מיכסתי-הטיסות שנדרשו להחמיק להשלים לפני שהיו אמורים להתחלף בצוותים רעננים. עכשיו שוב הפר הקולונל את הבטחתו, ודרש מהטייסים 70 גיחות-קרב, במקום ה-60 שיוסריאן כבר עשה.

"אתה לא אוהב את הארץ שלך?" יוסריאן אמר שהוא אוהב.

"אתה לא רוצה שהיא תנצח את הגרמנים?"

יוסריאן אמר שהוא רוצה, אבל הוא כבר תרם את חלקו. שאחרים יילחמו. "ואיך היית מגיב?" ניסו למסמר את הגיונו. "אילו כולם היו מדברים כמוני?" "אז הייתי באמת מטורף. אילו הייתי מדבר אחרת?"

ג'וזף הלר, שכתב על יוסריאן במיל-כוד 22, הוא אמריקאי-יהודי. הוא חי בארצות-הברית, בין רבע מיליארד בני-אדם. חמישה מיליון מהם יהודים כמוהו. אמריקאים, אורחים בארץ-המהגר. רים הגדולה ביותר שנוסדה אי-פעם

ISRAELI SHELANU

רביבים

כתובת מכתבים לישראל

(718) 247-1700

רופא למחלות עור

טל. 21 247 1700

יש מיליון

יחידים חומייניסטי

דאט נמור 27

ישראל שלנו

ISRAELI SHELANU

75c

\$1.00

In New York

In Los Angeles

Other States \$1.25

In Canada \$1.50

מחיר בישראל 1.50 ש"ח

VOL 8 NO. 18 WEEK OF DEC 26, TO JAN 2, 1990

יש מיספר גדול יותר של ישראלים בחו"ל

טכנאי האטום וענונו מגלה במפתיע

"ישראל שלנו" — עיתון הקהילה הישראלית בארצות-הברית. כמה הם? הממשלה מעמידה פנים שאינה יודעת

הגירה?

עשה זאת

- גרין קארד
- ויזות זמניות
- אזרחות אמריקאית
- כל הטפסים להגירה

עכשיו ניתן לקבל תשובות לכל שאלותיך באמצעות ספרו החדש של עורך דין יוסף אבישר

A Simple Guide to United States Immigration Law

מוריד בשפה חלה ומסודרת למגוון דרכים לפתירת מורכבות בעיות ההגירה

הספר שאלפים ציפו לו

הקריאה חובה לפני הגשת בקשה. דע את העובדות! להזמין מלא ושולח את הפרטים בסוף המודעה בצורך

59.95 \$ עבור הספר, \$1.50 עבור המשלוח

לכתובת: Universal Publishing

15840 Ventura Blvd. Suite 824

Encino CA 91436

נא לשלוח לי

שם: _____

כתובת: _____

עיר: _____

מדינה: _____

Zip: _____

נא לחתום את הצ'ק על סך \$50.00

מודעה ב"ישראל שלנו" הגירה: עשה זאת!

יצאו, כמה חזרו, כמה נגרעו. מאז קום-המדינה נרשמו שיבועה וחצי מיליון יציאות, בערך שיבועה מיליון חזרות, והלישכה המרכזית נש" ארת עם חצי מיליון, פחות או יותר.

מה זה מהגר?

כדי לדעת כמה ישראלים היגרו מכאן, צריך להגדיר מה זה מהגר.

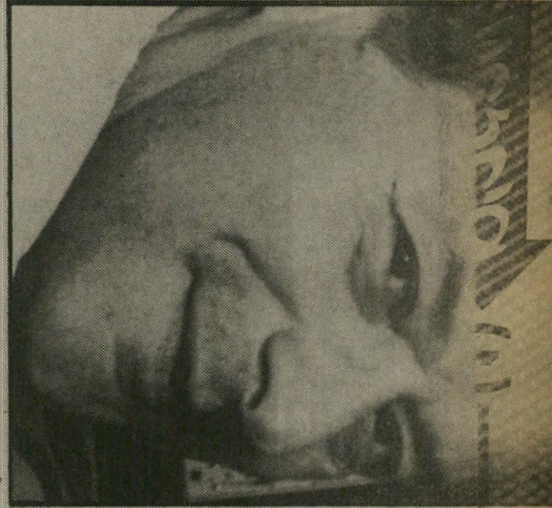
זאת לא הגדרה פשוטה. כי הגירה זה מצב רבי-משמעי. ופרט לשינוי המציאות הפיסית. הוא מחייב שינוי-הכרה פנימי. מצב זה של התייחסות האדם לעצמו. הוא בלתי-מדיד. האם יעקב אנס זה מהמיזרקה, רואה את עצמו כמהגר? רענן לוריא, מהצנחנים והשמש בקריקטורה, שהבן שלו סיים את וסט-מינסט, שהוא בה"ד 1 של אמריקה, רואה את עצמו כמהגר? רמי פורטיס, ששר עם המנימאליקומפאקט באירופה, וחולס לשחק אותה באמריקה, הוא מהגר? אורי הופמקלר, המפוצץ את המגזינים הכי-גדולים בעולם. היגר מישראל? אלי דנקר, שיושב באל-איי, ומחכה לצאנס? צבי שיסל? בועז דוידסון?

אייאפטר למדוד כוונות. אייאפטר למדוד רגשות. אייאפטר גם להחליט שכל אזרח ישראלי הוא ישראלי, כל עוד לא הצהיר אחרת, ואין זה חשוב היכן הוא יושב. מעט מאוד מוותרים על האזרחות שלהם. כי הדבר איננו הכרחי — לא לשם קבלת שיון-עבודה בארץ אחרת, לא לשם קבלת אזרחות נוספת, ואפילו לא לשם אי-עשיית שרות-מילואים. כי זה"ל לא קורא לך, מותק, אם אתה לא בסביבה.

אייאפטר גם לבדוק הגירה לפי פרק-הזמן של הישראלי השוהה בחו"ל. זה תמיד בשלבים. מעט מאוד אנשים עושים צעד סופי ברגע הראשון שהם נחתו בנמלי-התעופה קנדי. קודם מתאקלמים, ויוצאים מההלם. אחר-כך מסתובבים. אחר-כך, כשהחבר הכי טוב שלך מהארץ, הנמצא בניו-יורק כבר שנה, אומר לך שאתה צריך למנות את המיזרן שהוא נתן לך בדירת-הסטודיו שלו. מחפשים עבודה. אחר-כך עובדים, ועוברת שנה. אחר-כך עוד שנה, וזה מתחיל ללכת. עכשיו כבר חבל לעזוב.

השיטה המדידית היחידה להגדיר מהגר היא באמצעות התעסוקה. אם אדם עובד, מתפקד, ומתייחס אל מעגלי קריירה לא-ישראליים — הוא מהגר. בכל זמן נתון, לכן, כל הישראלים בחו"ל, שאינם תיירים, סטודנטים או עובדים של מוסדות וחברות ישראליות הם מהגרים. ברמה זאת או אחרת של היקלטות בארץ החדשה שלהם.

רענן לוריא, קריקטוריסט

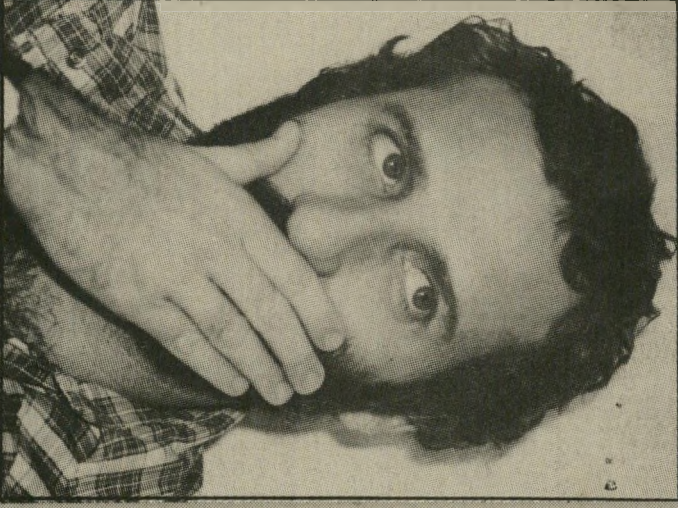
ליקה זראי, זמרת

ברוך נאדל, עיתונאי

בועז דווידסון, בימאי

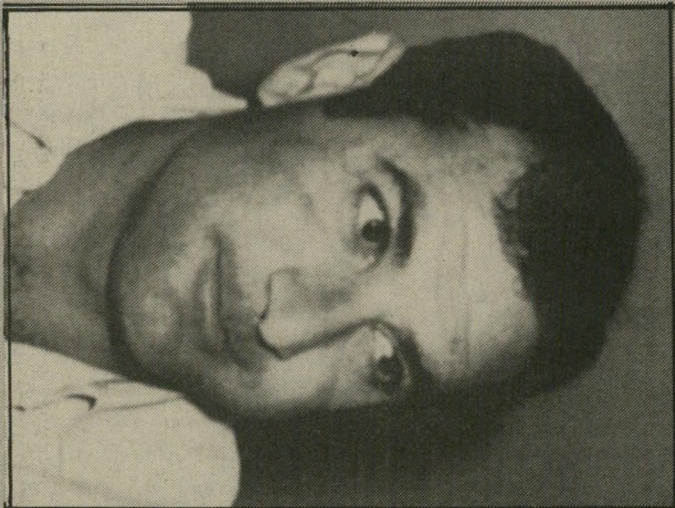
משולם ריקליס, איש-בורסה

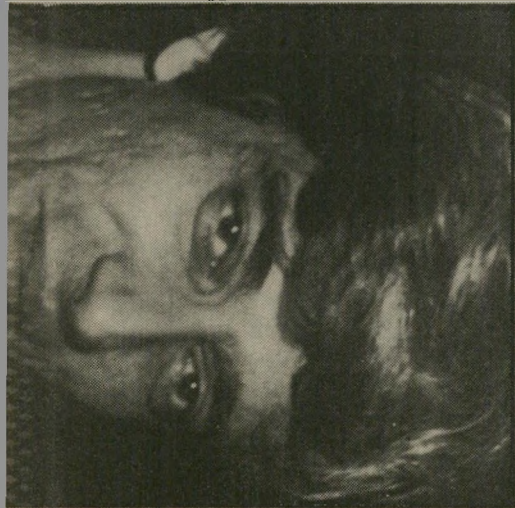
צבי שיסל, קולנוען

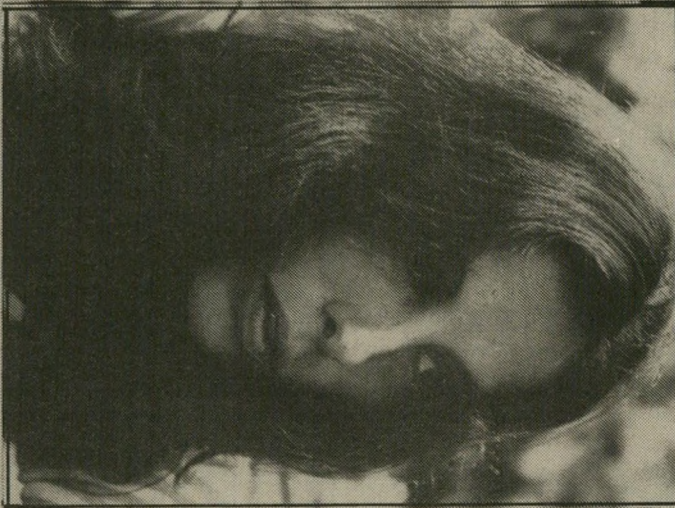
אבי נקש. תעשיין

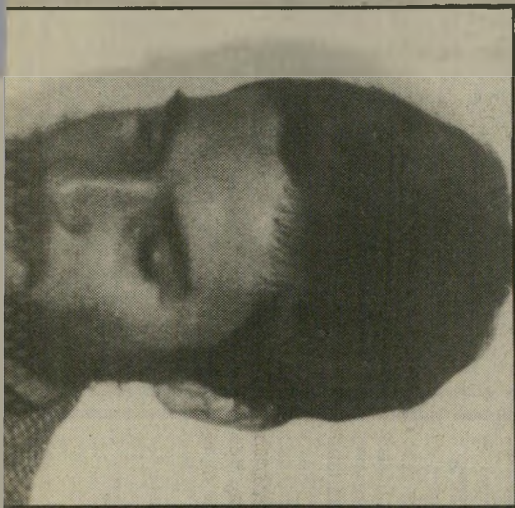
אלי דנקר, שחקן

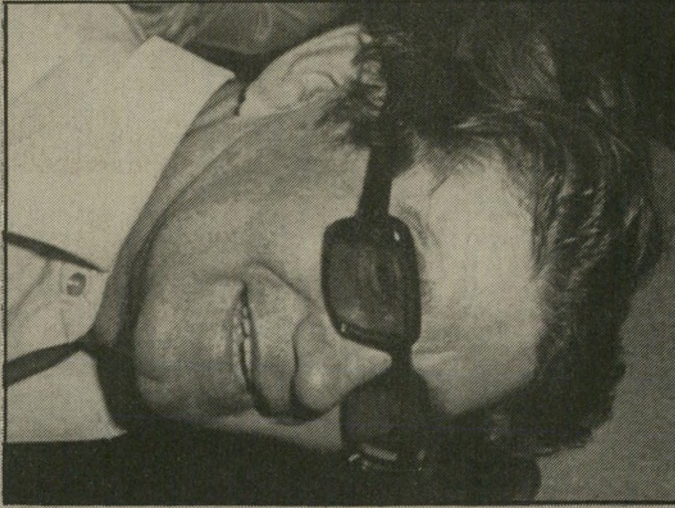
רות נבון, זמרת

אורי הופמקלר, צייר

אשר ידלין, איש-עסקים

רמי פורטיס, זמר

במדינה

אכל דבר אחר היא מבנה יפה: בשביל עבודה אני רוצה שכו, ולא מניות"

מנגנון סדר בברדאק

כשחור יוסי פאר משרות המילואים שלו, לא ציפה לקבלת פנים כזו. ככיתו חיכה לו מיכתב פטורין מעבודתו. הצירוף של מילואים פטורין אינו מיוחד לפאר. הוא מוכר לרכים. אך הסיבה לפטוריו היתה בהחלט יוצאת דופן: היותו פעיל במפלגת העבודה. עריקה מס'ש. לפאר, שעבד ביחידת הביקורת התל אביבית של משרד התיירות, כמבקר שירותי תיירות ובתיאור, יש בהחלט אמינות פוליטיות. לפני הבחירות האחרונות הוא היה ראש המטה של שמואל פלאטשרו, בעזרתו קיווה להגיע לכנסת. ימים ספורים לפני הבחירות, כשהבין שנפל קורבן למעשה נזכרות נוסף של המיליונר מסביון, אירגן כמעט את כל מועמדי פ"ש, וערק בראשם למפלגת העבודה. 67 מתוך 69 המועמדים של שרון נטשו אותו ביום אחד. מאז וכתה הקבוצה במעמד של חוג

מפטר פאר שיטות מפא"י

מוכר במפלגת העבודה, בשם חוג ה"צעירים, שפאר הוא ה"ר שלו. אבל אמינות פוליטיות לחד ופרנסה לחד. פאר לא עירב בין התחומים, וסבר לתומי כי גם איש מפלגת העבודה יכול לעבוד במישרה זוטרה במשרד התיירות של השר הליברלי שריד. אך לא כך חשבו במשרד התיירות. בלייבול. מישו דאג לשלוח ללישכת השר גזיר מהעיתון התל אביבי העיר, שבו דווח על פעילותו הפוליטית של פאר. הדיווח נפל לידיו של עוזר השר הנמרץ, אהרון טייטלמן. מזה חודשים אחרים טייטלמן הוא האיש הכליכול במישרד. השר הטיל עליו להציע לו הצעות ייעול ופטריות, והוא ניגש למשימה במרץ. הקו המנחה אותו: "ייעול" על-ידי סילוק עובדים גיטראליים, או חברי מפלגות יריבות, ומינוי ליברלים ממחנהו של השר שריד.

כוחו של טייטלמן הלך וגבר, עד כי נפוצו שמועות שהוא מנסה להדיח את המנכ"ל, רפי פרבר, ולרשת את מקומו. בינתיים הוא מונה — ללא מיכרז — כסמנכ"ל לענייני אמרכלות. אחד מקורבנותיו של טייטלמן היה פאר.

גם לנו מותר? פאר הנרגז אינו מוותר. הוא פנה למנהל הישר, יואב חן, וקיבל ממנו מיכתב המעיד כי "מילאת את תפקידך לשביעות רצוננו המלאה". כשנודע לטייטלמן על המיכתב, הוא רתם מועם. בשיחה טלפונית תלתי אביב הוא צעק על עובדי יחידת הביקורת והבטיח: "לעשות סדר בברדאק אצלכם". הצעד הראשון בעניין עשית הסדר: הוא הורה לאותה מחלקה לקבל לעבודה שני עובדים חדשים, חברי מרכז המפלגה הליברלית.

עבודה סניה וקוין בה

מכסם של עובדים שווה פחות מכסם של ספסרי-בורסה

מה שהיה במקורו רעיון מהפכני של ועדה עובדים, הפך למשהו אחר לגמרי כפי ההנהלה.

הוועד שלנו, ביטאון עובדי תדיר ראן (חטיבת הקשר והמערכות), נמנת את אחד הרעיונות שהעלתה באחרונה הענהלה: העובדים יוותרו על תוספות שכר, המגיעות להם על-פי ההסכמים במשק, ויקבלו תמורתן מניות של החברה.

ספקולציה והשערות. ההנהלה ערכה סקר משלה בין העובדים, שלא באמצעות הוועד, בנוסח סיקרירדעתי הקהל. את התוצאות היא שומרת לעצמה, אך מתוך 57 השאלות שנכללו בסקר הבין הוועד כי המדובר בהצעה הבאה:

ההנהלה תעניק "מניות-כבורה" ב"סך של 3000 שקלים בממוצע לעובד, יחסית לשכרו. את הכסף לרכישת המניות יקבל העובד כהלוואה צמודה, ללא ריבית, ל"10 שנים. סך הכל המ"ניות שיופקו לעובדים — שוויון 10% מכלל מניות תדיראן.

עורכי ביטאון הוועד החליטו לנתח באופן מיקצועי את ההצעה, ולשם כך פנו לכלכלן, העיתונאי צבי טימור, ואלה מסקנותיו:

(1) נגיח שהמניה היא טובה והעובד באמת מעוניין לרכוש אותה. במקרה כזה יש להתייחס רק לערכם של תנאי התשלום. כלומר — ההלוואה. זוהי הלוואה צמודה של 3000 שקלים, ללא ריבית, שוויה של הלוואה בנקאית ללא ריבית הוא 8% לשנה. בתרגום לשקלים: 240 (השווים בערך לשכר ברוטו של 400 שקלים). סכום זה הוא שווה-ערך לתוספת שכר חודשית של 2.2%.

(2) חשוב לציין, שאיש אינו יכול לנכס גורלה של המניה עצמה, בעיקר לא במצבו הנוכחי של המשק. על תוספות-שכר, לעומת זאת, אין עניין זה ספקולציות, השערות או הערכות. זהו סכום כסף הירדע מראש, שצריך להתווסף כל חודש לחשבוננו לחשבון הבנק של העובד.

(3) כאשר מסכימים לקבל מניות במקום תוספות-שכר, יש לכך השפעה על גובה השכר גם בהסכמים נוספים. שכן, כל תוספת שתיתנת בעתיד תחול על השכר כפי שהוא היום. בלי חלוקת המניות, היא תחול גם על התוספת שתשולם בקרוב.

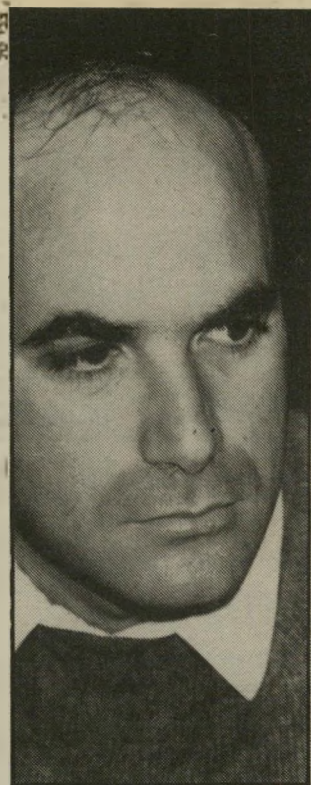
בבורה נחותה. למניות המוצעות יש עוד חיסרון, והוא אולי החשוב ביותר: מקורות מכסם של העובדים וזכויותיהם: מניות "בכורה", למרות שמן, הן נחותות ביחס למניות "רגי" לות". בכך שאינן מעניקות למחזיקים זכות הצבעה באסיפת בעלי-המניות. כלומר, העובדים לא יוכלו לדרוש מינוי נציג מטעמם במועצת המנהלים, בהסתמך על אחזקתם ב"10% אחוז ממניות — זכות השמירה לכל ספסרי-בורסה מן המניין, שהשקיע כפי פו במניות "רגילות".

מכאן, שההנהלה מציעה רק זאת: העובדים ישיקעו במיפעל מכסם, אך לא ייהנו מכל השפעה על ניהולו.

בשביל עבודה — שכר? עורכי ביטאון הוועד פנו לכמה עובדים, שאלו לדעתם על רעיון המניות ועל השאלון המסובך שהגישו להם ההנהלה. איש מהם אינו כלכלן, אך הם הגיבו באינטניקט בריא.

אמר עידן, טכנאי: "לא רוצה מניות כמקום שום דבר. רק במקום מניות". כשהמניה לשאל אותו על השאלות בסקר, אמר: "בשביל להבין אותן צריך להיות פרופסור".

אסתי, פקידה, השיבה בפשטות: "לא רוצה מניות". גם היא לא הבינה את כל השאלות. בת-שבע, פועלת ייצור, לא ענתה על כל השאלות, כי לא את כולן הבינה.

עוזר-שר קוצניק "אני כלבה-שמירה".

מצאתי אף אחד האומר שהוא מתכוון לרדת.

יש המון. "אני לא מאמין. ואם יש כזה, אז מי שיווד מפני שאין לו דירה הוא נפולת של נמושות. אלה אנשים שהחליטו לוותר על הקרב" מה אתה אומר.

(המשך הסידרה בשבוע הבא)

אני כרב

מה אתה עושה? "יש לי עוזרת, ושני עובדים". מהו התקציב שלך? "חצי מיליון דולר". מה אתה עושה בו? "אניאפשר לעשות עם זה רכבה". בכל זאת?

"אני כלבה-שמירה של החברה הישראלית בשאלות הירידה מהארץ". כן, אבל מה אתה עושה? "אניאפשר להחזיק פה אף אחד בכוח. הקמנו ועדת מנכ"לים למניעת ירידה, המתכנסת פעם בכמה חודשים; אנחנו שולחים פעם בחצי שנה מהדורה מיוחדת של העיתון במחנה ל"ש ראלים בחו"ל; והכי חשוב, העברנו את הטיפול בישראלים ליד מחלקות מיר חרות בקונסוליות שלנו. זה לא היה קודם".

כמה חזרו? כמה לא ירדו? "תראה, אני מגנה את הירידה, אבל מעודד את היורדים לחזור. אני לא יכול להתחרות עם התנאים החומריים באמריקה".

אבל אתה מעניק הטבות חומריות לישראלים שחוזרים. כן, למה לא? זה לא הרכה". בערך 20 אלף דולר.

לא בדיוק. אתה צריך להבין, שבלי גישה לערכים, אניאפשר לשנות את המצב".

אנשים עוזבים את הארץ מפני שאין להם דירה, למשל. תעסוקה.

אף אחד לא עוזב את הארץ מפני שאין לו דירה".

זה לא נכון. "תראה לי מישו כזה".

יש הרבה. "תראה לי זוג אחד, אדם אחד האומר שהוא מוכן לעזוב את המדינה מפני שאין לו דירה. בכלל, עוד לא

(המשך מעמוד 15) להיות? עוד 50 אלף? 100? 200 אלף? המיספר העולם השני, שצריך להתייחס אליו, הוא מיספר הילדים. כמה צאצאים נולדו לווגות הישראלים בארצות אחרות? בכמה גדלה האוכלוסיה הצעירה, הפוריה, שהיגרה מכאן, ובוססה את מעמדה בארץ החדשה ב"עזרת אורחות ורה, שניתנה לילדים? עוד 200 אלף בניישראלים? 300 מאות אלף? חצי מיליון?

יש עוד מיספר עלום. לא בטוח שיצחק פרץ יאהב את זה, אבל המוני הישראלים והישראליות שהתחתנו בארצות-הברית עם בני ובנות זוג מקומיים, יהודיים ושאנים-יהודיים, לא שמעו על כבוד הרב מרעננה. כמה צריך להוסיף? 50 אלף זוגות? 100? 200 אלף?

עכשיו, רק עכשיו, ועל-סמך נתונים רישמיים כלכליים, אפשר להתחיל ולקבל אומדנים הגיוניים. אוכלוסיה יש ראלית, המונה בין 700 אלף למיליון ורבע בנייארם, נמצאת מחוץ לגבולות המדינה, חייה ומרווחה בדולארים. אולי היא מתגעגעת, אבל היא מצליחה להתגבר. מיליון בנייארם, אשר בניגוד לאגדת-הגיהמוניות, שלושה-רבעים מתוכם עוסקים בעבודות הצווארון הלבן.

זהו נתון של מכון פרו"ר. מתוך מחקר שערך בישראל. ל"14 אחוזים מתושביישראל יש קרוב בדרגה הראשונה — אב, אם, אח או אחות — החיים בחו"ל, ולעוד 43 אחוזים יש קרובים בדרגת-ריחוק יותר גדולה, או חברים. יותר מחצי האוכלוסיה הישראלית תוכל להיעזר בחיל-החלוצ, ולהתבסס על גרות ההרסון. מיליון בנייארם הם קרקע נוחה מאוד לק ליטה. ובין מיליון הישראלים שבחוק, והמיליונים החיים עדיין בארץ, הע"מדינה ישראלי את קוצניק.

חן ובני — הכיוון: מערב

"אין לי. זו אורווה. אניאפשר למכור את הדירה בעד שום סכום. אף אחד לא מוכן לגור בחורבה כזאת". הדירה לא כלולה בסרייקט שיקומי-השיכונות? "עוד סיפור. עמידר פיתחה אנשים לרכוש דירות, שהפכו מייד לרכוש פרטי. פרויקט השיקום, בשכונה הזאת, לא מטפל בדירות פרטיות, אלא רק בדירות המושכרות". אז לא קיבלת הלוואה לדירה, במיסגרת הצעירים? "לא. הם אמרו שיש לי דירה". היגשת ערעור? "בטח הגשתי. זה לא הגיע אפילו לוועדה העליונה. הנה, יש לי כאן תיק שלם של מיכתבים". ואתה מוכן לגור בכל מקום? "למה לא. גם היום אני לא גר בתל-אביב. אבל הם לא נותנים לי".

אתה נוסע? "כנראה כן". לאן?

"אולי לארצות-הברית". חן: "יכול להיות שלאוסטרליה. יש לי שם מישפחה".

יש לכם חברים באמריקה? "גני". בטח. כאן כבר כמעט שאין לי חברים".

מי נמצא בארצות-הברית? "ככה: איציק, שהוא ממש חבר-ילדות. לאשתו יש שם שתי חנויות-בגדים, והוא לומד. יוסי, שלמד איתי בטכניון, ואבא שלו קבלן, ודויד, שגם כן למד איתי, ויש לו עסק עצמאי של שיפוצים".

תוכל לעבוד איתם? "בטח. בלי שום בעיה".

ולא חבל לך לנסוע? "חבל. חבל. תראה, כאן אני עושה כל שנה 45 יום מילואים. כמו שען. עוד לא ויתרו לי על יום אחד".

יש לך מכוננית? "חיפושית 71. הייתי מוכרה לקנות אותה. כי כמעט חצי מהמכונות עדיין הוצאות-רכב. אז קניתי".

חן: "רק עכשיו הצלחנו לקנות סלון. אלף שקל". יש לכם וידיאו?

חן: "הצחקת אותנו. לא היינו בהצגה כבר שנים. הבגד הזה הוא גם כן כבר כמה שנים".

הייתם פעם בחו"ל? "לא. אף פעם".

ואתם עומדים להגר?

כן.

חן ובני ממוקה מהגרים בגלל דירה

חן ובני ממוקה. הגיל: 30. שני ממוקה. בת שנה וחצי. גרים בחררה. רידה שכורה. 160 דולר לחודש. בני: מהנדסים במשרד-הבריאות. מרוויח בערך 800 שקל. חן, מורה מוסמכת לערבית, מלמדת בחצי מישרה בחטיבת-הביניים של התיכון האיזורי רופין. 600 שקל. שניהם עובדי-מדינה.

כשנה הבאה, ככל הנראה, הם יעבדו במדינה אחרת.

אתם מהגרים? "כנראה".

זה היה בני. חן מוסיפה: "למה לא".

בני: "סימתי את הלימודים בטכניון. העבודה היחידה שמצאתי היא במשרד-הבריאות. במחוז-צפת. זה לא בדיוק מה שלמדתי. אבל זה מה שיש. בשוק הפרטי אני לא יכול להיקלט. כי כולם דורשים כמה שנות-נסיון. אין לי גם שום קרוב. איש חביר. שיכול לסדר אותי בעבודה הגיונית". חן: "אולי פטר משרד-החינוך. למרות שאני בעלת תואר ראשון ותעודת-הוראה. פיטרו אותי אחרי שלוש שנים. אבל אז התערבו מהוועד, והפיטורים בוטלו. אני נמצאת עכשיו במעין חל"ת (חופשה-ללא-תשלום). ועוברת ברופין. אבל רק בחצי מישרה. זה מה שהם יכולים לתת לי".

למה אתם לא קונים דירה?

בני: "אז, זה הסיפור. אבא שלי. שעלה מעיראק ב"1951, קיבל דירה בטבריה. בשיכון דלת. לפני 12 שנה הוא העביר את הדירה על שמי. כי יש לי עוד שיבעה אחים, והוא רצה לעבור לדירה יותר גדולה".

אז יש לך דירה?

האדון איננו ג'נטלמן

מוסרית, אבל זה לא צריך לפגוע באינטרסים ממשיים שלנו, כמו כסף.

העיתונאי דניאל סייגור היה קיצוני יותר. "איננו יכולים לפגור אחרי שאר מדינות המערב", אמר. "זה זיוף לתרמית שלנו בעולם. ארצות הברית אינה צריכה להיראות כנעלת-ברית של הנאצים. אפשר להצטרף לעיצומים גם מבלי לפגוע באינטרסים שלנו. מדוע שלא נהיה צנועים כמו כולם?"

ברוח דומה ריבר גם איש הסטייטס-דיפרטמנט, מיסטר ריינווד קימחי, מי שהיה עוזר מזכיר-המדינה. "פרוידנט הצגה השמיע דברים נחרצים מאוד נגד תורת-הגזע הנאצית", הזכיר. "אנחנו יכולים לעשות הרבה דברים סימליים נגד הגזענות הנאצית. למשל, כדאי לשכנע את חברי-הסנאט שלא לבקש בגרמניה. זה לא צריך לפגוע במכירת נשק אמריקאי לוורמאכט".

סיכס המנחה: "אני שמח שעוררנו ויכוח ציבורי על נושא חשוב זה, ואני משוכנע שוויכוח זה עורר יימשך בשנים הקרובות."

חסד נעורים

שמעתי שמירה אברך יוצאת לגימלאות. איך שהזמן עובר! מעולם לא הייתי מעריץ של המדור שלה, ועוד פחות של הקשרים הפוליטיים שלה. קשה לי מאד-מאד לשכוח את ריבירי-החנופה שכתבה לרבי-הטבחאים של ארגנטינה, שהזמינו אותה כדי להראות לה את המיטטר הליברלי שלהם, בתקופה שבה עזבו ונרצחו ונעלמו שם אלפים רבים.

אבל אני זוכר למירה חסד נעורים, תרתי-משמע. היכרתי אותה ב-1946. חירותי או במרץ אחרי צעירה בשם פלו וילנסקי, בתו של אחד מפעילי המחלוקה המדינית של הסוכנות. פלו — שמה האמיתי היתה פלורנס — היתה בחורה מושכת מאוד, אבל חיוורתי לא הוכתרו בהצלחה מסחררת, והיא נעלמה מתוך חיי.

אברך (1969)

באותם הימים עמדתי להוציא לאור את כתבי-העת במאבק, שעורר עם הופעתו רעש רב ביישוב. חיפשתי כישרונות כדי לשתפם בכתבי-עת זה. בביתה של פלו פגשתי ידידה שלה, אחת מירה הרצברג. היא אמרה שהיא יודעת לצייר, ושי שאיפתה בחיים היא להיות ציירה רתאופנה. הצעתי לה לצייר כמה קריקטורות בשביל במא-בק.

וכך היה. הנה ציור שהופיע בגיליון הראשון של במאבק, במאי 1946, בחתימת מירה לבבי (הרצברג). לא הסכמתי שיופיעו בעיתון שלי אנשים בעלי שם לא-עברי.

מתחת לציור היתה הכותרת: "האם גם זוהי ארצישראלית? לא, היא תל-אביבית!"

מירה הרצברג הפכה, לימים מירה אברך.

הי דרומה!

ישבנו ושוחחנו על מה שקרה באחרונה בחברון, שם, במיכללה האיסלאמית, נחלו המקורמים האיסלאמיים ניצחון מוחץ על הסיעה המאוחדת של אש"ף.

(נמאס לי להשתמש במילה הלועזית פונדאמנטליסטים. היא ארוכה, מגושמת ובלתי-ימוכנת. הנה הצעתי הסופית לתירוגם עברי: מקורמים. כלומר: מי שמבקשים לחזור אל המקורות, אל היסוד.)

המקורמים המוסלמיים חזקים בחברון ובעזה יותר מאשר ברמאללה ובשכם, שלא לדבר על ירושלים המיוחזרת ונצרת. מדוע?

בעל-ישי הערבי אמר לי ששתי הערים האלה היו תמיד מסורות, תיבות, שמרניות ורתיות, יותר מאשר הערים הערביות האחרות בארץ.

שאלתי אותו מדוע, והוא לא ידע את התשובה. גילגלנו על כך שיחה, וגילינו פרט מעניין: בארצות רבות הדרום הוא שמרני, מפגר ודתי יותר מאשר הצפון. למשל: איטליה. סיציליה מול מילאנו, וגם ספרד. סווייליה וקורדובה מול ברצלונה ובילבאו, וגם בצרפת. הפרובאנס מול פאריס וליל, וגרמניה. באוואריה מול פרוסיה.

אין צורך להצביע על ארצות-הברית. מדינות-הדרום מול הצפון התעשייתיות. מילחמת-האזרחים הגדולה היתה נטושה בין צפון ודרום, שהיו גם שתי השקפות-עולם.

אפשר גם להתקרב אלנו. יוון, למשל. האי כריתים מול סאלוניקי. הכוח המצב גם בתורכיה. וגם — ממש על גבולנו — הדרום השיעי של לבנון מול ביירות וג'נבה.

מה הסיבה? אולי האקלים? האם הדרום, שהוא חם יותר, מדרבן פחות למאמץ ולהתקדמות מאשר האקלים הקריר יותר של הצפון?

זה יכול להיות נכון בארצנו, וגם באיטליה, בצרפת ובארצות-הברית. אך לא בגרמניה. אין שם הבדל ניכר באקלים בין מינכן והאמבורג.

לפי הגיון זה, היה המצב צריך להיות הפוך בארצות שבחצי-הכדור הדרומי. ואכן, זה נכון לגבי בראזיל. הערים המרכזיות סאו-פאולו וריו דה ז'ניירו המדינה, והצפון נחשל ומפגר. אולי נכון שקייפטאון מתקדמת יותר מאשר ג'והנסבורג בארץ-האפאריט-הייד. אבל זה אינו נכון בארגנטינה. כשם שאין זה נכון בכריסטינה. אז מה הפיתרון? סתם מיקריות? מי שיכול להאיר את עיניי, תבוא עליי הברכה.

החיים כאן. הם ואבות-אבותיהם לפנייהם? כנכנסת — בניגוד לבונרסטאג — יושב נאצי מוצהר, וגם תריסר לאומנים קיצוניים השמים את פראנץ-יוזף שטראוס בכיס הקטן.

תוצאות הבחירות בגרמניה מדברות בשפה ברורה. הבוחרים הנחילו תבוסה ניצחת לכל הגורמים הלאומניים. את הניצחון הגדול ביותר הנחילו למפלגה הנאצית הקיצונית ביותר — הירוקים. ניצחון דומה הנחילו לליברלים, שסיסמתם העיקרית היתה שלא להניח לשטראוס הלאומני (אגב, ירדו האישי של שימקון פרס מזה 30 שנה) להגיע לממשלה.

אורי אבנרי

יש רמיון מסויים בין המערכות הפוליטיות בגרמניה ובישראל. פה ושם יש שני גושים גדולים — הנוצרים-הליכוד והסוציאל-דמוקרטים-המערך. כדי להבחין בהבדלים שבין שני הגושים ררושה וזכוכית מגדלת. שניהם חסרי דרך וחזון, שניהם משעממים עד מוות, שניהם מושחתים. שניהם נמאסו, ועל כן מנסים הבוחרים להגדיל את כוחן של הסיעות הקטנות בשוליים. בגרמניה ירד הליכוד, המערך שמר בקושי על כוחו, ושתי המפלגות הקטנות — הירוקים והליברלים — עלו. בארץ מצד מצד עלתה מסיימת של התחיה מצד אחד וסיעות-השמאל מצד שני. בגרמניה יורעים שזה לא ישנה כלום, וכך גם בארץ. בגרמניה אין מפלגה הרומה לתחיה, וזה טוב. בארץ אין מפלגה הרומה לירוקים, וזה חבל.

לב חצוי לגמרי

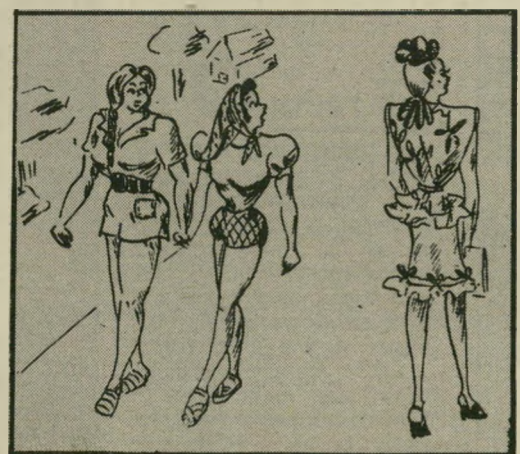
ובאותו נושא:

הנה הקלטה של רבי-שיח שנערך בסוף 1938, אחרי ליל-הברכה, בתחנת-רדיו אמריקאית.

המנחה היה השדרן הידוע, מיסטר ג'ו רונן, והנושא היה: האם להטיל סנקציות על גרמניה הנאצית?

ראשון השיב על השאלה האמכסאדור לנקין, ששירת קודם לכן בברלין. "גרמניה היא מדינה כמו כל מדינה אחרת", אמר, "אין שום צורך לקבל את היחסים עם מדינה שאינה יש לנו קשרים נורמאליים. מובן שכולנו נגד הגזענות, אבל זאת לא סיבה לשנות את יחסנו לגרמניה."

הדובר השני היה הקונגרסמן ריניץ. "אין צורך לציין שאנחנו נגד גזענות", קבע בצורה נחרצת. "איש מאיתנו לא יצדיק את מה שעושים ליהודים במחנה-הריכוז רכאו. אבל לארצנו יש בעיות, אנחנו נתונים במשבר כלכלי וצריכים לדאוג קודם כל לאינטרסים שלנו. איננו יכולים להרשות לעצמנו פגיעה במסחר שלנו. אבל אנחנו יכולים למצב את הדברים הבלתי-נכונים ביקורי שרים אצל הארון היטלר, הופעת להקות-מחול אמריקאיות בגרמניה, וכו'. הלב שלי חצוי. מובן שיש כאן בעיה קאית בגרמניה, וכו'."

הציור של מירה הרצברג (1946)

דבר אחר בטוח: שימקון פרס איננו ג'נטלמן. מהו המיכחן לג'נטלמן אמיתי? אפשר למצוא אותו בסיפורו של סומרסט מורם, אדון יודע-כל.

להוכיח: באוניה יש נוסע בלתי-נסבל, יהודי לבנוני, היוזע את הכל והמתערב בכל שיחה. מגעילן אמיתי. ההיפך מג'נטלמן. השיחה מתגלגלת לאבני-חן. היהודי מתפאר שהוא מומחה. לאחת הגברות שליר השולחן יש אבני-חן נהדרות. הבעל אומר שהן מזויזפות. אשתו קנתה אותן בכמה גרושים. היהודי הלבנטיי ניי, היוזע את הכל, אומר שהן דווקא אמיתיות ושוות הוד-עתק.

הבעל הבריטי חש שהנה הגיעה ההזדמנות להוכיח סוף-סוף ל"איש הבלתי-נסבל שהוא בור, ומתערב איתו על סכום-כסף. היהודי שולף את הזכוכית המגדלת שלו, נוטל לידיו את אבני-החן, ואז הוא שם לב שהג'ברת החווירה כסיד. מבלי להניד עפעף הוא אומר: טעיתי, סר. אבני-החן באמת מזויזפות. הוא שילם את סכום-ההתערבות.

עכשיו מצא שימקון פרס את עצמו במצב דומה, אם כי בנסיבות הפוכות. הגברת איזבל כאלס נתנה לבעלה שעון במתנה, ואמרה לו שהוא עשוי מזה ושווה 1200 דולר. רודר כאלס נתן את השעון לראשי-הממשלה. זה הסתבר השבוע וביקש להצטרף.

ההתהיחה, אמר פרס. זה בכלל לא שעון-זהב. זהו בסך הכל שעון עלוב, השווה לכל היותר 400 ש"ח (שקלים חדשים, לא דולרים!).

איך תסתכל עכשיו איזבל כאלס בעיני בעלה? IT'S NOT BEING DONE מיסטר פרס!

יודי אישי

שימקון פרס אומר שכל אחד קיבל אי-פעם שעון במתנה. מצטער, אני לא. אף אחד לא נתן לי שעון. אף-אחד לא נתן לי שום-דבר.

נרמה לי שכבר גיליתי פעם את הסוד. יש לי אויב נסתר, מנוול אמיתי, שהפיק את השמועה הזדונית שאני-אפשר לשחד אותו. מאז אין איש מציע לי שום מתנה.

רגע! לפני שמישהו ידליף את זה — יש לי וידוי. פעם פגשתי את השר גידעון פת במסיבה, והתחלנו לדבר על מיקטורות. עישנתי באותה שעה מיקטורת זוהר, מצופה בעור. פת שאל אותי מדוע איני מעשן כחול-לבן. עניתי בכנות שכלל לא ידעתי שמייצרים מיקטורות בארץ.

כעבור כמה ימים קיבלתי חבילה קטנה, ובה מיקטורת חדשה, תוצרת-הארץ. זאת היתה מתנה מידי השר פת.

אינני יודע מה מחירה של המיקטורת. אני מקווה שזה פחות מ-1200 דולר, וגם מ-400 שקל. היא גם אינה מצופה בזהב. נחיי!

השולג אשם!

אחרי כל מערכת-בחירות בישראל מתקיים טקס קבוע. עורכי-סיקריי-דעה-הקהל עומדים בתור כדי להסביר מדוע כל הסקרים טעו. תמיד יש אלף ואחת סיבות טובות.

(ידידי המנוח נתן ילין-מור, מראשי לה"ה, סיפר לי פעם שסבו החכם היה אומר: "הלוואי ואלוהים יזמן לי כל-יכך הרבה פיתויים כפי שיש לי תירוצים כדי להיענות להם!" על אותו המישקל אפשר לומר: הלוואי ויהיו לנו כל-יכך הרבה מערכות-בחירות כפי שיש לסוקרים תירוצים כדי להסביר מדוע טעו.)

יש לי ידידה גרמניה, הצוחקת בכל פעם ואומרת: הסקרים אצלכם מצחיקים. אבל אצלנו, בגרמניה, זהו מדע אמיתי. הסקרים שלנו מדויקים להפליא!

והנה, כל הסקרים בגרמניה טעו. עורכי-הסקרים עומדים בתור להסביר. יש ידידה סיבואי. השלג אשם. הקונקס אשמים. פראנץ-יוזף שטראוס אשם. בקיצור: הבוחרים אשמים. הכל אשמים, חוץ מאשר עורכי-הסקרים. הם מדעיים לגמרי. הם אינם יכולים לטעות.

ברומי העתיקה ניבאו את תוצאות הבחירות על פי הקרביים של עופות. במשך הזמן שיקללו את השיטות, וחווים את התוצאות על פי מישקע של קפה, או עלייתן, או מצב הכוכבים, או סיקריי-דעה-הקהל. מבין כל השיטות האלה, נרמה לי שהשיטה הרומית היתה המדעית ביותר.

אין כהנא בגרמניה

איך עושים בטלוויזיה כתבה על גרמניה?

פשוט מאוד: מראים טקע של הטלוויזיה הגרמנית על כינוס ניאורנאצי כלשהו. מערבבים את זה בקייטעייזמן נאציים ישנים, מראים קבר יהודי מחולל, מראיינים שני אזרחים ברחוב — והופ, כתבה מרתקת על תחיית הנאציזם. אחרי-כך מוסיפים, כלאחר-כך, שהבוחרים הגרמניים הצביעו הפעם נגד הלאומנות.

זה קל וזה בלתי-רציני. יש כזה גם די הרבה חוצפה. איך מתולנת הטלוויזיה הישראלית על כך ש-0.8% של הבוחרים הגרמנים הצביעו בעד ניאורנאציזם, התובעים לגרש את הזרים מגרמניה, כאשר בישראל הצביעו 1.3% מן הבוחרים בעד מיפלגה נאצית מובהקת. התובעת לגרש מן הארץ שני מיליון תושבים

השופטים ביקרו בשדה שבו נמצאה הגופה, הסניגורים ניסו לשכנעם שאורלי דובי נרצחה במקום אחר, או שנחטפה במכונית

בית-מיישפט שדה

יד מושטת לשופט הסניגור, שימרון שובר, מושיט יד לשופטת שולמית ולנשטיין, שירדה אל תוך התעלה שליד הכביש הראשי מחיפה לתל-אביב. למטה, עומד הקצין דויד שדה, מצוות החקירה. הכביש קרוב למקום בו שכבה הגופה.

הקורבן אורלי דובי, חיילת מנתניה, נעלמה בדצמבר 1983 וגופתה נמצאה רק לאחר חודש ימים. היו קשיים רבים לזהות את הגופה, והיא זוהתה לבסוף על-פי ניתוח בעצמות ועל-פי שערותיה.

לילי לאילת. נהגייהאוטובוס היו האחרונים שראו אותה, והם סיפרו במישרת כי כאשר עלתה לאוטובוס ביקשה מהם שיעירו אותה בצומת הנתניה.

החיילת היתה עייפה מאוד, וחששה פן תירדם ותחמיץ את התחנה לבית-הוריה, ואומנם, כפי שחששה, כך קרה. אורלי נרדמה ולא התעוררה בצומת. גם הנהגים שכחו את בקשתה, והאוטובוס המשיך לנסוע. היה זה אחד הנוסעים, שלמה חליווה, לטענת התביעה, שהוכיר לנהגים לעצור.

הוא העיר את החיילת המנומנמת, והנהגים שמעו אותה שואלת: "איפה אנחנו? איך מגיעים מכאן לנתניה?". הגבר ירד איתה מהאוטובוס, והנהגים

נערו ערכי, העובר במחסן-המשקאות הסמוך, גילה אותה. הגופה היתה ע"י רומה, ואחרי ימים אחדים התגלו בגריה וארנקה של החיילת מעבר לכביש, ליד חוות-סוסים הנמצאת שם. הגופה עצמה היתה מכוסה בקרטונים ובניילונים, ש"הסתירו אותה.

תכשיטיה וארנקיהכסף של החיילת לא נמצאו עד היום. השופטים ירדו משפת-הכביש וד"ר שרשו בכוכ. הם דילגו מעל תלוליות של גרגירים שחורים וערימות גרוטאות, והלכו לראות את מחסן-המשקאות. אחריהם מיהרו עשרות צלמים, שתיקתקו ללא הרף במצלמותיהם.

החיילת גבוהה-הקומה נעלמה אחרי ביקור אצל סבתה בחיפה. היא נסעה מהתחנה המרכזית בחיפה באוטובוס

ל"א יתכן", אמרו שימרון שובר ושמואל סף, סניגוריו של שלמה חליווה, כי גופתה של אורלי דובי שכבה משך חודש ימים במרחק של 30 מטר מכביש החוף הסואן, ואיש לא גילה אותה קודם. "כך רצו לשכנע את בית-הדין ששפט כי החיילת בת ה-20 נרצחה במקום אחר, וגופתה הועברה רק אחר כך למקום בו נמצאה.

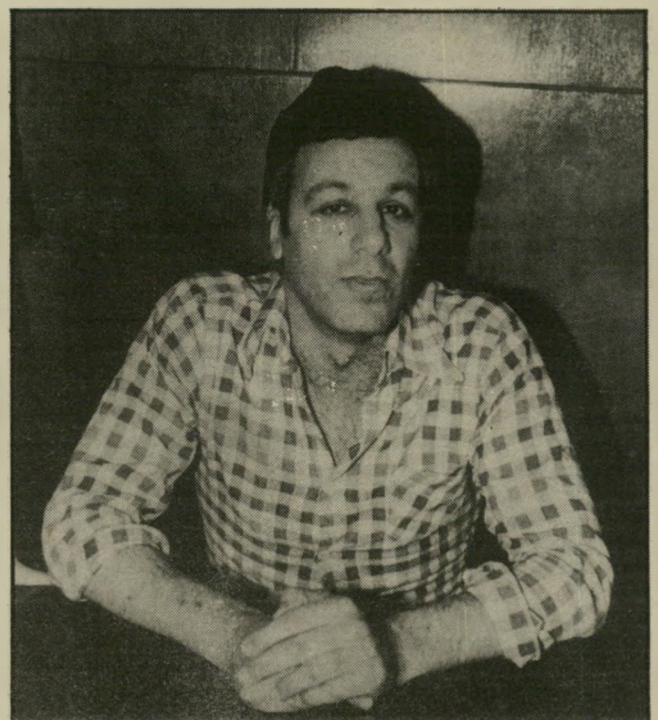
אם כך היו הדברים, הרי שחליווה אינו יכול להיות הרוצח. חליווה יושב בכלא מזה זמן רב על עבירות אונס שביצע. ביום היעלמה של החיילת היה חליווה בחופשה מהכלא. הוא חזר לכלא ביום המחרת, בשעות-הצהריים, ולא יצא שוב עד לגילוי הגופה. על כן לא יכול היה להזוין את הגופה ממקום למקום.

כדי לשכנע את השופטים, שולמית ולנשטיין, יעקב קרמי ועדנה שצקי, הומינו אותם הסניגורים לביקור במקום, כדי שיתרשמו כמו עיניהם.

אני אראה לך!

ביום החמישי השבוע התקבצו חבורה מורה ליד סטיקייט הטייסים בנתניה. השופטים יחד עם מתמחה הגיעו בשלוש מכוניות, ואחריהם התובעת נורית שניט והמתמחה שלה. אליהם התלווה קצין המישרת דויד שדה, שהיה בצוות-חקירת-הרצח. שני הסניגורים נסעו אחריהם, ובעיקר כותיהם נשרך זנב ארוך של עיתונאים, צלמים וצוות-טלוויזיה.

שיירת המכוניות עצרה כחצי ק"מ לומטר אחרי צומת-נתניה, לכיוון תל-אביב. שם, על ערימת גרגירים שחור רים, סמוך לקיר של מחסן למשקאות קלים, התגלתה ב-14 בדצמבר 1983 גופתה המתפוררת של החיילת.

הנאשם שלמה חליווה, אנס השפוט למאסר עד סוף המאה, נעצר כחשוד זמן רב אחרי הרצח. מכיוון שהיה בחופשה מהכלא ביום שבו נעלמה החיילת, על התביעה למקד ראיותיה ליום זה.

התובעת נורית שניט. ביקשה לשכנע את השופטים כי היה זה הקרוב ביותר למקום שבו הורידה נהגי האוטובוס באותו לילה.

חיוני להוכיח שאורלי נרצחה במקום שבו נמצאה גופתה — אחרת הנאשם זכאי

מאחור הלכו שני השופטים עדנה שצקי ויעקב קדמי. היושבים גם הם בהרכב הדן במישפט־הרצח. הם הלכו אחרי השופטת. הסניגורים והתובעת. בשל מזג־האוויר הנאה היה הביקור כטויל.

אפשרי לאדם ההולך רגלי לגרור אותה נגר רצונה למרחק כזה. בלי שמכוניות המסקנה שאותה כוודאי יעלו הסניגורים בסיכומיהם: החיילת עברה את המרחק הזה במכונית, שאלה עלתה מרצונה החופשי או שנחטפה לתוכה. עובדה זו תואמת את התיאוריה

נמצאה הגופה, מרחק של 500 מטרים מהצומת. אולם בבית־המישפט שינו את גירסתם, וסיפרו כי עצרו סמוך מאוד לצומת. הסניגורים ביקשו מהשופטים להת-לוות אליהם ברגל מהצומת אל מקום הימצאה של הגופה, כדי להראות להם שני דברים. אחד: כי לא היתה אפשרות

מתמחה דבורה שור, ה-מתמחה של השו-פסת ולנשטיין, גם היא בסיוור.

ייחודי למיפעל אורדן, ואינו נמצא במקומות אחרים בארץ. אם מכחיש חליווה כי ביקר בנתניה באותו זמן, אין כל הסבר כיצד הגיעו החלקיקים לבגדיו, טוענת התובעת, המבקשת להרשיעו ברצח.

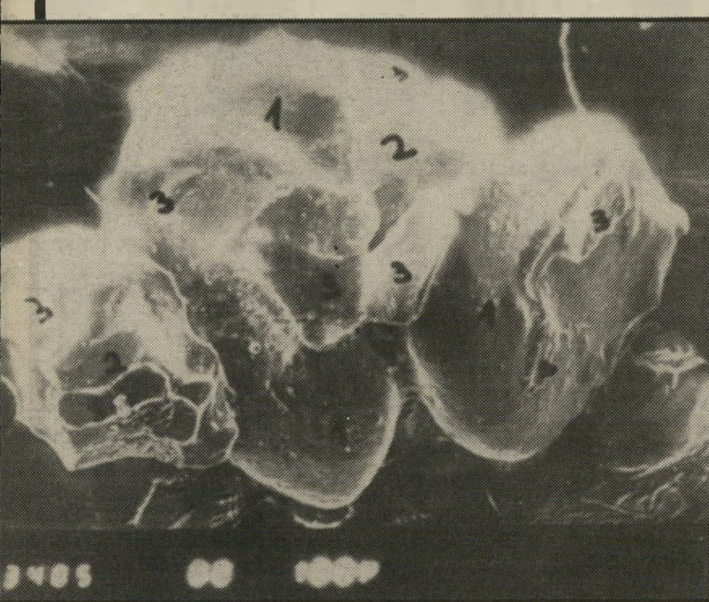
יש זמן **תביעה והסניגוריה** חלוקת בשאלה היכן ירדה אורלי בליל היעלמה. הנהגים העירו כעדותם הראשונה במישטרה כי עצרו את המכונית ליד חוות־הסוסים, כלומר, ליד המקום שבו

קדימה השופטת ולנשטיין התקדמה יחד עם הסניגור שובר וקצין המישטרה שדה, שהסבירו לה את פני השטח. מתחת לצמחיה — הגרירים השחורים, שהם פסולת בית־החרושת אורדן.

חליווה כופר באשמה, הוא טוען כי לא היה כלל ליד נתניה בחופשתו האחרונה, לא פגש את החיילת ולא רצה אותה. אולם בעבודת־נמלים אספה המישטרה ראיה לראיה, עד כדי תשבץ של ראיות נסיבתיות נגדו.

הראיות העיקריות הם גרירים שחורים קטנטנים, שנמצאו בבגדים שלבש בחופשתו. גרירים אלה, שעל ערימה מהם שכבה הגופה, עשויים מחומר מיוחד, המיובא מדרום־אפריקה. בחומר זה משתמש מיפעל אורדן, הנמצא כשלושה קילומטרים מהכביש, והמשתמש במקום שבו נמצאה הגופה כאתר להשלכת הפסולת. חומר זה

שמעו אותו אומר לה: "זה בסדר, בואי איתי, אני אראה לך". מאותו הרגע שבו ירדה החיילת מהאוטובוס, ועד שהתגלתה גופתה, לא ברור מה קרה איתה. התביעה טוענת כי היא נאנסה ונרצחה על־ידי חליווה, סמוך לרדתם מהאוטו. לעומת זאת, העלו הסניגורים הרבה טענות וגירסות למה שקרה מאז. הסניגורים העלו לדוכן־העדים צעיר רה שהכירה היטב את אורלי, וסיפרה כי פגשה אותה שבוע לאחר היעלמה בת-חנה המרכזית בתל־אביב. הסניגורים העלו גם את האפשרות כי אורלי נרצחה על רקע לאומני. מספר רב של חיילים נרצח כך מאז.

הגרירים המרשיעים בתמונה מוגדלת נראים הגר-ירים שנמצאו בתמרי בגדיו של חליווה. אם לא יהיה הסבר להם, יתכן שיורשע על סמך זה.

שהעלו בדבר רצח על רקע לאומני, כפי שקרה לחייל דויד מנוס. מישפטו של חליווה נמשך כבר יותר משנתיים. מכיוון שהוא יושב בכלא עד סוף המאה, בגלל פשעים אחרים שביצע, אין השופטים ממהרים, והסכימו לבקשת הסניגורים לביקור במקום. הם סירבו, עם זאת, לאפשר לחליווה להיות נוכח בביקור, מכיוון שהוא מתפרע לעיתים, ונוכחותו היתה מקשה מאוד על הביקור במקום. רק עם תום המישפט יתברר אם צרקו הסניגורים, והצליחו להכניס ללב השופטים ספק, לאחר שראו את השטח במו עיניהם.

להוריד את הנערה בכוח מהשוליים לתעלה, מכיוון ששולי הכביש תלולים מאוד. השני: להראות לשופטים כי מהצומת ועד למקום שבו נמצאה הגופה יש לפחות שלוש דרכים להיכנס לעיר נתניה, ולחיילת לא היתה כל סיבה להמשיך ללכת בכביש הראשי עד למחסן־המשקאות. מאחר שהסניגורים טוענים כי אורלי ירדה מהאוטובוס סמוך מאוד לצומת, הם אומרים: "אין זה הגיוני כי היא הלכה ברגל לאורך הכביש הראשי, במקום להיכנס לאחת הדרכים המר-בילות העירה. בגלל תנאי השטח, לא היה זה גם

הגרירים, במרחק של 30 מטרים מהכביש הראשי (ראה ציור). סמוך למקום נמצא שביל המוביל לעיר נתניה. עליפי ההשערה עמדה החיילת ללכת בשביל.

מקום הגופה התובעת, נורית שניט, מצ-ביעה לעבר הבתים הקרו-בים של נתניה. הגופה היתה מונחת על ערימת

אדם רגיל לא יכול להבין את התהליך שהוביל את בועז אבני לרצח את אברהם גוריון. על כן קשה להאשים את קיבוץ גיבעתי-ברנר שאיפשר תהליך מסוכן זה. "אלה היו שני אנשים שכל אחד מהם רצה להיות לבדו, והקיבוץ שם אותם יחד", אמרה השופטת שולמית ולנשטיין ובכך סיכמה למעשה את המיקרה הטראגי שקרה ב-6 באוקטובר 1986.

בועז אבני (23) יליד הקיבוץ, היה בחור בעל בעיות. הוריו ידעו על כך מילדותו. מייד לאחר הגן, כאשר החל ללכת לבית-הספר העממי, ניכר במור זרותו. הוא לא קשר קשרים חברתיים, וילדים היו מקניטים אותו. ההורים לקחו אותו לפסיכולוג, אבל אחרי מיפגשים אחרים הוחלט כי יוכל להסתדר בעצמו.

בועז התעניין רק במוסיקה. צלילים ויקולות ריתקו אותו ורחו אותו. הוא החל לחבר מוסיקה נפלאה כאשר עוד היה ילד קטן, והיה פורט על פסנתר. לעומת זאת, שנא רעש בצורה חולנית. היו גם צלילים אחרים שלא אהב. כאשר שמע את הצלילים המלווים את תחזית מזג-האוויר בטלוויזיה, היה יכול להתלונן על כך שעות.

בועז היה רחוק מאלימות, הוא אהב בעלי-חיים וטיפל בהם. הוא אף הרחיק לכת והפסיק לאכול בשר.

כאשר עמד בועז להתגייס לצה"ל, עורר הדבר חששות אצל הוריו יצחק ועליזה. הם חששו מכיוון שהוא לא היה חברותי, וקשה היה לו לקבל מישמעת ומרות.

אבל צה"ל דווקא מצא את המגירה

למוסיקה. הוא הסביר כי עליו להיות אישיות שלמה, ולשם כך הוא חייב לסגור מעגלים, וכאשר זה יגמר יגיעו ימי המשחה. התהליך כלל שיפור הניגון ללא נגינה, סיאנסים, פגישות טל-פאניות והיפנוטיות.

באותו הזמן שבו הועסק בועז במר כויה, חזר למשק אברהם גוריון, 42, שהתגרש מאשתו. הוא דרש חדר מדרגה בשיכון-הרווקים וגר בו לבדו. לא היה לו אף חבר אחד בקיבוץ, ומצבו הגיע עד כדי כך שלעיתים, במישחקי כדורסל, היה יושב בחדרו ומוחא כפיים בכריות.

חברים אמרו כי בעצם רצה מאוד למצוא חברה ולהתחבב על אחרים, אבל לא ידע כיצד. "הוא היה נורניק ואיש ריב ומדון", אמרו עליו שכנים. כאשר הקים מי מהם קלוב לבעלי חיים בשעות הצהריים, יצא אליו גוריון ואיים כי אם לא יפסיק להרעיש, יעשה לו לבנון. "טיפוס מיסכן, מעורר רחמים המחפש חברים", אמר עליו חבר קיבוץ אחר.

גוריון היה אוהב להקניט אנשים, ולכן הסתכסך בכל מקום שבו עבד. כדי להרחיקו מצרות הוחלט במשק לתת לו לעבוד כטכנאי טלפון, בחדר הצמוד למרכזיה.

אישיותו של בועז, שכנו לחדר, עוררה בגוריון רגשות מעורבים. מצד אחד קינא בו על כישורו המוסיקאלי הכולט, והיה מקניט אותו על כך בקריאות "טלא-פלא".

מצד שני הרגיש אולי כי הוא עולה על בועז הצנום והמתבודד, שלא אמר שלום לאיש והיה מחזיק את הטלפון

כל אחד מהם היה צריך להיות לבדו, הקיבוץ שם אותם ביחד. בועז אבני (למעלה, מסתיר פניו) לא החזיק מעמד. התוצאה: מוות

רצח הטלא-פלא

בנייר-טואלט. לכן היה מקנטר אותו ומציק לו, פותח רדיו בקול רם, ושר בקולי קולות, כאשר לקחו את הרדיו ממנו.

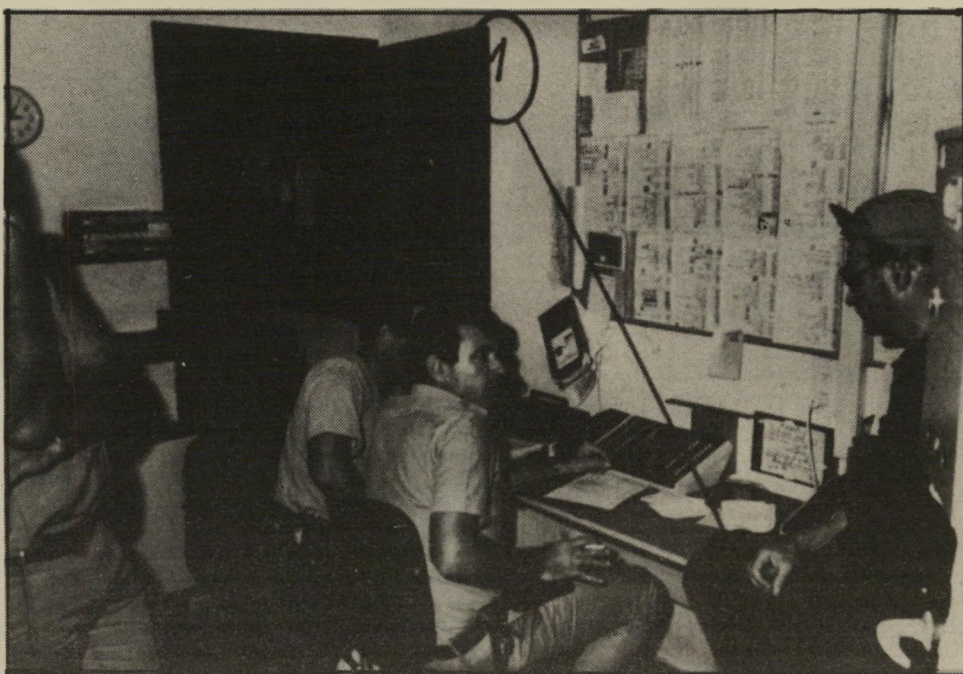
דלתות נפרדות

המריבות והחיכוכים בין השניים היו גלויים לחבריהם לעבודה וגם להוריו של בועז. אבל איש לא יכול היה להבין את עמקות החרדה והמתח אליהם הידרדר בועז בגלל הקנטות של גוריון. בועז לא דיבר הרבה עם אנשים. כאשר הרגיש אותו גוריון, היה פשוט לוקח את חפציו ומסתלק מהמרכזיה. הוא היה הולך לאולפן למרסיקה, שם עבדה אמו כמורה למוסיקה, והיה מנגן. בכך ניסה להתפרק מכל המתחים, השנאות והחרדות שלו.

חנוך שחר, ששימש כמרכז בשעות הבוקר, שמע מהצדדים את טענותיהם. הוא הציע למזכיר הקיבוץ למנוע מגוריון להיכנס לחדרו של בועז. הפיתרון שנמצא היה כי יסגרו את הדלת המחברת בין שני החדרים, וכל אחד מהשניים יכנס ויציא בדלת נפרדת.

המריבות, שכמעט כולן נסבו על רמת קולו של הרדיו, נפתרו עלידי כך שהרדיו נלקח מגוריון. אבל הוא היה מזמר בקול-יקולות ומשמיע רעשים אחרים, כדי להרגיז את הפסנתרן הצעיר.

גוריון היה איש גדל-ימרים ונהג (המשך בעמוד 29)

מקום הרצח: המרכזיה של הקיבוץ בתצלום מישטרתי. הפסנתרן הזה צריך פסיכיאטר.

שים. שמואל גילה לו שיטה מיוחדת להתעלות. בועז קרא לזה "תהליך". הוא אמר לאמו כי היא לא תוכל להבין תהליך זה, שנחלקו היה קשור

אחרי העבודה. אבל הוא גם הפסיק כמעט לגנון ממש. היכרות עם מכון פסנתרים בשם שמואל כהן פתחה לפניו אופקים חד-

שעברו בקירבתו. בועז השתדל שלא לפגוע בידיו, ולכן לא היה עושה עבודה פיסית כלל. הוא אפילו לא היה מנקה את המרכזיה

המתאימה לנער התימנוני. בועז הפך מלווה בפסנתר של זמרים, והחזיק מעמד לקראת סוף שרותו הועבר לתפקיד אחר והועסק כמחסנאי. זה לא היה לרוחו של הצעיר העדין, והוא פנה לשליטנות הצבא וביקש שיחרור מר קדם. אביו התנגד לכך, וניסה להגניא מצעד זה. אבל בועז התעקש. הוא שוחרר לבסוף בפברואר 21, חצי שנה לפני סיום שרותו.

לעשות לבנון

אחרי הצבא למד בועז שנה באר-ניברסיטת תל-אביב מוסיקה, וחזר למשק. מאחר שביקש להיות לבדו, הוחלט כי יעבוד כמרכז במרכזית-הקיבוץ. היה זה מקום מבודד, שהכניסה אליו אסורה לחברים.

בועז ביצע את תפקידו על הצד הטוב ביותר והיה אדיב ויעיל, אך מצבו הנפשי החרף, והיו כמה דברים שהצביעו על כך.

רגישותו לרעש הלכה וגדלה. פעם מים אחרות, כאשר הגיע רעש מהדיסקוטק שבסביבה, עזב בועז את החדר והלך לחדרו.

הוא שמר על ידיו מכל מישמר, והרעיד אותן לנגינה בלבד. אפילו במכת שיר-הטלפון היה נוגע אך ורק בנייר-טואלט. ובנייר זה היה מנגב את ידיו מדי פעם. הוא נמנע מקשר עם אנשים ולא היה אומר אפילו שלום לחברים

הגירוש של

ג'ודי

הדבר אותה עוד יותר. היא נראתה כמוכת אמוק, כאשר עמדה שם רועדת מזעם. לקחתי את תיקי-הגב של ג'ודי, היא לקחה את המיזוורה הארוזה, ויצאנו מהדירה. ג'ודי אמרה כמה מילות חתן איתו, אפילו אם ייכנס למאסר ממושך, אבל אני צריכה לחשוב על זה, ולהתייעץ עם אנשים שעברו מצבים כאלה.

צילון צמיר

פנייה, שלא שמעתי, לבצעלתי-הבית ומישפחתה, ויצאה אל הלילה הקר.

לחשוב על חתונה

מהלך השעות שהיא בילתה בבית, סיפרה ג'ודי שוב את סיפור היכרותה עם מרדכי וענונו, היא פירטה את קורותיה בארץ בזמן ששהתה ועברה כאחות בבית-החולים סורוקה בבאר-שבע ואת יחסה לווענונו, שאותו היא מכנה בחיבה "מוטי".

"רציתי מאוד להיפגש איתו כאן בישראל, לכן באתי. יש לנו הרבה דברים שאנחנו צריכים לברר מבחינת הקשר והעתידי שלנו. הוא העביר לי מיכתב מבית-הסוהר, וכתב שהוא רוצה להתחתן איתי. שמעתי שגם שלח לי מיכתב כזה לארצות-הברית. כדי להחליט על כך אני חייבת לראות אותו, לרבר איתו, ולהבהיר לעצמנו המון דברים. באופן בסיסי אין לי התנגדות להת-

ושאלה את ג'ודי באנגלית. נכון שהייתי טובה אלייך? התנהגתי אלייך יפה, ואת הבאת עיתונאים לבית שלי, וצלם שצילם את הבית שלי. זה הבית שלי? אני מרגישה לא טוב, אני מרגישה

ידידתו של מרדכי וענונו (למעלה, בתמונה שנתן לג'ודי) גורשה מהדירה שבה התאכסנה ובילתה את הלילה האחרון שלה בארץ אצל כתבת "העולם הזה"

"אני אמרתי גם לך וגם לזיכרוני, מייד כאשר טילפן העיתונאי הראשון, שאני לא רוצה עיתונאים בבית שלי". ג'ודי ענתה לה בשקט: "זה בסדר. אני כבר הולכת, את לא צריכה לומר יותר אף מילה". אבל האשה הצעירה המשיכה לדבר, כשהיא נכנסת להיסטריה: "את מבינה מדוע אמרתי לך ללכת? כי מעלת באמוני? אני הייתי טובה אלייך, וכך השבת לי?" האנגלית שלה הלכה והידרדרה, עד שעברה לדבר בעברית.

ג'ודי לא התפתה למריבה, היא השפילה את עיניה והמשיכה לארוז. דווקא השקט של ג'ודי הרגין יותר את בעלת-הבית. היא כנראה התחרטה על צרה-גירוש שהוציאה לדיירת שלה, ועלתה לקומה העליונה בתיקווה שג'ודי תתרפס ותבקש ממנה להישאר בדירה בשעות האחרונות לפני נסיעתה.

אבל כאשר התברר לה כי ג'ודי איננה מתחננת. וכבר מצאה לעצמה סידור אחר, איבדה את עשתונותיה. קולו עלה ועלה, עד שג'ודי אמרה לה: "אני מבקשת ממך לעזוב את החדר. ביקשת שאלך, ואני כבר הולכת. מה עוד את רוצה? אני לא ילדה קטנה ואין שום צורך לצעוק עליי. אינני מעוניינת להיכנס איתך לוויכוח". נראה היה כי בעלת-הדירה עומדת להתפוצץ. השקט של ג'ודי וחוסר הרצון שלה להיכנס למריבה העלו את המתח של בעלת-הבית לנקודת הרתיחה. כאשר ניסיתי להרגיעה ואמרתי לה שלא צילמנו שום דבר בביתה ולא היה לנו כל עניין בה או ברירתה, וכי התמונות שצולמו היו תמונות-פורטרט של ג'ודי, הרתיח

רע כגוף שלי ממה שעשית לי. כעת קחי את החפצים שלך ולכי מכאן!" ג'ודי זימט עלתה במדרגות לחדרה, שם חכיתי לה. דמעות היו בעיניה. "אני צריכה לעזוב כאן", אמרה לי. היא כרעה ליד המיזוורה המבולגנת שעל הריצפה והתחילה לארוז. בעלת הבית אמרה לי ללכת, מכיוון שהבאתי עיתונאים לדירה, הסבירה לי. לא היססתי לרגע. גם מריגשתי אשמה, על שאני היא שגרמתי לכך, וגם מפני שבשיחה הקצרה שהספקנו לנהל עד אז התחלתי לחבב את ג'ודי ולרחם עליה — הומנתי אותה ללון בבית.

כאשר תיאמתי את הראיון עם ג'ודי, אמר לי עורך-הדין אמנון זיכרוני, סניגורו של מרדכי וענונו, כי ג'ודי מתגוררת אצל מכרים שלו, המתנגדים לכך שתביא עיתונאים לביתם. אבל מכיוון שזהו הלילה האחרון שלה בארץ — היא נוסעת מחר בבוקר — אני חושב שאפשר לעשות יוצא מן הכלל אחר ולהתראיין להעולם הזה אצלה בדירה.

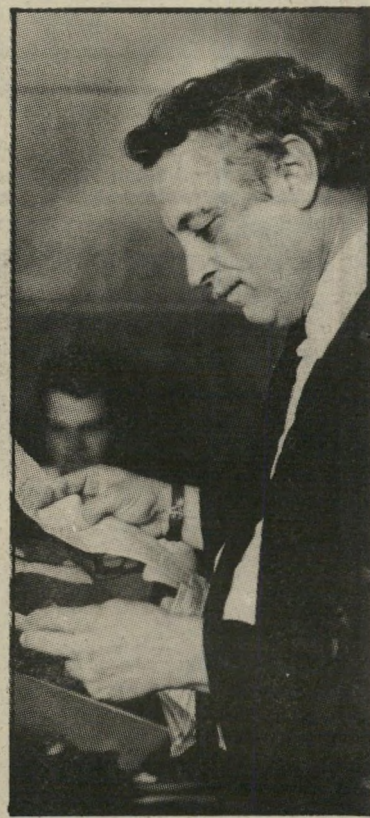
הגעתי ב-10 בלילה, כפי שקבענו, לבית הקטן בפרבר תל-אביב, ופגשתי את ג'ודי, שהגיעה באותו רגע במכונית מתל-אביב. היא היתה לבושה מעיל סטודנטים אפור ונראתה עייפה. עלינו לחדרה, ואז הגיע צלם העולם-הזה, ציון צפרי. כאשר סיים הצלם את עבודתו, ליוותה אותו ג'ודי לדלת, ואז שמעתי את הצעקות. "לא יקח לי הרבה זמן לארוז", אמרה ג'ודי, כאשר נרגעה קצת. "נעצם, חייתי מתוך המיזוורה". היא כמעט סיימה את האריזה, כאשר הגיעה בעלת-הדירה לחדר. "למה עשית לי את זה?" חזרה

המישטרה טענה שיש להגן על העציר וכלאה אותו עם האוייבים שלו

רויד כהן נמצא פצוע על המידרכה ליד ביתו בראשון-לציון. בני מישפחתו ראו בסכיבה את מכריו, יצחק עוזרי ו-שימעון ארדי, כאשר קת סכין מבצבצת מכיסו של האחרון. אחיו של הפצוע לקח אותו לבית החולים, ושם סיפר הפצוע לרופאים כי נפצע כאשר הדי ליק על הבוץ ונחתך בשיכר-זכוכית. גם חוקרי-המישטרה שהגיעו למקום זכו לשמוע אותה גירסה.

המישטרה חקרה גם את קרוביו של הפצוע, ועלפי סיפורם עצרה את השניים, שהיו לידו בעת הפציעה. אולם לאחר שיצא הפצוע מבית החולים, עצרה המשטרה גם אותו, לשישי-שבת בטענה כי הוא זקוק להגנה.

חבריו הטובים. כיום ראשון הובאו כל השלושה לבית-המישפט, לצורך ריון במעצרם. המישטרה הסי

פרקליט מקרין

המתנגלים והמתלונן באותו התא כימה לשחרר את הפצוע, וטענה כי הוא נעצר רק למטרת הגנה על חייו מפני המתנגלים לו.

סניגורם של שני החשודים בדקירה, עורך-הדין רדור מקרין, שמע מפייה כי באותו סוף שבוע היו כל השלושה יחדיו בתאי-מעצר אחד, אבל יחד, שחו יחד וישנו באותו התא הקטן. "אם כך", טען הסניגור לפני השופט, "מה הסיבה להחזיקם במעצר? הרי הם לא יפגעו בפצוע, כשם שלא פגעו בו במשך ימי המעצר".

הסניגור העקשן הרחיק לכת, הוא טרם הוביא לפני שופט-המעצרים גם את הפצוע, שהיה במקום, וסיפר כמו פיו לבית-המישפט כי שניים אלה הם חבריו הטובים ביותר, והם בילו את ימים האחרונים באותו תא-המעצר.

השופט, ששמע דברים אלה, שחרר את השניים בערבות עצמית של אלף שקל.

לא הפתיעו את יובל כספין

שרי צורין ידיתו הטובה של יובל כספין. שרי אירחה אצל כספין בתקופת ביקורו בארץ. למסיבה היא באה כשכובע פרווה לראשה, והוא הראה את הצמה שגידל.

יונה אליאן באה למסיבת יום-ההולדת של יובל כספין (משמאל). אחר הופעתה בהבימה בתפקיד בבתא. חבריו של המעצב תיכננו מסיבת-הפתעה, הסוד נתגלה. בין האורחים: שולה חן ושלומית אהרון. ובעליהן אבי קורן ויובל דור. כולם התפעלו מהצמה האמיתית שגידל האופנאי בן ה-30.

יהודה רושאן (קשאני) יפהפיה ירושלמית בת 24. עולה חדשה-ישנה מאיראן, עם חברה הצמוד, הפירסומאי יוסי גבאי. בתצלום למטה: נחמה קדם ויואב לנדאו, זוג חברים שבא למסיבה.

באכש ואושפולו

מלי גבאי, עוזרת-השקה בחברת-התיקשורת קסטל, היא בת למישפחה בוכאריית ותיקה בירושלים. ליום-הולדתה ה-29, שחל בשבוע שעבר, הזמינה את חבריה הקרובים, לארוחה בסיגנון בוכארי מסורתי, שבהכנתה טרחו כל בני מישפחתה. באכש ואושפלו — אלה שמותיהם של כמה מהמאכלים שהלהיבו את הסועדים.

יוסי חכמי בעל חברת-הביטוח הפניקס היה אחד מבעלי-המזון הרבים במסיבת-ההג של הציירת רחל טימור. גם הוא קניין של ציוריה.

ליאורה פרומצ'נקו אשתו של עמי פרומצ'נקו, ל-שעבר מבעלי עלית וכיום סוחר-קרקעות בשטחים.

מטעמים בוכאריים לאיראנית ★ הצעה מננן גיטארה אנדחי ★ ציורים בין מיליונרים

ציורים, עסקים ומיטבח הודי

הרכים במסיבת יום-הולדתה ה-43, שאותה אירגנה לעצמה. מאז שהיתה בת 40, כאשר הפתיע אותה ויליאם נורת'רופ, מהמעורבים בשערוריה איראן-ברמודה, במסיבה ענקית, לא חגגה את יום-הולדתה. כך שהגיע הזמן. בין המלצרים ההודיים שטובבו בבית וחילקו ממטעמיהם, ניתן היה לשמוע שיחות על עסקים, ממון וקרקעות, שהתנהלו בין מיליונרים כמו יוסי חכמי, עמי פרומצ'נקו, דוד אדמון, הנימנים עם חוג הידיים רים הרחב של הציירת. מלכר ההנאה לעין, מציבעונית ציוריה של טימור, נהנו האורחים גם מפניקס מעורן של החיך שלהם. במטעמי המיטבח ההודי, שחריפותו הנודעת לתהילה נשטפה באלכוהול מהמשובחים.

רחל טימור ציירה תמיד להנאתה. בזמן מילחמת-יום-הכיפורים תרמה מ-ציוריה למכירות פומביות, ונוכחה לדעת כי הם נמכרים היטב. ראתה כי טוב, והפכה את הציור למקור פרנסתה. ציוריה, המקשטים את קירות ביתה הגג שלה, היו תפאורה נאותה לידידיה

מוטי רביד הפרופסור מנהל המחלקה הפנימית בבית-החולים מאיר, חברה לשעבר של גליה אלבין, בתצלום עם הציירת רחל טימור. ביום-ההולדתה ה-43. רביד הנאה הוא אלמן מבוקש.

אופיר עזר בת ה-21 היא חיילת משוחררת. למסיבתו של ברוזה היא באה בחברתו של אביב משה, אשר שידך לפני תשע שנים. בין דייוויד לרותי. אביב ורותי שירתו ביחד ביחידת צנחנים. היום יושב ברוזה בני-ג'רסי ומופיע באוברסטאון.

דייוויד המום מגודל ההצעה. בשלושת הימים שבילה בארץ עם אשתו רותי התרוצץ בין כל חבריו, כדי להספיק מה שיותר שעות-בית, ואחרי ההקלטה לתוכנית הטלוויזיה בא לרוק קפה, שם סודרו שני שולחנות ארוכים, לקלוט את אנשי חברת-התקליטים, קרובי-מישפחה וחד ברים מפרגנים, לארוחה קצרה ושמחה, לפני שהמריא בבוקר המחרת לספרד. בתוכנית הטלוויזיה, שבה הופיע, הוא כבר לא הספיק לצפות.

תאודורקיס. חבורה לא רעה להתהדר בה. ואכן יש לו לברוזה על מה ממקום מושבו בני-ג'רסי להתהדר. להופעות באוניברסיטות ברחבי היבשת האמריקאית, כמו הופעה בשבוע הבא, למשל, במיאמי, לעיני עשרת אלפים צופים. הכרטיסים מכורים מראש. וזה לא הכול. הסיפור האמיתי הוא שאל דימיולה האגדתי, מטובי נגני הגיטרה בעולם, צפה באחת מהופעותיו, התלהב מהבחור והזמינו לשיר עימו בהופעות ברחבי-העולם.

דלית כהנא (משמאל), מימין: דורית אייכהורן, גם היא בת-ידודה. ירון, שהוא בעל חגורה שחורה בקראטה, ילווה את אילנה אביטל בקדם-אירוויזיון. כתב: מולי פרידמן צילם: צבי טל

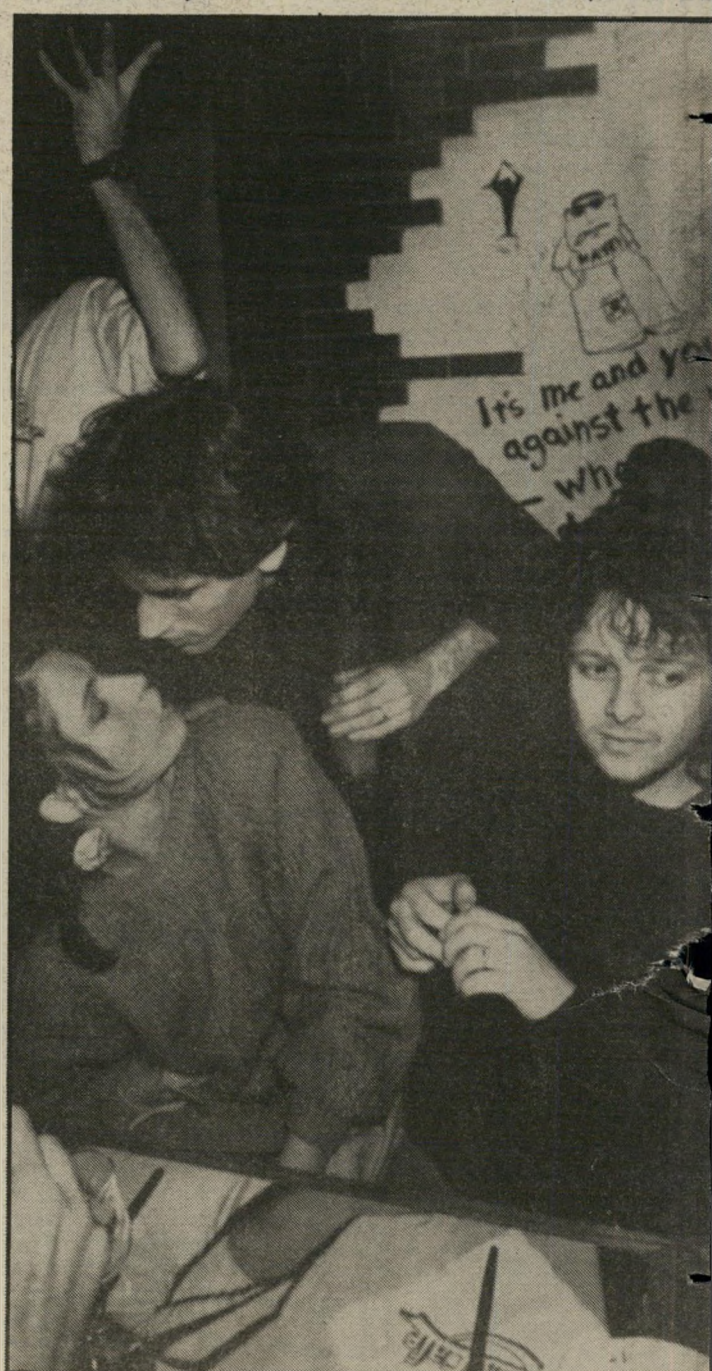

ותי ברוזה האשה שעם דייוויד ברוזה (במרכז), בחברתם של קרובי מישפחה, שירי ורא נדל. הקרובים ניצלו את המסיבה למיפגש עם

דייוויד כובש היבשת

כרטיס-הכניסה הטוב והבטוח ביותר לתוכנית הטלוויזיה סיבה למסיבה הוא כרטיס-הטיסה. יורד שעשה חיל בחר'ל כמתופף על בקבוקים או כנגן על מסרק, העושה טובה ובא לביקור מולדת, מתקבל בתוכנית בפאר ובחיוך מלאכי. רצוי גם שינגב דימעה יבשה - ואז התמונה מושלמת.

שלא כמו האחרים, דייוויד ברוזה לא שטח את סיפור שיבתו הטראגי ולא פיזר מליצות על "ליבי במיזרח". הוא פשוט הובא לארץ לצורך מסע-יחסי ציבור לתקליט חדש משירי-לורקה, שבין השאר משתתפים בו לנאדר כהן, ז'ורד' מוסטקי, פקו דב'לוצ'יה ומיקים

דייוויד ברוזה רוכן לנשק את לורן שביב, אשתו של נגן הבאס מיקי שביב (מימין). סולן להקת טנגו. שביב היה איש-הביי היחיד שנכח במסיבה לכבוד דייוויד, שערכה חברת-התקליטים סיב'אס.

ירון אפשטיין זמר שהיה בעבר מר"ש-ראל ושומר-ראשם של אלטון ג'ון וחוליו איגלסיאס, עם בת-ידדתו הזמרת

קולנוע

כוכבים המשרתת הבלונית

ז'אן מורו חוזרת לתיאטרון

השחקנית ז'אן מורו מוכיחה כי כמו יי, היא משתכחת עם הזמן: אחרי היעדרות ארוכה מן הבימה הצרפתית היא חזרה לתיאטרון, וקצרה ביקורות נלהבות, בגלמה משרתת המתוודה על קשריה עם החברה הגבוהה. כל זה במחזה בשם הרפתקאותיה של ז'רלין, המבוסס על חסרי אחר-ריות – סיפרו של האוסטרי הרמן ברוך. המחזה, שעובד על-ידי אנדרה פיקארד, הוא

טושירו ואיסוזו – רוצחים ולא יורשים

בשעה שאצל שקספיר לידי מקבת היא קושרת הקשר ומקבת הוא המכשיר, אצל קורוסאווה מקבת בעצמו מושחת ותככן, ומנסה להערים על הגורל בשורה של רציחות. אם ראן טיפל באובדן התיקוה ובמכירת-החיסול של אלוהים, הרי שכס הדמים הוא התבוננות באבדן האלוהים בתת-ההכרה של האדם ואזלת-ידו להתמודד עם גורלו.

כי האדם עבד הגורל

כס הדמים (פריז, תל-אביב, יר פאן): 30 שנה עברו מאז עשה אקירה קורוסאווה את כס הדמים, או בשמו האחר: טירת קורי העכביש. אילו היו מפיצי הסרטים מחנכים לקולנוע השוואתי (מישאלה דמיונית בלבד) היו צריכים לחזור ולהציג את ראן ו/או להצמיד אליו הצגה חוזרת של כס הדמים, כי חוק ההתיישנות אינו מועיל על כס הדמים. לא מבחינה טכנית – השחור-לבן מדהים בניגודו ובעוצמה האסתטית שלו, גם לא מבחינה אמנותית – לעומת ראן הענקי, הרחב, ההמוני והמרשים, כס הדמים הוא קאמרי, תמציתי, ופשוט עד כדי אימה.

עוד סיבה לכך שכדאי לראותו בסמוך לראן היא פשוט כדי לראות מאין צמחו רגליו של המלך ליר שלו. אילו מקבת היה מצליח במזימתו לרמות את הגורל, היה הופך למלך ליר. כשם שלידי מקבת היא המשכה הרעיוני של מדאם קאדה, ושתי הנשים בתאוותם הבלתי-מרוסנת לכוך ובאורחות התנהגותן הצמקונית אינן אלא אחת. לראיה – שתי השחקניות, נפלאות ויפהפיות שתייהן. איסוזו יאמאדה כאסאיי, בסרט הזה, ומייקו האראדה כמדאם קאדה, אשת הבן בראן, מעוצבות ומאופרות כמסיכות נח, הסיגנון התיאטרוני המסורתי היפאני, שבא להתריס כנגד הצופה חד-משמעית – שתי הדמויות האלה, בשני הסרטים, אינן אלא דמויות סימליות טהורות. אבל, בה

מזריקים ומקיאים

סיד וונסי (דיזנגוף 3, תל-אביב, אנגליה): סיד אוהב את ננסי, ננסי אוהבת את סיד. חוץ מזה הם מזריקים ומקיאים. מקיאים ומזריקים. ובתוך הסחי הזה מוטלת על הצופה המזועזע החובה הכבדה למצוא עניין. מה שיכול היה להיות נקודת-מבט שונה מכל הידוע על תרמית הרוקנרול הגדולה של אקדחי הסקס, הופך להיות סיפור-אהבה מייגע, ובחלקו השני גם משעמם וחסר-מעוף.

סיד וישש היה הילד הרע של אקדחי הסקס, מה שכבר אומר שהיה ילד מאוד-מאוד רע. במבט לאחור אומנם מתגלה וישש בתור הצלע האלימה יותר והפחות מוכשרת של אקדחי הסקס. כששותפו רוני לידון עולה כמורה, הסרט מביא את סיפור אהבתו של וישש לננסי, נוודת ונרקומנית חסרת מרטה ובית, הוא מסופר בצורה מרשימה בדיוק כמו מראה מלבב של פחי-אשפה בחצר אחורית. הסרט אינו מנסה להסתיר את העובדה – וזאת ייאמר לזכותו – שהוא מטפל כאן בשתי דמויות סתמיות לחלוטין. שני השחקנים, למרבה הצער, הם חסרי נוכחות אמיתית ואינם מסוגלים לרגש את הצופה או לנער אותו. כיאה לנושא שכזה, אומנם קיים נסיון מסוים של הבימאי, אלכס קוקס –

גארי אולדמן כסיד וישש – התרמית הגדולה

בימאי צעיר, שעשה את סרטו העלילתי הראשון ב-1983 (רפורמן) – לצויר את סיד וונסי כשני ברגים אומללים שהמערב שחקה אותם. אבל נסיון זה אינו מכסה על חוסר העניין המעייף של הסרט, בעיקר של חלקו השני. ליכוחו של הסרט ייאמר – הוא אינו מתייפף ויש לו פסיקול יפה.

ציאו אמריקה

המיקצוע לוחם (רבי-חן, תל-אביב, ארצות-הברית): קלינט איסטווד מגלם את סארגנט טום האיווי בחינניות של גולם מתנועע. הוא מהלך כמו קינג-קונג, מצריד את קולו ומורה לצלם להעניק לקלסתרו מרובעות מכוונות ולא מחמיאה. הוא מוסיף לצווארו ולפניו צלקות מכוערות, כדי לשוות לדמותו אופי של 'בן-זונה אמיתי', אם נלקוט בשפה שבה משתמש הסרט.

על האיווי, זאב-קרבות מנוסה, מוטל האתגר לאמן קבוצה של כמעט חדלי-אישים ליחידה מובחרת, וכל זאת כדי להגיע לבסוף לאזעקת-אמת יחידה ועלובה – פעולת-החילוץ של בני ערובה אמריקניים בגרנאדה.

אם איסטווד, אחד השחקנים-בימאים המעניינים ביותר היום בארצות-הברית, בחר לו עליה מעין זו, נראה שרוקי וראמבו אינם בדיוק העוגיות החביבות עליו. הוא איננו שותף לשיטפון ההערצה העצמית של גל הקולנוע הרגניסטי, השוטף בסערה את הקולנוע האמריקאי, ועוד יותר מזה: יש מסר אישי מאוד, שאיטווד רוצה להעביר אל הצופה – מתחת לדיא-לוגים הרצופים במילות-זימה, בבדיחות גסות ובמילון הצבאי המשוכלל ביותר שנשמע אי-פעם על הבד. וזהו המסר: אין עוד מקום לפאטונים, הגיבורים האידאולוגיים גמורים את שרותם, הצבא האמריקאי, כמו האומה כולה שקע בבינוניות אימפוטנטית, וגם העבודה שמנסים לספק לאותם גיבורים

איסטווד עם מריו ואן פבלס – בכובד-יד

פנסיונרים היא מגוחכת. כפי שאומר האיווי: "אחרי 25 שנות צבא, זו הפעם הראשונה שמקבלים אותי בפרחים". בהתחשב שהוא חוזר הביתה מפעולת-החילוץ העלובה בגרנאדה, שגם היא מוצגת באור נלעג בסרט זה, בעשר הדקות האחרונות שלו, כמעט הפעילות היחידה האמיתית שיש בו מסבירה את יחסו המריר לאמריקה של היום, חבל רק שהוא מעביר את המסר הזה לאט כל-כך, בכובד-יד ומנסה לשעשע כדי למצוא חן וכדי שלא להרגיז יותר מדי את קוני-הכרטיסים.

שחקנית מורו
טור-דה-פורס

למעשה מוגולוג ארוך, המאפשר למורו שעה וחצי של טור-דה-פורס, כשהיא לובשת כיגרי-משרתת בנוסח המאה שעברה ועוטה פאה נוכרית בלונרית.

הנוכחות האחרת על הבימה היא זו של השחקן הנס זיכלר, גם הוא שחקן קולנוע ותיאטרון אבל הוא יושב על הבימה ובמהלך ההצגה אומר כתרי-סר מילים בלבד.

ז'אן מורו כבר היתה בעבר משרתת – כסירטו של לואיס בוניאל יומנה של חדרנית.

פסטיבלים בלגראד על המפה

וגם רוטרדם, בודאפשט וברלין

פסטיבל הסרטים בבלגראד, הנפתח השבוע, עומד בסימן התרעננות והתחדשות. ראשית כל, זו הפעם הראשונה מזה 21 שנים שסירטו של דושאן מאקאבייב, מיסטר-האורגניזם (אורח קבוע בסנימטקים בישראל), מוצג במולדתו. גם העובדה שהבימאי נימנה עם חברי-ועדת הרפרטואר של הפסטיבל מעידה על פתיחות לעולם ועל מגמות חדשות בתעשיית הקולנוע של יוגוסלביה, שהיתה לאחרונה בכותרות הפסטיבלים, עקב הצלחתו הבלתי צפויה של מסע-עסקים של אבא, של קוסטוריצה. במקביל לפסטיבל זה נפתח גם פסטיבל הסרטים ברוטרדם, ואף שחודש פברואר מבטיח מוגי-אוויר סגריי באירופה, נערכים בו עוד שני אירועים קולנועיים בעלי חשיבות: שבוע הקול-נוע ההונגרי, בבודאפשט, ופסטיבל הקולנוע של ברלין, בסוף החודש, שחשיבותו על מפת הפסטיבלים הבינלאומית עולה מדי שנה.

תדריך

חובה לראות:

תל-אביב: אוונטי מופולו, הנבל הבורמזי, חנה ואחיותיה, בארי לינדון, ירושלים: אוונטי מופולו, עוברת אורח, חיפה: חנה ואחיותיה, תל-אביב

*** **בעיקבות הכרך** (לב 3, ארצות-הברית) – סרט שכולו מישחקי אוויר, תאורה וצילום, מסביב לשלישיה מרתקת: קית קאראדין, כריס קייסטופרסון ו'ונייבי בו'ולר. *** **בחר בי** (לב 5, ארצות-הברית) – רעיון נחמד ביותר להחזיר לכד השכן לכד המציג את בעיקבות הכרך (ראה לעיל) את סירטו הקודם של אלן רודולף, המעיד על שליטתו המ-יומנת של רודולף בשפה הקולנועית. זוהי פני-סיה אמיתית מסביב לשקרן פאתולוגי.

שיחת חולין

(עם אמא)

זוכרים את קורס האפיה של השף זנב ברטלה, שעליו סיפרתי לכם בשבוע שעבר, וגם הבטחתי להמשיך ולדווח לכם עליו? אז השבוע זה לגמרי לא פשוט. למדו דברים כל-כך מוסכנים, שאי אפשר לעשות אותם בלי לראות קורס איך עושים. למדנו איך עושים פונדנט ואיך עושים פלורנטין ועוד כמה דברים עם שמות כאלה. ובכל זאת הצלחתי להוציא משם, במיוחד עבורכם, צוגת תופין פשוטה לגמרי וטעימה מאוד (כפי רצעת של אורנה העוגות).

המיצרכים:
6 ביצים מופרדות, 180 גרם סוכר, 180 גרם קמח מנופה, 90 גרם חמאה מומסת, תמצית וניל, שורט מלח. קצת חליפת לימוני מגורדת.

אופן ההכנה:
(1) להקציף את החלבונים עם 1/3 מכמות הסוכר, המלח, הלימון והווניל.
(2) להמציף היטב את החלבונים עם שארית

(5) לקרר, למרוח בקרם כבקשתכם ולהגיש.
מים:
אם רוצים טורט (עוגת תופיץ) שחור, צריך
להוירר 50 גרם קמח ולהוסיף במקומו 50 גרם
קקאו.

מהפכה בחיי האשה

עוד דבר מעניין מאוד שאפשר לקנות לחתול או לכלב הפרטי, כמתנת יוסי'הולדת או סתם בצירוף להצטרות אהבה.

A black and white photograph of a necklace. The necklace consists of a thin, dark cord that forms a loop at the top. A small, circular ring is attached to the bottom of the loop. A cylindrical pendant hangs from this ring. The pendant has a textured, knurled upper section and a smoother, polished lower section. The background is dark and out of focus.

גם זו נפתחת ובתוכה יש נייר. על הנייר ירשום בעל הכלב או החתול את שם בעל-היים, את שם בעליו ואת מספר-הטלפון. כל זה למיקרה שההמותק פשוט הולך לאיבוד ושוכר את ליבו של הבעלים. כל העסק המהדר הזה עולה 3.5 שקלים. כהנאויות המתמחות בצרכי חיות-בית. כלב מן שלא קונה!

התרגשות

תודה לנהג הזוטובוס (הדבר האדום הזה שבין אוטובוס למונית) ולששת הנוסעים שהתנדבו לשלם בשבילי את מחיר הנסיעה. שקיבלתי שאני בתוך האוטובוס במימרה ואר-קני בביב. במערב. ותודה מיוחדת לאיש הנחמד שניצח את חמשת הנוסעים האחרים שילים עבורי, והתעקש לא להגיד לי את שמו ואת כתובתו. כדי שאוכל להחזיר לו את הכסף.

זה נכון שחצי שקל זה לא הרבה כסף
בימינו, אבל שישה אנשים טובים ביחד זה
המון.

לארח חברים או להתרחק אצלם. ובסוף צריך אפילו לראות קצת טלוויזיה.

אחרי כל זה, כשהאשה כבר מכמת נופלת מהרגליים, היא צריכה לקום ולחפש חתיכת צמר גפן ובקבוק אצטון כדי שתוכל להוריד את הזמר הישן מהציפורניים שלה, כדי לשים לק חדש. אויזיימיירי. כמה זה קשה! במאת, העניין הזה של הסרת הלק וחפוש המזמר גפן והאצטון הרים לנו את החיים.

אז מעכשיו, גבירתיי היקרות, כל החיים שלנו ייראו אחרת. אומנם הנשפר לקום לבוקר ולשלוט את הילדים לבית הספר. ונמשיך לעבוד ונמשיך לבשל ולתלות וכו' וכו', אבל כשניבוא הערך ונהיה חסויות ועייפות לא נצטרך ללכת לאמבטיה כדי להפח צמרצמן ואצטון, אלא ככל הנקח ליד את מיכל הפלסטיק פרו כניי. ושלוק מתוכו מגבונים אחת הפסרת הקל. הייתן מאמינות?

חברת נורית משווקת החל משבוע זה אריזה ובה 35 מגבונים ספוגים בתערוכות מיוחדות להסרת הלק (אקרמיה, איפה אתם?). היצרנים מבטיחים שהמגבונים תסיר את הצבע, אבל לא תייבש את האצבע וגם תחזק את מה שצריך לחזק בסביבה. 3.70 שקלים, בכל החנויות הנוגעות בכביש.

איזה חיים קשים יש לנו הנשים, ממש רחוקות. בכבודך אנחנו צריכות לקום ולשלוח את הילדים לבית הספר, ואחר כך קצת לסדר את הבית וללכת לעבודה שלנו. בצהריים אנחנו צריכות לרוץ הביתה, שרן לעשות קניות, וכבית הבין את ארוחת הצהריים, ואחר כך לשטוף את הכלים וקצת להפעיל את מכונת הכביסה, תלתות את הכבסים, להוריד ולקפל ולשים בארון. צריך גם לעזור לילדים בהכנת שיעורי הבית, להסיע אותם לחברים, להזין ארוחת ערב ולהגיד לבעל כמה פעמים. כמה שחזק מוצלח, ואחר כך צריך גם

לאט־כושר. מייד אחרי האסון הודרזה רשת עמל
סיפקה 30 מוזות כשרות למהדרין לבית־הספר.
כל הכתוב לעיל איננו בדיחה מטופשת שלי.
לה הן העובדות.

ואולי, בכל זאת, כראי שמישהו ילחש לאודים של אנשי עמל שמוזות, עם כל הכבוד. פואה המודרנית, פיתחה אמצעי־מניעה הרבה תר ברוקים. אז למה לא להשתמש בהם, לעזר?

זה לא יקרה עוד בצפת. לפחות לא בבית הספר המקיף הכללי שבו למדה יעל שריקי המנוחה. הבנות של בית הספר הזה לא יתאכזו עוד בכנים, הבנים לא ישימו יותר על הבנות, שום יחסימין תלמידי תיכון לא יתקיימו עוד בדרים של 30 קילומטר מבית הספר המקיף, ורק גם לא יהיה צורך בהפלות ולא יקרו אסונות. מהיום, רק טוב ושלווה ושקט ואושר גדול ישרו בבית הספר המקיף בצפת ובסביבה שלו. זה פשוט מפני שעם פירסום האסון הבטינו אנחנו רשת עמל, ההאראים לבית הספר, לשלל הצרות ידרו עליהם מעוֹש משומונות לא ריו

מיסעדה לזוגות מעורבים

אחרי תיכנונים ארוכי טווח ומסובכי אסטרטגיות הצלחנו לקבוע עם שני זוגות חברים ללכת לראות סרט בחדר. העניין לא היה פשוט כלל וקצתם הגבר מוזג א' לא יכול בימי שני ושלשישי, הוא עזב עד מאוחר. לעומת זאת, האשה מוזג ב' למרות צרפתית בימי חמישי, וזוג א' (אנחנו) לא יכולים להצגה ראשונה, בזמן שהגברת מוזג ג' תופסת עייפות אחרי 11 קופסה לא עם הצגה שניה. זה מביא להוכיח ככלל שהגברת מוזג ב' יכולה להמם ביום ראשון להצגה שניה, אבל היא תאחר קצת ותגיע רק כ-9.50, בגלל אני לא זוכרת מה, והבעל שלי הוריע שהוא לא הולך לשום סרט אם אמצלים אותו לוותר על הפירסומת בתחלה. ככה זה. ולמרות כל זאת מצאנו את עצמנו, שלושה זוגות, לקולנוע. היה סרט משעמם נורא. צרינו לצאת, אבל הגברת מוזג ב' אמרה שהיא בפרניצ'ס לא יוצאת באמצע הסרט, אז גם בעלה לא יצא. והאדון מוזג ב', שדווקא רצה לצאת, ישב באמצע השורה והוא לא רצה להקים את כלם, ואני שכמעט נדרמתי מרוב עייפום, החלטתי בכל זאת לחכות לבעל, כי הוא הנטיח לי לאכול במיסעדה אחרי הסרט.

אחר כך יצאנו והחלטנו כולנו, ממש פה אחד, ללכת לאכול. נו, אז מה בעיני? כנסיים למיסעדה ואוכלים. הצחקתם אותי! אצל ווג' היא רוצה סטייק והוא סמחוני. אצל ווג' ב' לא איכפת לו מה אוכלים, אבל היא שומרת קצת כשרות. אצל וא' (אנחנו) אני רוצה מה שטעים והוא רוצה המבורגר, אבל בלי כולסטרול.

ככה עמדנו בחוץ 20 דקות ודיברנו על מיסערות ועל אוכל ועל הפשרות שבחיי זוגות נשואים. רק דקה לפני שנפרדנו סופית, כרי שכל אחד ילך למיסעדה שהוא רוצה, ובכרתי שיש מיסעדה המגישה גם כשר, גם סלטים וגם מוצרי טבעול. (ויתר מאוחר הטמבר שני כשר כמה

מסעדות מסוג זה ברחבי הארץ, לטובת הווגות המעורבים. כנראה. הצמיחוני המין צלחת עשבים, שומרת הכשרות הומינה סיגרים מארוקיים ונליבשר של טבעול, אני הומנתי סתם סטייק, בעלי אוהב ההמבורגרים ושונא הכולסטרל הומין המבורגר-טבעול והאחרים הומיני דברים אחרים.

אחרי האוכל רבו שלושת הגברים במשך 20 דקות נוספות בקשר תלשולם. כל אחד אמר שעשיו זה התור שלו. כי בפעם הקודמת האחר שילם. לך תבלה עם יחידים.

דף חדש מארה

צער גידול האגו

סיפור אגו אחד מסכן ההולך בודד אמלל
אף אחד לא שומע לו הוא

סיפור אגו בודד המטיל באור חזק כרגשות — מתוך: צורות ליונה וולך

כשמאי מוסמך שאינו חוסך מעצמו שום טירח יצא רודר אבירן לבוא חשבון עם סיפורה האחרון של דליה רביקוביץ, אהבה אמיתית. אם כל שירה שבעולם מתחלקת, כידוע, לחמש מדרי גות'איות בדוקות, שאותן הוא, אבירן, מסמן כך: 5 — מעולה: 1 — מאכזב: הינה די בדיפדוף אוהד מאוד" בספר שלפניו כדי לגלות כי "מתוך 36 שירים... רק 5 בציון 5; רק 6 בציון 4: 5 — בציון 1.5: והשאר — בציון 2 או 3". המסקנה באמת מאירת-עיניים: בלי להלאות את הקורא ואת המשוררת בתחשיבים: הממוצע הוא 3.19 לשיר.

זהו, מסתבר, הבשורה האחרונה על פי יצחק לוי זה של השירה העברית, שבטורו "ראשנפץ" באכסנייתו החדשה, חדשות. הוא קורא דרור לכל ראשיהנפץ שהושקו או עומעמו בטורו הפי' לוספיה-כללי בידיעות אחרונות. שממנו פרש לאחרונה.

וכך מוסיף רודר אבירן לכתוב שירים ומאמרים — הוויים ועתידיניים — ולעת מצוא הוא גם

ציפי שחרור: משוררת להגנת משוררות

עורך "מבדקים סטטיסטיים בסיסיים" בכיתבי משוררות. וחזקה עליו שאילו ערך תעריפון מעין זה המצוטט אלאה האחרונות, היה מסתפק בארבע מדרגות הצטיינות: לפי סדר זה: 4 — משוררת שלא באה לעולם ולפיכך חזקה עליה ש"מעולם לא התחרתה עם גברים"; 3 — משוררת שכאה לעולם אך כבר נפטרה ממנו; 2 — בת-שיר המוכנה להסתפק בהיותה אובייקט מיני (ראה להלן ר' 1 — נו, מיהו 1 אנחנו כבר יכולים לנחש. ובאמת, כיצד ניתן לצפות מאבירן שישלים עם משוררת כ"אובייקט תיקשורתי מוכר" (ראה רשימתו "סינרומאן", חדשות, 9.1.1987, על שירת חבצלת חבושה). אבל אם כבר אירעה תקלה במערכת הביצורים והחסימות הגברית ואשה כותבת אכן היתה לאובייקט כזה, הדעת — רעתו של אבירן, מכל מקום — נותנת כי וכתה בכך מכוח קשריה עם משורר ממין זכר, כך, חבצלת — עם פנחס שדה, הנמען הרומאנטי של שדה, בלשונו של אבירן, שהערכתו הגבוהה של מיכתיה היתה, בלי ספק, בעיקר שלושה של הערכתו העצמית. ואילו יונה וולך, שטעמה היה כידוע משובח הרבה יותר מזה של אחותה-לצרת הנשיות, פשוט "נסחפה ברצף האביזני" פשוט כך: נסחפה ברצף ואיננה עוד (היה לי איתה סיפור, "חדשות", 10.85.4). בעצם, גם לחבצלת היה סיפור" עם אבירן, אבל זה כבר היה סיפור אחר לגמרי, שהרי "בחלק ניכר מהשירים (של חבצלת) ניכרת השפעתה המחוצת של יונה וולך, שכן היא הושפעה נמרצות ממשוררים אחרים. מיהם אותם משוררים מנרציה-שפעה? סתם

הכותב ולא פירש. ולנו לא נותר אלא לקרוא את כתוביו ולנחש.

במילים אחרות: אם דרכו של עולם לחזור על אימרת ההבל הנרושה: "חפש את האשה", בא אבירן והפך את הקערה על פיה: חפש את הגבר. והגבר הוא — מותר לנו עכשיו לנחש — אבירן, או, מכל מקום, מישוה רומה לו ביותר, תאום ממש.

ולראיה: כמה סלחן הוא מוכן להיות לריעיו המשוררים, סלחן ומבין וסולירארי: "לא נורא, מותר אפילו לך לטעות..." הוא מגיב על דיכרי השבח שחלק זה האחרון לחבצלת. ועל אותו מישקל: "... מה רוצים בשלב מאוחר זה מהסופר שדה..."

באמת לא ידענו שלוך מותר לטעות ולשרה מותר לשגות.

מסורת של מוות

בעיקר אין הוא מצליח להבין מה מצאו ריעיו שהם נישבים לעיתים בקיסמה של שירת נשים. אבל הוא יודע את התשובה, בעימקי נפשו הוא יודע: אין ספק ש"תיסמונת" זו של "ריגושים ספונטאניים" מיותרים יכולה רק לנבוע מהיותה של משוררת, "אשה-אומללה-כותבת-שירים". וה"השירה העברית וסכינותיה מלאות נפשות כאלה, ידועות-שם ואלמוניות".

אבל לא גבר כאבירן יפול בשביין. אפילו לא כשמוות אכזרי ופיתאומי פוקד אותן, גם אז — "מותה של יונה וולך נקשר בהכרח במסורת של מוות פיתאומי של משוררות בשירה העברית". כלומר: מסורת שירה עוד אין למשוררות שלנו ממין נקבה. אבל מסורת של מוות כבר יש להן בסיפורת העברית:

ובנימה פסבדו-רעצונה גם יכתוב על חבצלת "עם כל הצער", מה שאינו מפרע לו לבטל את שירתה כעפר הארץ. ועל יונה וולך הוא אומר כי "לא הייתי רוצה במעמד של אבל לומר דברים מעטים".

אבל הוא אומר אותם. ועוד אף: יתר-עליכן, לעומת הדברים שכתב על יונה וולך, "במעמד של אבל", כלומר, זמן קצר לאחר מותה, מחוויות כל "התמסרויותיו" החסודות של פנחס שדה, אף הוא לא גרול שוחרי הנשים בסיפורת, והשווה:

שדה: "אני באמת חושב ששנים צריכות לחיות בטוב בבית, לבשל במיטבח. אני רוחש טוב לבחורות. אני חושב שטוב להן לעמוד במיטבח ליד התנור ולהאכל את הבעל." (מתוך ראיונו של שדה עם אתי חסיד, חדשות, 9.1.87).

אכן, עוד "רוחש טוב לבחורות" כזה ואבדנו. אבל הקשינו לרוחש הטוב אבירן:

"לזכותה אומר" — הוא כותב על יונה וולך המתה. — "כשהיתה צעירה היתה נחמדה, סקסית, ואפילו היה לי איתה סיפור אינ" טימי, לא ארוך. היו לה סיפורים כאלה עם הרבה סופרים".

ואת זה הוא אומר כמובן, "לזכותה", רק לזכותה. ועוד, כמעמד של אבל.

אם זו אינה שיפלות — איני יודעת מהי שיפלות.

רק זה חסר לו

והנה, כבעבר, כן גם היום מוסיף אבירן לארוב לטרפו. תשע שנים מתמין לצאת סיפורה החדש של דליה רביקוביץ — המשוררת שהוכתרה על ידי הביקורת בתארים כגון "כוהנת השירה" העברית או "הגברת הראשונה של הסיפור העב" רית". עכשיו, משיצא הספר לאור, הוא משחזר את עטו.

כבר כותרת רשימתו ("צער גידול שירים" על מישקל "צער גידול בנים") מעידה על ממתה. כאילו באמת היה מקום להשוואה בין זה לזה. ואכן, מי שכתב פעם: "רק זה חסר לי / שיופיע לי פיתאום ילדים..." (שירים שימושיים, עמ' 74) מתאים לו שתייחס בביטול כזה למשוררת שמיקצת מחוויות האימהות שלה מוצאת ביטוי בשירה. כאילו היה באימהות, בעצם עובדת האימהות, כדי לפגום בכושרה של אשה ליצור אבל כך סבור אבירן:

"לכן אני שואל את עצמי, מה, אם בכלל, עשתה לה (לדליה רביקוביץ) האימהות לטובת המישג והמניח".

ובמקום אחד הוא כותב בצירוף של רישעות ורכילות: "אין פלא, נישואיה האחרונים של המשוררת וחוויות הלידה-האימהות פגעו בלי ספק, לא רק כפוריותה השירית (הממוצעת בלאו הכי), אלא גם בכוחה היצירתי הסגולי".

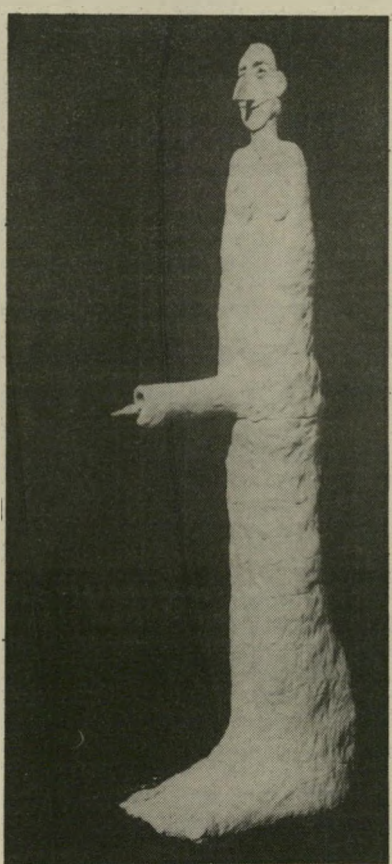
לעומת זאת, הוא מוכן לקבל אותה, את דליה רביקוביץ, כשואה. נועצת ציפורניים מתפנקות ביונה וולך, כדבריו, — על מישקל "תשקנה הנערות ולפנינו", הגברים. אז היא ממריאה

פיתאום לגנחנות-נשים מהולה במתק-שפתיים בובתי.

נגחנות נשים? ומה בדבר נגחנות גברים, אבירן?

"שירים אחרים בנושא זה (האימהות — צ"ש) יכולים לזכות בציון גבוה כשירייילדים. אך בציון נמוך בהרבה כשירים למבוגרים". נאום הגבר אבירן.

אבל למה, בעצם, ניתן לצפות ממשורר שמ' סוגל לכתוב: "אין בעיה להשאיר תינוקות לברם / ילד זה דבר פחות או יותר בטוח / כמו טיפ קאסטות..." (שירים שימושיים, עמ' 79).

ציפנה שימשי מגרשת שדים: שד

ובאמת, מניין לו לדעת? ומי שמשווה ילדים קטנים לטייפ-קאסטות יכול בהחלט להשוות את שירי דליה רביקוביץ לשירייילדים (מתוך כוונה להלעיג, כמובן, אני עצמי אהיה האחרונה לזלול בשירייילדים!) ולהוסיף למשוררת את התואר הילדותי-האינפנטילי-מתקתק "מלכת הכיתה", שהרי בתחום זה של "מתק-שפתיים" יכול אבירן עצמו לשמש מופת.

מעניין אם היה מתיר לעצמו לכנות גם את זך או את עמחי בתואר "מלך הכיתה". כינוי הגרוא לו מתאים לתיאור קווי אופי של ילדים מתפני קים.

מבעד לצוואר הרחם

אבל לא-פחות מאשר על המשורר הסבור שחוויות הלידה והאימהות חייבות לפגוע, בכוחן היצירתי הסגולי של נשים, צר לי על המשורר הבוחן את שירתן מבעד לצוואר הרחם שלהן. כיצד כתב בזמנו על יונה וולך: "החומרים הב' סיסיים של שירתה הם חומרים פסיכונגיקר לוגיים".

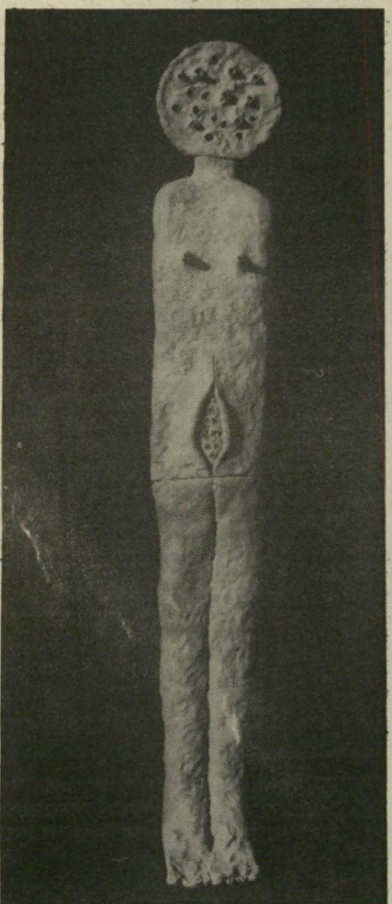
מעניין כיצד היה מגיב אילו כתב מישוה על שירתה, שחומריה העיקריים הם חומרים פסיכואי טוארוטוגניים...

איוולת כמובן, — גם זה וגם זה, כמו גם הקביעה הידועית כביכול כי "לאימהות יש מחיר כבר בתחום היצירה".

סילביה פלאט כתבה את הפיים כשיריה רווקא כאם, וכמה מהפיים בשיריה של דליה רביקוביץ, בסיפורה האחרון, ניונים רווקא מחוויות האשה האם שלה. חלפועברו הימים שבהם נכתבה ה' שירה — או אמורה להיכתב — רק מורע הגבר: כיצד אומרת אריקה ג'ונג כפחד גבהים שלה: "הגיע הזמן שהסיפורת תיכתב לא רק מורע הגבר, אלא גם מרם ויטתה של האשה".

האם יבוא יום ושירה כזאת תרטיט גם את גוו האתלטי של רודר אבירן? ספק גדול. כיוון שמשורר שמשווה ילדים לטייפ-קאסטות ומוכן להשליך את אמו לנחר, אין פלא שהוא מוכן להשליך גם אותנו, המשוררות, אל המים הקרים, לצוף שם בחברת אמו בין קנר

הסוף. כיצד כתב שם בשירים שימושיים שלו: "...את המקטרת / ננקה בחטוטרת / ואת אמנו / ננציח לנחר / והיא תצוף ליד הסוף / כלילה קר / רועדת לה כמו דחליל ברוח".

ציפנה שימשי: שדה

"כמו דחליל ברוח". אתה אמרת, רודר אבירן. כמו דחליל ברוח. לא יותר.

ציפי שחרור

מנגד

רבותיי,

ההיסטוריה חוזרת

אורי אבנרי חזר והיפנה את תשומת-ליבי לר' איון שנתן מתי מגד להארץ בימי שהותו הקצרה בישראל (מתי מגלה את אמריקה, העולם הזה 2577). קורס לכן החלטתי שלא אנצל "עדות" ממקור-ראשון זו להמשך ויכוח שכבר רומה היה שנשתיים. ואולם למיקרא דבריו של אבנרי והביקורת שמתח חיים גורי על עמיתו, דומני שאיני רשאי לעבור על הדברים כשתיקה. ההקשר שלי הוא כמובן שונה מזה של אבנרי, והוא מחזור שיריו של גבי דניאל (רמות דימונית שכרה הפרופסור בנימין הרושובסקי, ואם תרצו — שס'עט שלו) "שירים במרחב" שנתפרסם באלמנך אגרא לשנת 1985/6.

שם, במחזור שירים שכולם חשבו-נפש. נפש היחיד ונפש הכלל, כתב המשורר על עולים ש-סודרו בחיפון (בספניות מעפילים — ג"ז) כמחסן שלל כתום קרבות / מרפים מרפים מוצפים מעילים / על גופות. קרשים / וגופותינו. קרשים וגופותינו. / קרשים וגופותינו. קרשים. // וזה נקרא: / להגשים. / וזו היתה העפלה. // האפלה / אחרונה. // אנאכרוניזם // מגוחך // כך // עובנו את ההיסטוריה של אירופה".

אכן, דברים קשים ביותר על ההעפלה, על הציונות, על "ציאת אירופה" של ניצולי מחנות המוות. אך טיבני (ולגטימי) היה שיעורו ויכוח. ואולם, רק מי שמכיר את ה"מחורבנות של ההווה" שלנו (הביטוי הקולע שאול מחיים גורי) יכול היה לצפות שהוויכוח יידרדר לרמה שאליה הידרדר. אופייני הוא, שמן השיר על ההעפלה — והוא לא פחות חמור בדאגנוזה שלו מכל שיר אחר במחזורו הסרקאסטי-המר של גבי דניאל — התעלמו. תחת זאת ניתכה כל האש על השיר "פטר הגדול", שבו הישווה המחבר בין "פטר הגדול" (אשר) סלל את עיר הבירה פטרבורג / בכיצות הצפון / על עצמות אירכים" לבין "רודר

בגוריון / (אשר) סל / את הדרך אל דרך בורמה. העוקפת / את הדרך אל דרך הבירה ירושלים. / בעצמות נערים מן השואה" תוך שהוא מרמז לקרבות על לטרון בה נהרגו "נערים מן השואה" לא מעטים.

מזכרת עוון

הסערה שפרצה בעקבות פירסום השיר איימה לגמר כל מה שבא לפניו ואחריה בסיפורת העברית מזה שנים. מה לא כתבו כנגד השיר? שלא רייק בעובדות ואפילו שסילף אותו, שהרי בקרבות לטרון וכן בפריצת הדרך לירושלים נפלו הרבה יותר צברים לידי הארץ מאשר אנשי גח"ל; שהשיר "יישאר כמכונת עוון. לא נדבר תוכחה של דבר קרנבס של מתנבאי הגח"ל במילחמת העצמאות. אלא כעדות-שקר" שכן הוא (השיר) משליך בריעב את "מחורבנות ההווה על הימים ההם" (חיים גורי); שהוא מהווה "התאור מעוות והשקרי של היחסים בין ותיקים כניכול ועולים חדשים בשנות המאבק על העצמאות ובימי העליה ההמונית; שהוא מייצג "מיסד (סיפורי) ואקדמי" הרסני" שאין לו אח ורע, בשום סיפור לאומי" (חנוך ברטוב).

האחרון אף הכריז כי "אני הייתי שולל את הפרופסורה שלו (של בנימין הרושובסקי) רק בגלל האנאלוגיה הזאת בין פטר הגרול לבין גוריון, כמו שהיא זה שמעניק פרופסורות והוא זה שבכוחו לשלול אותן ממקום מושבו הבטוח במעריכו. הגרול לעשות שוטח אחר בדבר שהשווה על דרך הסוגסטיה וכתרת-המישנה של רשימתו (אפוס היטלראי) בין יצירתו של הרושובסקי לבין "יצירות אמנות יפהפיות" שעשויים היו ליצור מאיר כהנא. היטלר וגבלס. במילים אחרות: "פטר הגרול" הוא שיר וידיאר נאצי, שיר שכולו שקר וכזבים והכפשה.

והנה, מה עושה אלוהים, כמו שאומרים ביידיש, מופיע לו מתי מגד (אבנרי). מין פלמ"חניק מיקצועי, מפיץ הפלמ"ח, מנציח הפלמ"ח בסיפורת, כותב את כרוזי הפלמ"ח וסיפרי ה"פלמ"ח... על חשבון בחורים פשוטים וצנועים שלחמו וסבלו, נפצעו ונהרגו", אגב, טענה שלה אין מגד עצמו מתכחש ("שובר את הסטלין"). אבל מוטב כאמת שנקרא מקצת דבריו של מתי מגד עצמו (לא להחליף, חלילה, עם אחיו, אהרון).

תפקידי הרישמי היה, חבר המטה של ההגנה באירועי, כספר הפלמ"ח כתבתי ש"זה היה מיבצע גדול. לאמיתו של דבר הכל היה חטא-איש. לא במחנה-העקורים התגוררתי, אלא במינכן, ושם הייתי ממונה על כתיבת כרוזים וחבורות. אותן פראות ומעליצת כמו בעלזים הפלמ"ח. אחד העקורים, איש משכיל מאוד, היה מחרגם אותם ליידיש, לאחר זמן עתיד הייתי לפגוש אותו בפגישה טראגית, מועזת (הוא נהרג בקרבות לטרון) — (נ"ו) בנוסף לכך אמורים היינו לאמן אותם. חילקנו אותם לפלוגות, מחלקות וכתיות" וערכנו להם, אימונים" שהתבטאו בתרגילי-סדר ובתרגילי מקלות-ק"פ (קרב) פנים-אל-פנים — (נ"ו) הדבר עלה להם אחר-כך בחייהם. אולם הרב הגרוע ביותר הוכרז לי היה היחס אליהם. אם להתוודות על האמת, הרי ראיתי בהם יצורים נחותים בעצם. אנחנו היינו החב"ד ר'מנים. הישראלים החרשים, הניכורים, אלה שלא הולכים כצאן לטבח. והם — יהודים מיסכנים, גלותיים, אם נדבר בכנות, הרי שהיתה מידה נוראית של בוז מצידנו. ויורה, גבהות-לב. דיברנו אליהם כפטרונים. למעשה, כמעט ולא דיברנו... בעיקר נתנו פקודות."

חלום בלהות

מתי מגד עובר לתאר מעבר סיוטי של שיירת עולים בת 1,500 איש בהרי-האלפים, והנה אנו מוצאים עצמנו על סיפונה של ספינת-מעפילים. על סיפונה? לא, לא בדיוק. אני שוב מצטט: "הוועד היא שלמות שכבר הוכרה מדינת ישראל, היתה משום מה הוראה שאסור להם לעלות על הסיפון, שלא יתגלו, וכך, כספינה עם מאתיים מקומות, הועמסו אלפיים פליטים, וכולם כלואים בתוך בטן האונייה במשך כל זמן הנסיעה, רחוסים, מיטלטלים, מקאים, שמונה ימים רצופים, ולא יוצאים לנשום בגלל ההוראה. אנחנו, הפלמ"חניקים האמיצים, היינו כמוזן על הסיפון."

והנה, אנחנו מתקרבים ללטרון. "למולם הרע היו כמה מאות מתוכם (מתוך ויצאיה-מהמנות — נ"ו) רשומים בכרטיסיה שלנו כפלוגות, מחלקות וכיתות." כך מצאו עצמם בלטרון באחד הקרבות העקובים-מדם של מלחמת-העצמאות כולה. "היה לילה בלטרון. לא היה להם מושב איפה הם. גם אני לא ידעתי... ושהוא ידע, יום ומסכן נורא. התחלנו להתקדם הישר אל המיבצר, מול

התותחים הזורים. מסביבי מאות המעפילים שירדו מן האונייה, שלא ידעו איפה הם, שאיש לא ידע את שמם, שלא הכינו מילה מהשפה שהמפקדים שלהם דיברו... אפילו להשתמש בנשק אינם יודעים. אני מנסה לדבר אליהם, אבל הם לא מבינים את שפתי. כמו חלום-בלהות."

וכל השאר הריהו כתוב בסיפרי ההיסטוריה בליוויית מראי-מקום וציטוטים, וכן כל העובדות הברורות: כמה בדיוק, מאיזה ארצות, כמה צברים וכמה "גחליים" (כפי שנקראו בעגה של אותם ימים), וכ' וכ'. הוויכוח לא תם, ולא הבאתי את הדברים מתוך יומרה שדי בהם כדי לשים לו קץ. ייתכן מאוד שדבריו של מגד רצופים אידיוקים (הוא לא היה חבר המטה לאירופה" ואפילו הושמעה טענה שלא היה על סיפון האונייה שאת הפלגתה הוא מתאר). אבל ניכרים ריבוי אמת. ואם דיברי אמת כן, הריגשו את אמת על אחת כמה וכמה. מה גמ, שהדובר, מתי מגד, כמיקרה זה, מרגיש שהוא "מעידורק" על עצמו. "ואל 'הרגשת-האמת' של גבי רניאל מצטרפת עתה, באורח בלתי-רצפוי לגמרי, עוד 'הרגשת-אמת' — מהד השני של הגמירס, אם אפשר לומר כך.

ועל שתי הרגשות-אמת עוד אין שוללים אצלנו (לפי שעה) פרופסורות. רק כותבים שירים ומנהלים יכווחים.

נתן זך

תיאטרון

מיתוס

על קרשי הבימה

מאת: י. גורדין
תיאטרון. הבימה
תרגום ועיבוד: מרים קיני
בימוי: עמית גל

תיאטרון הבימה לקח על עצמו משימה אדירה. המחזה מירלה אפרת הוא יותר מאשר טקסט דרמטי שיש לתרגמו לשפת התיאטרון של 1986. מירלה אפרת הוא כראש וראשונה ציוד-דרך בתולדות התיאטרון היידיש, וממור מכובד להחלטות התיאטרון היידיש, וכמעט מיתוס על בימת תיאטרון הבימה העברי. ועם מחזה, שמיקר גדולותו היא מקומו ההיסטורי ומעמדו המיתי, קשה להתמודד. ובכל זאת, תיאטרון הבימה עשה זאת.

למחזה הכתוב שלושה מאפיינים מרכזיים: (א) עלילה פשוטה בעלת כיוון ברור: קורות מישפחה של סוחרת עשירה שכלתה לוותר תחתיה, משתלטת על ביתה וגורמת לה לוותר על רכוש ולעקור אל ביתו של מי שהיה מנהל עסקיה. (ב) דמויות שטוחות, יותר "טיפוסים" מאשר בני-אדם: מירלה, אשת-עסקים מצליחה, אצילית וסמכותנית; שיינדלה, הכלה, רעה, תכנית ורודפת כוח וממון; יוסלה, הבן הכבד, מוסיקאי חלשי-אופי ונכנע; רוני הצעיר, גנדרן יהיר וחצוף. ואחרים, המשרתת הטובה והורי הכלה החנפים. (ג) אווירה גרשנית פאתטית המלווה את האירועים לכל אורכם והופכת לריגושה "שמאלצית" סוחפת ומתקתקה לקראת הסיום. עכ"ל פשוטה, דמויות-טיפוסים ואווירה גרשנית, ובכל זאת הצגת תיאטרון יפה ומעניינת, העומדת בדרשות בימה עכשוויות.

הבימאי עמית גלית השכיל להעמיד את האירוע התיאטרוני כולו בסיומן של אופיק. המוסיקה של פולדי שזמן רווית מוטיבים יהודיים ועם זאת חצוקה מן הכליזמיות הבכיינית האופיינית. התילבושות שעיצבה טובה קליינרסון משקפות את המוצא, התקופה והמעמד, ועם זה משוחררות מן המאפיינים הבוטים, המוכרים כליכך, של הלבוש היהודי העייתי של מירח-אירופה. והמישחק: מישחק של רוב המשתתפים מצטיין במידה רבה של איפוק, דבר שמעניק מימד של עומק כלשהו לרמוזי החרמ-מדינות שטוחות. כך לוא קניג הנפלאה בתפקיד מחלה המשרתת, כך מוסקו אלקלעי הנהדר בתפקיד נחומצה, כך עמי ויינברג בתפקיד הבן הכבד יוסלה. וכך גם שמעון כהן בתפקיד הנו הצעיר רוני.

מישחק של מרים זוהר במירלה אפרת ושמואל רודנסקי כשלמון, ראוי לציון מיוחד. באמצעות מישחק מרומז לעיתים, שליטה עצמית מושלמת ו... נתוני-טבע, מעמידה מרים זוהר דמות אשה יפהפיה, מסכותית ואצילית, ועם זה אנושית ורגישה. איתה מחולל שמואל רודנסקי פלאים בדרך המאופקת בה הוא בונה

מירלה אפרת: שמואל רודנסקי וליאה קניג

שאינה מרכה לכתוב, אף שאין נקי הימנה מהשתייכות לקליקות. וכך, בהיחפוזות אל העמדה הקבועה, מוטלים לזירה כליו הכבדים של כל מבקר ומבקר, ומוצאים מן הימ"חים סוללות ההיגדים האוטומאטיים, הקונספציות החזרות על עצמן, ושאר פילפולי הפולמוס ואכזריות. ואם במלחמה עסקינו, אזי גם הסיגנון מילחמתי וגם המטאפורות מילחמתיות וגם הקצב מילחמתי וגם המסקנות מילחמתיות וגם הטמפראמנט מילחמתי. הכל מילחמתי, ולא נותר עוד דבר בעל ערך רוחני, תרבותי וסיפורי, אף שמדובר — בסופו של דבר — בספר-שירה. ברשימה תחת הכותרת, "סרטיוריה אהובה של שירה", הדנה בכיכול ורק בכיכול בסיפורה של דליה רביקוביץ, מציב אורציון ברתנא (מעריב) "מיכנה התקפי, המורכב מארבעה מפצצים סיפוריים, הלא הם 'מימנה נך, משמאלה עמיח, על ראשה שכנת אבידן' ובתוך דליה רביקוביץ הנצמדת למיכנה זה. בחן רב."

מלכתחילה ברור כי כל זה אינו אלא זריית חול בעיניים. שכן אין ברתנא שום עניין בשום "מיכנים" שבועלם, ורובי הערותיו ופסקותיו, שהן אישיות ומרשעות כהלכה (חלקן אף חורגות מתחומי הסיפורת), מופנות כלפי נתן זך, שהוא ככל הידוע, אינו צד כלל בתגובה זו. באותה מידה של הקשר, היגיון והסתברות ניתן היה להשתמש בסיפורה של דליה רביקוביץ כדי לשגר חיצ"י רעל קטנים לעברם של רבי יהודה הלוי, פראנץ קפקא או יוגמונד פרויד. והתחבולות הרצ"נ זוטות המסורבלות המופעלות כאן הן כה שקופות עד שקשה, באמת קשה להיזכר בדוגמה יפה וקולעת יותר למימצאים שאותם הוקיע שבוע קודם לכן חברי-הפסל-המבקרים של ברתנא. גיוור לשם, אף הוא במעריב; מימצאים שכללו בין היתר: מעשי יוון, הולכת שולל, דרכי רמייה וכ', שהפכו במרוצת הזמן לגורמות מקובלות בעולם התחתון של הביקורת. שברתנא הוא נציגה המובהק, אף כי לא היחיד.

וכך, כל עניין ה"מיכנה" ה"דור" או ה"מיש" מרת" שהכניס לכאן ברתנא רק כדי לסלק אותו אחר-כך, מבוסס על צאינא-אמיתות וסילופים גסים ומחוצפים. אם, "מיכנה" כחבורה — הרי דליה רביקוביץ ו"שכנת אבידן" מעולם לא שכונו זו בצד זו בחבורה אחת (גם לא בלקראת הידועה-בציבור, שבה לא השתתפה דליה, ואשר אבידן, הצעיר בחמש-שש שנים ממרבית האשר, לא נמנה מעולם עם "האבות המייסדים" שלה — אם אומנם אפשר לדבר כאן על "אבות" — ורק בחוברת 3, האחרונה, כסליו תש"ד 1954, פירסם בה שיר אחד: "חילוף מישמרות"), ואם "מיכנה" בהוראת "דור" או "מישמרת", מדוע נעלמו מכאן שמותיהם של משה דור, משה בן-שאול ואריה סיון — האחרונים אשר מייסדים מובהקים של "הפואטיקה הזכית" אשר הם הורו לא-אזאת בחנוך לעורכם הראשון, שגם ערך, כמוכון, את סיפורי הראשון של משה דור, ברושים לבנים? האם אלה שלושה יוצאים ממקומות מחבואם ומזוהים כאנשי לקראת רק כשמונים בחלוקת סוכריות וצל"ש. ושבים ומצופנים בהם, כבמטה קסמים, כשמגיעה עיתן של ההשמצות? אז הופכת אותה חבורה עצמה של מי שהיו אך (המשך בעמוד 32)

את דמותו של איש-האמונים, הנאמן שהוא גם תכנן ונהנתן ערמומי.

מי שחורגות ממיסגרת האיפוק הן שיינדלה הכלה, בגילומה של יעל פרל, וחנוך-דבורה, האם, בגילומה של רבקה גור. שתי אלה מעמידות דמויות הקרובות לאי-מעט לטיפוס הקרי קטורה האופייניים לתיאטרון היידיש המסורתי. ואי-אפשר שלא להזכיר את תרומתו המיוחדת של מעצב התפאורה, אלי סיני עיצב תמונות בימה נאות ומרשימות, וכדרך המחזה כולו, מאופקות. את המופלא והקסום תרמו חילופי התפאורות. בתנועה איתת, לעיתים רב-כיוונית, חדרו החללים זה אל תוך זה בהרמוניה קינאית, של צורות וצללים. כך חדר הפונדק אל תוך הלילה הריק הגשום. כך נירקם ביתה המהודר של הגבירה בתוך תחומי הפונדק, וכך הלאה עד לתמונה האחרונה, חדר העבודה כביתו של שלמון.

וכך, באמצעות בימוי רגיש, מישחק מעולה וכימה מרשימה, הפכה המלודרמה שהיתה למיתוס להצגת תיאטרון טובה ומתנה.

עדנה אלוני

תרבות

טריטוריה אהובה, או:

במילחמה כמו

במילחמה

"כקורא שירה — ואולי ראוי להוסיף: כקורא צמא" — אני מבקש לומר ששיריה החדשים של דליה רביקוביץ הם בשבילי כמקור-מיסחיים ומקור לשימחה. אני חושש, שהם חג ושימחה גם ליהודי העברית, פותח המשוור ישראל פנקס את דבריו על הספר אהבה אמיתית כמסופר הסיפורת של הארץ. דבריו מצטיינים בטון תרבותי ובניקיון-דעת וכתובים בגרירות-דיוח בלתי-דגילה. אם הם משקפים סובייקטיביות אוהדת, הרי שזו עדיפה תמיד על פני סובייקטיביות זדונית. אובייקטיביות מוחלטת בהערכה סיפורית, הערכה אשר אין משתקפים בה העדפה, נטיית-הלב וטעם אישי, מצויה, ככל הנראה, רק בנפשו האלקטרונית של מחשב.

כצפוי, נפתחה החינה סביב סיפורה החדש של דליה רביקוביץ, אשר הופיע כעשר שנים לאחר תהום קורא (ראה גם רשימתה של צפי שחרור כמסופר זה). וכצפוי, גם כאן, כנשאר תחומי מה שמכונה אצלנו בשם תרבות, כבר נמצא מי שהפכו אירוע זה, חגיגי ורוחני ככל שיהיה, לזירת התגוששות, ואת ספרה-שירים — למעין "משתנה" חדש בזירה, מעין קלף ניגוח טוב שיש להשתמש בו בעיקר לחיסול חשבונות עם אחרים. כפי שיקרה כמעט בכל יוזמה סיפורית זו או אחרת בקריית-ספר שלנו.

ובמילחמה — כמו במילחמה. במיוחד כשמדובר בספר חדש של משוררת חשובה

בלי הודמה

המשך התהליך לצרכני הרפואה: איך להימנע מניתוח מיותר, איך לדרוש הסברים מהרופאים ואיך להכריח את הרופא להתייעץ עם מומחים נוספים

לעיתים קרובות נמנעים רופאים מלהזמין מומחים אחרים לצורך קבלת ייעוץ. מחשש של פגיעה ביוקרתם, מחשש להתחרות, מחשש מוסריות, מביטחון עצמי מופרז, מהרגשת בעלות על החולה ומידיעה שהם אינם חשופים לביקורת.

ככל שהרופא הוא בעל מצפון מסוחר יותר ובעל ידע נרחב יותר — כן הוא מוכן להתייעץ עם עמיתיו, בלא חשש מסגינה בכבודו.

החולה יכול לעזור למרפאו אם יהיה גלוי לב עם הרופא, וישאל אותו אם הוא עצמו משוכנע שאין צורך בייעוץ נוסף.

רופא הגון יעשה את המירב כדי לתת לחולה הרגשה שנעשה הכל כדי למנוע שגיאות. הרי הרופא עצמו יודע שלעיתים הוא נותן טיפול זה או אחר רק מפני שהוא מכיר סוגי טיפול אלה, בעוד שיש טיפולים אחרים, אותם הוא אינו מכיר או אינו חסיד שלהם.

● מותה הטראגי של הנערה יעל שריקי מצפת (ראה עמודים 18-20) קשור בכך שהיא לא רצתה לעשות הפלה בבית החולים בעריה. חשוב לדיעודע שיש זכות לחולה במיקרים מסוימים, לבקש טיפול בכל בית חולים במדינה. הרופא יכול היה לשלוח אותה לכל עיר אחרת.

אם אתה נזקק לייעוץ פסיכיאטרי, זכור: לדרוש ארבעה הרחק מקום מגוריך, וחרי

● ככל מיקרה מוות של קרוב מישפחה, לאחר קבלת טיפול כלשהו, וכאשר מתעורר חשד שלא נעשה הכל כדי להצילו — למרות היותכם שרויים באבל, אתם חייבים לדרוש עריכת ניתוח שלאחר המוות. בלעדיו הרבה יותר קשה להוכיח שהנפטר לא קיבל את הטיפול הנדרש וההרופאים התרשלו.

יש להדגיש שבמיקרים כאלה הרופאים עצמם חייבים להציע נתיחת גופה, וחובה עליהם להסביר למישפחה את חשיבותה.

● ככל הניתוחים הנ"ל, שהסתיימו כטראגדיה, לא לקחו חלק רופאים בכירים. הם גם לא היו שותפים להחלטות שלפני הניתוח ושלאחריו. שופט בית הדין מישפט המחוזי בבאר שבע, שמואל מינצברג, נתן פסק דין עקב רוני לגבי השתתפות רופאים בכירים בשלבים שונים של מתן טיפול רפואי. היה זה במישפט הוריה של ליבנת עמר בת ה-5 נגד בית החולים סור רוקה, הבאר-שבעי. לאחר מותה של ליבנת בניתוח "פשוט" — שבר טבורי, השופט הדגיש, ש"אולי לא היה קורה האסון אילו רופאים בכירים היו נוכחים בעת הניתוח עצמו ולאחריו".

● זכותם של החולים לשאול את הרופאים מי משתתף בניתוח. האם יש צוות בכיר? דיו, ושאלה זאת יכולה למנוע אסונות.

לבדוק את סיבות המוות, נענו עלייך הר"ר יוסף פקטור, מנהל בית החולים העמק בעפולה: "לא ניתן לאבחן את סיבות המוות, כי המשפחה התנגדה לנתיחה".

אומנם חייב להיות ברור לכל רופא סביר שהחולה ניסיון אסרף מת מרימום לאחר ניתוח תיקון שבר, אך אייכצוץ ניתוח שלאחר המוות נתן לרופאים פתח לנסות לברוח מהאחריות לטיפול רשלני.

● רביסרן צעיר בצה"ל נפצע

בניסיון בעיצומה של מלחמת ההלכנון. הוא הועבר לבית החולים ונותח. לגי תוח לא הוזמן מנהל המחלקה. לאחר הניתוח דימם הפצוע בתוך הבטן. מנהל המחלקה שוב לא הוזמן, גם לא לצורך קביעת סיבת ההדיומם. הפצוע מת כתוצאה מהדיומם. ועי

עות רבות בחדרי המיון, לפני שאושפז במחלקה. בחדרי המיון הוא טופל ונבדק על ידי רופאים וזוטרים.

ארו נותח רק בשעות הלילה. אחרי הניתוח הוא הועבר למחלקה ללא זונדה בקיבה. כתוצאה מההרדמה החל להקיא. הקיא חדר לתוך דרכי הנשימה, והוא איבד את ההכרה.

כעבור זמן קצר נפטר הנער בן ה-17 מ"פגיעה קטנה מאוד", כפי שהגדירו הרופאים את מצבו.

קרובי מישפחתו דרשו ניתוח פוסט מורטם. בפוסט מורטם, שנעשה במכון הפתולוגי אברכיב, נמצאו סימנים ה"מוכיחים הונחה רפואית, ותוצאות הנ"ל תוחשלאחר המוות עוררו למישפחה לפתוח בהליכים פליליים נגד רופאי בית החולים.

ב ימים אלה, כאשר שוב נשכרות הנורמות הבסיסיות ברפואה, קשה לי להתרכז בכתיבת המלצות לחולה היחיד, כיצד לשמור על בריאותו ולי הגן על זכויותיו כחולה. כל מערכת הבריאות חולה, אולי אפילו באופן אי נוש. אך דווקא בתקופת אובדן העי רכים ההומאניים ברפואה חשוב עוד יותר שהאזרח יידע איך להתנהג בתי נאים של רפואה פרועה.

● **ביאנה גנדלמן,** בת 18 וחצי, החלה ללמוד רפואה במסגרת העתודה בבית הספר לרפואה של הטכניון בחיפה. היא אהבה ספורט, הירבתה לטייל ברגל ולמדה לנגן על פסנתר. היא היתה אחת התלמידות הטובות ביותר בבית הספר בנתניה. ב-25 בינואר 1986 הגיעה ביאנה גנדלמן עם כאבים חזקים בבטנה

איך להיות חולה חכם

בת הרופא לכבד את רישתך. אותו הדין לגבי טיפולים במחלות ימין.

לא לדרוש תרופות

● **מ ותר** לחולה להתערב בטיפול ולדרוש ייעוץ נוסף והסברים. אך יש מיקרים שבהם כדאי להיות זהירים, ולא לבוא לרופא בדרישות רבות מדי.

כך, למשל, אם יש צורך להוריד כתם או גוש קטן — לדוגמה: מהכתף, מהגב או מהפנים — והרופא ממליץ על ניתוח בהרדמה מקומית, לא כדאי ללחוץ ולבקש הרדמה כללית. הרדמה כללית היא מסוכנת יותר, ויודעים מיקרים לא מעטים שבהם מתו חולים בגלל הרדמה כללית בניתוח קטן.

● גם ניתוחי טחורים רצוי לעי שות בהרדמה מקומית. לא מזן מן נפטר יעקב חזן, בן 32, בגלל הרדמה כללית בניתוחי טחורים.

בשעת לידה אל תדרשי מהרופא שיתן לך זריקה לזירודלידה. אל תשי כחי שלידה טיבעית הרבה יותר בריאה, גם לתינוק וגם לאמך. ידועים סיבוכים מזריקות כאלה, שגרמו נזק — במיוחד לתינוקות.

אם אתם קשישים ולא חל כל שינוי בבריאותכם, אך בבדיקה שיגרתית הרופא גילה אצלכם לחץ גבוה — אל תיבהלו ואל תתחילו ללחוץ על הרופא שיתן לכם מייד תרופות להורדת לחץ הדם. לחץ גבוה לכשעצמו, המתגלה לראשונה אצל אנשים קשישים, אינו מהווה סכנה, ולעיתים טוב יותר לסבול מלחץ גבוה, שאליו התרגלתם, מאשר להתיחל להורדתו.

● **הורדתו של לחץ הדם עלולה לעיתים להחמיר את מצבכם.**

אם שמנתם בשנים האחרונות, אל תמהרו לעשות דיאטה ולסלק את מישקל-היתר שלכם. לפעמים, אדם המוריד ממשקלו נחלש ומרגיש גרוע יותר. לא מספר הקילוגרמים הוא הקר

אני ממליץ לקרובי המישפחה לא לסמוך יותר מדי על זה שהרופאים עצמם יזמינו, במידת הצורך, יועצים בכירים. רצוי שקרובי המישפחה יקיימו תורנויות בקירבת מיטתו של החור לה ויתעניינו בכל שלבי הטיפול, ויעקבו בייחוד אם הרופאים מתייעצים ביניהם במידה מספקת.

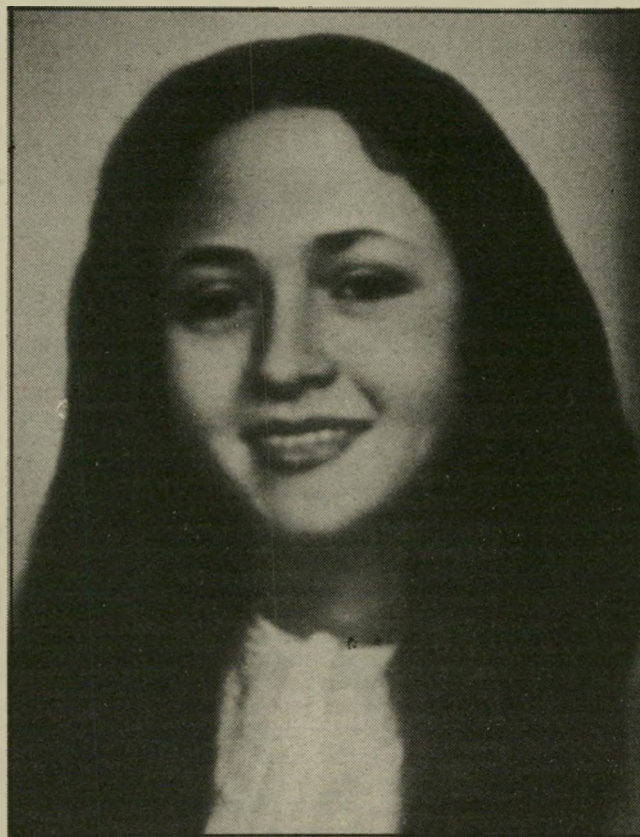
● גם במיקרים אחרים, שאינם כרוכים בסכנת-חיים, יש לדרוש מהרופא ייעוץ נוסף. כך, למשל, ידועים לי מיקרים רבים כאשר רופא צעיר, כירורג או אורתופד או רופא כללי, "בורקים" צילום רנטגן שנעשה לחולה בעיקבות תלונותיו, כאשר הם מתונונים בצילום מול אור הנורה בחדר. על-סמך בדיקה כזאת קובע הרופא ש"אין שבר, לא צריכים לעשות דבר", או "יש שבר, צריכים לעשות גבס".

הרופא מחליט ללא התייעצות עם רופא מומחה רנטגנולוג, ולעיתים רק כעבור זמן רב מתגלות טעויות של אותו רופא אשר ברק את הצילום מול הנורה. בינתיים, עד גילוי הטעות, נמצא החולה חבוש בגבס מיותר או דורך על רגל בלתי-מגובסת, למרות השבר ברגלו. לכן רצוי לבדוק אם תוצאת צילום-הרנטגן עברה בירור אצל רופא מומחה.

● חשוב פי כמה ייעוץ של מומחים שונים בהחלטה לבצע ניתוח פלאסטי. לרוב, הרצון לשנות את המראה החיצוני — האף, האוזניים, הסנטר, הקטנת חזה או הגדלתו, הורדת שומן מהירכיים — קשור בבעיות פסיכולוגיות. לעיתים פסיכיאטריה, וחור בת החולה כלפי עצמו להתייעץ עם מומחים אלה.

יחד עם זאת, חובתם של הרופאים, לפני ביצוע כל ניתוח פלאסטי, לבקש מהחולה להתייעץ גם עם מומחים נוספים. ידועים לי מיקרים של נזקים רבים שנגרמו על ידי ניתוחים פלאסטיים למיניהם, שהפכו אנשים בריאים לנכים.

ידוע לי מיקרה שבו רופא כירורג ניתח לידה בת 14 והגידל את שדיה, למרות שזדה מנר ל תורה הרפואית.

קורבן ביאנה גנדלמן מוות בגלל ניתוח-תוספתן

● **ניסים אסרף,** בן 55, חזן ממיגדלה-עמק, נותח פעמיים: ב-21 בספטמבר 1984, ולמחרת, בגלל שבר "פשוט", כפי שהוגדר על ידי הרופאים. הוא נותח על ידי רופאים וזוטרים, והסיכון — דימום מאסיבי בתוך הפצע בניתוח הראשון — אובחן באיחור רב.

● **ניסים אסרף מת כתוצאה מהניתוח ומהזנחה רפואית.** כאשר פנו קרובי המישפחה וביקשו

הוא נותח על ידי רופאים וזוטרים, והסיכון — דימום מאסיבי בתוך הפצע בניתוח הראשון — אובחן באיחור רב.

● **ניסים אסרף מת כתוצאה מהניתוח ומהזנחה רפואית.** כאשר פנו קרובי המישפחה וביקשו

לבית החולים מאיר בכפר-סבא. לשם היא נשלחה עם אבחנה של רופא כירורג בקופת-החולים: "דלקת תוספתן".

היא אושפזה במחלקת נשים, נבדקה על ידי רופאים וזוטרים ושוחררה כעבור יומיים הברי תה עם אבחנה מזוהה מאוד: "מתיחת שרירים".

שלושה ימים אחרי שיתחורה חזרה ביאנה לבית החולים, שכבה כ-12 שעות בחדרי המיון ובמחלקת כירורגית ללא טיפול, כאשר שוב נבדקה על ידי רופאים וזוטרים בלבד. בלילה נלקחה לחדר-הניתוח, נותחה, והתגלתה אצלה התפוצצות של תוספתן מוגלת, עם מורסה מוגלתית בתוך הבטן.

בסוף הניתוח התחיל סיבוכ של ההרדמה, והיא איבדה את הכרתה. ניסו להחיותה במשך הלילה. מנהל מחלקת-ההרדמה הגיע רק בבוקר.

מנהל המחלקה הכירורגית כלל לא היה בשעת הניתוח, ואף לא לאחריו. לאחר הניתוח היה דימום חריף, שבו היא איבדה כמה ליטרים של דם.

כעבור יום וחצי מתה ביאנה גנדלמן, אחרי ניתוח "פשוט" של תוספתן. להוריה נאמר ש"התגלתה אצלה מחלה נדירה, שכמעט ולא נראתה במדינת ישראל".

בקומם מהשיבעה, פנו הוריה של ביאנה, יחד עם אחיה, צליק גנדלמן, למישרי-הבריאות בדרישה לבדוק את נסיבות מותה של ביאנה. בתום חודש שים רבים של סחבת ובידורים, נאמר למישפחה האכלה ש"לצערו לא נע" שה ניתוח לאחר המוות, ואי-אפשר להגיד בוודאות את סיבת המוות". כיום נלחמת מישפחת גנדלמן כדי לגלות את הסיבות האמיתיות שהביאו למותה של ביאנה. הם מאשימים את הרופאים בגילוי מאוחר של סיבוכים, באי-טיפול מתאים. אך לא קל להם לעשות זאת, במיוחד מפני שלא בוצע פוסט-מורטם (ניתוח-שלאחר המוות).

● **ארז קטנב, בן 17,** תלמיד פנימי, החליק במיקלחת ונפל על ברו ופצע את איזור פי-הטבעת. הוא הגיע לבית החולים הכרמל ושכב ש

(המשך מעמוד 20)

גם לאיים על בועז. הוא אמר לממונה עליו כי "יפצח את הראש של אבני" ויכה אותו.

בעוד החברים והמשק מתייחסים לשניים כאל ילדים מופרעים, חילחל הפחד לליבו של בועז והביאו לגבול השיגעון.

סיפר בועז: "בכל פעם שעבר בחדר היה נכונם מתגרה בי. הוא אמר לי: תתנהג יפה, אתה שגשג, אתה לא תהיה חיות! פנתי ליונתן (הממונה על גור יון) לא יודע כמה פעמים, בנושא ההטות רות של אברהם. יונתן אמר לי לאחר זמן שדובר עם אברהם שלא יפריע לי יותר. אבל כל זה גרם לי למתח כל הזמן.

כתוצאה מכך היו לי סיוטים וחלומות על אלימות מצידו. זה נמשך עד יום חמישי בצהריים. כאשר באתי למר כויה, מצאתי את אברהם יושב שם, למר רות שהיה אסור לו להיות שם."

ביום המיקרה הגיע בועז לעבודה בשעה הרגילה, 12 בצהריים. הוא הביא איתו את הצלחת גורו ארוחתו. יונתן סיפר לו כי שוחח עם גוריו, ואיים כי יתן לבועז מכות ויפצח את ראשו.

"פחדתי ממנו, חששתי שהוא יפגע בי", אמר בועז. "אחר כך אברהם עבר ליד הדלת וצעק, טלא-פלא! ונכנס למישרו. שמעתי ששר כוונה להקניט אותי, סגרתי את הדלת, והוא עצר אותה בגלל שלו. רחפתי אותה ונעלתי במפתח.

"שמעתי אותו אומר: הפסנתרן הזה שלכם צריך פסיכיאטר, ורק הוא יעזור לו" ואחר כך שמעתי אותו אומר: בועז! זה הימים האחרונים בחיים שלך."

לא מבין!

קרוב לודא כי אדם רגיל לא היה מוקט ולא היה מפחד כל-כך מגוריו. אבל בועז היה מוקט מפחד כל-כך מגוריו, עד כדי כך שהיה מוקט מפחד כל-כך מגוריו. רגיה של בועז גרם לו להקמת נפש העי חשש ממש לחייו, וכי גוריו מתכוון להרוג בכל רגע. לא היה לבועז כל ספק בכך, ולא היה לו למי לפנות.

"רציתי להתחיל לאכול, אבל נכנסתי למתח. הכל התרועע אצלי ולא הייתי מסוגל לאכול. יצאתי מהמכונה והלכתי לחדר של ההורים שלי. שם יש אקרה של אבי בארון הבגדים. לקחתי את האקרה והוצאתי אותו מהגנתיק שלו. בדרתי אם יש כדורים, רכתי אותו, שמתי אותו בשקית ניילון ציבי עונת ועטפתי אותו. חזרתי למכונה בכונה לירות באברהם."

בועז נכנס למכונה. הרים את ש-קית הניילון, שלף את האקרה וירה חמש יריות בחזהו של גוריו.

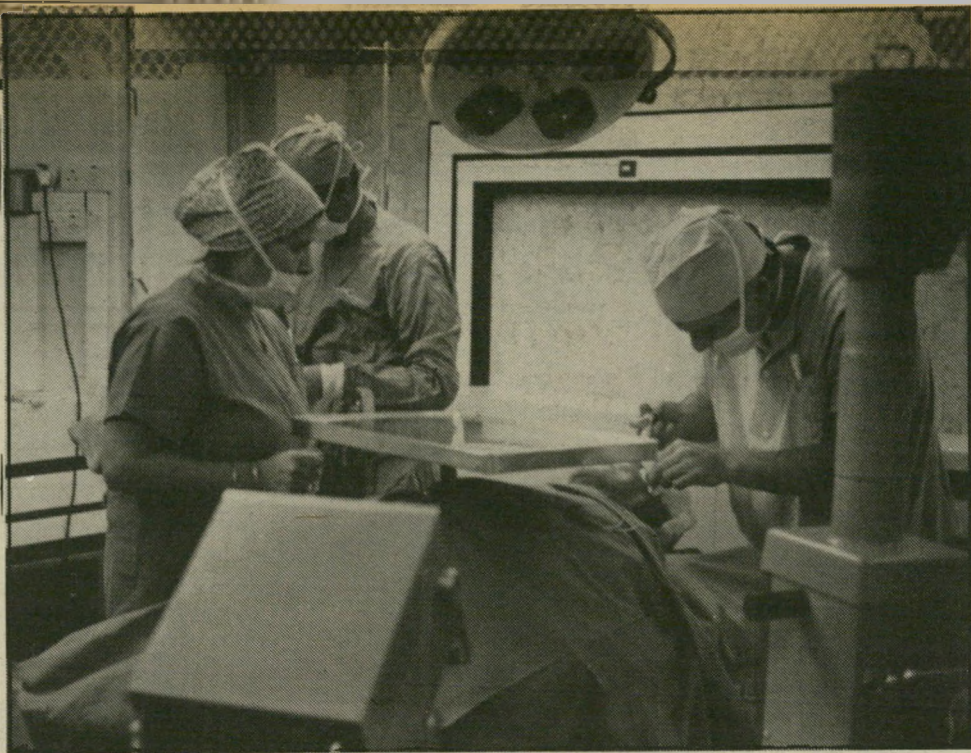
מבחינה משפטית היה זה רצח בדם קר. רצח שכלל תכנון, החלטה להרוג ואשר לא קדם לו קינטור המספיק על פי החוק. בכל זאת, אחרי משאומתן בין עוריהדן דרור מקרין, סניגורו של אבני, לבין קלרה רג'יאנו מפי רקליטות מחוז-מרכז, הוסכם להפוך את קביעת-העונש לשופטים.

בבית-המשפט נראה בועז חסר-אונים ומעורר-רעמים. נער קטן ורוח, מכונס עצמו. הוא קמץ שלא הצליח להוציא מילה מפיו, כדי לבקש מהשופטים רחמים. הוא רק אמר בקול "בוכים: אני לא מבין, אני לא מאמין שאני עשיתי זאת."

השופטים, שולמית ולנשטיין, יעקב קדמי ועדנה שצקי, ראו במיקרה טראגדיה אנושית. אבל לא יכלו להתעלם מכך כי בועז הביא למותו של אדם.

הם קיבלו את טענת הסניגור, כי בועז רצה את עצמו מאוהבים פיסית וממשית על-ידי גוריו, וכי כיום אינו מבין כיצד היה מסוגל לעשות זאת, והוא מצטער ומתחרט.

השופטים גזרו על בועז תשע שנות מאסר, מתוך ידיעה ברורה כי מאסר בכלא עברו יהיה כרוך בסבל גדול הרבה יותר מאשר לאסירים אחרים. בראש מורכן הלך בועז לכלא.

ניתוח בראש: האם הוא באמת דרוש? ואיך אתה יכול להיות בטוח?

לסביבתו, אם לא יאושפו. כלומר, אם הוא עלול לגרום נזק לעצמו או נעשה מסוכן לאחרים. במקרה כזה מותר לאשפז אדם בצו של פסיכיאטר מחוזי. הפסיכיאטר המר חווה מקבל החלטה על אישפוז לאחר שרופא פסיכיאטר, רופא-עצבים או כל רופא אחר, כולל רופא כללי, פונים לפסיכיאטר המחוזי בבקשה לאשפוז אדם מסוים.

אם מדובר בחולה כרוני, שפרטים עליו ידועים לפסיכיאטר מחוזי, הוא נותן לרוב צראישפוז ללא בדיקה נר-ספת. במיקרה כזה, לעיתים מספיקה גם פניה של קרובי-משפחה או שכנים. אם החולה אינו מוכר לפסיכיאטר — חובה עליו לשלוח רופא פסיכיאטר לבית החולה, לצורך בדיקתו.

אם החולה מאושפז בניגוד לרצונו — זכותו לדרוש להיבדק על-ידי ועדה מיוחדת, וחובה לבדוק תוך 24 השעות הראשונות לאישפוזו. אם הוועדה לא מצאה לנכון לשחרר את החולה, הוא רשאי להגיש ערעור, ותוך 72 שעות חייבים לבדוק בוועדה מיוחדת, המי מונה על-ידי פסיכיאטר של משרד-הבריאות.

נגד החלטה של הוועדה האחרונה רשאי החולה אף להגיש בג"ץ, כמו נגד כל החלטה ארמיניסטיבית.

על האזרחים לדעת, שאם קרובי-המשפחה מנתנים לאישפוז, והם עצמם שפויים, אין זכות לקחת בכוח מהבית את קרובכם ולאשפוז בניגוד לרצונם.

להילחם גם במחלתך וגם כך. אתה והרופא — שניכם תנצחו את המחלה. יחד עם זאת, אין להתייחס לשגיאות של הרופא בסלחנות, כמקובל עד כה. כשם שאנו מטילים אחריות על נהג המתרשל בנהיגה וגורם לאסון, כן עלינו להתייחס לרופא לפי מעשיו.

מבט בעיניים

כאשר הרופא שביצע את כל הפעולות הדרושות לאבחנת מחלתך מציע לך טיפול רציני כלשהו, שיש בו סיכון מסוים. עם כל אמונך ברופא, בידע שלו, בהגינותו וביושרו — כדאי לך להבטי בעיניו ולשאול אותו: האם היית ממליץ על אותו טיפול לעצמך, לאמך, לילדיך?

האמינו לי: שאלה פשוטה ואת יכולה לעזור לך למנוע החלטות פזיזות והתרשלות, ותעזור לך לקבל את הטיפול הטוב ביותר.

כאן המקום להתייחס לבעיות המורחיות של אישפוז חולנינות. מיכתבים אני מקבל קריאות טלפוניות. מיכתבים מאזרחים שונים המתלוננים שקרובי-משפחתם נלקחו מהבית בניגוד לרצונם לאשפוז פסיכיאטרי.

בלא להיכנס לעצם העובדה האם נלקחים לאישפוז פסיכיאטרי אנשים ללא אינדיקציות רפואיות — יש מדינות בהן קיימת תופעה כזאת — נתייחס רק לנהלים הקיימים בארץ לגבי אישפוז פסיכיאטרי.

החוק מאפשר לאשפוז אורח בניגוד לרצונו בבית-חולים פסיכיאטרי, כי מיקרה שקיימת סכנה לאדם עצמו או

הפרופסורה שלו באמצעות העסקנות.

מצא לך רופא טוב, שיקדיש לך זמן רב, יבדוק אותך היטב, יקשיב, יתייעץ עם אחרים ולא יפחד לעיין בספרים ולשנות את דעתו במידת הצורך. דע את גופך ולמד להכיר בשינויים החלים בו. אל תסמך רק על הרופא. תוך שלוש עד חמש שנים רבות הברירה שלו הוא אינו מסוגל לדעת על-יך את כל מה שאתה יודע על עצמך.

אל תפסול לחלוטין פניה לרפואה הנרקסית בלתי-קונבנציונלית. לעיתים היא יכולה לרפא טוב יותר מכל ניתוח.

קיימות דרכים פשוטות למנוע מחלות. למשל, החברה הקרדיולוגית הבינלאומית המליצה לאחרונה לשותות כוסית קטנה של קוניאק או ויסקי באמצע היום, למניעת התקפי-לב.

משפחתך מחלה הנראית לך היום חשוכת-מרפא, אל תכנסו לבהלה. יש לזכור שמחלות אשר אתמול לא היו ניתנות לריפוי — כיום מלריה, סיפיליס, שחפת — ניתן כמרק, לרפא אותן כליל.

היו מיקריה-תאבדות רבים של אנשים שנתגלו אצלם מחלות אלה, והם חשבו כי לעולם לא ימצאו תרופות להן.

לכן אני ממליץ לקרוא כמה שפחות סיפורים סנסציוניים בעיתונות על מחלות. "מסר חירות" זה ימנע מכם להיות זיפורבונדרים כמו יוסי שריד.

המלצה כללית — עזרו לרופא להתגבר על מחלתך. הרופא לא יוכל

בע את הצורך להפחית במישקל, אלא הרגשת פגיעה בבריאות בגלל השמנה.

מוטב

כוסית קוניאק

לא בכל מיקרה של מחלה חייבים לרוץ מייד לרופא. אם אתה מצוין — כוסית עם לימון, קצת קוניאק ושכיבה במיטה כמה יתפאו אותך מהר יותר מאשר תרופה שתקבל מהרופא. לאחר המתנה מעצבנת בתור במר-פאתו.

אל תרוץ לקבל חיסון נגד שפעת, רץ בגלל התעמולה המופרזת שהיית חשוף לה. אסור לשכוח שגם חיסון עצמו מהווה לעיתים סכנה.

אם קיבלת מכה כלשהי ונוצרת נפיחות במקום המכה — שכיבה עם תחבושת-לחץ, לעיתים אף עם קרח, תעזור לך יותר מאשר נסיעה לחדר-מיון ועשיית צילומים מיותרים.

אם יש לך כאבים בגב או בכף היד או בכרך, לפני שאתה פונה לרופא, נסה לחמם את מקום הכאב. נסה לנסוע פעמיים-שלוש ליסידימלח, לטבריה הצעירה או לחמת-גדר. בדוק גם אם המיזון במיטתך לא התיישן ושקע. לעיתים די להפוך את המיזון כדי שהכאבים ייפסקו.

אם מתקשה אתה לקרוא ספר ללא מישקפיים ועברת את גיל 40, בדוק עצמך אצל אופטומטריסט. אל תרוץ מייד לרופא-עיניים — קרוב לוודאי שאתה רק זקוק למישקפיים. אם יש לך דלקת-עיניים — קצת דוקר, קצת מגרד — נסה קורס להליכתך לרופא לרחוץ פעמיים-שלוש ביום עם עינייך בסבון ולנגב אותו. לאשה, במיקרים אלה — להפסיק להתאפר.

אם אתם סובלים מישקפיים בלבד מעצירות קטנה או מישקפיים בלבד תרצו מייד לרופא. דיאטה קטנה או חוקן יכולים לעזור לכם למנוע ריצות מיותרות לרופא. מחסירידע או מזירות-יתר עלול הרופא להכניס אתכם לבדיקות מיותרות, כמו רקטוסקופיה, קולונוסקופיה, והן כשלעצמן עלולות לגרום נזק.

אילנה, אברך בת 55, מרמלה, שפני תה לרופא אנטיביות כאלה, עברה קולונוסקופיה מיותרת בבית-החולים אסף הרופא. שגרמה לה נזק חמור, והשאירה אותה נכה לצמיתות.

אם יש לבתכם החיילת דלקת מתחת לציפורן בגלל, אל תרצו לרופא כיורוג או ארתורופר מומחה, הוא עלול להמליץ מייד על ניתוח הסרת הציפורן. נסו לעשות אמבסיות עם מים חמים וקצת מלח, לגזור את הציפורן יש, לשמש מישפחה מרככת ולהחליף נעליים לרחבות יותר. כ-90% מהמיקרים זה ירפא את בתכם, ללא ניתוח מיותר.

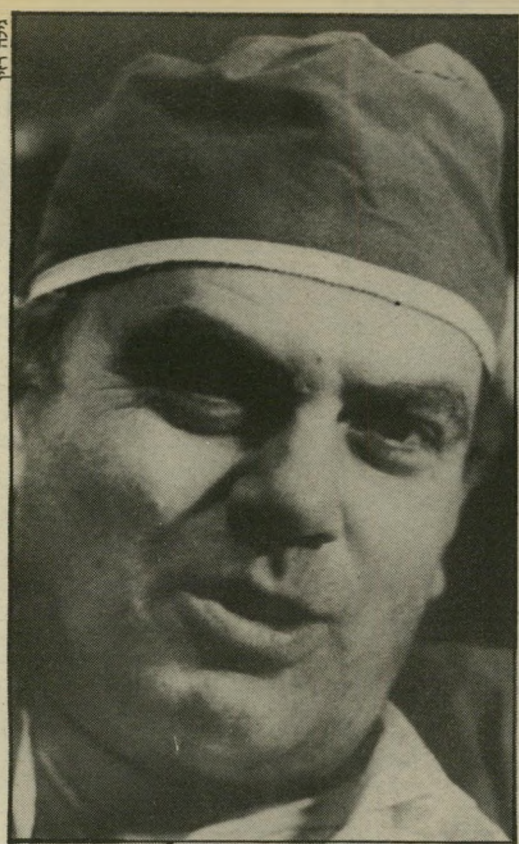
את אחרי יום עבודה קשה אתה מרגיש עייפות וקצת דקר רות קטנות באיזור החזה — לא כדאי לסנות מייד לשם עשיית איקנה או צינתור. מיקלחת חמה, טיול רגלי ליד הבית, מנוחה שקטה במיטה ולא ליד הטלוויזיה יעזרו לך לחזור למצב טוב, וימנעו ממך בדיקת קות מיותרות.

אם הרופא ממליץ לך על תרופה מיוחדת ויקרה יותר, שיש להשיגה רק בבית-מירקחת פרטי, אל תרוץ מייד לחפש את התרופה! לעיתים הרופא ממליץ על תרופה שהוא עצמו אינו מכיר, ושמע עליה לראשונה רק אתמול. כאשר התועמלן הרפואי הציג אותה לפניו, תמיד יש תרופות תח-ליפיות, שהשפעתן לא פחות טובה מאשר החדשות והיקרות. מה עוד, שזו כותך לקבל את כל התרופות הנחוצות מהקופה שבה אתה מבטח וכבית-החולים שבו אתה מטופל.

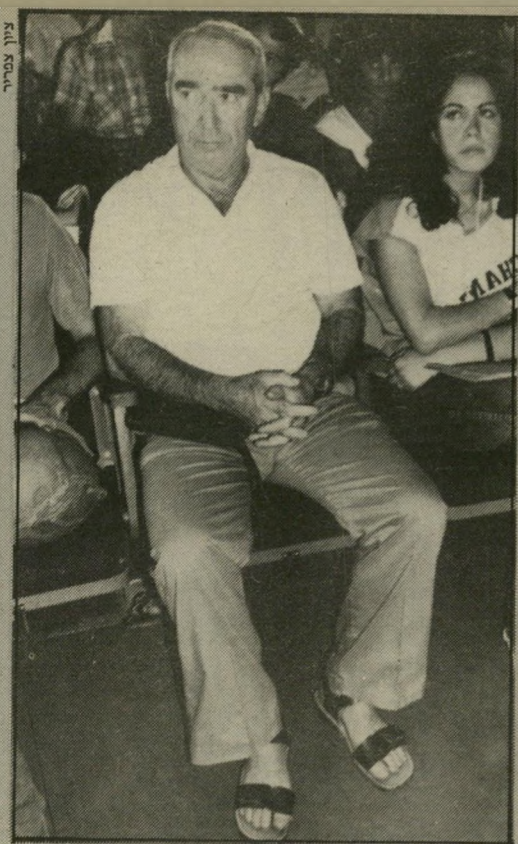
לעיתים אתה רץ אחר ייעוץ של פרופסורים מפורסמים. בעיקרון: אל תחפש פרופסור מפורסם, כי הוא לעיתים קרובות יותר עסקן מאשר רופא, עסקן שהשיג את תואר

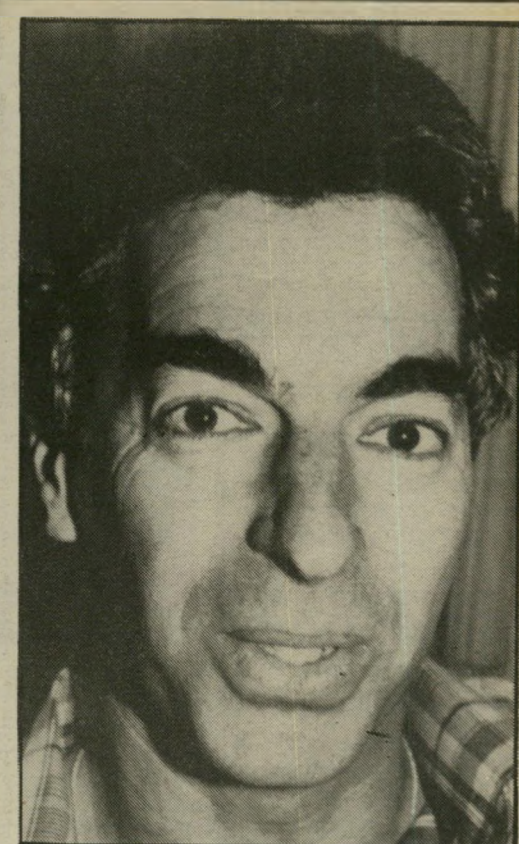
חולה במיסדרון: איך אתה יכול להבטיח לו טיפול הוגן?

גור דני

ציון צפיר

פרופ' דני גור:
**„אם אדם רוצה להתאבד
 לא צריכים להפריע!”**

רפאל איתן:
**„אם תבואי איתי
 לשרותים, אגיד לך!”**

אבנר רגב:
**„המערך יפסיד מנדאט
 מקולותיהם של הערבים!”**

בשבוע שעבר נפטר עובר טרם לידתו. העובר עמד לצאת לאוויר העולם בניתוח קיסרי, אבל הוריו ביקשו לקבל תחילה את אישורו של הרב לניתוח. הרב שהה בארצות הברית, ועד שמצאו אותו וקיבלו את אישורו. נפטר העובר. שאלתי את הפרופ' דניאל גור, מנהל מחלקת ניתוחי-לב בתל-השומר, מה קורה במחלקה שלו בעניין אישור הרבנים.

גם אצלנו, אישור של הרבי או בירכתו הם דברים שכיחים. החרדים באים לניתוח רק אחרי שהרבי מאשר.

רפואה

● אני פונה אליך במתכוון, כי ברצוני לשאול: אם מחר ישכב על שולחן-הניתוחים שלך אדם שיש לנתח את ליבו בדחיפות, אחרת הוא ימות, והאדם מסרב להינתח בלי אישור הרב, ואין לזה זמן — מה תעשה?

אני אתן לו למות. אולי יותר נכון לומר, שאני לא אעשה שום דבר בניגוד לרצונו של החולה, ואם חוסר-המעש שלי יביא למותו — אז הוא ימות.

● אם אתה חושב כך, מדוע אתם הרופאים מצילים חיי-אנשים שניסו להתאבד?

אני באמת לא בטוח שצריך לעשות את זה. אם האיש לא יכול לסבול את החיים, לא צריך להפריע לו לסיים אותם. (דניאלה שמי)

הסיפור התחיל כשחבר-הכנסת רפאל איתן הגיש ח"כ צעת-חוק פרטית. שבה הציע להעניש חברי-כנסת שידליפו משיבות ועדת החוץ-והביחון. ח"כ אמנון לין הציע להחמיר ולהעניש עיתונאים שיקבלו הדלפות מוועדה זו.

הכנסת

דן מרגלית, הכתב הפרלמנטרי של העיתון הארץ, דיבר בגנות ההצעות. הוא אמר כי מי שתומכים בהצעת לין הם ח"כים שדעותיהם משעממות. והם רוצים לקלקל לחב" ריהם. לין ואיתן הגישו תלונה לזקן הכתבים הפרלמנטי טרייס. דויד אנמון.

השבוע נפגשו מרגלית ואיתן בחדר-השרותים של הכנסת. מרגלית שאל את איתן מדוע הוא רוצה להצטרף לתלונתו של לין. איתן השיב: „תרחץ היטב את הידיים שלך ותכניס לי את הזין שלי למיכנסיים!”

● רפול, אני רוצה לשאול אותך על השיחה שהיתה לך עם דן מרגלית בשרותים.

אם תבואי איתי לשרותים, אגיד לך אותו דבר. (רונית אנטלר)

האזרחים הערביים בישראל, שחששו מממשלת הליכוד, התאכזבו בשלב זה לטובה: עלי-פי החלטת ממלא-מקום שר-הפנים, רוני מילוא, לא פוזרה עיריית אוס-אל-פחם. השר משה ארנס, הממונה על המיגור הערבי, לא הירשה להרוס בתים.

ביקשתי לברר עם אבנר רגב, מי שמנהל היום את המכון היהודי-ערבי של ההסתדרות בבית-ברל, מה קורה היום בקרב הציבור הערבי.

ערביי-ישראל במיסגרת הקו הירוק פועלים בשלושה מעגלים: שיוויין-זכויות כינם לבין המיגור היהודי, תביעה להכרה בזכותם של הפלסטינים להגדרה עצמית ולהקמת מדינה, ותביעה להכרה בהם ככמיעוט לאומי.

● מי מוביל את המאבק?

ועד ראשי המועצות המקומיות, המשמש כהנהגה לערביי ישראל. חברים בו גם אנשי רק"ח וגם ערבים ממיפלגות אחרות.

● איך פועל הליכוד במיגור הערבי?

הליכוד, ובעיקר השר ארנס, כמי שאחראי לנושא, רואה בהם חלק מאזרחי ישראל. ארנס הולך לקראתם והוא עלה על עגלת

מיפלגות

התהליך המתרחש בקרב ערביי-ישראל, ובהתרחקותם ממיפלגת העבודה.

● מה יקרה למערך, בעיקבות פעילות זאת של הליכוד?

הערכת, על סמך מחקר שערכתי, היא שמיפלגת-העבודה עומדת להפסיד בבחירות הקרובות כמנדאט שלם מקולותיהם של האזרחים הערביים. אם ארנס ואנשי-הליכוד, יתמידו בפעולותיהם, אזי חלק מהקולות יעבור לליכוד.

● האם מיפלגת-העבודה מודעת למצב?

מיפלגת-העבודה אינה מודעת לנושא. היא אינה ערוכה, ואין לה מי שיעמוד כרגע מול המדיניות של השר ארנס. (רונית אנטלר)

נירה הראל:

„ההורים איבדו המונופול על מסירת מידע לילדים“

במישאל שנערך בין קוראי עיתון הילדים כולנו הסתברו כמה דברים. שמאוד הפתיעו את עורכי העיתון. 59 אחוז מהנשאלים לא רוצים לקרוא שירה. 88 אחוז הביעו יחס שלילי עד שלילי-מאוד למדורי מוסיקה וציור. הרוב הגדול של הנשאלים ביקשו לראות בעיתון שעשועונים למיניהם. חידות. ראיונות עם כוכבי-מופ ופינוי-בידור. שאלתי את נירה הראל. מי שהיתה עורכת עיתון-הילדים לדים פילון ושהיא כיום עורכת מדור סיפורי-ילדים בהוצאת עם עובד. אם גם אותה מפתיעות תוצאות המישאל.

לגמרי לא. לפני 10 שנים, גם אנחנו בפילון עשינו מישאל דומה, וגם אז התוצאות היו די דומות. אני כבר לא זוכרת אחוזים. אבל רק ילדים מעטים אהבו שירה ומדורי-אמנות.

● זה די מעניין. שילדים מלפני 10 שנים והילדים העכשוויים בליכך דומים אלה לאלה בעניין זה.

תוצאות המישאל דומות, ואני בכל זאת רואה הבדלים. ההבדל העיקרי, לדעתי, הוא בכך שמידת-השליטה שלנו על הילדים הולכת וקטנה. בגלל הטלוויזיה איבדנו — אנחנו, ההורים — את המונופול על המידע. הכל מגיע אליהם בלי התיווך שלנו, והם הופכים להיות דומים לנו יותר ממה.

● אם 50% אינם רוצים לקרוא שירה, זה אומר של-41% אין התנגדות, ואולי אפילו 10% אוהבים. האם זה הרבה או מעט?

זה בסדר גמור. כמה אחוז בין המבוגרים אוהבים שירה? כמה קוראים מדורי מוסיקה או אמנות?

● ובכל זאת, את חושבת שבבעיתון-ילדים צריך להיות גם מדור שירה וגם אמנות פלסטית?

חינוך

יהיו בעיתון תמיד כל המדורים, כי הוא רוצה להשביע את רצון הכלל. אצלנו, המבוגרים, זה קצת אחרת. מי שמתעניין בספורט קונה עיתון-ספורט, מי שרוצה לקרוא על מדע, קונה עיתון מדעי, מי שרוצה רוקא ורכילות, יקנה עיתון כזה, וכך הלאה. לילדים אין מיכר כזה, ולכן כל סוגי הילדים מתאספים עליידי עיתון אחד.

● האם את חושבת שעיתון-ילדים צריך לתת לילדים מה שהם רוצים לקרוא, או מה שאנחנו, המבוגרים, חושבים שהם צריכים לקרוא?

אני מאמינה שבכעזרת כישרון ושכל אנחנו יכולים ליצור רצונות וצרכים חדשים. אי-אפשר להכריח אותם לקרוא מה שהם לא רוצים, אבל אפשר לגרום להם לרצות לקרוא משהו שהם לא (דניאלה שמי) קראו בעבר.

חנה בבלי:

„אם יציעו לך מתנה יפה תסרבי“

סביב „השעון של המדינה“ — הנסיבות לנתינתו ולהחזרתו — קמה סערה ציבורית ותיקשורתית. חברי הליכוד והמערך בכנסת התנגחו זה בזה במרץ, ושוב נשמעו הדיבורים המסורתיים על פירוקה של ממשלת-האחדות הלאומית.

נדמה כי רק היבט אחד הוזנח בפרשה — ההיבט הנימוסי. פניתי לגברת מס' 1 בשטח הנימוסים וההליכות בארץ. חנה בבלי. זה היה בזמן שידור הסיידה שושלת. והגברת ביקשה אותי לטלפן שוב אחרי גמר השידור. כך עשיתי.

שאלתי אותה. האם התנהגותו של פרס. כשקיבל את השעון מידי דויד באלס, וכשהחזירו לידי אשתו ביום הראשון, תאמה את כללי הנימוס המקובלים.

לא נוח לי לדבר על המתנה. אני גם לא מתמצאת היטב בפרשה כללית. אני חושבת ששימעה פרס מתמצא בנימוסים לא פחות

נימוסים

טוב ממני, ואפילו יותר, אני יכולה עוד ללמוד ממנו.

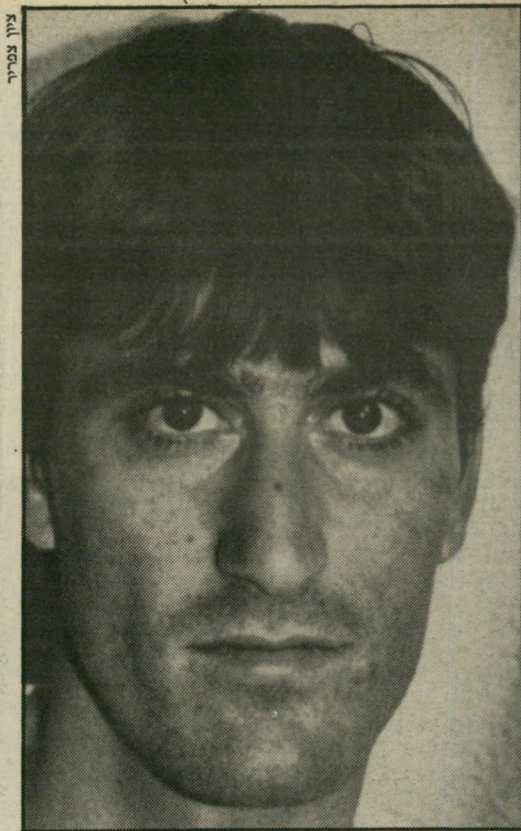
● כלומר: שומדבר בהתנהגותו לא צורם לך?

מבחינת הנימוסים הטובים — לא. מבחינת אחרות — זה סיפור אחר. מה צורם לך תגיד, אם יציעו לך מחר מתנה יפה, תסרבי?

● בעיתונאית, יש להניח, שאחשוב סעמיים.

כן. אבל אולי המתנה הוצעה לך לאור יחסים עם הנותן בעבר. ולאירדווקא בתוקף תפקידך כהווה, או הציפיות ממך בעתיד. כתבתי פרק שלם של הנחיות בסוגיית המתנות. בספר שכתבתי לעובדי משרד-החוץ. זוהי מערכת שיקולים מורכבת.

ראי, נימוס זהו בעצם טקס. דווקא על פרס אני סומכת, כי ידע לנהוג על פי כללי הטקס. (דפנה ברק)

יהושע מאיר:

„הליכוד היה מסובך ולכן לא התקיף“

הכל עוסקים ומחטטים בבאלס. ליתר דיוק — בהשלכות של הקשרים המורכבים בין איש-העסקים הכלוא מזה כמה חודשים בכלא רמלה ובין ראשי מיפלגת-העבודה. משום-מה נראו לי הכותרות מוכרות מהיכן שהוא. בדקתי ומצאתי יריה ראשונה בפרשה בדצמבר 1985 בעיתון הארץ. אז פירסם העיתונאי יהושע מאיר את הכותרת „חשד שבאלס תרם למיפלגת-העבודה ונפגש עם אישים במפלגה“.

טילפנתי למאיר, המשמש כיום כדובר מיפלגת ל"ע. שהיא חלק מהמערך, ושאלתי אותו להרגשתו, שנה אחרי.

מוזר לי שהפרשה מתעוררת שוב, שנה אחרי פירסומה, כי כבר אז העבירה המישרה חומר בעניין זה לשליטנות מס-הכנסה. לכן הנימוק של המישרה, כאילו לא היתה תלונה והם לא ידעו מאומה מכך, אינו — נכון.

● למיטב זיכרוני, לא תפסה אז הכותרת תאוצה. נכון, הפירסום לא גרם לסערה ציבורית, ולא תפס תאוצה, למרות שהוא כלל פרטי-פרטים. חברה-כנסת מהליכוד, חיים קופמן, האשים בעיקבות הפירסום את שרי-המישרה חיים בר-לב בכך שהוא פעל לצמצום כתבי-האישום נגד באלס ממניעים פוליטיים.

● איך אתה מסביר את העובדה שאז זה לא תפס?

עיתונות

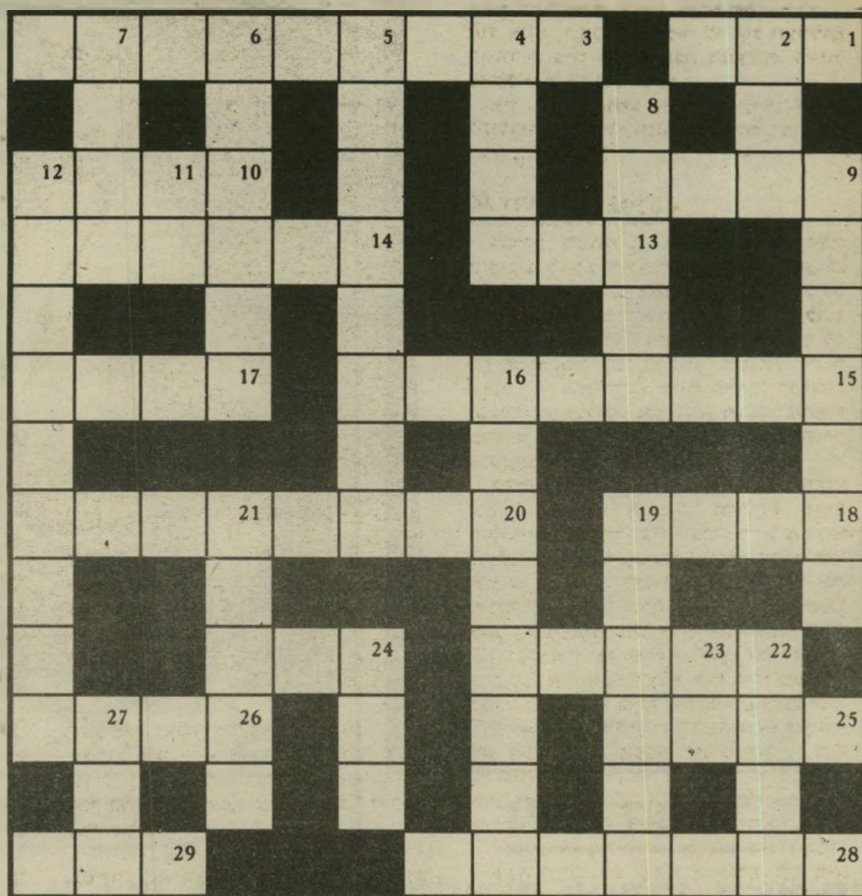
באותה תקופה התנהלה חקירה בפרשת-הקרקעות, שהיתה בלתי-ניעמה, כמובן, לליכוד. אני מניח שלכן לא היה לחבר-הליכוד נוח לטפס על חברי-המערך.

● אילו אישים הוזכרו בסירסומך מלפני שנה?

לא הזכרתי שמות של אנשים. הסתפקתי בתואר „ראשי מיפלגת-העבודה“. העדפתי להיות אז זהיר, כי הבנתי שטמון בכך חומרי-נפץ. הרגשתי את אירענויות בקרב התק"ם ומיפלגת-העבודה מהסתבכותו של באלס והחקירה בעניינו.

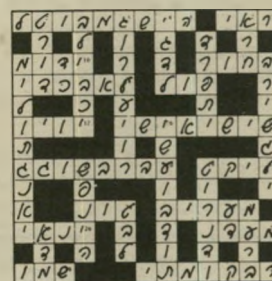
● איך התרגשה, לזרז סקום לאוויר העולם ולגלות ששנה אחרייך אחרים קוצרים את התהילה?

ראשית, כבר היו רברים מעולם. שנית, קשה מאוד לצפות את הדינמיקה של סקופ. לפעמים העיתוי והצורה קובעים יותר מאשר התוכן. זה אפילו עניין של מזל. (דפנה ברק)

- מאונן**
- (1) כיגמיסט כמו כלם (3);
 - (3) "סטורי לאנט" הוזה הסיפור של דולצ'ין אחרי שעשה ברוח (9);
 - (9) לא יברח נחש כמוני (4);
 - (10) ישראל מצפה לטוב (4);
 - (13) סופר בולס שקמים? (3);
 - (14) נשק וחזר ונשק (6);
 - (15) מסתיר בגילה את הקלחת (4,4);
 - (17) יבוא בדי עמל (4);
 - (18) יגרל ויצמח גם אם יטעה (4);
 - (20) משחק כדורגל ומין בריגה (8);
 - (22) כספי התמיכה בכיס בגדה (5);
 - (24) מצא את האשה — רעלי? (3);
 - (25) שריר כאדם החושב (4) ע"פ שרינה אלישר;
 - (26) יותר ויותר בנייבקר רכים (4);
 - (28) החליטה נחושות לא לקרוא יותר עתון מנוקד (3,4);
 - (29) תכשיט הראש (3);
- מאונן**
- (2) סחר במודע (3);
 - (4) סבוי של ירושלים (4);

פתרון תשבצופו 2577

אביגיל ינאי

(המשך מעמוד 27)
לפני רגע, חולמים ולוחמים, חלוצים והולכים לפני המחנה — לך ומרע"ו המרושע של ברתנא. ואף מחלוקת גדולה עמדו וברו רטרואקטיבית ביחס לאותה חבורה של בני העשרים-ושתיים-שלוש: כביכול תהום בין אלה שראשית שירתם בהשראת שלונסקי הרוסי ומקורביו הרוסיים והריהם "הילידים", שביצירתם, התערות טיבעית במקום — אולי גם על שום ששאבו ממקורותיו של רטוש ה"כנעני" ילד ורשה — לבין אלה שקרקע גידולם הסיפרותית ביצירה האירופית, והם ה"אמריקאנים", ה"תלושים", הקוסי מופוליטיים המגונים (מעניין כי אלה הם הכינויים בהם גננו היהודים בעידן הסטאליני)

מירקחת שיקרית ודונית מאיד

רליה רביקוביץ
טריטוריה אהובה!!

כמותה שהגורמים לה הם עניין לפסיכולוגים יותר מאשר לחוקרי ספרות.

את שירתה העכשווית (של רליה רביקוביץ) אפשר לדמות למכונת שצמיגיה נשחקו משהו, והיא אומנם ממשיכה לנסוע באותו כיוון בו החלה או, רחוק, אבל עכשיו היא נוסעת על ה"גאנטיים" מוסיף ברתנא בביקורתו על המשוררת ה"אהובה" (ראה שם רשימתו). וזאת לאחר שבדיכרי פתיחתו הוא טורח לפזר שבחים רבים, כגון "היא המשוררת היחידה שאכן נתנה ביטוי לחוויות קיומיות" והיא ממשיכה לתת להן ביטוי באותה עוצמה גם בשיריה החדשים. אשר לדימוי עצמו — אני סבור הייתי לתומי כי מכונת הנסיעה על הג'אנטיים, מן הדין שתאבד לאימקט מ"אותה עוצמה", וכי אין זה מתקבל על הדעת שגם ישתחקו הצמיגים, כדי קריסה על הג'אנטיים, וגם תישמר עוצמת הנסיעה למעשה, אין כמוהו לייחס חשיבות מוגזמת לסתירות פנימיות אלה ואחרות, במאמר הנדון, שכן הרבה, הרבה יותר משברנתנא מעוניין כאן להעריך את תרומתה ויצירתה של משוררת, הוא מעוניין לנצל גם את ההזדמנות החדשה לעוד מסע "עליהם" על זך.

ואכן, מי שיספור את מספר הפעמים ששמו של זך מופיע ברשימותיו מעשר השנים האחרונות — כולל אלה העוסקות בצידו השני של הירח —

עשוי להגיע למסכנות מאלפות, אם גם מצערות מאוד, לגבי מצבו הנפשי של מבקר זה אשר זך השתלט עליו כדיוקן שהוא מתאמץ לשווא לגרשו ואינו מסוגל. יתר-על-כן, דיכרי הסילוף שהוא מפיץ בהקשר זה, במסווה ביקורת עניינית, כבר זכו להזמה והפרכה בשעתו, באותו מדור עצמו שבו הוא ממשיך לפרסם אותם (מעריב) עליידי עמוס לוי, מי שכתב חיבור אקדמי על "דרכה של לקראת בסיפרות העברית החדשה" ואחר הוציאו לאור כמתכונת ספר (הקיבוץ המאוחד). אך לא איש כבתנא יירעה, שהרי הוא מאמין, כנראה, שאם גם אין לשקר רגליים — הגה לאמת אין ויכרון. והוא חוזר על הדברים, שוב ושוב, בכל הקשר אפשרי, כאילו כעצם החזרה יש כדי להפוך כוב לדיכרי אלוהים חיים.

וכך נמשכת ומוסיפה אותה הידרדרות מוסרית שמפניה התריע חברו של ברתנא, גיורא לשם. ואם להשתמש עתה במטאפורה של המבקר עצמו לגבי רשימתו שלו, הרי שאת אמינותו, את יושרו האינטלקטואלי ואת רמתו המוסרית ניתן לדמות, אף הם, לאותה מכונת שצמיגיה נשחקו והיא ממשיכה לנסוע, אבל על הג'אנטיים.

ומה תאמרו על קביעה כגון זו של ברתנא, כי "רליה רביקוביץ סגורה בתוך טריטוריה מסוימת, מעבר לה לא תלך... משוררות כמו חדרה הרכבי או שולמית אפפל או רחל חלפי או סבינה מסג ואחרות שהחלו לכתוב אחריה כבר הגיעו פה ושם בשיריהן למקומות, שהיא כנראה לא תגיע אליהם". וזאת מפי המבקר שכאחות שבו עצמו שבו הוא כותב דברים אלו חותם על דברים המעניקים לה את פרס ביאליק, שבצוות השופטים שלו כיהן.

מה באמת דעתכם על הנורמה הישראלית החדשה של שופטי-פרס המפרסמים מאמרי הסתייגות על המשוררות שלהן הם מחלקים, באותו זמן עצמו, פרסים יוקרתיים?

ההיה משהו מאמין אי-פעם כי גם לידי כך נגיע?

ואם נחוצה לנו עוד הדגמה לאי-יושר מצוי — ואפשר גרוע מזה — מצד מי שהם אורחי קבע במוספים הספרותיים שלנו, הרי זו נמצאת לנו באינסונאציה של לשם עצמו, ברשימה על עורכר-לשעבר משה דור המופיעה בצד רשימתו הנידונה של ברתנא, לפיה נכתב שירו הידוע של נתן זך, "טליתא קומי" בעיקבות שירו של משה דור הנושא אותו שם עצמו. לשם אומנם הכין לעצמו פתח לנסיגה בכותבו "דומני ששירו של משה דור קדם לשירו של זך". וזאת במקום שבו ברתנא היה בוודאי משמיט את ה"דומני".

אולם הדיסאינפורמציה והסילוף משותפת לשניהם. אפילו רק רשלנות כאן, המדובר ברשלנות חמורה מצד מי שדורש מחבריו הקפדה ומוסר לעילא. הרי בירור קצר ביותר היה מעלה כי שירו של זך הופיע לראשונה בסיפרו שירים שונים (1960), ואילו שירו של דור נרפס בסיפרו שלו מעבר חצייה (1962), כך שאפילו הופיע השיר בעיתון או בכתיבת כלשהו לפני כינוסו בספר, גם אז היה זה בטווח זמן ניכר ממועד פירסום שירו של זך.

אלה מבקרי, ישראל, נכון לעכשיו: פברואר-מרס 1987.

ולסיום, מובן שאיני גורס כי זך, רליה רביקוביץ או כל משורר אחר פטורים מביקורת וצריכים להיות מוגנים מפני ביקורת עויינת. שאלתי היחידה היא: הלוה ביקורת ייקרא וכוזו היא דמותו של שופט פרס ביאליק?

תודה לך, רליה, מסיים ישראל פנקס את דבריו המצוטטים בנימה של התרוממות-דוח. ואני הייתי מוסיף ואומר: "תודה לך, ישראל, רשימתך מוכיחה שעדיין אפשר גם אחרת." עדיין.

שמעון צמרת

חרימ
בניחני

מזל החודש:

דלי

שיחה

אינטלקטואלית

בחדר השינה

חיי המין שלו

הדלי הוא סקרן אמיתי. האמת לא תמיד נעימה לאוזניו. אך הוא יעדיף שיטחו אותה במניו.

מין וכל הקשור לכך לא נמצא בראש מעייניו. מובן שהוא קיים, ויש להכיר בו ולפעמים אפשר אפילו להתמכר לו – אך הוא מחשיב אותו כגורם מישני ביחסים. הדלי אינו יצרי במיוחד, ומאמין שצריך לנהוג במתינות בצרכים הפיסיים. משום כך הוא אינו נוטה להימשך לאשה בעלת תיאבון מיני גדול. לפחות לא ליותר מלילה אחת. טיפוס הבחורה שאוהבת מין לארוחת בוקר, צהריים וערב עדיף שתמצא לה מישו אחר לסעודותיה. היא לא תימצא סיפוק בפירוים שישליך לה משולחנו. כשהוא מוגש אשה מעניינת, מירב הסיכויים שיתפתה להיכנס לתוך הראש שלה, ולא לתוך מיטתה. כמובן שיעריך את הפועה החיצונית. אבל רק כדי לוודא אם היא הטיפוס שלו או לא. אם היא עברה את

המבחן, עליה לצפות לבלות את המשך הערב בשיחה על פוליטיקה, קריירה, רפורמה בבתי-הסוהר, אלימות בסליווייה ונושאים "אירוטיים" מסוג זה. רק כשהוא יקלוט שלישותיה נקמצות בזעם, יבין שבאזיה מקום הוא שוגה. בשלב זה יעזוב את השיחות שלו על קונפליקטים בינ-לאומיים או עונש-מוות, ויבין שזה לא בדיוק המיצר המבוקש בשוק. הוא עשוי להתפתות, להתאים את עצמו ולעבור במהירות את השלב ההתחלתי. הדלי מאמין באיכות, ואם הוא מוצא את עצמו במצב המאושר של להיות הפסיבי, ופוגש באשה אקטיבית שהיא היוזמת, הוא לא יראה בכך שום דבר פסול או מזוה. לגבי זה טיבעי לגמרי. הוא שימחתה של האשה

החופשית. המשוחררת והליברלית. מרוב שהוא שקוע במה שקורה בעולם הגדול, הוא נוטה להפחית מהחשיבות של המין בחיים. אלא אם כן הוא הכיר נערה או אשה שהצליחה להצית בו אש. המיניות של מזל דלי תלויה במידה רבה בנסיגו. אם בעבר הלא רחוק הכיר אשה שחיבה מספיק כדי להרשות לה להכיר לו את האספקטים האופייניים בחיים, זה יכול לעזור בו תיאבון ולהדליק אותו. במיקרה כזה הוא יהיה צמא לנסיגות נוספים, והוא יכול להתגלות כמישהו שאי-אפשר להר-וותר. אולם יש לזכור שכאשר הוא מתמסר, הוא יעשה זאת באופן די מחושב. מה שמלהיב אותו זו ההתנסות ולא החוויה עצמה.

חיי המין שלה

גברים המחזרים בחלקלקות, בחנופה ובמילים ללא כסוי נוקטים בגישה מוטעית. זה לא יוביל אותם לשום מקום מתקבל על הדעת. מכסימים היא תסתובב ותצחק להם בפרצוף. עדיף שיהיו גלויים, ישרים ופתוחים עם אותה בת-דלי כי היא שואפת ליותר וגילוי-לב. בת-הדלי אינה כבולה לערכים ישנים ומקובלים. אם היא תראה מישהו שמוצא חן בעיניה, היא תיגש אליו ותציע את עצמה ללא היסוס.

הדרך להגיע אליה היא דרך האינטלקט שלה. השיחות חייבות להתרכז סביב פוליטיקה. דת. קריירה – בקיצור על עניינים שעומדים ברומו של עולם. אולי זה לא הכי אירוטי, אך זה חשוב שהגבר יעריך את השכל והחוכמה שלה. במשך הזמן יוכלו להגיע לנושאים יותר אישיים. אפשרי שיתן לה מחמאה או שתיים, אך לא זה מה שיקבע. אי-אפשר לזלזל בה. היא מסוגלת לנתק קשרים בו ברגע שתמצא שהגבר אינו דובר אמת. אינו מקיים הבטחות או בקיצור לא רציני. לא איכפת לה שיהיו לו חצי תריסר חברות מהצד. כל עוד הוא אומר לה היכן הוא יהיה ומה הוא הולך לעשות. היא אינה סובלת שמעלימים ממנה או מסתירים – האמת חשובה לה. אפילו אם אינה נעימה, לבת-הדלי יש סקרנות למין. אך היא אינה נדחפת מתוך תיאבון מיני חסר שליטה. הסקרנות שלה למין אינה דווקא כלפי עצמה. שיחה על מין, גם אם זה קשור לאחרים, מעניינת אותה כאילו שוחחה על חיי-המין שלה. היא חושבת שמין זה לאו-דווקא תירוץ. אימון ונסיון אישי. לה מספיק לנסות את מה שהאחרים מציעים או להתנסות בחוויות שהגיעו אליה דרך סיפורים.

משהו מרגש עומד להתרחש השבוע. וזה בעי-קר בתחום הרומנטי או ביחסים עם אר-שים שהם מאוד קר-בים לליבכם. אי אפשר לנבא מראש מהו הדבר. מה שאפשר לראות שזו תהיה הפתח למסעיה ולא קלה. זהו צירוף מז-זר. אבל לא כשעוסקים במזל גדי. בכספים יהיה עליכם להוציא לפעו על ריהוט. או תקו של משהו חיוני שהתקלקל בבית. הבריאות יכולה להציק ב-7 או 8 בחודש. השגיתו על עצמכם וגשו לטיפול.

ידידים ישנים וחדשים מציעים את עזרתם. בכל הנוגע לצעדים שאתם רוצים לבצע בנו-שא הקריירה. זה לא כ-דאי העצמות שלכם זהו הדבר היקר לכם ב-יותר. על הידידים היש-נים אינכם יכולים לס-מוך, ואת החדשים אינ-כם מכירים דל. נסיעה שתבצעו בין ה-4 ל-6 בחודש תהיה חשובה מאוד – אל תידחו ואל תוותרו עליה. בחיי הר-גש – הסודיות חשובה. חשיפה עלולה לגרום נזק או אפילו לגרום להפסקת הקשר.

קצת עצוב לכם מתברר שצריך לקבל את השניונים שהאחרים מכתיבים לכם אם בח-יים אישיים ואם בקרי-רה. ה-7 וה-8 בחודש אינם קלים בעיקר בג-לל הדברים שתשמעו מ-בן הזוג או מאדם קרוב שמעדיף להתרחק. בק-רוב תצטוו לחשוב על אירונן מחדש של החי-יים. אבל בינתיים אינ-כם חזקים ונוטים לח-לות יותר מתמיד. את ה-10 וה-11 בחודש כדאי לנצל כדי לקדם את העניינים הרומנטיים המעסיקים אתכם.

אתם מאוד מעילים עכשיו. לפתע מתברר שיש לכם הרבה יותר מרץ וכוחות מכפי ש-חשבתם. ענייני מגורים גורמים להתלהבות. מ-שהו משתנה לטובה. אבל אין ספק שיש לכם המון עבודה ודבר לא מצליח ללא התערבות-כם הישירה. האמנים. היוצרים והספורטאים שבינכם זכו עכשיו ל-תקופה מצויינת. רעיו-נות חדשים מתעוררים וקל לכם להתבטא. נסיעה לחרל עלולה להידחות או להתבטל. אך זה רק לטובה.

ענייני מגורים יגרמו לכם השבוע לסיכסוך עם דיירים אחרים. עם בעל בית או עם סמ-כות כלשהי הקשורה ל-עניין. לא תוכלו להס-מיבכם הכספי אינו קל השנה. אך בתקופה זו אפשר דווקא לשפר את המצב. לכן אסור שת-וותרו. בעבודה אתם מ-אוד עוסקים. רק עכשיו אתם נוכחים לדעת ש-אתם מבצעים עבודות לא רק שלכם אלא גם של האחרים וזה גוזל זמן יקר. היכרות חדשה עומדת להתחיל.

יחסית לתקופה עכשיו יותר טוב. ובכל זאת יש לשים לב לבריאות. בעיקר בין ה-4 ל-6 בחודש. בעיה שחשב-תם שכבר לא תציק עוד יכולה לגרום שוב לאי-נוחות. ה-7 וגם ה-8 ב-חודש רגשים מאד בכל הקשור ליחסים עם ה-סביבה הקרובה. הרבה יותר טוב להתרחק מה-בית ומהשגירה – טיול. נסיעה, חופשה או כל דבר שיש עימו שינוי מהרגיל. בענייני כספים – זהירות. המתינו כשבוע לפני שאתם מחליטים על שינויים.

נדמה שבכל המישפחה אין מלבדכם איש המוכן לקחת על עצמו את הבעיות של האח-רים. אך בינתיים יש עני-ינים דחופים המצפים לטיפולכם. ולא תוכלו להקדיש את כל הזמן לילדים. הורים ובני זוג. בעבודה התפתחות מענ-ינית. דווקא עכשיו אפ-שר לתת דחיפה ולעשות את הצעד שקדם עכשיו אתם מהססים אם לע-שות. הרעיונות שלכם מקוריים ומיוחדים. וחבל לא לנצל את ה-תקופה. זה הזמן לשפר את מצבכם הכלכלי.

אי-הבנה עם ידידים או קרובי מישפחה תג-רום למצב רוח עזוב בין ה-4 ל-6 בחודש. דורשים מכם יותר ממה שאתם מסוגלים לקחת על עצמכם. עיקר תשו-מת הלב מופנית. אבל לענייני קריירה. התקד-מותכם חשובה מאוד בימים אלה. קשרים עם חו-ל הופכים להיות ח-שובים. ואל לכם לזלזל או להשתמש מההתח-יבויות שלכם כלפיהם.

בכספים כדאי להמשיך ולחסוך. בינתיים לא נראה שהמצב נעשה יותר וטוב – זההר. מצב הרוח קשה. אתם חשים שאינכם מקב-לים די תמיכה מהסביבה וזה בכלל לא משי-נה עד כמה אתם מסו-רים נדמה שהאנשים סביבכם אינם מעריכים את המאמצים שאתם משקיעים כדי להקל ול-עזור להם. בין ה-4 ל-6 בחודש תגיע ידיעה מ-שמחת מחו-ל. וזו תגרום להקלה זמנית. ביקור משם או נסיעה שלכם ישנו מעט את התקופה. ה-7 וה-8 בחודש יהיו מאוד קשים. אפשר להקל על עצמכם על-ידי נסיעה או טיול.

אתם מרגישים שסוף-סוף יש לכם שוב שלי-טה על המצב. היוזמה וההתלהבות פורחים וההתקדמות – משמער-הית. אם כי שום דבר לא נעשה בקלות. עדיין יש להשקיע מאמצים ר-בים כדי להגיע להיש-גים. ידידים יבואו לעז-רתכם. אך כדאי להיז-רה מידיויות חדשות. ההשפעה שלהם יכולה להיות שונה ממה ש-חושבים. נסיעות. מגי-שות ושיחות שיתבצעו בין ה-6 ל-8 בחודש יהיו להן תוצאות שונות ממה שמתכננים.

בכל הנוגע לכספים כדאי שתהיו יותר זהיר-רים. אתם נוטים להיתפס לכל מיני תוכניות או הבטחות של אנשים. ויכולים למצוא את עצ-מכם בתיסבוכת לא נ-עימה. הוצאות כספיות על דברים יקרי ערך אי-נן כדאיות בתקופה זו. מצבכם הכספי אינו קל. ברומאנטיקה מתחילה תקופה חדשה. אנשים שעימם לא נפגשתם זמן רב יפתיעו אתכם. בני מזל גדי ושור הם המתאימים לתקופה. ובקריירה – אתם עומדים לפני שינוי.

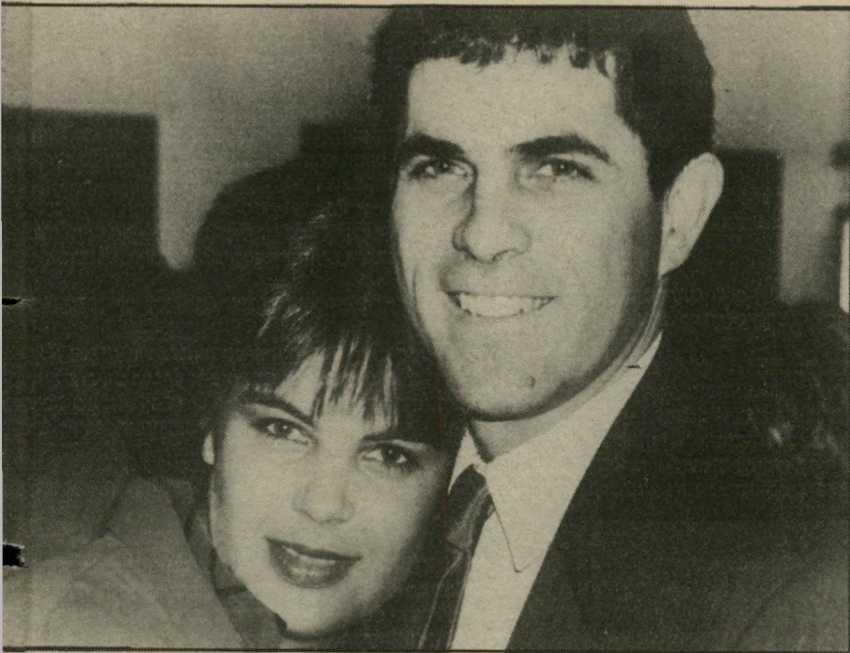
ה-4 עד ה-6 יהיו מאוד מעייפים. כדאי לה-אט את הקצב לנוח ולא לקחת על עצמכם יותר ממה שאתם מסו-גלים להספיק כדי שלא תחלו. סיכסוך מישפח-תי לא נעים צפוי ב-7 או ב-8 בחודש. אתם מסי-קים מסקנות מהירות מדי ונוטים להתמרץ על האנשים הלא נכחים. ב-9 עד ה-11 בחודש עשוי להגיע סכום כסף גדול מכפי שאתם מצ-פים. אך אתם מאוד מעייפים. כדאי לה-שאינו כדאי – רצון המתין ימים אחדים.

כלה עובדת

רדי בא לפקוד את קבר הוריו. אביו של רדי נהרג גם הוא, כמו אביו של תמי, כשניסה לחצות כביש, ומכונית פגעה בו והרגה אותו. באותו הערב, בביתה של פולה מוזס, ובהשי

ביום חמישי שעבר בבוקר עלו תמי מוזס (24) ורדי בורוביץ (47) לבית הקברות. תמי באה לקבר אביה, נוח מוזס, שנהרג לפני שנה בתאונה.

מיכל ורני מוזס
חליפות אצל גידעון

חתן וכלה תמי מוזס ורדי בורוביץ
החופה התאחרה בגלל הנשיא

שלושת ילדיה של פולה ונוח מוזס המנוח נראו במיטבם. תמי, הכלה, לבשה שימלה לבנה של האופנאית תמרה יובל, ולכבוד חתונת תמי החליטה פולה לשמח גם את בתה גזדי ואת כלתה מיכל, והזמינה להן שתי חליפות אצל גידעון אברזון.

רגע מרגש מאוד היה כששני בניו של רדי בורוביץ נקראו להחזיק את מוטות החופה, ובתו הצעירה הסתובבה בין המוזמנים כמו כלה בעצמה.

למחרת בבוקר, התעוררה הכלה הצעירה, תמי, כמו בכל יום, בשעה 5.30 בבוקר. היא הגישה לבעלה הטרי קפה למיטה, כדי לשמח אותו. רדי שתה את הקפה ושאל את תמי מה היא היתה רוצה ממנו, כדי שגם היא תשמח ביום נישואיהם הראשון. הרבר היחיד שאני באמת רוצה, אמרה לו תמי, זה ללכת לעבודה. וכך, ביום נישואיהם הראשון, התייצבה תמי מוזס-בורוביץ בשעה 6.15 במחלקת ההפצה של ידיעות אחרונות והתחילה לעבוד.

תתפוט 200 איש, נערכה החתונה של תמי מוזס ורדי בורוביץ. כמו כל החתונות גם זאת לא התחילה בזמן, אבל הפעם לא בגלל איחור של הרבי, אלא בגלל איחור נשיא המדינה.

מ-200 המוזמנים לחתונה אפשר היה למלא ספר שלם של מי ומי בישראל. כל המוזמנים נראו מרוצים ומחייכים, אבל מי שהיתה ממש בעננים היתה פולה מוזס, שהסתובבה בין האורחים, לחצה ידיים, השיבה לברכות, אבל בעיקר הסתכלה כל הזמן לעבר שלושת צאצאיה ובני-זוגם ולעבר שלושת נכדיה, וליבה רחב משימחה.

גזדי מוזס, עמרים ניר ובנם בן החורשיים נרב
אמא פולה היתה בעננים

דוגמנית בתקופת פיטום

הסיפור האחרון שמסתובב בעיר הוא שהדוגמנית הרקיקה אנאבל טמיר מסתובבת באופן

אנאבל טמיר ונחמיה לחוביץ
להוסיף קצת בשר

קבוע עם סוחר הבשר נחמיה לחוביץ. כדי לא להיות מוזנת מרחילות, דרינגדרנגתי לאנאבל ושאלתי אותה מה האמת בסיפור הזה.

אהבה ישראלית בלונדון

גליה אלבין נוסעת די הרבה בעולם, אבל בכל פעם שהיא מתאהבת זה רווקא בישראלי. הפעם הישראלי הוא איש-עסקים ידוע, שחי בנפרד מאשתו, שגם היא איש-עסקים ידועה. לא מזמן גמרו איש-העסקים ואשתו לבנות

גליה אלבין
בית בכפר-שמריהו

בית יקר ביותר בכפר-שמריהו, אבל כמעט מייד אחרי זה התפרדה החבילה, והבעל נסע לעשות עסקים בלונדון. שם הוא פגש את גליה היפה, שבאה לביקור קצר, ומאז הם ביחד. אומרים לי שהפעם זה כניראה מתחיל להיות רציני, כי גליה כבר חושבת ברצינות להעתיק את מקום מגוריה לבירה האנגלית, ולהיות ליד הגבר שהיא אוהבת.

„זה נכון שאנחנו ביחד. פגשתי אותו בחתונת הבן של מישפחת אריה ברנוביץ, הוא הציע לי לצאת איתו, ואני הסכמתי.“
„את יודעת שהסיפור, שהולך כבר הרבה שנים בתל-אביב, הוא שנחמיה לעולם לא יתאהב ברצינית בשום אשה, מפני שהוא עדיין מאוהב בגרושתו היפה, יונה לחוביץ?“
„שמעת את זה. אבל נחמיה נראה לי בחור עם לב גדול מאוד, ובלב הזה, למרות יונה, אולי יהיה מקום גם בשבילי.“
„ואיפה אתם מבילים כל הזמן?“
„כל הזמן אנחנו מבילים במיסעדות. נחמיה, שכידוע אוהב בשר, החליט שאין עליי די בשר, והוא רוצה שאוסיף איווה 10 ק"ג למישקלי. אני לא יודעת אם אצליח, אבל בינתיים אנחנו עושים מאמצים גדולים. כל ערב במיסעדה אחרת, הוא אוכל קצת ודואג שאני אוכל הרבה.“

ברון טרי מאוד

לפני זמן לא רב סיפרתי לכם שמצבו הכספי של אישה עסקים רוני פורר ממש בכי רע. עוד סיפרתי לכם ששאתו גלית ברחו לו קצת

רוני פורר
מאיפה ה"פון"?

30 ק"ג של אהבה

בשנה האחרונה, בעצם מאז עזב דן שילון את אשתו לורי וביתו, שמעתי כל מיני שמועות על האשה שדן אוהב, ולאשה הזאת היו בערך 100 שנות שונים. מלבד חברי הקרובים ביותר, לא ידע איש מי היא חברתו של דן, ומה היחסים ביניהם.

אז כרי שתפסיקו סתם לרחל, קחו את הרחילות האמיתיות ושיהיה שקט, בבקשה. שמה לורי צביון, בת 32, מפיקה בטלוויזיה הלימודית, וככה היא נראית (ראה תמונה). כבר הרבה שנים הם אוהבים זה את זה, אבל כשדן עדיין חי עם שרי, באמת לא ראו אותם ולא שמעו עליהם. רק אחרי הפרידה הפכו יחסיהם יותר קרובים ופחות מוסתרים.

אינני יודעת כמה מירי אוהבת את דן, אבל ברור לי שאם דן הוריד בשבילה 30 קילו ממישקלו, הוא מאוהב עליבאמת. אגב, דן, בחיך, מסור לי את הדיאטה שלך — אני מקווה שאתה זוכר שיש אחוות-שמינים

מירי צביון ודן שילון
כמה היא אוהבת אותו?

הצעת

עבודה

לתינוקות

לפני חודשיים פנו כמה חברות אל טלי סיני ושאלו אותה אם זה נכון שהיא שמנה קצת, או שזה רק נדמה להן. טלי, הרקיקה בכל ימות השנה, באמת קיבלה קצת תוספות בכל מיני

ונתתי להם הוראה ללכת ולחפש מי הוא האיש, איפה הוא גר, מה הוא עושה וכל שאר הפרטים שבלעדיהם רחילאית כמוני לא יכולה לישון בלילה.

חכיתי יום, חיכיתי יומיים, ושום דבר לא קרה, ואז, פיתאום, אחריי-הצהריים, כשאני נחה לי על הכורסה בסלון שלי, נשמעות דפיקות חזקות ברלת. אני קמה ופותחת את הדלת ושני השפוינים שלי מאיזור הדרום שועטים לתוך הריה שלי ונעמדים ליד חלון-הסלון שלי, מלאי-התרגשות. שאלתי אותם מה קורה ומה הם מחפשים בבית שלי, ואז הם אומרים לי שהחלון שלי היא התצפית הכי טובה על דירתו של האיש החשוד שהוא האנס מהדרום.

ככה נודע לי שהדמות המפחידה הזאת אינו אלא השכן הבלונדי שלי ממול, אותו אני פוגשת כל בוקר במכולת.

מה אגיד לכם, בחור כליך סימפטי ומנומס, מורה בשעורים פרטיים למתימטיקה ואוהב ממתקים כמוני?

אחרי שנודעה לי זהותו של החשוד השכן, כמעט והתפתיתי לקנות כמה כיף כף (הממתק שהוא אוהב) וללכת לבקר אותו בבית-המעצר. אבל בדיוק אז התמלא הרחוב שלנו במכוניות מיטרה, וכל השכנים יצאו מבתיהם וראו איך כמה שוטרים מביאים את השכן הנחמד שלנו לביתו באזיקים. מכל החלונות קראו לעברו "תחזיק מעמד! אל תיתן להם לשבור אותך! אנחנו איתך" באמת שכונה מאוד אוהדת.

השכן שלנו חיך לכל מברכיו, ונכנס עם השוטרים לביתו. אחרי שעה הוא יצא משם, שפוף ועצוב ומרוכז.

הורג אותי איך שהמיטרה מתייחסת לשכונה שלנו. וגם מעצבן אותי שהם קוראים לאיזור היפה שלי, בלב תל-אביב, "הדרום".

אגב, השכן שלי הוא גם כותבימכתבים מושבע. מסתבר שנהג לכתוב לכל מדורי-המין וההיכרויות בעיתונים השונים.

סיני בת בשם לי. טלי זו בת בכורה ולאריק בת ראשונה אחרי שני בנים. חשבתי לעצמי שאם ילדה מתחבאת כליך טוב בבטן של אמא שלה, שאף אחד לא משגיח בה במשך שמונה חודשים, אולי כדאי לי כבר לחשוב עליה בתור שפיון שלי בעוד 20 שנה.

טלי סיני ובתה לי
הסתתרה שמונה חודשים

האנס מהדרום היה שכן שלי ממול

מייד כשנודע על האנס מהדרום, קראתי לשני השפוינים שלי, העובדים באיזור הדרום,

האנס מהדרום
כיף כף במכולת

מונולוג של יוסף טחן בכלא בקאהיר

מה שעשיתי, אבל שיטפלו בצד ה- פוליטי!
דווקא היו תקופות שבהן הייתי אופטימי, עכשיו אני מאוכזב. לכן לא רציתי לצאת אלייך, אפילו שבאת במיוחד מתל-אביב.
רציתי לעשות שביתת-דעב. המפקד הזה שיושב איתנו (בדרגת תת-גונדר) נכנס אליי מבוהל לתא. הוא דיבר איתי ונתן פקודה להכפיל את כמויות האוכל שאני מקבל. שאלתי אותו: "מה, אתם משמינים אותי לפני התלייה?"

קיבל 25 שנים על הברחת אופיום אצל אותו השופט ששפט אותי, עאדל צידקי. כמה הברחה? 700 גרם! ביומיים האחרונים עשיתי להם (שילטונות-הכלא) כזה ברדאקו: מה עשיתי? הרמתי אפילו את הקול פעם. אז הם מכבדים אותי.
הם כל הזמן אומרים לי: "אנחנו מגדילים אותך ומגדילים אותך..." מה פירוש? עושים אותך כזה גדול, שיהיה אפשר לעשות עלי עסקות עם ישראל!

ליטיות. תעשו משהו העירעורים של כולם התקבלו. רק אני ככה.
אני הברחתי את הכמות הכי קטנה של סמים, מבין אלה שישבו איתי. יש אחד שהגיע עם טונה וחצי של סמים. המצרים העבירו אותם לבית-סוהר אחר, ורק אני נשאר כאן ורואה את כולם יוצאים.
לפני חודשיים נכתב באחד העיר תונים כאן שתלו את כל האזרחים ש נתפסו על עבירות-סמים — שקר וכזב!

בכלל לא רציתי לרדת אלייך. ידעתי על הביקור מהעיתונים. אתמול פורסם על כך ששגרירות ישראל במצרים פנתה לבקר אותי. הבנתי מהכתוב שהביקור יאושר. חשבתי שתבואי אתמול.
אתמול בבוקר כבר באו לספר ולגלח אותי. סירבתי, לא רציתי לראות אף אחד.
גם עכשיו לא רציתי לרדת. אבל הם התחננו לפניי: "בחיך יוסף, תרד!" רציתי לרדת במדים של הכלא, כרי

"גם אני אהיה אומניתי כשיתלו אותי!"

שוב ענו לי: "אנחנו פה מגדילים אותך!"
יוספים באים לבקר אותי כל ה- גרולים של המישטרה והכלא. מאז יום החמישי. הם מסבירים: "לא באנו הנה במיוחד בשבילך, אבל אם אנחנו כבר פה — אז..."
אני אומר להם: "ברוכים-הבאים!" אני חריג. מעולם-מעולם לא נתלה כאן זר על סמים!

עורך-הדין נעלם!

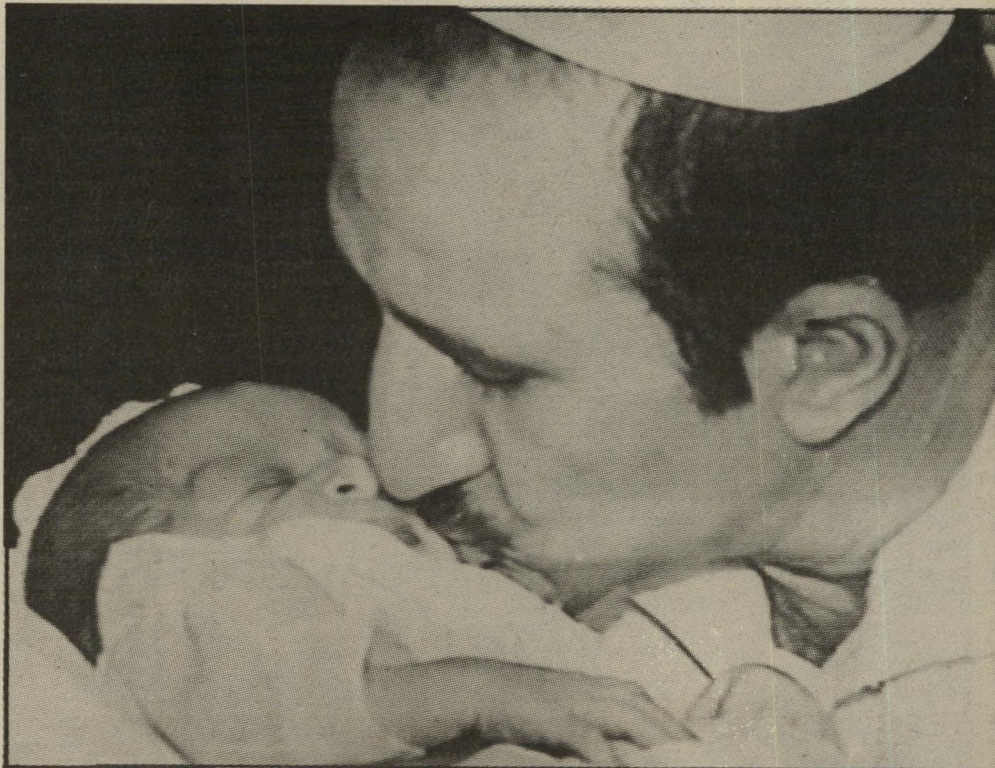
אם נכנסתי לעסק הזה של ההסמים, זה בגלל הכלכלה של

אני עונה להם: "תנו לי להיות קטן ולצאת מפה במהירות האפשרית..."
הרגשתי היא מאוד גרועה. מאז היום החמישי הם דווקא מנסים לשפר את התנאים שלי. עוד באותו היום, יום השמיעה על העירעור, הביאו לי רופא מיוחד מבחוז. הוא ברק אותי כללית. אני הרי חולה סוכרת.
יש לי כאן קשרים טובים, ככלא. בירדתי. אמרו לי: "מנסים לארגן לך חנינה רפואית..." בינתיים עומדים לתלות אותי.
עד עצם היום הזה לא זכיתי לראות את עלי אל-דגל, עורך-הדין שלי. לא ראיתי מעולם את הפרצוף שלו! מגיע לי עונש. מגיע לי כאמת על

במשך היום החמישי הייתי מתוח נורא. הקשבתי לכל מהדורות-חדשות — כלום. אז חשבתי, קיוויתי, שאם אני לא מוכר בחדשות — אז אולי הכל בסדר, והעירעור התקבל. לך תדע!

על הביקור הקודם של עורך-הדין לידסקי (לידסקי לא הורשה אז לראות את טחן, והתקבל רק על ידי מפקד-הכלא) נודע לי מהעיר- תונים. לא מסרו לי את המכתב שהוא

שתראי באמת את מצבי, ולא כבגדים האדומים האלה, שקניתי בכספי. הם עלו לי 15 לירות. כן, הכל אפשר לקנות פה בכסף. למי שיש פה כסף בכלל — הוא מלך.

התמונה האחרונה של טחן: בברית-המילה של בנו. אתם משמינים אותי לפני התלייה!"

ביום השישי בבוקר אני פותח את הרדיו — טראח!
אגב, את הרדיו שלי החרימו. אמרו לי שזה מפני שהוא קולט בשני גלים. זה היה כ-12 בדצמבר, לפני חודש וחצי. מעניין, כל יום באו, ברקו אם יש סמים בתוכו, ופיתאום החרימו אותו, בתירוק כזה מגוחך. בכלל, גל אחד לא עובד. זה לא נכון.

"תנו להיות קטן!"

אחרי-כך כבר ראיתי את התמונה שלי, עם כותרת גדולה באל-אח'באר.
הייתי בטוח מההתחלה שזה יהיה גורדין מוות. הייתי בטוח שהעירעור שלי יירדח. מדוע? כי זה פוליטי. פאקיסטאני בשם מוחמד אסלם

השאר לי. נודע לי עלייך במיקרה, כשירדתי 12 ימים אחרייך.
דברי, דברי חופשי! אני לא שם עליהם (על שילטונות-הכלא) במצבי כבר אין לי יותר ממה לפחד!

"אני מוכן להישאר כאן 25 שנים. שרק לא יתלו!"

גורל העירעור על פסק-הדין נודע לי ביום השישי ב-6:30 בבוקר מקול-ישראל.

אני חייב ללבוש בגדים אדומים, כי אני נידון למוות. לא משנה להם מה אני לובש, העיקר — אדום!
היינו 11 נידונים זרים למוות, על עבירות-סמים: שלושה מסרי-לנקה, שלושה לבנונים, פלסטיני, שני מצרים וצרפתי. אני הייתי השביעי ביניהם. כאשר מישפטי נדחה ונרדחה, הכנתי שזה מפני שאני ישראלי, זה הפך למישחק פוליטי.

כשהקונסול (יצחק עטר) בא אליי ביום הרביעי, יום לפני שנדחה ה- עירעור על גורדין-המוות, הסברתי לו את מצבי. כל הזמן מחיתי על כך. אמרו לי: "שב בשקט, ואם יתברר שזה עסק פוליטי — נעשה רעש!" אחרי שהאוכל נשרף, רק אז מתחילים לטפול...

העירעור שלי נדחה מסיבות פו-

התמונה שמסרה דפנה ברק לטחן: האשה והילדים "אל תתנו לאשתי להגיע הנה!"

שגרירים ששון ובסיוני בקשה רשמית

סגן ראש-שולחן עיסה חולה ומארח

בדיחות ודמעות

על פי תקדימים קודמים, יש להניח, תתמיד ההתעניינות הכללית סביב ה"איד" - איך הושג המונולוג הזה, מי דיבר עם מי, מי טילפן אל מי, מתי, מדוע וכו'. יותר מאשר בתוכן דבריו של יוסף טחן, הנידון למוות במצרים, שגורדינו נחרץ סופית ביום החמישי, בעוון הברחת הרואין.

מובן שלא אוכל לפרט בדיוק איך הושג האישור לבקר את טחן בעיתו כה רגיש - שבוע אחרי דחיית עידעורו על גורדין-המוות - על כל השלכותיו ומורכבויותיו.

הצורך להיפגש עם טחן התחזק אצלי אחרי שראיינתי את ויאולט, אשתו, לפני חמישה שבועות. בעיקבות השאלות הרבות שהעלתה והותירה ללא מענה. ויאולט אמרה אז שאינה מעזה לנסוע למצרים ולהתמודד עם הפגישה הקשה עם בעלה, במקום כילאו. אז עוד היה עידעורו תלוי ועומד, וקרוביו נטו לכיוון התיקוה.

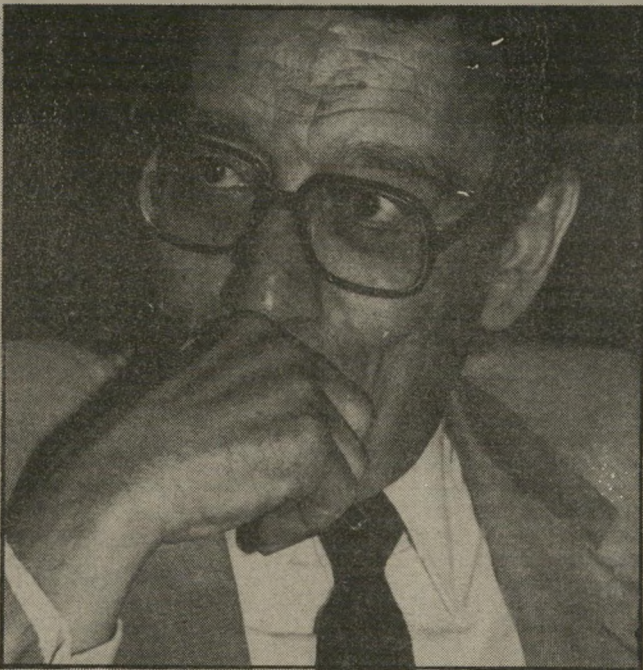
בינתיים הפך הצורך להבטחה מצידו לוויאולט, גורם ישראלי בכיר הכין את השגריר, משה ששון, לקראת בואי למצרים, ואילו אני יידעתי את שגריר מצריים בישראל, מוחמד בסיוני, ואת הקונסול המצרי, שעות ספורות לפני צאתי אף הכנסתי את פרקליטו הישראלי של טחן, צבי לידסקי, לתמונה.

ששון המליץ שאגיש את הבקשה לביקור באמצעות פרקליטו המצרי הנודע, עלי אל-רגל. אך ידעתי שעל אל-רגל אין לסמוך, והחלטתי לפעול דרך שגרירות ישראל במצרים.

כשהגעתי למצרים הסתבר לי שהמשימה אף מסובכת יותר מכך. נאלצתי למשוך שם בכל הקשרים האפשריים: החל משר-המדינה לענייני חוץ בוטרס בוטרס-ע'אלי, דרך סגן-התובע הראשי, חסן עיסא סגן-ראש השולחן הישראלי במשרד-החוץ המצרי, וחבר-פרלמנט מצריים שלא אציין את שמותיהם. איש לא נראה נלהב מבקשתי, אם כי כולם, כמובן, חדגישו שזאת זכותו של טחן לקבל מבקרים.

הרגישות לבקשתי גברה. אחרי שעידעורו נדחה ביום החמישי, והוא הפך הזר היחיד כיום במצרים שכל הערכאות המינסטריות אישרו את עונש-המוות שנגזר עליו.

אחרי שהוברר לכל הגורמים המעורבים, שאינני מתכוונת לוותר על בקשתי, למרות הראיונות המפתים עם אישים מצריים שהוצעו לי תחת

שר בוטרס-ע'אלי זכותו של אסיר

הראיון עם טחן. הגישה שגרירות ישראל, בתחילת-השבוע, בקשה רשמית לבקר את טחן בכלאו.

הבקשה הוגשה עבור שלושה אנשים: דויד אפק, הציר הישראלי בשגרירות שהוא מס' 2 בהיררכיה, עורך-הדין צבי לידסקי ואנוכי. ביום הרביעי כבר דווח בשניים מהחשובים שבעיתוני-מצריים על בקשתנו לבקר את טחן. הדיווח היה חיובי למדי, וניתן היה להבין ממנו, כי בקשתנו תיענה בקרוב בחיוב.

אחרי אין סוף אישורים, הגענו ביום החמישי בצהריים לבאב-אל-חאלק, שם נמצא כלא העידעורים, איסטאנאף.

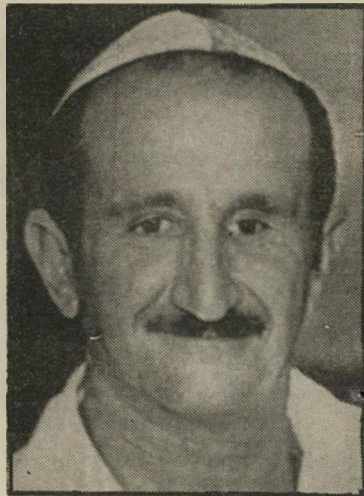
מול שער-הברזל של הכלא, הנחשב כאחד ממיתקני-הכליאה הקשים ביותר במצריים, צבא המון רב, ההמון עמד בסדר ובשקט מופתי. אולי חיכו ההמונים לביקור, ואולי לאפשרות לראות בחטף את יקיריהם. אולי רצו להעביר תבילות.

ההמונים התפלגו מייד כשראו את הפמליה שלנו. השערים נפתחו. ההמונים המשיכו לעמוד בהשלמה נוראה בחוץ.

אחרי שהפקדנו את דרכונינו, הובלנו אל חדר-המפקד. החדר היה אחרי סיווד טרי. בפניה ניצב מקרר קטן ושן. לצידו של המפקד היה

המדינה. היא הביאה לי את זה. היה לי מיפעל מכובד, שבו עברו 250 עובדים, מיפעל לתריסים. תשאלני עליי כי אשרור - את מי שאת רוצה! אני לא פושע מלידה!

אני חושב שאיימו פה על עלי אלי-רגל, אני בטוח בכך. לכן הוא לא הופיע ביום החמישי בבית-המישפט העליון. את רוצה לשמוע איזה מישפט-צדק עשו לי? בבית-המישפט השלום הופיע בשמי עורך-דין ממונה, רשם את שמו לפני תחילת-המישפט. לפתע-פיתאום - מחק את שמו בבהלה ונעלם. שני עורכדין שהיו באולם, ה-

טחן בארץ

מכמה בחינות אני מלך הכלא!

נרבו להגן עליי, מבלי שהכירו בכלל את התיק.

קמתי לדבר במישפט. אחרי עדותי, קמו כנופיה של אנשים. אחד מהם אמר: "אני לא מעוניין שיגנו על ציונים!"

אחרי-כך התברר לי ששני עורכדי-הדין, שהגנו עליי, היו מתלמידים, ולא עורכדין מוסמכים.

לפני חודש היתה פה כתבה בש' בווען, שחוסני מובארק ביטל את כל גיורדין המוות. שמי הוזכר כמי ש-

עידעורו כהליכים.

פיתאום, אחרי שבועיים, אני קורא באחד העיתונים של האופוזיציה: "אי-

פה יוסף טחן?"

אז התחלתי ממש לחשוש. צריך לרעת לקרוא כאן בין השורות.

אני קונה עיתונים. איך קונה בכסף, מכרתי שעון ששוויו 500 דולר ב-500

לירות מצריות בלבד. מבינה אני קורא עיתונים באוזני אסירים עשירים, שאי-

"מגיע לעונש. אבל

שיטפלו בצד

הבוליטי של העניין!

נם יודעים קרואיכתוב - אז משלמים לי.

האמיני לי, מכמה בחינות אני מלך-הכלא. אני יכול לגרום כאן להרבה

דברים. כך ששם (השילטונות) נוהרים איתי.

בעד כל דבר משלמים פה. לי-שילטונות-הכלא אין כסף, כנראה.

הנה, בשבוע שעבר התקלקלה הנרי רה ליד התא שלי. ליד כל תא כאנף

הנידונים-למוות יש נורה, כדי שה סוהרים יוכלו לראות בקלות מה קורה

בתוך התא. הנורה הלקה, ותארי לעצ' מה, ביקשו ממני חפיתס-סיגריות

בשביל להכתב נורה חדרש: אמרתי לסוהר: "רגע, רגע אחד! אני

מוכן לכבד אותך בסיגריות ככה-סתם, בשביל הכבוד שלך. אבל לשלם

בשביל ציור של בללא?"

מה ענה לי? "אתה צורך, יוסף, אבל אין לבלא כסף בשביל כל התיקונים..."

עורך-הדין עלי אל-רגל היה אתמול אופטימי: גם אני אחיה אופטימי כש-

יתלו אותי...

(המשך מעמוד 37)

סתם, פיתאום באים ולוקחים. אחר לקחו ב"7.30 בבוקר, כאילו שבאו לקחת אותו לחיפוש היומי וזהו — הוא ירד.

מאז שאני יושב פה, תלו כאן שלושה אנשים — שני גברים ואשה שחתכה את בעלה לחתיכות, שלושתם, אגב, נתלו על רצת. אני אהיה הרביעי. הר"ר מרוק, שאותו תלו בקשר לביש (פרשת עסקהביש בשנות ה-50). היה בדהרוד שלי.

בדרך-כלל תולים ב"4 לפנות-בוקר, כדי שיספיקו לנקות הכל עד שכולם מתעוררים.

תוספת

לנידונים למוות

אני שילמתי בשביל לראות את חדרהגורום. אני מכיר אותו טוב

ויולט טחן בביתה. ועלינו הוא מתעניין?

דפנה ברק מזכרת לויולט טחן את העתקי התצלומים שמסרה לבעלה בכלא. משהו טוב זה לא ממתק, משהו טוב זה אבא?

טוב, אבל אל תפרסמי באלה נסיבות. כל הריבויים האלה של עלי אלידגל על הליך נוסף לעירעור, ועליכך שעוברות שנתיים-שלוש עד שתולים, זוהי זריקת-ארגעה, עד שאני יורד. שאר האסירים מתייחסים אליי כסדר. הם מנסים לעזור לי, לעודד אותי. גם הטיפול הרפואי בסדר — כדור דאולין ליום. אבל כשאני עצבני כמו עכשיו — אז שום תרופה לא עוזרת ומצב הסוכרת שלי מחמיר.

איזו עין חסרה?

במחשבה הראשונה שלי, בשובי ארצה, היתה כמובן לספר את הכל לאשתו של טחן. טילפנתי אל ויאולט טחן, וביום הראשון נסעתי יחד עם צבי טל, צלם העולם הזה, לאסדוד, לדירתה של אסתר אוחותה, שם התמקמה זמנית ויאולט עם ארבעת ילדיה — רחלי, אמנון, יפית ובני.

ויאולט רזה ללא-היכר, וממש שחתה בתוך הטרנינג שלבשה. אמנון הבן דיווח לי: "אמא לא ישנה כל הלילה..."

היא רצתה לשמוע שוב ושוב פרטים על בעלה, אם כי ניכר בה שקשה לה להתרכז. היא עצמה סיפרה שהיא שרויה במתח בה רב, עד שאינה מתפקדת, ושאלה אותי שוב ושוב להערכת — האם יזכה בעלה בחנינה מידי הנשיא חוסני מובארכ. העובדה שאני שום מושקל להערכתי לא השפיעה בסיטואציה הזוועתית הזאת. מכיוון שויאולט לא חיכתה לתשובות, רק שאלה שוב ושוב שאלות.

ועלינו הוא התעניין? חזרה שוב ושוב.

אחרי-כך הריצה עבדו במכשיר-הווידיאו את הראיון שנתנה למבט, כשנעדרתי מהארץ, ישבה ובהתה אל מול המירקע. ככה אני יושבת ימים ולילות שלמים, לא אזה מהמקום. לא מחליפה תנוחה.

אחרי-כך הלכה עם הצלם, להביא מדירתה את התייעוד האחרון של בעלה בארץ: סרט הווידיאו מטקס ברית-המילה לבני, בנה. ימים אחדים אחרי-כך כבר נעצר בעלה במצריים.

בקלטת הווידיאו לא העזו לעשות מאז שימוש. בעת הקרנת הקלטת, הסתגרה ויאולט עם ילדיה בחדר סמוך. מדי פעם התגנבו הילדים להציץ.

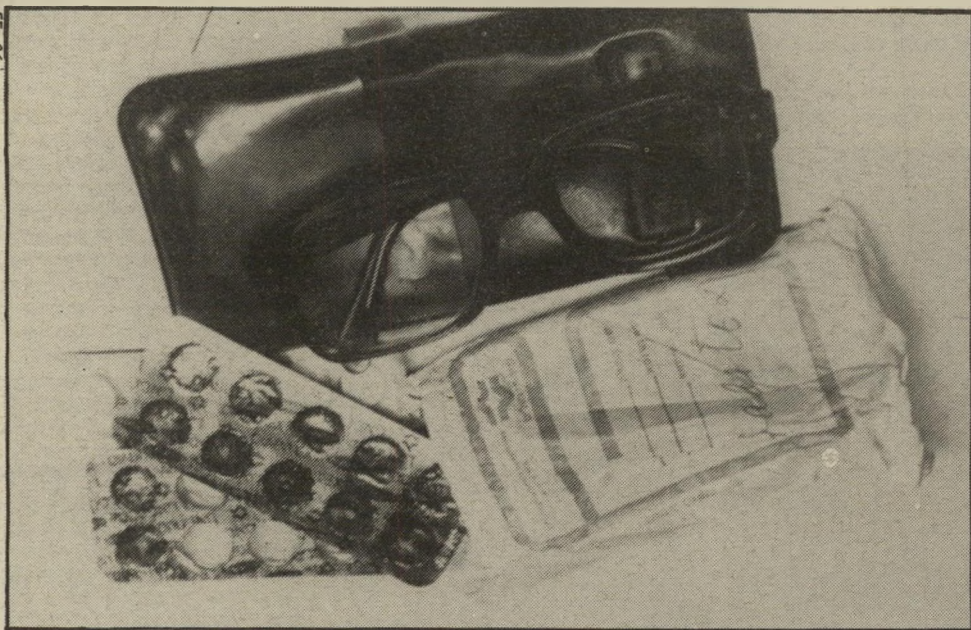
"אתן לך במקום הווידיאו משהו טוב", הבטיחה ויאולט לאמנון בנה.

"משהו טוב — זה לא ממתק, זה רק אבא!" ציץ הקטן. ויאולט ביקשה לראות את העתקי התמונות שלה ושל ילדיה, שהעברתי לבעלה בכלא, והקשיבה שוב לסיפור על ההתרגשות שאחזה בו למראיתו.

"אני כבר לא זוכרת איזו עין חסרה לו", ניסתה להיזכר, השמאלית, או הימנית?

אחרי-כך מסרה לידי את מישקפי-הראייה והתרומות שביקש. כדי שאדאג להעבירן אליו בכלא.

נאלצנו ללכת, ויאולט נותרה יושבת במקומה, באותה התנוחה, באותה ההבעה.

המישקפיים והבדורים נגד סוכרת שמסרה ויולט לדפנה ברק. תנו לי להיות קטן ולצאת מכאן במהירות?

הרופא, שברק אותי ביום החמישי, לא האמין ממש כמה שאני מתוח ועצבני.

אני חולה בסוכרת מאז 1981 — מאז שסגרנו את המיפעל שלי.

בעבר היה לי פחות בסדר עם האסירים, אבל אל תפרסמי פרטים על כך. לכלא שבו אנחנו נמצאים קוראים כלא איסטאנאף (כלא העירעורים) באב-אלי-חאלק. אני יושב בתא מיספר 38, כריק מעל המישרד שבו אנחנו נמצאים (מישרד המפקד).

אני לבד בתא. דואגים כל הזמן לכיטחוני. יש 12 תאים כאגף שהוא רבע מהאגף הכללי. בכלום כלואים נידונים למוות.

לפני תלייתו של האדם הראשון כאן, בשנה האחרונה, היה האגף פתוח. כלומר: פותחים את המחיצות בין התאים. כל תא הוא שלושה וחצי מטרים מרובעים. סביב יש חצר של שלושה מטרים. לכן, כשפותחים את כל התאים, נוצר פרוודור ארוך, ואנחנו יכולים קצת להסתובב.

מאז שתלו כאן מישהו לפני כמה

חודשים, זה פתוח רק בין 9 בבוקר ל-1 בצהריים. בזמן הפתיחה מגיעה גם לי שעה בחוץ, אבל באזיקים על הידיים. על הרגליים שמים אזיקים רק כשתולים את הבן-אדם. עכשיו הורידו לי את האזיקים מהידיים, לכבודך.

האוכל שאני מקבל כולל פולים, אורז וארבע פרוסות-לחם, שאם תתני אותן לכלב שלך — הוא ינשוך אותך. זה מהאגף הכללי.

חוץ מזה, לנידונים-למוות יש תוספות: כוס-חלב ליום, וכמשך ארבעה ימים — שלוש ביצים. בימי חמישי, שישי ושבת — נותנים לנו בשר במקום ביצים.

כמה בשר? חתיכה בגודל 150 גרם. בימים רביעי ובשבת נותנים לנו גם תפוז זרוק מהעץ, לא קטוף. מה זאת אומרת? תפוז רקוב.

בגלל המחלה שלי, הוסיפו לי עוד שתי ביצים וכוס-חלב ליום.

הורדתי פה תישעה קילוגרמים. את האוכל מכיאים פעם ביום. מת?

מתי שמתחשק. מפקד-הכלא, היושב פה מולנו, שאל אותי לפני כמה ימים: "מה יש לך? איזו מחלה?"

שיהפכו

זאת לפוליטי!

למה, למה כתבים בישראל:

"המברית הישראלי יוסף טחן"; ולא כתבים "הישראלי יוסף טחן"?

את לא מבינה שזה עסק פוליטי? התחננתי כל הזמן שיטפלו בכך פוליטית. כמה התחננתי?

בית-המשפט?

מה, אני ילד? התחננתי שיעשו משהו תכתבי שאני יהודי נאמן, כל מי שעוזר לי היום — זה מגיע לי!

באשרוד — ראש-העיריה וכל המכובדים היו נותנים לי את המפתחות של כתיבה, כשכל הרכוש בפנים, כשביל העבודה, בטחו בי.

והנה, תראי לאן הידרדרתי? הבגדים שאת רואה עלו לי 15

הבגדים שאת רואה עלו לי 15

צילום: עמית

אברהם אביכם

בפעם הראשונה, באופן חרפעי ויוצאדופן, יחולק הראיון, במסגרת התוכנית מגירות-הלב בגליציה לשני חלקים.

עזרה עברון, עורכת-התוכנית, הקליטה ראיון עם **רפיק חלבי**, השחיה התארכה וגלשה מעבר לזמן המוקדש לתוכנית אחת.

בחלק הראשון דיבר חלבי על הספר החדש שלו, שנכתביתו הוא עוסק כרגע, ובחלק השני על דברים אישיים. עברון לא הצליחה לצמצם את הר ראיון לשעת-שידור אחת, ולכן יהיו שתיים, שישודרו שבוע אחר שבוע. נושא הספר החדש של חלבי הוא, לדבריו, "לחיות בישראל", והוא אומר עליו, בין השאר: "הספר שלי הוא ספר של חשבון עם התורה הישראלית. בין השאר אני מתחשבן, למשל, עם הרב יצחק פרץ, למשל עם ממשלת-ישראל".

אך אפשר לדבר כיום על גר כמו שמדברים, כאשר אברהם אבינו — סליחה, אביכם — בכלל התגיר, היהודי הראשון בכלל לא היה יהודי על-פי תורת-הגזע של אלה שמדברים עליה היום. בתעודת-ההוא של אברהם אביכם היה צריך לכתוב "יהודי ש-התגיר?"

בחלק אחר של הראיון מספר חלבי על אביו, הוא הירבה לדבר עליו. הראיון איתו הוקלט לפני כמה שבו עות, וחזן קצר אחרי ההקלטה נפטר אביו של חלבי. עברון מספרת זאת בהקדמה לראיון, וכך אפשר להבין מדוע מדבר חלבי בראיון על אביו ב-לשון הווה.

מראיון חלבי מתי התגיר אברהם?

הוא אומר: "אחד מן הדברים הד כורים לי מילדותי כרליית-אל-כרמל: לאבא שלי היה חמור, ועל החמור הוא היה לוקח אותנו, כל הילדים, לכפר יהושע, שם, ככפר-יהושע, היכרתי את בני-היהודים הראשונים בחי, את איציק כנר ואת גבי גזית".

ובמקום אחר: "כמו מנתם בגין, כך גם אבא שלי, תמיד שומע את הבי-בי-סיי, הונא לנר" (בערבית: כאן לונדון) זאת תחנת-השידור ששומעים כרליית-אל-כרמל. כששומעים שיש חדשות מלונדון, כל הכפר יושב ושומע את הונא לנר".

התוכנית תשודר בגליציה-ל כיום השישי, ב-7 בערב.

שידור

בתוכני הרשות

למחוק מהפרוטוקול

אחד הנושאים, שהיו על סדר-יומו של הוועדה-מנהל, היה התוכנית כני-סה חופשית, ששודרה לפני יותר מ-שבע, ושעסקה בסוכנות-היהודית.

מיכה ינאי, יו"ר הוועד, הזמין לישיבה את **שלמה גזית**, שהוא מנ-כ"ל הסוכנות היהודית, המשמש גם כנציג הסוכנות במליאת רשות-השר דור.

בניגוד לתוכנית ששודרה בטל-וויזיה, ושהיתה רצופה בצעקות ובמ-ריבות בין המראיינים, היתה ישיבת הוועד שקטה, בדרך-כלל. היתה בה רק התפרצות אחת: גזית התקף את הטל-וויזיה ואמר, בין השאר, כי תפארת הרקע, שבה נראו מטוסים מביאים דולארים לארץ, הזכירה לו את שיטת העבודה של העיתון הנאצי, ד"ר שטיינמר.

חיים יבין, מנהל-הטלוויזיה, רתח על ההשוואה ואמר שהוא מוחה על התבטאות כזו כלפי המישור.

ד"ר ישראל פלג, חבר-הוועד, ביקש מגזית להסכים למחוק את הכי-סוי מן הפרוטוקול. הוא אמר שעל הש-וואה כזאת אין הוא מוכן לקיים ריון.

לא בשימחה הסכים גזית לבקשתו של פלג. ההשוואה נמחקה מהפר-טוקול, אך נשארו התקפותיו וביקורתו החריפות של גזית על המישור.

הספינות שבדרך

הוועדה-מנהל סירר ביום השני הש-בוע באולפנים החדשים של קול-ישראל בבניין חוטי-ירושלים בבירה. את הישיבה השבועית ערכו חברי הו-עד כאולם הישיבות "סרטוגה".

מנכ"ל גזית (עם אליזבת טיילור) דר שטיינמר!

מאחורי המירקע

לא מדובשם ולא מעוקצם

גם השבוע, 10 ימים יותר אחרי שידור התוכנית השבועית מוסף-המוספים, שבה ערכה הרבנית אילנה גליקסברג ראיונות ביחד עם **דן מר-גלית**, המשיכו להגיע תגובות נזעמות של צופים למישורי רשות-השידור בבניין כלל בירושלים.

הצופים סבורים, כנראה, שרשות-השידור אחראית גם לתוכנית זו, ואינם

האולם קיבל את שמו המשונה מיד **נקדימון** ("נקדי" רוגל, משום ש שולחן-הדיונים באולם זה נראה כמו סיפונה של נושאת-המטוסים סרטוגה.

אורי פורת, מנכ"ל-הרשות, אמר שלהבדיל משולחן זה, נראה שולחן הדיונים הקבוע של הוועד בבניין כלל כמו טיטאניק (אוניית-הנוסעים שטבעה).

על זה הוסיף **חיים יבין**, מנהל-הטלוויזיה, כי שולחן-הדיונים אצלו נר-אה כמו נאוטילוס, הצוללת הדימ-יונית בסיפורו הבריוני של ז'ול ורן.

שנים, ובסוף יום אחד יבואו לקחת אותי, לרדת! עדיף לי להתאבד, עכשיו ומיד. אין לי בעיה לעשות זאת. עם הסוכרת שלי, די שלא אוכל כמה ימים. יש רעש סביבי בארץ. אני רוצה שיהפכו את זה לפוליטי! לאשתי — איך היא מחזיקה מעמד? — תמסרו רק ד"ש, ושאני מרגיש טוב. אל תתנו לה לבוא לבקר אותי. אל תתנו לה להגיע הנה!

לירות. אם היית רואה את המדים של הכלא... אם היה לך משרת — לא היה לובש אותם. אני צריך לשלם פה על כל צעד. יש לי כל יום שילשול מהמים פה. בשביל לא להחרב בחדר שלי — שם יש רק דלי — אני צריך לשלם. ועם כל זה, לא איכפת לי להיות כאן 25 שנים. לא איכפת לי — רק לא לתלות! אני מוכן לחכות 20-10 שנה. יש לי זמן. רק שלא יתנו לי לבלות פה

הפרקליט המהולל

ד עצם היום הזה לא זכיתי לראות את עלי אל-רגל, עורך-הדין שלי. לא ראיתי מעולם את פרצופו! אמר לי במרירות יוסף טחן.

ובכן, אני — זכיתי, לא שלא התאמצתי כדי לזכות בזאת. מוליטיקאים ופקידים בכירים במצריים שמחו להדגיש באוזניו שהמדובר ב.אחד מחמשת עורכי-הדין הגדולים של מצריים. מי שהיה כמעט מועמד למישרת שר-המישפטטים!

קשה לומר שעורך-הדין המהולל התלהב מאיזכור שמו בהקשר למבריה-הסמים הישראלי. לכן שמו ופרטיו לא פורסמו עד השבוע שעבר.

עורך-הדין צבי לידסקי, ששכר את שרותיו של העמית המצרי, אומנם הכין אותי. לפני צאתי למצריים. לקראת מגע אפשרי עם הפרקליט הנודע. אולם גם ההכנה המדוקדקת ביותר לא הכינה אותי להתמודדות עם הדוקטור עלי אל-רגל.

ראשית, הטלפון במישרדו אינו פועל. אחרי הפעלת כל הקשרים והתשלומים האפשריים, זכיתי לקבל את מיספר-הטלפון שלו בביתו.

גם ביד משה ששון, שגירר ישראל במצריים, לא היה מיספר-הטלפון הנכסף.

היה זה ביום החמישי בלילה, היום שבו התקיימה שמיעת פסק-הדין בבית-המישפט העליון. בנוגע לעירעור על גזר-דין-המוות שגזר על טחן. ביום הרביעי בלילה, ערב השימוע, טילפנו לידסקי וגם יואל טחן לעורך-הדין והזכירו לו להופיע לשימוע. אין בעיה — נענו השניים.

ביום החמישי בלילה, ב-23.30, קיטר אל רגל באוזניו: "אני רוצה לישון. אשתו (של טחן) טילפנה. עורך-הדין שלו טילפן. מוריסרס טילפנו. עוד עיתונאים טילפנו. ואני רוצה לישון... אני לא יודע כלום על פסק-הדין הבוקר. איך אני לא יודע? כי לא הייתי שם בכלל! היו לי עיסוקים אחרים.

אין לך מושג כמה שאני רוצה לישון! בואי אליי למישרד ביום הראשון — או בשבת — בין 7 ל-9 בערב. טלפני אליי מחר בערב". למחרת בבוקר, ביום השישי, משהתקשר אליו אדם אחר מהקהילה הישראלית בקאהיר, התלונן אל-רגל באוזניו: קבעתי איתה (איתי) לפני שלושה ימים ב-9 בבוקר, והיא לא הופיעה. היא לא היתה אז עדיין בקאהיר? חשבתי שקבעתי איתה. מה, אתם עובדים גם ביום השישי? אתם לא נחים? אני כל כלי-כך רוצה לישון! שהיא (אני) תבוא לפגוש אותי מחר ב-10 בבוקר. בבית-המישפט העליון!"

בערב קבע איתי שוב. מחר ב-10 בבוקר, בבית-המישפט העליון! על קביעה זאת חזר שוב באוזני פקיד מצרי בכיר ביותר בשעת-לילה מאוחרת. יום השבת, 10 בבוקר, רחוב יולי מיספר 26, בית-המישפט העליון המצרי. בניין ענקי מאבן קרה. כל צעד ונקישת-עקבים מהדהדים. זוגות-שוטרים ניצבים בכל פינה ופתח אפשריים. באולם שבו קבעתי עם אל-רגל יושבים שלושה שופטים עליונים. סרט תכלת כרוך על כתפם הימנית, ויורד באלכסון לעבר המותן השמאלית.

מאחורי מעקה-עץ יושבים עיתונאים ומסקרים את המישפט. בקרב הקהל בולטים מישפטנים ופירחי-מישפטנים בגלימות שחורות. גם מישפטנים על עקבים גבוהים.

אל-רגל! אין. המישפטנים שבאולם הפכו עבורי את הבגין. "מאפיש!" הודיעו לי לבסוף.

אמר לך שיבואו! לא הבינו את תדהמתי. אמר — אמר. ביום הרביעי החלטתי ללכת לבקר את אל-רגל במישרדו. לפני צאתי לדרך וידאתי כמובן שהוא במישרדו. אך נכנסנו למישרדו, וכולם פינו לנו את הדרך. מבין החיוכים והנימוסים ניתן היה להרגיש היטב את הממחא באוויר. אל-רגל — גבר קשיש, ראשו עטור במגיבעת-פרווה שחורה, עיניים בוחנות-ערמומיות, חיוך מתוח — קיבל את פני בשישיבה. במשך הפגישה כולה לא זע מכיסאו.

לידו ניצבה מנורת-שולחן, שבה שחק בעצבנות בולטת: פעם האיר עליי ופעם על עצמו. טוב — עליי, ושוב — על עצמו. לא בעור לו כלום. הוא כיבד אותי בקפה, התעניין לשלומי. אני מצדי החלטתי לשחק לפי חוקי-המישחק, הרעפתי עליו מחמאות לרוב. התלהבתי בקול-רם כיצד נהני-המוניות מכירים אותו. ציטטתי חלק מהדברים שאמר לי עליו שרים וחברי-פרלמנט. חלק מהדברים.

אל-רגל השתנה כהרף-עין. חיוכו התרחב. סומק-נעורים עלה בפניו. האווירה השתנתה ונעשתה נעימה. רוויית חנופה הדדית. הוא הרגיע אותי: "אין מה לפחד. במצריים אין", וכאן העביר את ידו על צווארו לרוחב, במהירות, "כל-כך מהר". התנועה הזאת, הסתבר במשך השיחה, חביבה עליו. על פי רגל, ניתן לערער שוב ושוב על פסק-הדין. עד קץ-הקיצים. יש זמן. הוא לא מרצה מהמספרמנט של לידסקי ומהקשרים שלו עם הותיקושרות. על עיתונאים הוא השמיע באוזניו כמה וכמה מביטוייו החביבים. שהנייר לא יסבול אותם.

כאשר קמתי לצאת, היה נדמה לי — או שמא טעיתי — כי רווח לו. מרשו. טחן, סבור שמאיימים עליו.

מאחורי המיקרופון

ללמוד בארץ

חיילים משוחררים ותלמידי תיכון, הרוצים להירשם באוניברסיטה, יוכלו לקבל מידע עדכני ומפורט ביום הרביעי בגליציה-ל.

התחנה הצבאית עורכת מישור מיוחד בן שתיים, שישודר ב-6 בערב, שאותו ינחה **סילבס עידן**, ושיעביר תשובות על שאלות המאזינים מאר-בעה מוקדים בארבע אוניברסיטות שר-נות: ירושלים, תל-אביב, חיפה ובאר-שבע.

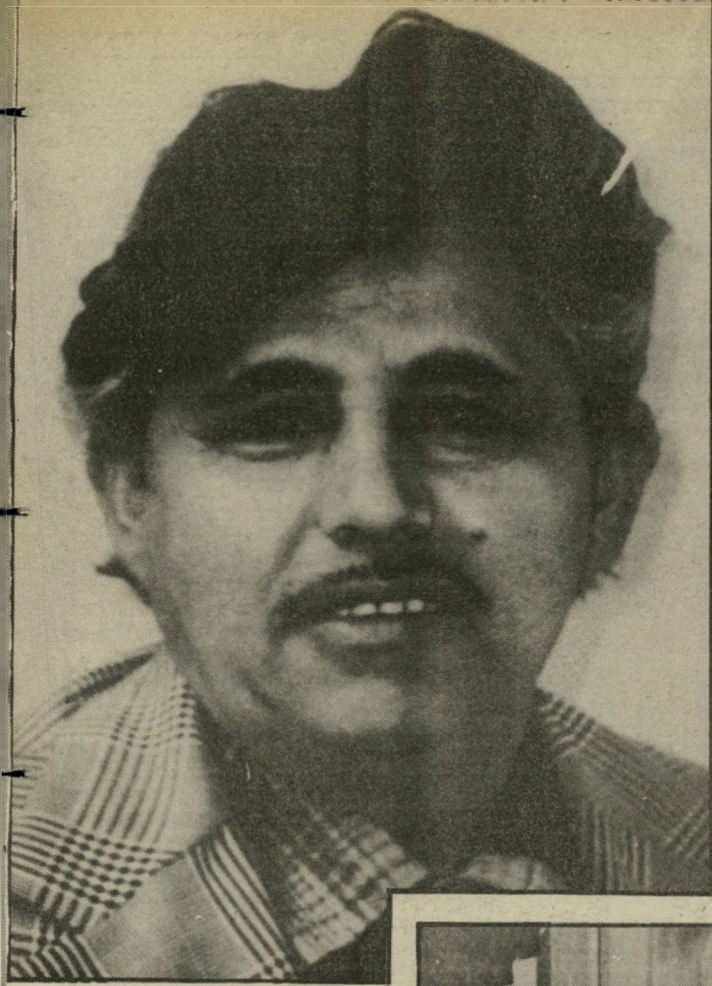
המידע על הרשמה ללימודים, תנאי-קבלה, הטבות לחיילים, בחינות פסיכומטריות, מעונות, מכינות, ועוד, יינתן באמצעות קו פתוח. השאלות יתקבלו כבר משעות הבוקר של היום השלישי, בטלפון 813344 בתל-אביב.

מרצה מסוג חדש

מרצה חדש, שאינו דוקטור ואינו פרופסור, מצטרף לצוות המרצים באר-ניברסיטה המשוודת בגליציה-ל. לקראת הסמסטר החדש הנפתח ב-1 בפברואר.

המרצה הוא השחקן ניסים עזיקרי, שירצה מדי יום שלישי של תהליך-העבודה ועל תפקידים שונים שגילם בתיאטרון הבימה.

שאר ההרצאות בסמסטר זה: בימי ראשון ירצה הר"ר יוסף שימרן על תה-ליך הקריאה מנקודת-מבט של הפסי-כולוגיה של הלשון. בימי שני ירצה פרופסור שלום רונברג על המוסר הר-הורי. בימי רביעי ירצה הר"ר יוסף קפלן על האנוסים בספרד ובפורטוגל במאה ה-14. בימי חמישי ירצה פרופסור יוסף אגסי על הפילוסופיה של הטכנולוגיה.

שרה ליבוביץ כגשה וריאיינה בכלא את הגיס של יעל

החתונה אחרי חודש של היכרות. יכול להיות שמהירתי. אולי הכל היה אחרת אילו הייתי מחכה קצת, מכיר אותה טוב יותר.

אבל לא חיכינו. אני שמחתי עם החתונה הזו ועם הכלה שלי. רציתי לשמח אותה, שגם לה יהיה טוב. את שימלתי החתונה תפיתי לה בחיפה. אף בחורה בצפת לא תפרה או שימלה בחיפה. רק יפה. כדי שתהיה מאושרת, כדי שלא יחסר לה שום דבר.

אחרי החתונה עברנו לגור בקריית ים, שם היה לי בית שקניתי 10 שנים קודם לכן. אבא שלי מת כשהייתי בן 3, בתימן, ואני גדלתי בכל מיני מוסדות. החלטתי שאני אתן לאשה שלי בית יפה ומסודר, ועוד לפני שהיכרתי את יפה כבר קניתי בית שחיכה, כמוני, לכלה שלי.

רחוב מוהליבר שוכן בפאתי קריית ים, בשכונה שהיא מעין "כרם תימנים" מוקטן. חצר אכן מוקפת בכמה דירות. שערברזל, כלב ענק נובח על כל מי שמעז להתקרב.

דירתו של מליחי הושכרה. השכנים, המכירים אותו והירועים היכן הוא נמצא, מנסים לגנוב עליו. הוא מתפלל עשוי בבית הכנסת, הם אומרים, יחזור מאוחר יותר. אחר כך הם אומרים: אולי הוא נסע לקרובי מישפחה. אנחנו לא יודעים.

בתחילה, על אף הפרשי הגילים — רן היה אז בן 28, יפה בת 17 — הם נראו והתנהגו כמישפחה מאושרת. חמישה ילדים נולדו להם. יפה עבדה כעוזרת לגננת, רן היה פקיד בחברת שיכון ופיתוח.

"קניתי הרבה דברים לבית ולילדים. הוצאתי את הנשמה שלי על הבית. כן רציתי שתהיה לי מישפחה מאר שרת", אומר מליחי.

חלום בלילה

לא כך קרה במציאות. יפה, שמאסה בבעלה, ביקשה להתגרש. רן סירב, חשד שהיא בוגדת בו. הבית הפך לשדה קרבן. היא כבר לא טיפלה בילדים, הזניחה את הבית, אומר מליחי. אני הייתי שולח אותם בבוקר לבית הספר, מקבל אותם בצהריים, מכין להם אוכל. אם הייתי עסוק, הם היו נשארים רעבים. זה היה בית בלי אמה, בכל זאת

בנים מרוששות בתנוונה זו שבידי מישפחת שריקי, גירד מישוה את פניו של דן מליחי (שני מימין). אולי

כנקמה. בתמונת יום הנישואין: הכלה יפה ובעלה דן מליחי, מימין אם הכלה, ומשמאל אביה. מסביבם ילדי מישפחת שריקי. על בירכיה של יפה: יעל.

שיהו. עובר במפעל תדיראן המקומי, עוזר לרב הכלא. ביום הראשון, אחד משני ימרי הביקורים, הוא אינו ממרר להגיע אל מירפסת המבקרים. שוב ושוב קורא הסוהר בשמו. אסירים אחרים כבר באו, נפגשו עם קרוביהם ונפרדו, ומליחי עדיין מתמהמה.

רק אחרי שעה של המתנה הוא מגיע. קטן ונמרץ, עיניים זריזות, תנועות עירניות, כאילו כל המרץ הזה, האזור באיש הקטן, מתכוון לפרוץ החוצה בחצי שעה של ביקור.

אני אהבתי אותה, אומר מליחי ועיניו בורקות. הייתי מודה בבית הספר רתי בטבריה, חמד. לפעמים נסעתי לבלות בצפת. שם, במרכז, איפה שכר למסתובבים, ראיתי אותה והתאהבתי בה.

המלחמה של יעל שריקי מצפת הביאה לחשיפתו המחודשת של דן מליחי.

מליחי (46), נמורד קומה, ראשו מלא בשיער שיבה, הגיח לראשונה אל התודעה הציבורית ביום השישי, 10 בספטמבר 1982. בשעה 3.30 לפנות בוקר, באותו יום שישי, הוא רקר את אשתו, יפה שריקי מליחי (30), אחותה של יעל הצפתית. יעל, שהיתה עדה למתרחש, נקרה גם היא.

שוטרים שהוחשו לדירת בנייהוג

לכני שמחה מנסיון ההפלה, עברה על יעל שריקי (למעלה) טרגדיה אחרת

ברחוב מוהליבר בקריית ים, גילו את יפה מתבוססת בתוך אגם קטן של רם, ללא רוחניים. יעל, שנפצעה באורח קל, הובלה לבית החולים רמב"ם בחיפה. חמשת ילדיהם של רן ויפה מליחי נאספו אל בתיהם של השכנים. מליחי עצמו נסע לחיפה, שם החליף את חולצתו המוכתמת ברם, ומייד חזר לקריית ים. איש אבדו ומבולבל, שאינו יודע מה לעשות. שעות ספורות אחר כך מצאו אותו השוטרים מוטט בגן ציבורי.

יומיים אחר כך, ביום הראשון, האי ריד שופט השלום החיפאי, ראובן בך חורין, את מעצרו של מליחי. בריון קצר שקדם להארכת המעצר, אמר רס"ל מיכאל ברוך, באיכו המישטרה, כי הסכין שקטל את האשה עדיין לא נמצא. סניגורו של מליחי טען כי היה זה הרג למטרת הגנה עצמית. הרצח והמשפט שבא בעיקבותיו וכו בתיקור עיתונאי מיוערי. ביום הראשון הוזכרו דן מליחי והטרגדיה האיומה של חייו ב-30 מילים בלבד. לשם השוואה: סיפוריה של ילדה בת 5, שחולצה משיניכרבלים בצפת, השתרע באותו יום על פני 200 מילים. שבועיים אחר כך נרצחו אביה פפושדו ואחותה, שושנה מירח. במשך שבוע שלם לא חדלו העיתונים מלתאר את המיקרה.

שימלה בחיפה **ש**לוש שנים עברו מאז מליחי היום: אסיר מצטיין במחנה מע-

חמוררים

אחר יום הולדתו ה-68, **דב מילמן**, מוותיקי תנועת החרות, מילמן, יליד לטביה הבאלטית, ועורך דין במיק צוען, היה בשנות ה-40 קצין מטרה (המחלקה למיטשטים ובתי סוהר) בירושלים, נעצר על ידי השלי טונות הבריטים והוגלה למחנה מעצר בקניה, ממנו ברח, בקיץ 1946, יחד עם 53 עצורים אחרים, אך בניגוד לכמה מהם נתפס בגבול אתיופיה. מאז קום המדינה הספיק מילמן להיות חבר

האיש מסירטייה המתח

נבחר ♦ לראש עיריית יבנה (כ-15 אלף תושבים), ביום בו התפטר מתפקיד זה ח"כ מאיר שיטרית, אחר ששימש כראש העיריה במשך 13 שנים ורצופות, **יהודה ברזם**, 35, ברוס, יליד מארוקו ואב לארבעה, למד לשון עברית ותנ"ך באוניברסיטה, היה בגיל 21 בין מייסדי אלי (אזרחים למען יבנה), שהעלתה את שיטת לשיטון.

דב מילמן ודוד (1982)*
תפישתו בגבול אתיופיה

כנסת מטעם חרות, עיתונאי לעת מצוא (יזמן חרות המנוח, הגזאיש הראלד הדרום-אפריקאי) ושגריר ישראל בפורטוגל.

חושש שבתפקידו החדש לא ימצא מספיק זמן לשיני תחביביו: דיג וצפייה בסרטי-מתח.

אלוף. המלטה

נתמנה ♦ כרמטכ"ל ה-13 של צה"ל, **אלוף דן שומרון**, 49, יליד הקיבוץ אשדוד-יעקב שבצמק-הירדן, צנחן ושיטונאי, שנודע בדיעותיו התקיפות על "הטלתה" שיש לגרום לצה"ל (הוא חסיד צבא קטן ומתוחכם יותר, ומתנגד למטוס הלבאי). שומרון, שתחביבו העיקרי הוא מישחק הכדור סל, הוא בנם של נגר ומבקר-חשבוש נות, ושירת בצה"ל 30 שנה (ועם הפסקה של שנתיים, בהן נהג בטרקטורים וב-סמטריילרים של מישקו), והיה, בזה אחר זה, קצין חיל-רגלים וצנחנים ראשי (ובתור כזה יצא שמו לפניו עת פקד על מיבצע החילוץ של חטופי אנטבה), אלוף פיקוד-הדרום, המפקד הראשון של המפח"ש (מיפקדת חילות-השדה) השנויה במחלוקת וסגן הרמטכ"ל.

היור סן הג'יפים

נבחר ♦ כיור מועצת המנהלים של חברת-הספנות צים, **צבי (צ'רד) צור**, 63, מיהיה השישי בין 12 רמטכ"לי צה"ל (1961-1964), צור, יליד רוסיה, שעלה ארצה בגיל שנתיים, היה במלחמת-העצמאות מפ-קדיגור בחטיבת גבעתי (שבמסגרתו הוקמה יחידת-הסיוע הממוצעת על ג'יפים, שועלי שימוש), וראש אגף כוח-אדם בימיו הראשונים של צה"ל. בחייו האזרחיים שימש כמנכ"ל חברת המים מקורות, עוזר שר-הביטחון משה דיין ומנכ"ל קונצורד-הענק כלל תע-שיות (בין השאר: אלקטרה, סאני פרוסט, הוצאת כתר).

היור סן האציל

נבחר ♦ כיור החרש של מועצת המנהלים של חברת הכנייה הממשלתית שיכון ופיתוח, במקומו של עסקן חרות שהתפטר, דוד מור, שבועיים

* שומרון גם לא מנע את עצמו מהשמעת הערות-ביטול על הור-אות-החיסכון של הרמטכ"ל ה-11 של צה"ל, רפול איתן, עת הורה זה לחיילי צה"ל לאסוף את תרמילי-הכדורים אחרי עריכת כל מיטות.

הוחמרו מאוד בגלל חוסר-הטיפול בכלל המחוזי של קולומביה — מוסר שאפשר להשוותו לכתיבה-כלא הירדנים (מוסקבה) או דארטמור (ברוס-מערב אנגליה).

כמו

באשוויץ

קשה להאמין שמוסר כזה קיים בארצות-הברית, עד שאינך רואה אותו כמו עיניך:

עכברושים, נחשים, זוחל-חרקים, אין חימום, אין סריגים, רעש מתמדי, בתי-שימוש שלעולם אינם תקינים, שימוש קבוע בגז מדמיע, שומרים מטורפים, חולי איידס המטפלים במגשי-האוכל, ואוכלוסיה שהיא הקבוצה המנוונת ביותר של תת-אדם

מפעיל איתן

הישראלים שהיה לי הכבוד לעבוד איתם...

השתקבצה אי-פעם תחת קורת-גג אחת. זהו גיהנום של ממש, המתאים לשמש כתפאורה לשאול של דאנטה. עד שהתחלתי "לשתף פעולה" עם חוקריי, היתה אשתי שלושה חודשים במקום המכיל הזה, ללא אפשרות ברחוב. לכן לתביעה הרבה יותר קל להציג את העניין כאילו הוא נובע מתאונת-הכביש של מרגל יהודי, מאשר ממניעים אידיאולוגיים.

במשך תקופה זו אפילו לא הורשנו להתראות זה עם זה — ובשביל זוג צמוד כמנון לא היה הכרל בין התעללות זו לבין עינוי גופני. הידיעה היחידה שהעבירו אליי אודות אן בתקופה זו היתה, שאסירות מוכת אחוות החנונים קיבלו הוראה לרצוח אותה ברגע שיוכלו! ... אינני יכול אפילו לתאר את הלחץ הנפשי שנוצר בתהליך האיטי הזה של צליבה מישפטית. במובן מסויים, אן ואני מרגישים כאילו היינו בין אותם שהוצאו מקרונות-הבקר והובלו לרציף-הסלקציה באשוויץ, בעוד כל הקהילה היהודית יושבת לה בצד כצופה אילם, הממכה לראות כיצד יוכרע גורלנו.

אולי כעת תוכל להבין עד כמה חשוב לנו מיכתבך — זה היה הסימן הראשון שלמישהו איכפת מאיתנו.

אם בית-המישפט ידון אותנו במידת-הרחמים, נוכל לעזוב ולצאת לישראל. אך בינתיים התביעה דורשת את ראשינו, כלקח וכאזהרה לכל מי שיעלה בדעתו לעזור לישראל.

אנחנו נבחלט מצפים לגרוע מכל, מפני שאיש בקהילה אינו נוקף אצבע כדי לשים קץ לעניין הזה...

אן ואני אומרים לאלוהים, שאי שם ימצא אתם אשר יעשה למעננו את מה שאנחנו ניסינו לעשות לעמנו — להציל חיים. **ג'וזף פולארד**

(המשך מעמוד 10)

לסוריה: היא מסוגלת לפתוח בפעולות-איבה בזמן-אתרעה של שניות. לכן לא ידעתי אם אני רואה לנגד עיניי פצצה בעלת פתיל-השהיה קצרצר, או תופעה שניתן לטפל בה באמצעים סבירים. מכל מקום, מה שיכולתי לקבוע הוא שהמדובר בסכנה לחיי ישראלים, ופעלתי בהתאם.

כאשר אשתי, אן, ואני ביקרנו ברמת-הגולן, בקיץ 1985, היו לנו סיפוק ותחושה טובה כשראנו כיצד הורחקו הסורים משוב-הספר. אז איך יכולה התביעה במישפט לומר עכשיו שהתנגות מעידה על אישיות בלתי-מוסרית? אבל הרי התרגלתי כבר לכך שהפרשה קיבלה אופי קפקאי, הפכה לחלום-הבלהות של שנינו. לעיוות מניעיני האמיתיים שימשה במיוחד שאלת הכסף, ועד הראיון שערך איתי מר (ואב) בליצר בגרוסלם

לא רציתי להתגרש. אהבתי אותה." מתוך פסק-הדין: "הנאשם אהב את אשתו, אלא שמערכת-היחסים ביניהם השתבשה. בחודשים האחרונים נהגה המנוחה לקנטרו בביטויים כמו "שמך, זקן", "תימני", וכו', והיא הסיתה את ילדינו נגדו, ולבסוף פתחה נגדו תיק ברבנות ברישה לקבל גט. הנאשם ביקש שלוש-בית מבית-הדין הרבני, ובתגובה על כך החריפה המנוחה את התנהגותה כלפיו והחלה לתקפו פיסיית."

ערותה של שרה סעדי, שכנה: "יפה נתנה לו מכות ודחפה אותו לקר, הפילה אותו לריצפה. הקטנה בכתה, ואני הרמתי אותה ובלילה ראיתי אותו ישן כגינה, ולילות ישן בחוץ. היא היתה מושכת אותו ווורקת אותו ונותנת לו כוקסים, והוא מנסה להיחלץ ממנה."

אל תוך המהומה הזו צנחה יעל שריק, אחותה של יפה.

דן מליחי: "יעל באה לגור איתנו, כי היא לא הסתדרה עם הוריה בצפת ולא רצתה לגור שם. הם באמת אנשים

בכלא מעשיהו סיכור

ג'יסה של יעל,

דן מליחי, מה

קרה בליל האימים

ואומר: "לא נגעתי

בכלל ביעל!"

קשים. האבא קשוח. לא מתייחס יפה לילדיו. יעל צדקה כשהיא פחדה לגלות להם שהיא בהריון. הם באמת היו מסוגלים לכל.

היא נרשמה לתיכון בקריית-ים, והתכוונה להישאר איתנו במשך כל שנת הלימודים. אני לא כל-כך שמחתי. היו לי חמישה ילדים לפרנס. אבל רציתי שאשתי תהיה מאושרת, אז הסכמתי.

הן היו חברות טובות. כל לילה ישנו בחדר-ההורים. מי שאומר שאני נסייתי לאנס את יעל, מעליל עליי עלייה נבזית. אני אי-פעם לא נגעתי בה."

את רכיו אי-אפשר לאמת. הוא לבדו יודע אם אמת הם, אם לא.

ביום ראשון בבוקר, יומיים אחרי מות אבם, נלקחו הילדים — שלושה בנים ושתי בנות — לצפת. היום הבנים לומדים בפנימיות דתיות. הבנות (6 ו-11) מתגוררות בבית מישפחת שריקי בצפת.

מאז לא ראיתי אותם, אומר מליחי. "מיין וסוליקה שריקי מסיתים נגדי את הילדים. אף-פעם לא הביאו אותם לבקר אותי, הרחיקו אותם ממני. אני עצמי לא מעל לבקר את הבנות בצפת. כשאני מחלל חופשה מהכלא, אני לא רוצה לחולל מהומות. לא-יאלטא הרגשות יתמתנ, ואז הרי לדים יתקדו אליי בחורה."

טובה כהן, אחותו של דן מליחי: "לפני שבועיים עברתי בעפולה ליד הפנימיה של ברק, הבן הקטן. ביקשתי שיקראו לו החוצה, כי אני רוצה לראות אותו. המדריכות אמרו לי, כבר לא קוראים לו ברק מליחי, אלא ברק שריקי. והוא לא רוצה לראות אותך, הוא פוחד שתחטפי אותו."

גם את הסבא שלו בצפת הוא לא מבקר. חורשים הוא יושב בפנימיה. לא יוצא לחופשות. זה ילד שאין לו מישפחה."

"לפעמים אני חולם עליה בלילה." אומר מליחי. "אני חולם שהכל בסדר וכולנו ביחד, יפה ואני והילדים, ושנאנחנו מישפחה מאושרת."

חור בודדת

עודד מכנס יורד ליגה

היית מקבל כסף, בסך הכל עוד שלושה וחצי חודשים. היתה לי דילמה. לא רציתי לבלות שלושה וחצי חודשים בן הספסל להרכב. בסך הכל, אחרי התקופה הזו אני חוזר למכבי נתניה, וחשכתי שזה יהיה אתגר לשחק עם קבוצה בארצית. אני מתכוון לעזור לקבוצה ולעשות את המקסימום.

בכלל, אני משתרל לראות את החיובי במעשיי, ולא את הצדדים השליליים. חוץ מזה, אף פעם לא עליתי ליגה, וזו תהיה ההזדמנות לחוות את החוויה של עליה לליגה לאומית. בליגה הלאומית זכיתי כבר בכל תואר אפשרי. הייתי שלוש פעמים כדורגלן העונה וארבע פעמים מלך השערים. ננסה קצת את הארצית.

ומה בעניין הכסף?

זו הפעם הראשונה בקריירה הארוכה של עודד מכנס שהוא יורד ליגה. השבוע עשה מכנס היסטוריה בכדורגל הישראלי. במקום להישאר במכבי תל אביב, אומנם על הספסל, הוא העדיף לעבור להפועל חדרה, הממוקמת במ' קום השני בליגה הארצית. במיגרשים אומרים שהוא עשה את ההיסטוריה בגלל כסף.

הוא יקבל בהפועל חדרה 20 אלף דולר עבור שלושה וחצי חודשי מישור חק שעוד נותרו בליגת הכדורגל, ואם יצליח להעלות את חדרה ללאומית, יוסיפו לו עוד 10 אלפים דולר. עוד מספרים, שלמכנס נמאס להתגרדר בין הספסלים להרכב, ולכן עבר להרכב בטוח, לקבוצה שבה ישתמשו בכישרון ריו דרכים.

שאלתי אותו אם הוא מעדיף להיות ראש לשועלים במקום תב לאריות.

אלוף ישראל

כדורגלן מכנס בפעולה מעניין לעלות!

מכנס: אני לא יודע מה אומרים עליי. אבל לא רציתי להישאר יותר במכבי תל אביב. זה שישכתי על הספסל, זו גם אחת הסיבות. הירידה שלי לארצית היא לצורך עליה. למה לא נשארת במכבי תל אביב?

זה לא רק עניין של כסף. קיבלתי הצעות גם מקבוצות בלאומית, ויותר. מהפועל כפרסבא וממכבי יפו. אבל העדפתי את האתגר.

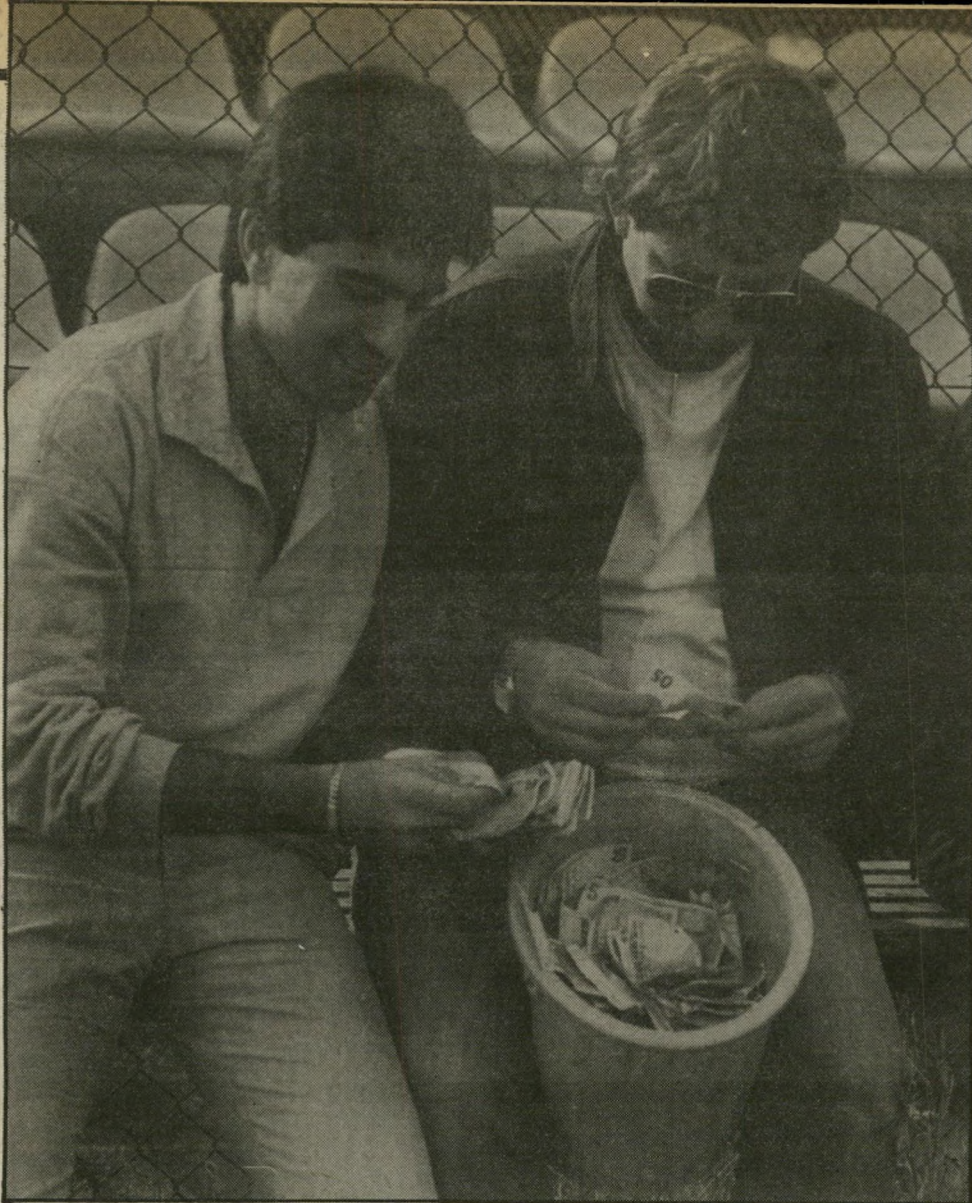
גמרסל במקום סופרבו

בשבוע הבא תסתיים הליגה הלאומית בכדורסל. גכון שזה מהר, אבל ככה זה בכדורסל. אם חשבתם ששחקני הכדורסל גמרו את עבודתם, טעיתם. כעוד כשבועיים יתחיל טורניר שמונה הראשונות, מישחקי הגמרסל. או, כמו שזה נקרא בשפה מישחקי הפליי-אוף.

מהם מישחקי הגמרסל? אז ככה: שמונה הקבוצות הראשונות בליגת הכדורסל מתמודדות בינן לבין עצמן כדי לקבוע את אלופת הטורניר. כל שתי קבוצות משחקות שלושה מישחקים האחת עם השניה — מה שנקרא בשפת הכדורסל, הטובה מבין השלוש. באמריקה, למשל, משחקים כדי לבחור את הטובה מבין שבע. טוב, אבל אנתנו לא אמריקה, ולנו גם אין סופרבו.

נחזור לגמרסל. יכול להיות גם מצב ששתי קבוצות יסיימו את המאבק ביניהן אחרי שני מישחקים בלבד. השנה יש גם חידוש בגמרסל. גם ארבע הקבוצות שהפסידו בסיבוב הראשון של הטורניר, גם הן ימשיכו טורניר ביניהן — טורניר הגמרסל התחתון. ולמה הקבוצות האלה צריכות לקבוע ביניהן רירוג? כי העונה, לראשונה, ישתתפו בגביע קורא' גם קבוצות המדרגות במקומות 5 ו-6. ולא כמו בעונות קודמות, שאז שיחקו רק הקבוצות שדרגו במקומות 3 ו-4.

לא סתם סיפרתי לכם על פילאי טורניר הגמרסל. הכל בגלל בית'ד תל אביב. ולמה? כי טורניר הגמרסל יכול להביא לבית'ד תל אביב את גביע קורא', ולקבוצה הנחמדה הזו מתל אביב זה מאוד חשוב. הצ'ופרים בכדורסל הם אלה: יש גביע אירופה לאלופות, לשם נוסעת תמיד מכבי תל אביב, ויש גביע אירופה למחזיקות גביע, ויש גם גביע קורא'.

במישחק שהתקיים בביתה, מול בית'ד ירושלים. אולם בית'ד לא הוכיחה את עצמה, והחמיצה שער. רים. התיקו 0:0 גרם אכזבה להמוני מהמריה-הטוטו.

תמונת השבוע 78 אלף שקלים — זו הי הכנסת-שיא להפיר על פתח-תיקווה, והיא זכתה בה בשבת האחרונה.

באמצע העונה. אז ככה מסתמן — ואני אומרת מסתמן כדי להיות בצד הנכון. מסתמן שצביקה שרף, מאמנה של מכבי תל אביב, ילך הביתה. למה תסתכלו מה קרה השנה בגביע אירופה עם מכבי תל אביב, ואני לא צריכה להוסיף הסברים.

מסתמן שמולי קצורין, מאמן הפועל חולון, יעזוב את קבוצתו. וגם יוסי הררי, ככל הנראה, ילך לחפש קבוצה אחרת ויעזוב את אליצור נתניה.

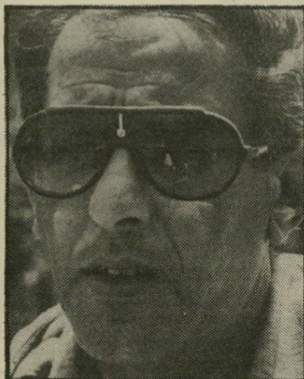
שלושה מאמני צמרת לשלוש קבוצות צמרת. זה יהיה הסבב החשוב והרציני.

במכבי תל אביב אומרים הספקולנטיים שצביקה ילך הביתה, ובמקומו יבוא לאיתנהשרמי. ראשי מכבי תל אביב נסעו רחוק כדי להביא מאמן. עד לגרמניה. שם נמצא רלף קליין הידוע. הספקולנטים אומרים שכלל הנראה רלף קליין יחזור לקבוצתו לשעבר. הם כנראה מתגעגעים לחזיק שוב בגביע. אפשרות אחרת שמעלים במכבי תל אביב היא שצביקה שרף ילך לחולון, ואילו למכבי יחזור משה ויינגרץ, אלא שהפעם בתור מאמן לכל דבר. זה כבר סיפור טוב. כי ויינגרץ עזב את מכבי מפני שהיו לו סיכסוכים עם שרף. אחר כך סיפרו שהפרשנות שלו במישחקי גביע אירופה הבטיח את שרף ללחץ. ראשי מכבי העלישו כנראה שויינגרץ פידשן טוב את מכבי, ואולי יוכל לעשות זאת גם כמאמן.

ובשאר הקבוצות: פינחס גרשון עשוי להמשיך עם מכבי חיפה. גליל עליון תעשה טוב אם תשאיר את אריה מליניאק, שהביא לה רק הצלחות בעונה זו. יריב ורשיצקי ישאר ככל הנראה בהפועל חיפה, ואר מיר שמר ישאר באיתנה-גבת. אפי בירנבויים ישאר במכבי רמת-גן, ואברהם חמו, אם יתמיד, ירד עם הפועל רמת-גן לליגה הארצית, ואולי ימשיך איתם גם שם.

סבב מאמנים

ליגת הכדורסל תסתיים בשבוע הקרוב. כמו כל דבר טוב שמסתיים, יצטרפו מאמני-כדורסל רבים לחפש לעצמם קבוצות חדשות. הם, המאמנים. הם תמיד הראשונים המקבלים את הנוזפות על הפסדים או על אירגון חשבו

מאמן קליין חוזר?

לקוי של המישחק. בקיצור, הם תמיד האשמים. בארץ משאירים מאמנים לעונה נוספת רק אם הקבוצה הצליחה. בדרך כלל נוטים להחליף מאמנים בסוף העונה, והרבה פעמים עושים זאת גם

גולדר, שגם הוא בחור צנוע. העובד כסוכן-ביטוח. נבהל מן ההמולה סביבו והתחיל לברוח. אבל הילדים השיגו אותו, והבחור נאלץ לעמוד שעות ולח' תום על פיסות נייר, מודעות, כדורים וכל חפץ אחר.

גולדר במקום מלמיליאן

אורי מלמיליאן היה מאו ומתמיד כוכב תיקשורת. הוא מוזמן לאירועים, מסיבות, חגיגות, והכל כדי שהילדים — והרבה פעמים גם המבוגרים — יצליחו לקבל ממנו חתימה או סתם לראות את הכוכב המוכשר מירושלים. גם אבי ליברמן, שוער מכבי שעריים, מכיר את ההתלהבות שיוצר סביבו מלמיליאן.

חשוב לציין שמלמיליאן הצנוע אינו אוהב אירועים כאלו. הוא בחור עדין, שקט, צנוע ונחבא אל הכלים. אבל מה לא עושים בשביל חברים. או ליברמן החליט לפתוח חנות ספורט בראשון-לציון, לקידום מכירות הוא ביקש מחברו, מלמיליאן, שיואל להופיע בערב הפתיחה ולעזור להביא את המקום לתודעת אנשי רחובות, נס-ציונה וראשון-לציון.

מלמיליאן הבטיח, שאם לא יהיה לו משהו אחר לעשות, הוא יגיע. ביום הפתיחה התנוססו בכל האזור מודעות-ענק, שבישרו כי אורי מלמיריאן יהיה נוכח בפתיחת חנות-הספורט החדשה. אלפי ילדים ובני נוער הגיעו השבוע לראשון-לציון. לאכזבתם, מלמיליאן לא הגיע.

אבל חברים אחרים של ליברמן הגיעו, כמו למשל אבי גולדר, חלוצה הפצוע של בית'ד ירושלים. הילדים, שראו את גולדר מבית'ד, התנפלו עליו, ביקשו חתימות, שאלו שאלות והתייחסו אליו כאילו הוא הכוכב הידוע מירושלים.

מי
הם

המחליטנים.

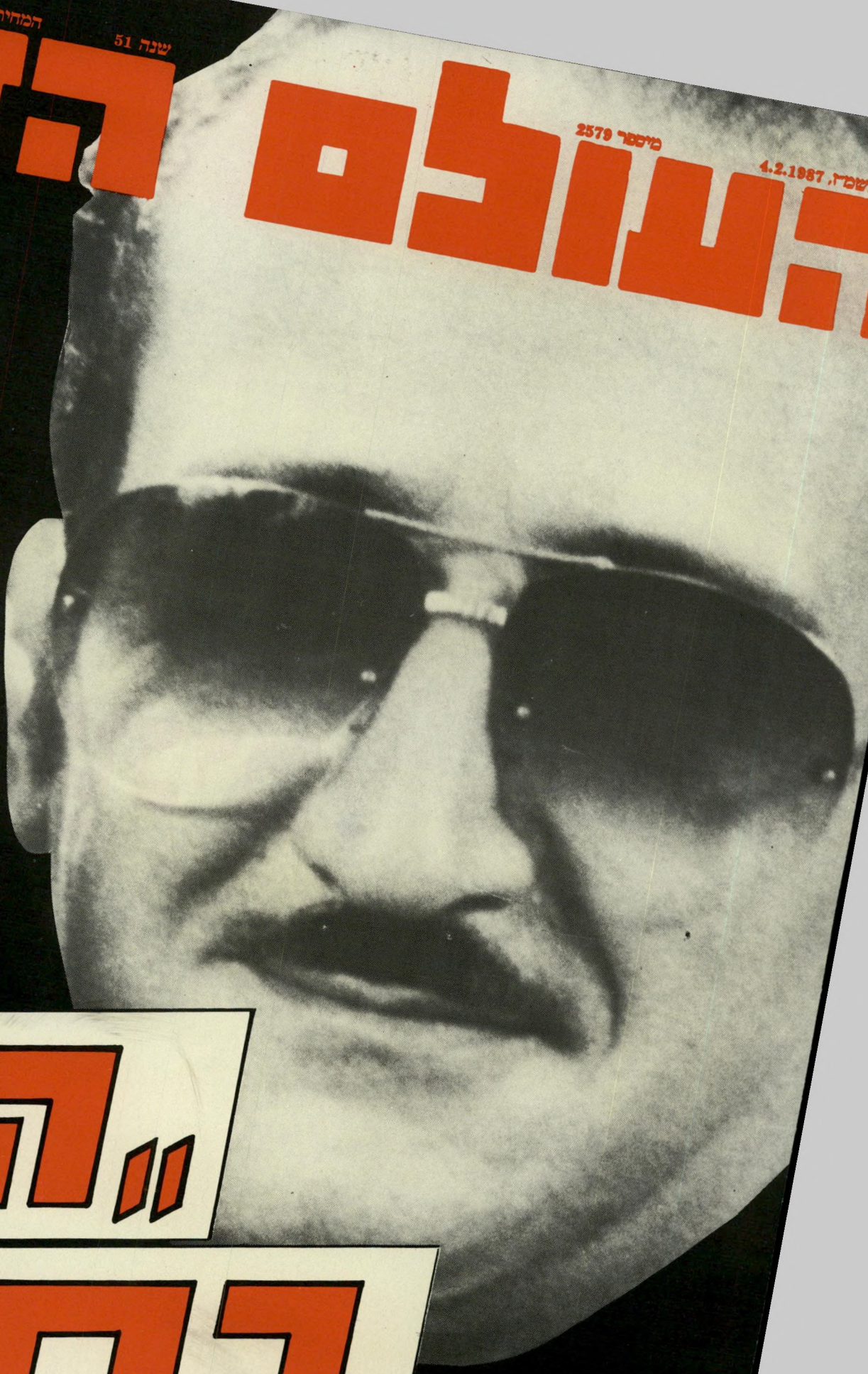
המחיר 3.50 שקל חדש (כולל מע"מ)

שנה 51

מספר 2579

ד' בשבט תשמ"ז, 4.2.1987

העולם הזה

דפנה
בדק
נכנסה
לכלא
המצד'
וראיינה את
יוסף טחן:

ה"י"תי

בהדר

הגרדוס!"